

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

МЪРИМЪ РОМАНИЛОР

САДЪ

ПРИЧИНАБЪ ЛЯХАДЪРІІ ШІ ВЪ
ДЪРІІ ДОР.

А Е

СТАНЧЪ КЪПЪЦІНЪНЪ.

ПРЕЦЪЛА ДИДИ БЪКЪЗЕМПАДЪ
ЕСТЕ ЧІНЧІ СЪФАНЦІ

B. R. V. 1489

586832

Montesquieu.

Mărimăa Romanilor
sau băgare de seamă
...

F. l. 1880. 12°

In. Nr. 11/1940

BCU Cluj Central University Library Cluj

МЪРИМЪ РОМАНІДОР

с а Ѹ

10217

БЪГДРЪ ДЕ СЯМЪ

ЯСЪПРА ПРИЧІНІДОР ЛЪДЦЪРІ ШІ
КЪДЪРІ ДОР

ДЕ

МОНТЪСКІЪ,

ШІ

ТрадѸсз дін францозеѸе Cluj

ДЕ

СТАНЧЪ КЪПЪЦІНЪНЪЛ,

Професор Шкоалелор Націонале

дін

К р а і о в а.

1830.

D. R. V.

1489

ВЪЗГНАД САМА ЛА ЧЕЛЕ ТРЕКЪТЕ СКОАТЕМ
ЧЪ МАЇ БЪНЪ ЖМВЪЦЪТЪРЪ Д'АНЕ ЖНДРЕПТА
ЛА ЧЕЛЕ Д'АКЪМ ШІ ЛА ЧЕЛЕ ВІІТОАРЕ.

Индіпрефаци.

Тот чеіаче мз партз старѣ чѣ д'акѣм а патриі меле ші амѣ персоналз д'а борбі, есте сз архт кз мз сімѣѣ фортте норочіт лѣкржнд чева кѣ кондеїдал жн чел маї бѣн оказион д'а пѣтѣ борбі нещїне де бїне ші пентрѣ сістїма патриі ноастрѣ, ші д'а лѣдда пре чеї марї аї нѣмѣлѣї фѣр' аї лїнгѣші.

Мн нїч' о алтз време пжнз акѣм, н'ар фі пост лѣкрѣ де ом кѣ мїнте, жн цара ноастрѣ, д'а да ла лѣмїнз ачѣстз традѣчере, саз д'а борбі пентрѣ дрепта-те ші ферїчїрѣ де обще; пентрѣ жнток-мїріле політїчешї прїн каре се рїдїкз шї се ренаше ѣн нѣм, шї жн сфжршїт, пентрѣ пѣртѣріле ачелѣ каре'л дегрѣдѣзз шї'л дѣрапжнз кѣ тотѣл шї каре шї акѣм жн-кз се маї свжрколеск п'а локѣрѣ жн патріа ноастрѣ, шїї ка нїще омїзї кзлкате, ка жнкз сз се маї цїе шї сз спрїжїнѣскз осїстїмз атжт де пїерззтоаре че се бѣкѣ-ра дїн тїкзлшїа сімплѣлѣї шї прѣ бѣ-нѣлѣї народ шї нѣ авѣ алтз імфлѣенцз асѣпра лѣї де кжт нѣмаї ка сз'л десподе шї сз'л кзснѣскз.

Бѣ арѣнкжндѣмз кѣ мїнтѣ жн вї-тоаре прївѣск патріа шї нѣмѣл мїеѣ бѣ-

кѣржнѣсе де о ферицѣре вѣдникѣ д'а фа-
че немѣрѣтоаре нѣмеле прѣ лѣдѣацѣлор
патрѣоцѣ че реформѣзѣ гѣвѣрнѣл шѣ алкѣ-
тѣеск о дрѣптѣ констѣтѣцѣе дѣн каре ва
наше тот бѣнеле че се ащептѣ.

Атр' ачѣстѣ старе дар дѣт че ле че
саѣ дрѣмат пѣжнѣ акѣм, шѣ е бѣне сѣ ле
дѣте тоцѣ ка сѣ нѣ рѣзѣ стрѣнепоцѣѣ шѣ
сѣ лѣсе пѣтезе слава атѣнчѣ кѣнд еѣ се
вор бѣкѣра де дорѣта дрѣптате шѣ прѣн
дрѣмаре де ферицѣре, шѣ нѣ партѣ мѣнтѣдѣ-
тоарелор дрѣмѣрѣ д'акѣм. Да ачѣстѣ, ка дѣн
пѣмѣнтѣн шѣ мѣдѣлар ал нѣмѣлѣдѣ шѣ
ал трѣпѣлѣдѣ полѣтѣеск ажѣтат де пѣцѣн-
теле лѣмѣнѣ че ам пѣтѣдѣт кѣщѣга, аш пѣ-
тѣ сѣм даѣ шѣ еѣ пѣрѣрѣ ла кѣте чева
арѣтѣндѣ кѣм с'ар пѣтѣ жѣнтѣмпѣна дѣн
рѣѣ, шѣ прѣн че мѣжлоаче с'ар ѣнтродѣче
дѣн бѣне жѣ патрѣа ноастрѣ, дар фѣѣндѣ кѣ
нѣ маѣ кѣвѣжнтѣл сѣнгѣр нѣч одатѣ н'а
фост дѣстѣл пѣнтрѣ еа, мѣ мѣрѣѣнѣеск а-
рѣтѣндѣ вѣгѣрѣле де самѣ ч'аѣ фѣкѣдѣ ал-
цѣѣ асѣпра полѣтѣѣѣ Стрѣжмошѣлор ноцѣрѣ
романѣѣ, каре аплекѣндѣсе шѣ ла ноѣ саѣ
дѣндѣ прѣчѣнѣ четѣторѣлор д'асе гѣндѣ,
вор скрѣе шѣ вор ворѣ шѣ дѣмнѣлор ачѣ-
лѣ ч'ар фѣ ворѣѣт дѣн Монтескѣд саѣ дѣн
Рѣссо кѣнд ар фѣ трѣѣт акѣм жѣ патрѣа
ноастрѣ.

БЪГАРЕ ДЕ ГАМЪ,

асѸпра причинилор жнхлцѸрїї
ші кѸдерїї романилор.

К а п І.

Деспре жнчепѸла Ромей, шї рѸсбоделе сале.

НѸ требде сѸ не жнкінѸм кѸ орашѸла Ро-
мей сѸ жнчепѸт ка орашѸле че ведем жн
зїоа д'акѸм, де кѸт нѸмаї кѸнѸ ачестѸ
вор фї ачелѸ дїн КрѸм фѸкѸте пентрѸ
паза жафѸрилор, тѸрмелор ш'а роаделор
кѸмпѸлѸдї. НѸміріле челе бекї але челор
маї марї локѸрї дїн Рома доведеск тоа-
те асфел де ѸрмарѸ.

ОрашѸла нїчї Ѹлице н'авѸ, фѸрѸ нѸ-
маї дрѸмѸріле че се жнтѸлнѸ жн трѸнѸда
поате чїнева сѸ нѸмѸскѸ аша.

Каселе ера ашѸзате фѸрѸ рѸнѸѸлѸ
ші фоарте мїчї; кѸчї оаменїї афлѸнѸѸсе
тот д'адна ла лѸкрѸ сѸ жн сфатѸрї об-
щїшї, нѸ ле маї рѸмѸнѸ време д'апѸтре-
че жн еле.

КЪ ТОАТЕ АЧЕСТЪ ЗІДІРІЛЕ ЧЕЛЕ ПУБЛІЧЕ
 АРХТАРЪ НЪМАЙ ДЕ КЪТ МЪРІМЪ РОМІЙ. АД-
 КРЪРІЛЕ ЧЕ АД ДАТ ШІ ЖНКЪ ДАЪ ПЖНЪ ЖН
 ЗІОА Д'АКЪМ ІДЕМ ЧЪ МАЙ ЖНАЛТЪ ДЕ ПУ-
 ТЕРЪ ЕЙ, САЪ ФЪКЪТ ДІН ВРЕМЪ КРАІЛОР,
 ШІ ЖНКЪ Д'АТЪНЧІ ЖНЧЕПЪСЕРЪ А ЗІДІ ОРА-
 ШЪА ЧЕЛ ВЕЧНІК.

РОМЪЛЪС ШІ ДРМЪТОРІЙ СЪІ ПЕТРЕКЪРЪ
 МАЙ ТОТЪ АДНА ЖН РЪСБОУЕ КЪ ВЕЧІНІЙ ЛОР
 КА СЪ КЪЦІЦЕ ОАМЕНІ, ФЕМЕЙ, САЪ МОШІЙ:
 ЕЙ СЕ ЖНТОРЧЪ ЖН ОРАШ КЪ ЖАФЪРІЛЕ НО-
 РОАДЕЛОР БІРЪІТЕ, КАРЕ НЪ ЕРА АЛТ ЧЕВА ДЕ
 КЪТ СНОПІ ДЕ ГРЪЖЪ ШІ ТЪРМЕ ДЕ ВІТЕ: АД-
 КРЪРІ ЧЕ ЛЕ ПРІЧІНЪА О МАРЕ БЪКЪРІЕ. ПІТЪ
 ЖНЧЕПЪТЪА ТРІДМЪФЪРІЛОР, ЧЕ ФЪРЪА ДЪП'
 АЧЕА ЧЪ МАЙ МАРЕ ПРІЧІНЪ А МЪРІМЕЙ ОРА-
 ШЪАДІ РОМЕЙ.

ОРАШЪА КРЕСКЪ ФОАРТЕ МЪЛТ ПУТЕРІЛЕ
 САЛЕ ПРІН ДНІРЪ ЛДІ КЪ САБІМЕНІЙ, ЧЕ ЕРА
 ДН НОРОД ТАРЕ ШІ РЪСБОУІНІК КА ШІ АЧЕ-
 ДЕМОНЕНІЙ ДІН КАРЕ СЪ ТРЪЦЪ. РОМОЛЪС
 ЛЪХ ПАВЪЗА ЛОР ЧЪ ЛАТЪ, ШІ ЛЪСЪ П'А СА
 ЧЕ ЕРА МІКЪ ШІ ЖН ФАЦА ХЪМЕЙ, КЪ КАРЕ
 СЕ СЛЪЖЪСЕ ПЖН'АЧІ. ШІ ТРЕВЪЕ СЪ БЪГЪМ
 САМА КЪ ЧЕЛЧЕ ФЪКЪ ПЕ РОМАНІ СЪ СЪЦПЖ-
 НЪСКЪ ЛЪМЪ, ЕСТЕ КЪЧІ БЪТЪНД ТОАТЕ НО-
 РОАДЕЛЕ ДНЕЛЕ ДЕ ПЪ АЛТЕЛЕ, КЪМ ГЪСА ДН-
 ДЕВА НЪРАВЪРІ ШІ ОБІЧЕЛОРІ МАЙ БЪНЕ НЪ
 МАЙ ДЕ КЪТ СЕ ЛЕПЪДА Д'АЛЕ ЛОР.

Републічеле Італіі кредѣ п'атѣнчі кѣм
кзлегзтѣріле че фзчѣ кѣ ѣн краію ал ро-
меі нѣ требѣта пззїте шї кѣ ѣрмзторѣдл
сзѣ; шї ачѣста ера ла еле ка ѣн дрепт
ал нѣмѣрілор, жн пѣтерѣ кзрѣта черѣ,
ка тоате кжте лѣасе ѣн краіѣ ал Ромеі
сз фїе слободе жн зїлеле честѣї лалт, шї
ѣїн прїчина аста рзсбоделе нзщѣ тотѣ ѣд-
на алте рзсбоде.

Ампзрзція лѣї нѣма, лѣнгз шї пач-
нікз, ера фоарте потрївїтз ѣ'а лѣса ро-
ма жнтр' о старе де мїнжлок; шї дака
арфї авѣт жн времѣ ачета ѣн пзмжнт
маї жнтїнс шї о пѣтере маї маре, есте
жмведерат кз норокѣдл еї с'ар фї хотзржт
ѣ'атѣнчі пентрѣ тотѣ ѣднa.

ѣна ѣїн прїчинїле норочїрїї сале есте
шї ачѣста, кз жмпзрації еї фѣрз тот
оаменї марї. мн нїчї о алтз їсторїе нѣ
се маї гзсеше ѣн шїр некѣрмат де аша
кзрмѣїторї шї аша кзпзтанї.

ѣа жнчепѣтѣдл Соціетзцзрор сжнт кз-
петенїїле алесе де народ каре жнтокмек
правїла, шї ѣѣпз ачета правїла есте каре
фаче кзпетенїїле републічїї.

Тарчїнїе лѣз короана фзр'а се маї а
леце нїчї де Сенат нїчї де народ (*).

Л-

(*) Сенатѣдл фѣчѣ ѣн магїстрат лїн лѣѣн-
трѣ каре алещѣ пе країѣ, дар алещѣрѣ
аста требѣеа сѣ фїе жнтѣрїтѣ шї де народ.

Ачепѣ аш фаче пѣтерѣ моушенитоаре шї
пе сїне де сїне стѣпжн. Ачесте доз скїм-
бзрї фѣрѣ дрмате нѣ маї де кѣт де ал-
та атреїа.

Фїѣл сѣѣ Секстѣс, сїлѣнда пе Адкре-
ція, фѣкѣ ѣн лѣкрѣ каре маї тога адна
фѣ прїчина гоаней тїранїлор дїн орашзле
лор де кѣрмѣре: кѣчї народѣл пе каре о
асфел де фаптѣ жл дешѣптѣ ка сѣ ш сїм-
цѣ робїа лѣї, хотѣрѣше тоате жн челе
дїн дрмѣ.

ѣн народ поате сѣферї кѣ лезнїре сѣ
їсе чѣрѣ бїрѣрї ноз, де шї нѣ шїе де се
фаче вре ѣн лѣкрѣ пентрѣ фолосѣл обшїї
дїн банїї че їсе чере; дар кѣндѣ жл не со-
котеше прїн пѣртѣрї де а фронт, атѣнчї
се пѣтрѣнде де дрере шї креде кѣ нїчї о
пѣртаре оменоасѣ нѣ сѣ мїшкѣ пентрѣ ел.

Кѣтре ачестѣ есте прѣ адебзрат кѣ
моартѣ Адкреціей фѣ дешѣлѣ прїчинѣ де
рїдїкарѣ ревѣлѣцїї че се жнтѣмплѣ: кѣчї
ѣн народ мѣндѣрѣ, кѣ а пѣкѣтѣрї марї,
жндѣрѣснецѣ, шї жнкїс жн зїдѣрї, требѣе
негрешїт, аѣ сѣ скѣтере жѣгѣл, аѣ сѣ ш
домолѣскѣ нѣравѣрїле.

Дїн доз лѣкрѣрї требѣта сѣ се жнтѣм-
пле ѣнд; аѣ Рома сѣ ш скїмбе форма кѣр-
мѣрї, аѣ сѣ рѣмѣе о бїатѣ монаршїоарѣ
мїкѣ.

Исторія не аратъ о пїлдж де чега че се жнтѣмплаз атѣнчі ла Рома, шї есте д'а бѣга сама кѣ шї жн зїоа д'акѣм тот аша с'ар жнтѣмпла, фїнд кѣ оаменїї авѣнд ачелѣшї патїмї, де шї прїлежѣрїле дїн каре се наск скїмбѣрїле челе марї сѣнт деосебїте, прїчїнїле жн сѣ сѣнт тот ачелѣшї.

Хаїрїк VII. країдл Бнглїтерїї адзогѣ пѣтерѣ комѣнїлор ка сѣ а пеее пре чеї марї, шї гервїде тѣлїде маї наїнте де джнсдл, жнтїнсесе прївелегїдрїле народѣлї ка сѣ смерѣскѣ сенатѣл. Дар народѣл лѣжнд жнд рѣснѣлз рѣстѣрнѣ шї педна шї пе алта дїн монаршїї (*).

Персоана лѣї Тарчїнїе нїчї одатѣ н'а фост лїнгѣшїтѣ; нїчї ѣн оратор н'а поменїт нѣмеле лѣї ворвїнд жмпротїва тї-

рѣ-

(*) Соарта жнїї стѣпжнїрї фїе монаршїе фїе дїстократїе, нѣ поате фї алта кѣнд а пасѣ народѣл, де шї нѣ їар маї адѣога чїнева пѣтерїле лѣї. Народѣл есте сїнгѣр тоатѣ пѣтерѣ чѣ адеврѣтѣ, шї прїнѣрмаре маї маре де кѣт тоате слѣїле пе каре ел чїнстїеце шї хрѣнеце ка сѣ жн грѣжаскѣ шї сѣ пѣе жн лѣкраре прѣвїлїе шї констїтѣцїа че ел ш'а жн токмїт кѣ чѣ маї потрївїтѣ дрептѣте пентрѣ тоте мѣдѣлѣрїле лѣї.

рхніі: дар пѣртарѣ са маї наинте де не-
 норочірѣ са че се беде к'о пресімца, блжн-
 децѣ са кзтре нородаде бїрѣте; дзрні-
 чїа са кзтре солдацї; мещешѣгѣл ачела
 д'аш архта віаца атжт де фолосїтоаре
 ла атжца оаменї; лѣкрѣрїле сале пентрѣ
 обще; кѣражѣл сзѣ жн рзсвоае; Статор-
 нїчїа са жн ненорочїрї; ѣн рзсвоїѣ де доз-
 зечї де анї че фзкѣ саз прїчїндї нородѣ-
 лѣї романеск, фзрз жмпзрзцїе шї фзрз
 богзцїї; мїнжлоачеле сале д'а жнтїмпїна
 тоате не'нчетат, фак сз се базз кз ел нѣ
 ера ѣн ом де нїмїк.

Ўїнстѣ че даѣ ѣрмзторїї есте сѣппѣ-
 сз капрїцїїлор норокѣлѣї ка шї челе лал-
 те лѣкрѣрї. Шї ваїде бестѣ ѣнѣї прїнцѣ
 а пзсат де о фатрїе домнїтоаре, саз ка-
 ре с'а іспїтїт д'асѣрпа о преждѣкатз а
 вїїтоареї.

Дѣпз че Рома жш ісгонї країї, ашз-
 зз консѣлї пе кжте ѣн ан; шї ачѣста
 жнкз есте о прїчїнз а жнзлцзрїї сале ла
 атжта пѣтере. Стзпжнїторїї аѣ жн віа-
 ца лор нїше перїоаде де амбїцїе; дѣпз
 каре ѣрмѣзз алтеле де патїмї шї де ле-
 не: дар репѣбліка авжнд кзпетенїї каре
 се скїмба пе фїеш-каре ан шї каре се жн-
 тречѣ аш жнсемна кжрмѣїрѣ лор прїн фап-
 те бѣне спре акжцїїга дрегзторїї ноз; ам-
 бзцїа нѣ лзса ѣн мїнѣт мзкар жн каре

сз нѢ факъ чева бѢн ші вредник де сла-
вз; еї сілѣ СенатѢ а спѢне народѢдѢ
сз факъ рзсвоїѢ, шії арзта жн тоате зї-
ле ле врежмаші ної.

СенатѢ дїн партѣ лѢї атжта ащеп-
та, кзчї фїїнд сѢпзрат тотѢ адна де
плжнцереїле ші черереїле народѢдѢ, кзѢта
мінжлоаче д'аї маї рїсіпї неїнішїрѣ фз-
кжндѢ сз'ш петрѣкк ла челе дѢп'афарз.

Аша народѢ маї тотѢ адна іѢбѣ
рзсвоїѢ, фїїнд кз прїн жнцелѣпта жм-
пзрцїре а жафѢрїлор, а фласерз мїнжлокѢ
д'аїл фаче фолосїтор.

Рома фїїнд Ѣн орашѢ фзрз негоцѢ
шї маї фзрз мещешѢгѢрї, партїкѢларїї нѢ
маї авѣ алт мїнжлок д'асе жмбогзцї де
кжт нѢмаї жзфѢїнд де ла народѢле
стрїїне.

Аша дар фзкѢсерз лецї асѢпра кїпѢ-
лѢї д'а жзфѢї, ла каре се пзза маї аче-
мш ржндѢмалз че се цїне жн зїоа де ас-
тззї жн Тартарїїле мїчї.

Прззїле се пѢнѣ ла мїнжлок, шї се
жмпзрца ла Голдацї: нїмїк нѢ сз пїер-
дѣ, кзчї маї наїнте д'аплека, фїеш каре
фзчѣ жѢрзжжнт кз нѢ ва аскѢнде нїмїк,
шї народѢ романеск ера чел маї релїцїос
асѢпра жѢрзжжнтѢлѢї, каре фѢ тотѢ-
адна темейѢ жмвзцзтѢрїї лор чеї осгз-
шзцїї.

А сфжршіт , се бѣкѣра де роаделе
 бірѣинцелор ші орошаніи че рзмжнѣ п'ака-
 сз. Се лѣа о парте де пзмжнт де ла но-
 роаделе бірѣите , дін каре фзчѣ доз пзр-
 цї : ѡна се вїндѣ пентрѣ фолосѣл общеї ,
 ші ч'аї лалтз се жмпзрца ла орошенїи сз-
 рачї жндаторжндѣї жнсз , ка сз дѣ чева
 дін венїт пентрѣ фолосѣл репѣблїчеї.

Консѣлїи непѣтжнд кжшжга чїнстѣ
 трїѣмфѣлѣї де кжт нѣмаї прїн тр'о бї-
 рѣинцз сѣѣ лѣаре де о царз , фзчѣ рзс-
 боїѣл к'о їѣцалз грозавз : нзвзлѣ д'а
 дрептѣл асѣпра брзжмашїлор , шї пѣтерѣ
 нѣ маї де кжт хотзра.

Аша дар Рома ера тотд'ѣдна жнтр'
 ѡн рзсбоїѣ вечнїк шї тотд'ѣдна недрепт :
 кзчї о націе че се афла тот жн рзсбоїѣ
 шї'л авѣ де темейѣ кжрмѣреї сале , тре-
 бѣга негрешїт , аѣ сз піарз , аѣ сз насз ла
 кзпзтжїѣ кѣ тоате челелалте , каре ачї жн
 рзсбою , ачї жн паче , нѣ ера жн старе
 нїчї сз дѣ рзсбою нїчї сз се апере де ел.

Прїнтр' ачѣста романїи кжшїгарз о
 кѣношїнцз аджнкз де мешешѣгѣл мїлїтж-
 реск. А рзсбоаеле мїчї челе маї мѣлте
 пїлде се пїерд ; пачѣ наше алте їѣї , шї
 се ѣїтз пжнз шї грешалеле шї вїртѣцїле
 сале.

Романїи нѣ жнкета паче нїчї о датз
 де кжт дѣпз че бірѣга , шї ачѣстз ѣрмаѣ
 естѣ

ЕСТЕ ДН АЛТ ТЕМЕЮ АЛ РХСБОУЛЫ ЧЕЛДЫ НЕ-
 КОНТЕНІТ: ШІ ЖНТР' АДВЗР, ДЕ ЧЕ ТР'ББХ
 СХ ФАКХ ПАЧЕ Р'ШІНАТХ К' ДН НОРОД КА СХ
 М'БРГХ А ЛОВІ ПЕ АЛТДА?

К' СКОПОСДА АЧЕСТА РОМАНИИ К' КХТ
 СЕ БІР'ДІА К' АТХТА МАЇ М'ДЛТ АДХОГА ЧЕ-
 РЕРІЛЕ ЛОР, ШІ К' АЧ'СТА С'ПЗРА ПЕ БІР'ДІ-
 ТОРІ ШІ І А Д'Ч'К' ЛА О ТРЕБ'ДИУХ ШІ МАЇ
 МАРЕ Д'АЦИН'К' РХСБОУЛ.

АФЛАНД'СЕ ТОТ Д'АВНА А ЧЕЛЕ МАЇ ГРО-
 ЗАВЕ РХСБ'ДИХРІ, СТАТОРНИЧА ШІ ВІТЕЖІА
 ЛІ СХ Ф'К'ХР'Х ТРЕБ'ДИХОАСЕ; ШІ АЧЕСТЕ ВІР-
 Т'ДЦІ Н' ЕРА АЛТ ЧЕВА ЛА ДЖНШІІ ДЕ КХТ
 К'Б'Р ЮБІР'К' ДЕ СІНЕ, ДЕ ФАМІЛІЕ, ДЕ ПАТРИЕ
 ШІ ДЕ ТОТ ЧЕ АРЕ ОМДА МАЇ СК'МП ШІ МАЇ
 ВРЕДНІК' ДЕ ЮБІТ А Л'ДМЕ.

НОРОАДЕЛЕ ІТАЛІИ Н' СЕ АТРЕБ'ДИУЦА К'
 НИЧІ О МАШІНХ ДЕ РХСБОУ КА СХ А'КОНЖОА-
 РЕ (assieger): ШІ СОЛДАЦІИ НЕ АВЖНД НИЧІ О
 ПЛАТХ, Н' П'Т'К' СХ С'ТЗР'ДАСКХ М'ДЛТХ ВРЕ-
 МЕ А ПРЕЖ'Р'ДА ДНДІ ЛОК: ШІ АША ПР'К'
 П'ДЦІНЕ РХСБОУЕ СЕ ІСПРІВ'К' К' БЗТАЕ. ВІ
 СЕ БЗТ'К' КА СХ К'ПРІНЗХ Л'КР'ДРІЛЕ ВРЖ-
 МАШІЛОР, САХ МОШІИ; АДПХ АЧЕТА СЕ А
 ЧОР'К' ПРІН ОРАШХЛЕ ЛОР ШІ БІР'ДИТОРІИ ШІ
 БІР'ДИЦІИ. ДІН ПРІЧІНІНА АЧ'СТА СЕ ЖМПРО-
 ТІВІР'Х АТХТА НОРОАДЕЛЕ ІТАЛІИ А'КХТ АД-
 СЕРХ ПЕ РОМАНИ ЛА ПІСМХ КАСХЛЕ С'П'П'ДЕ,
 КА СХ КХЩІЦЕ АТХТ'К' БІР'ДИУЦЕ Ф'ХР' А СЕ

ДЕСФРЖНА, ШІ ЛОР СХ НД ЛЕ ЛАСЕ ДЕ КХТ
СХРХЧІА.

Дак'ар фі лѡат маї репедетоате ора-
шхле вechне, еї с'ар фі поменїт кхзхна
ла венїрѣ лѡї Пірѣс, а Голїлор, ш'алѡї
Анїбал; шї дѡпх соарта маї а тѡтѡлор
орашїлор лѡмїї, ар фі трекѡт прѣ кѡрхна
дїн схрхчїе ꙗ богхцїе шї дїн богхцїе ꙗ
десфржнаре шї стрїкхчѡне.

Дар Рома, фхкхна тотѡ'адна о пїн-
телї шї гхсїна претѡдїнї хмпротївїрї;
архта пѡтерѣ са фхр' а пѡтѣ с'о ꙗтїнзх
шї хнтр' ѡн цїндѡт фоарте мїк, се де-
дрїндѣ ла нїще вїртѡцї че тревѡга сх
фіе атхт де прїмеждїоасе пентрѡ тоатх
лѡмѣ.

Нороаделе Італїї нѡ ера тоате рхсвої-
нїче д'о потрївх: Тошканїї ера молевїцї
де богхцїї шї лѡкс; Тарантенїї, Капѡа-
нїї, шї маї тоате орашхле кампанїї ш'а-
ле Гречїї марї, тхрхгхга ꙗ лене шї ꙗ дес-
фхтхрї. Іар Латїнїї, Сабїненїї, Еквїї,
шї Волекїї, юбѣ рхсвоюл фоарте таре;
ачешїа ера хмпрѣхма Ромеї, кхрїа се хм-
протївїрх ꙗтр'ѡн кїп деосхбїт шї се фх-
кѡрх даскхлїї еї кѡ ꙗ пїсмѡїрѣ лор.

Орашхле латїнецїї ера нїще колонїї де
ла Влба, че се ꙗтеметарх де Дацїѣс Сїл-
вїѣс, шї деосїбїт кх еле се трхцѣ дїн а-
чешїш семїнцїе кѡ романїї, авѣ ꙗкх шї ꙗ
кі-

кінчѣнѣ тот ачеш; ші Сербіе Тѣліе ле
 даторасе д'азіди о капише ꙗ Рома спре
 а фі чендрѣл ѣніреї де доз націи. Ачеш
 тѣ, дѣпѣ че піердѣрѣ о бѣтае маре лѣн
 гѣ лакѣл Реціла, се сѣппѣсерѣ ла о аліан
 цѣ ші о товѣрошіе де рѣсбою кѣ Романіи.

А пѣціна време кѣт цінѣ тірѣніа
 дечемвѣрілор, се кѣноскѣ жмвѣдерат кѣт
 де мѣлт спѣнѣзѣра крещѣрѣ Ромеї дін лі
 бертатѣ еї. Кѣчї Статѣл се пірѣ кѣ піер
 дѣсе сѣфлетѣл чел мішка (*).

А орашѣ нѣ маї ера де кѣт доз фе
 лѣрї де оаменї; ачеш че сѣферѣ жѣгѣл,
 ші ачеш каре пентрѣ інтѣресѣл лор жм
 парте фѣчѣ пре чеїлалцї сѣ сѣфере. Сена
 торїи се трасерѣ де ла Рома ка де ла ѣн
 орашѣ стрейн; ші норѣаделе дін прежѣр
 нікѣрї нѣ маї гѣсірѣ жмпротївїре.

Сенатѣл гѣсїнд мїнжлок д'а да сол
 цїлор платѣ, фѣкѣ ꙗконжѣрарѣ Веїї, ка
 ре цінѣ зече ані.

Ачї нѣскѣчїрѣ Романіи алте мїнжлоа
 че ші ѣн мешешѣг нѣѣ д'а фаче рѣсбоюл;
 іспрѣвіле лор фѣрѣ маї марї; се фолосїрѣ
 маї віне де бїрѣдїнце, фѣкѣрѣ лѣрї маї
 2* марї;

(*) Дечемвѣрїи кѣ кѣвѣлт кѣ вор да норѣа
 лѣї лецї ꙗ скрїс, пѣсере мѣна пе пѣтерѣ
 кѣрмѣрїи.

марї; трімісеръ колонїї маї мѣлте: ꙗ
сфѣршитъ лѣарѣ вейї фѣ ѡн фел де префа-
чере пентрѣ романї.

Дар остенелеле лор нѣ фѣрѣ маї мїчї.
Дака дѣтерѣ маї аспре ловїрї Тосканїлор,
Бквїлор, шї Волскїлор, аста прїчїнѣ ка
Датїнїї шї Брнїчїї, алїацїї лор, че авѣ
ачелѣшї арме шї ачеташ регѣлѣ ка шї дѣн-
шїї, сѣї пѣрѣсакѣ; ка Тошканїї сѣ се
ѡнѣскѣ кѣ алцїї, шї Самнїцїї, чеї маї
рѣсбоїнїчї дїн нороаделе Італїї, сѣ ле пор-
нѣскѣ рѣсбою фѣрїос.

Дѣпѣ че се рѣндѣрѣ сїмберїї, сенатѣ
нѣмаї хмпѣрцї солдацїлор пѣмѣнтѣрїле
нороаделор бїрѣте: ел фѣчѣ кѣ ел алте
ꙗвоїрї; ле ꙗдатора, спре пїлѣѣ, а да
оцїрїлор лѣфѣ, грѣѣ шї хѣїне пе о време
хотѣрѣтѣ.

Дѣарѣ Ромїї де Голї нїмїк нѣ мїк-
шорѣ пѣтерїле сале, кѣчї оцїрїле фїїндѣ
маї мѣлт рїсїпїт де кѣт бїрѣте, се тра-
серѣ маї ꙗтрѣцї ла Веїа; нороаѣл се скѣ-
пѣ ꙗ орашѣле вѣчїне; шї ардѣрѣ орашѣ-
лѣї нѣ фѣ де кѣт ардѣрѣ ѡнор колїбї
пѣсторѣцї.

К а п ІІ.

ПЕНТРЪ МЕЩЕШЪГЪЛ РЪСБОУЛЪІ
ЛА РОМАНИ.

РОМАНИІ ДЖНАДЪСЕ КЪ ТОТЪЛ ЛА РЪСБОУ ШІ
ПРІВІНАДЪЛ КА ПЕ ДН СІНГЪР МЕЩЕШЪГ, ПЪ
СЕРЪ ТОАТЕ СЪЛІНЦЕЛЕ ДЪХЪЛЪІ ЛОР КА СЪЛ
ДЕСЪВЪРШАСКЪ. ШІ НЕГРЕШІТ ДН ДЪМНЕЗЕД
КІ АСЪФЛЪ, ЗІЧЕ ВЕЦЕС, Д'А ФАЧЕ ЛЕГЕОНЪ.

ВІ ГЪСІРЪ КЪ КАЛЕ СЪ ДЪ СОЛДАЦІЛОР
ДІН ЛЕГЕОН НІЩЕ АРМЕ МАІ ТАРІ ШІ МАІ
ГРЕЛЕ ДЕ КЪТ АЛЕ ОРІ КЪРЪГА НЪМ (*).

ДАР ФІІНД КЪ АРЪСБОУ СЪНТ НІЩЕ ЛЪ
КРЪРІ ЧЕ НЪ ЛЕ ПОАТЕ ФАЧЕ ДН ТРЪП АГРЕД
НАТ, ЕІ ФЪКЪРЪ КА ЛЕГЕОНЪЛ СЪ АІБЪ ОЧЪ
ТЪ ДЪШАРЪ КАРЕ СЪ ПОАТЪ ЕШІ А АТЪРЪТА
РЪСБОУІЛА, Ш'А СЕ ТРАЦЕ ЛА ЛОК ФЪКЪНД

2**

ТРЕ-

(*) Безі ↑ Полиъ ші ↑ Iosif de bello judai-
со. Че фел ера армеле солдацілор рома-
ні. Всте пѣцинъ деосібіре, зиче чест дѣ-
пъ ѡрмъ, ↑тре каіі ↑къркаці ші ↑тре
солдаціі романеціі. Ві дѣк, зиче Цице-
рон, храна лор пентрѣ маі мѣлт де чин-
спрезече зиле, тот челе требѣе, ші тоа-
те кѣ кѣте се пот ↑търі; ші кѣт пен-
трѣ армеле лор ле сокотеск ка пе ніще
лене де ѡшоаре.

требдинцх; сз айх жнкх ші кхлхреці, сз-
 цетхторі ші прхціаші, ка сз гонѣскх пе
 фдгарі ші сз іспрхвѣскх бірдинца; сз фіе
 апхрат де тот фелдл де машине де рхс-
 бою че трхцѣ кѣ сіне, ші тотд'адна кжнд
 се ва стрхнце сз формезе дн фел де ка-
 ріе саѣ батеріе.

Ка сз поатх пѣрта арме маї греле
 де кхт але челор лалці оамені, требдла сз
 се факх маї мѣлт де кхт оамені; ачѣс-
 та о ші фхкѣрх принтр' о остенѣлх не
 контенітх челе адхога пѣтеріле, ші прин
 депріндері чеї фхчѣ іскѣсіці, каре нѣ
 есте алт чева де кхт о десфхшѣраре а пѣ-
 терілор фіреці че аре нешіне.

Ної бхгхм сама ꙗ зіоа д'акѣм кх
 ошїріле ноастре се піера фоарте мѣлт дін
 причіна остенеелелор челор некѣрмате але
 солдацілор; ші кѣ тоате ачестѣ Романії
 се цінѣ прин остенеелеле челе немзрцініте.
 Причіна есте, мі се паре, кх остенеелеле
 лор ера неконтеніте, ꙗ време че солдації
 ношрі днеорі мѣнческ престе мхѣрх, ші
 алте орі петрек ꙗтр' о шхѣре кѣ тотдл
 трхндавх, каре есте чел маї потрївіт кїп
 дін лѣме д'аї фаче сз моарх.

Требде сз поменеск аїчѣ чегаче спїдн
 скрііторії деспре вадкаціа солдацілор ро-
 манешї. Лі обїчнѣа а мерце ꙗ пасѣл
 мілітхреск, адїкх алѣа ꙗ чїнчї чѣѣрї дох

ЗЕЧІ ДЕ МІЛЕ, ШІ КЖТЕ ОДАТЯ ДОЗЗЕЧІ ШІ
ПАТРЪ. АТР' АЧЕСТ МАРШЪ ЖІ ФЪЧѢ СЪ
АДКЪ КЖТЕ О ПОВАРЪ ДЕ ШАІЗЕЧІ ДЕ ЛІТРЕ.

ЛІ ДЕПРИНДѢ Д'А АЛЕРГА Ш'А СЪРІ А
ТР' АРМАЦІ: АТР' АЧЕСТЕ ВЪЗЕРСІЦІІ ЛДА СЪ
БІІ, СЪЛІЦЕ ШІ СЪЦЕЦІ ДЕ ДОЗ ОРІ МАІ ГРЕ-
ЛЕ ДЕ КЖТ ЧЕЛЕ ДЕ РЖНД; ШІ АЧЕСТЕ АЕ-
ПРИНДЕРІ ЕРА НЕКОНТЕНІТЕ.

ШКОЛА МІЛІТЪРѢСКЪ НЪ ЕРА НЪ МАІ
ЛА КЖМП; А ОРАШЪ АКЪ ЕРА ДН ЛОК ЧЕ СЕ
КЕМА КЖМПЪЛ ЛДІ МАРС, УНДЕ ОРОШАНІІ
МЕРЦѢ ДЕ СЕ ДЕПРИНДѢ. ДЪПЪ ЧЕ ОСТЕНѢ
СЕ АРЪНКА А ТІБРЪ, КА СЪ СЕ ЖМВЕЦЕ А А
НОТА ШІ СЪ СЕ СПЕЛЕ ДЕ ПЪЛБЕРЕ ШІ ДЕ НЪ-
АШАЛЪ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

НОІ НЪ ШІМ БІНЕ ЧЕВА СЪ ЗІКЪ ДЕ ПРИН-
ДЕРѢ ТРЪПЪЛДІ: УНЪ КАРЕ СЕ АДЕЛЕТНІЧЕЩЕ
НІСЕ ПАРЕ ОМ ДЕ НІМІК ФІІНД КЪ ЧЕЛЕ МАІ
МЪЛТЕ ДЕПРИНДЕРІ ПРИВЕСК НЪ МАІ ЛА ДЕС-
ФЪТАРЕ; А ВРЕМЕ ЧЕ ЛА ЧЕІ БЕКІ ПЖНЪ ШІ
ЖОКЪЛ ЕРА О ПАРТЕ ДІН МЕЩЕШЪГЪЛ ОСТЪ-
ШЪСК.

БА'НКЪ ЛА НОІ А АЖЪНС ДЕ РЖЕ О ІЕ-
КЪСІНЦЪ ПРѢ МАРЕ ЛА АТРЕБДІНЦЕРѢ АРМЕ-
ЛОР ДЕ РЖСБОУ; КЖЧІ ДЕ КЖНД С'А ВЪГАТ
ОБІЧЕКА АДЕЛЪРІЛОР, ДЕПРИНДЕРѢ ЧѢ КЪ А-
ТЪТА ІСКЪСІНЦЪ, С'А СОКОТІТ КА О ШІІНЦЪ
А ГЖЛЧЕВІТОРІЛОР САЪ А ФРІКОШІЛОР.

ЧЕІЧЕ ТЖНЖЪСК ЛДІ ОМЕР КЪ ПРѢ МЪЛТ
АНАЛУЪ ПЪТЕРѢ, ІСКЪСІНЦА ШІ ШЪДРИНЦА
ЕРОІ-

ероілоу сѣи, ар требѣи сѣ рѣзѣ де Салустіе че лаѣдѣ пе Помпею пентрѣ кѣ алерга, сѣрѣ ші пѣрта поварѣ кафіешкаре ом дін времѣ са (*).

Тота адна кѣна Романі се сокотѣ а прімеждіе, сѣд кѣна врѣ сѣ адрептезе врѣо пагѣбѣ, авѣ обічею нестрѣмѣтат а а атѣрі дісіпліна сѣд рѣна дѣла остѣшаскѣ. Яша кѣна ера сѣ аѣ рѣсвою Датінілор, народ де арме ка ші еї асѣшї, Манліе а гріжаше а а креѣе пѣтерѣ командей, ші аз пе фїѣл сѣд морѣїї пентрѣ кѣ бїрѣсе фѣрѣ порѣнка лѣї. Дака се бїрѣска ла Нѣманса, Сѣіпїон Бмїліан, жї ліпсеѣ маї атѣю де тоате лѣкрѣріле чеї молешісерѣ. Дака Дегеонѣріле романеѣї трек пе сѣет жѣгѣл Нѣмїдіей, Метелѣс адрептѣзѣ рѣшїнѣ ачѣста а дѣтѣ кѣм жї фаче сѣ жмѣрѣцїшезе депрїндерїле челе векі ла жмпѣтернїчїрѣ трѣпѣлѣї.

Марїѣс, ка сѣ батѣ Чеамберїї шї Тедтонїї, ачепе дѣла а абате рѣжѣрї, шї Сїла аша де мѣлат жмповѣрѣзѣ кѣ лѣкрѣл пе Солдѣцїї сѣи, а дѣпѣ чеї спаре Мітрїдат кѣ

(*) Cum alacribus saltu, cum velocibus cursu, cum validis recte certabat, fragm. de Saluste rapporté par Végece, L. 1. Ch. 9.

кѣ аї лѣї, ꙗкѣт сїнгѣрї еї чер батае ка
сѣ скапе де атѣта остентѣлѣ.

Иѣблїѣс Насїка, фѣрѣ сѣ аїбѣ тревѣ-
їнцѣ, жї пѣсе сѣ факѣ о флотѣ де арміе
пе маре. Атр' ѣн кѣвѣнт, еї се темѣ
маї мѣлт де лене де кѣт де вѣрѣжмашї.

Аѣл-цела дѣ нїше пѣрерї фѣарте реале
пентрѣ обїчеюл романїлор д'а лѣа сѣнцѣ
ѣела солдациї вїновациї: аѣвѣрѣл есте кѣ
пѣтерѣ ера чел маї маре дѣр ла ѣн сол-
дат, шї сѣзвїндѣл жл скобора дїн чїне-
тѣ са.

Ачещї оаменї атѣт де смѣчинацї ера
маї сѣнѣтошї де кѣт чей лалцї. Нѣ се вѣ-
де ꙗ исторїї ка ошїрїле романещї че да
рѣсводе атр' атѣтѣ клїме сѣ фїе мѣрїт
де боале, ꙗ време че ꙗ зїоа д'акѣм маї
тотѣ адна се топеск ошїрїле пе кѣмп фѣ-
рѣ сѣ се фї вѣтѣт.

Да ної прѣ аѣесѣ фѣг солдациї, фї-
їндѣ кѣ еї сѣнт чей маї несокотїцї ла фї-
ешкаре нѣм. Да романї маї арареорї фѣ-
цѣ, фїїндѣ кѣ солдациї ера скошї дїн сѣ-
ндѣ ѣндї народ мѣндѣрѣ, мѣрецѣ, шї сї-
гѣр д'а пѣтѣ порѣнчї челор лалте нароа-
ѣе; шї нїчї одѣтѣ нѣ пѣтѣ сѣ се арѣте
невреднїчї д'а маї фї романї.

Фїїндѣ кѣ нѣмѣрѣл осташїлор нѣ ера
маре, ера прѣ лесе д'але ꙗтїмпїна хра-
на; кѣпетенїа пѣтѣ сѣї кѣноаскѣ маї бї-

НЕ, ШІ ВЕДѢ МАЇ ЛЕСНЕ ГРЕШАЛЕЛЕ ЛОР ШІ
КЪЛКАРѢ РЕГЪЛІЙ.

ПЪТЕРѢ ДЕПРИНДЕРІЙ ЛОР, ДРЪМЪРІЛЕ
ЧЕЛЕ МІНЪНАТЕ ЧЕ ФЪКЪСЕРЪ, ЖІ ПЛЕСНѢ Д'А
ФАЧЕ МАРШЪРІ ЛЪНЦІ ШІ РЕПЕЗІ. ЯРЪТАРѢ
ЛОР ЧѢ ФЪР ДЕ ВЕСТЕ ПГЕЦА ІНІМІЛЕ ВРЪЖ-
МАШІЛОР. БІ ЕША МАЇ КЪ САМЪ АДЪЗ ЧЕ
СЕ БІРЪДА; КЪНД ВРЕЖМАШЪЛ СЕ АФЛА П ТОА-
ТЪ ЛІНІЩѢ ШІ НЕЖНГРІЖІРѢ.

П РЪСБОДЕЛЕ НОАСТРЕ ДІН ЗІДА ДЕ АС-
ТЪЗІ ФІЕШКАРЕ ПАРТІКЪЛАР СОЛДАТ СЕ РА-
ЗІМЪ П ПЪТЕРѢ МЪЛЦІМЕЙ; ДАР ЛА РОМАНИ
ФІІНД ФІЕШКАРЕ МАЇ ВОІНІК, ШІ МАЇ РЪС-
ВОІНІК ДЕ КЪТ ВРЕЖМАШЪЛ СЪД, СЕ РЪЗІМА
ТОТЪ Д'АДНА П СІНЕ П СЪШІ, АВѢ ФІРЕЩЕ КЪ-
РАЖЪ, АДІКЪ ВІРЪДЪТѢ АЧЕТА ЧЕ ЕСТЕ КЪР СЕН-
ТІМЕНТЪЛ ПЪТЕРІЛОР САЛЕ.

ОЩІРІЛЕ ЛОР ФІІНД ТОТЪ Д'АДНА ЧЕЛЕ МАЇ
БІНЕ ДЕПРИНСЕ ШІ ЖМЪХЦАТЕ, ЕРА КЪ НЕПЪ-
ТІНЦЪ, СЪ СЕ СПЪРЪХЪЛЪДІАСКЪ ЛА РЪСБОДЕ НІ-
НОРОЧІТЕ, САЪ СЪ НЪ БАЦЕ ПТРЕ ВРЪЖМАШІ
ВРЕ О А МЕСТЕКЪТЪРЪ. ДЕ АЧЕТА СЕ ВЪД ТОТЪ
Д'АДНА П ІСТОРИЕ, КЪ КЪ ТОАТЕ БІРЪДІНЦІ
ЛА ПЧЕПЪТ ДЕ МЪЛЦІМѢ ВРЪЖМАШІЛОР САЪ
ДЕ НЪВЪЛІРѢ ЛОР, ЛЕ ХРЪПЕСК П СФЪРШІТ
БІРЪДІНЦА ДІН МЖІНІ.

ЩѢ МАЇ МАРЕ ПГРІЖІРЕ А ЛОР ЕРА Д'А
ВЪГА САМА ЛА ЧЕ'І ПТРЕК ВРЪЖМАШІЙ; ШІ
НЪ МАЇ ДЕ КЪТ СЕ ТРЕЦѢ. БІ СЕ ОБІЧНЪДА

а вѣдѣ сѣнѣ ші ранѣ а прівелішіле лѣпѣ
торіор, че лѣарѣ дѣла вѣрѣскі.

Сѣбіле челе тѣкасе але голіор, ші
Блефанзіі лѣі Пірос, нѣ маі о датѣ жі
сперіе. Ві жмплінірѣ недѣстоничіа каліор
лѣжнѣдѣ маі атѣіѣ фржнеле ка сѣ нѣ ле
поатѣ опрі порнірѣ; ші дѣпѣ ачѣа маі
адѣогжнѣдѣ ніѣе веліте (*).

Дѣпѣ че кѣноскѣрѣ сабіа Спаніолѣс-
кѣ лѣсарѣ п'алор. Ві рѣдѣ де шіінѣа пі-
лоцілор, фіінѣ кѣ афласерѣ о машікѣ де
каре не борѣеѣе Поліб. А сфѣршіт, дѣ-
пѣ кѣм не зіче Іосіф, рѣсвоюл ера пен-
трѣ еі о медітаціе (μελέτη), ші пачѣ о
ексерзіціе.

Дака вре о націе авѣ вре ѣн талант
деосѣбіт дѣла натѣрѣ саѣ дін ашѣзѣмжн-
тѣріле сале, еі нѣ маі де кѣт жл жмпрѣ-
мѣта; ші пентрѣ ачѣа жш фѣкѣрѣ каі де
Нѣмідіа, сѣѣетѣторі крїтіені, прѣшіаші
Балеарі, ші корѣбіі родіенѣші.

А скѣрт, нічі одатѣ алѣа націе нѣ
сѣ гѣті де рѣсвою кѣ атѣта аѣелепѣѣне,
ші нѣ'л фѣкѣ кѣ атѣта адрѣснѣлѣ.

К а п

(*) Ачѣціа ера ніѣе тінері атр' армаѣі ѣшор,
чѣі маі адемжнатѣчі дін лереон, каре ла
чѣа маі мік семн, сѣрѣ пе кал дін на-
поѣа кѣлѣреѣѣлѣві, саѣ се вѣтѣ дін пі-
чоаре,

К а п ІІІ.

ЧЕ ФЕЛ ПДТДРХ РОМАНИІ СХ СЕ
МХРѢСКХ.

Фіи́нд кз нароаделе Вѣропей аѣ ꙗ време-
ле д'акѡм маї ачелѣші мещешѡгѡрї, аче-
лѣші арме, ачелаш жмвхцхтѡрх, шї аче-
лѣші мїнжлоаче д'а фаче рхсвою, нї се
паре непрїченѡтх норочїрѣ романїлор чѣ
марє. Кхтре ачестѣ ꙗ зїоа де астхзї се
афлх о асфел де непотрївїре ла пѡтере,
ꙗ кхт о царх мїкх есте кѡ непѡтїнцх сх
їасх дїнтр' о скхпхтарє нѡ маї кѡ сїнгѡре
пѡтерїле салє.

Да ачѣста требѡе гжндїре, кхчї дї-
мїнтрелѣ ведем нѡмаї нїще ꙗтхмплхрї
фхр' але прїчепє; шї, не сїмцїнд бїне де-
осївїрѣ стхрїлор ꙗ прєжѡр, вом кредє, че-
тїнд їсторїа веке, кх ачелаш нѡѡ фост оа-
менї ка ної.

Прїнтр' о черкарє некѡрматх с'а кѡ-
носкѡт ꙗ Вѣропа кх ѡн стхпхнїтор че арє
ѡн мїлїон де сѡппѡші нѡ поате, фхр' а
се дхрхпхзна, сх цїє маї мѡлт де зече мїї
де оастє ꙗ пїчѡаре: аша дар нѡ маї на-
цїїле чєлє марї аѣ армадїї марї.

Дар ꙗ рєпѡблїчїлє векї нѡ єра аша:
кхчї ачѣстх прѡпорцїє а солдацилор кх-
тре чєлх лалт норѡд, че ꙗ зїоа де астх-
зї

ЗИ ЕСТЕ КА ДНД КХТРЕ О СХТХ, ЛА ЕЛЕ ПД-
ТФ СХ ФІЕ КД ЛЕСНІРЕ КА ДНД КХТРЕ ОПТ.

ЛТЕМЕІТОРІІ РЕПДБЛІЧІЛОР БЕКІ ЖМПХР-
ЦІСЕРХ ПХМЖНТДРІЛЕ Д'О ПОТРІВХ АТРЕ ТОЦ-
ЛХКДІТОРІІ ШІ НДМАІ СІНГДРХ ДРМАРФ АЧФЕ-
ТА ФХЧФ ДН НОРОД ПДТЕРНІК, АДІКХ О СО-
ЦІЕТАТЕ ФОАРТЕ РЕГДЛАТХ, ШІ О АРМІЕ БД
НХ, КХЧІ АВЖНД ФІЕШКАРЕ ДН Д'О ПОТРІВХ
ІНТЕРЕС', ЕРА КД ТОЦІІ ІНТЕРЕСАЦІ Д'АШ АПХ-
РА ПАТРІА ЛОР.

КЖНД ПРАВИЛА НД СЕ ПХЗА КД ДРЕПТА-
ТЕ АТДНЧІ ЛДКРДРІЛЕ АЖДНЦФ КА АЛЕ НОАС-
ТРЕ А ЗІОА Д'АКДМ: СКДМПЕТФ ДНОР ПАР-
ТІКДЛАРІ, ШІ ЛДКЕДЛ ЧЕЛОР ЛАЛЦІ, МХРЦІ-
НФ ВЕНІТДРІЛЕ МОШІІЛОР А ПДЦІНЕ МЖІНІ;
ШІ МЕЩЕШДГДРІЛЕ ЧЕ СЕ ІНТРОДЧФ, ЕРА АЧЕ-
ЛФ ЧЕ ТРЕБДІА ШІ БОГАЦІЛОР ШІ СХРАЧІЛОР
ПРІН ЖМПРДМДТАРЕ, А КХТ СЕ ПХРФ КЖ
НІМІНФ НД МАІ ЕСТЕ НІЧІ ОРОШАН НІЧІ СОЛ-
ДАТ; КХЧІ ВЕНІТДРІЛЕ МОШІІЛОР ЧЕ ЕРА РЖН-
ДДІТЕ МАІ НАІНТЕ ПЕНТРД ЦІНЕРФ ОЦІРІЛОР,
ЕРА АТРЕБДІНЦАТЕ АКДМ ПЕНТРД ЦІНЕРФ РО-
БІЛОР ШІ МЕЩЕРІЛОР, ЧЕ СЖНТ ІСТРДМЕНТДРІ
ЛДКЕДЛДІ НОІЛОР СХПЖНІТОРІ; ФХР ДЕ КА-
РЕ, ДН СТАТ, ЧЕ КД ТОАТХ НЕРЖНДДІАЛА
ЛДІ, ТРЕБДЕ СХ СЕ ЦІЕ, АР ФІ ПЕРІТ.

МАІ НАІНТЕ Д'А КХДФ РЕПДБЛІКА А
ДХСФРЖНХРІ ШІ СТІКХЧДНЕ, ВЕНІТДРІЛЕ СТА-
ТДЛДІ ЕРА ЖМПХРЦІТЕ СОЛДАЦІЛОР, АДІКХ
ПДБГАРІЛОР; ДАР АДПХ ЧЕ АЧЕНД А СЕ СТІ-

ка, інтра ꙗ мжніле оаменілор богаці,
карії ле да слдцілор ші мещерілор, аде
ла карії се скотѣ о парте, прін мінжло-
чирѣ бірѣдї, пентрѣ цінерѣ солдацілор.

Аша дар асфел де оамені нѣ ера де-
стоінічі пентрѣ рзсбою, кзчї ера тржнда-
ві ші стрікаці де лѣкѣдл орзшзнеск, ші
адесе орї кѣр де мещешѣгѣрїле лор; кзчї
вззжндѣсе ꙗ старе а ꙗ пѣтѣ трзї орї ші
ѣнде кѣ мещешѣгѣрїле, нѣ ле пѣса де а
пѣрарѣ патрії лор.

Атр'о катаграфіе а ромей фзкѣтѣ аѣ-
пѣ ісгонірѣ ꙗмпѣрацілор, ші ꙗ времѣ а-
чел кжнд ші дѣмітрѣ Фалерѣ фзкѣсе ла
АТЕНА, сѣ гзсі маї ачелаш нѣмѣр де лѣ-
кѣіторї: Рома авѣ патрѣ сѣте патрѣзечї
де мїї, ші АТЕНА патрѣ сѣте трейзечї ші
ѣна де мїї. Дар ачѣстѣ катаграфіе а
Ромей каде атр'о време кжнд еа се афла
ꙗ пѣтерѣ ашззжнтѣдї еї, ші а АТЕ-
НІИ атр'о време кжнд ера кѣ тотѣл стрі-
катѣ. Вззѣрѣ кѣ апатра парте дїн лѣ-
кѣіторїї Ромїї ера нѣ маї жѣні, тар ла
АТЕНА абїа ера о адоззечелѣ парте ті-
нерї: аша дар пѣтерѣ Ромей кѣтре а АТЕ-
НІИ, атр' ачесте аесїбіте времї, ера маї
аша ка ѣн сферт кѣтре доззечї, адікѣ,
де чїнчї орї маї маре.

Країи Агіс ші Клеомен вззжнд кѣ ꙗ
лок де ноз мїї де лѣкѣіторї че ера ла
спар-

Спарта ꙗкь времеꙗ лѣи Дикѣргъ, нѣ маѣ ера
 де кжт шапте сѣте, динтре каре абѣа о
 сѣтѣ авѣ мошѣи, шѣ кж чеѣ лалцѣи нѣ сжнт
 де кжт о попѣлацѣе слабѣ шѣ фѣрѣ кѣраж,
 сѣпѣкарѣ дѣа ꙗтокмѣ лецѣле спре ачѣсѣтѣ
 трѣбѣ, шѣ Дачедемонѣа ꙗш кжщѣгѣ пѣте-
 рѣле сале де маѣ наѣнте, шѣ сѣ фѣкѣ жѣгро-
 зѣтоаре тѣтѣлор Гречѣлор.

Чѣпаче фѣкѣ пе Рома сѣ тасѣ дѣн сѣлѣ-
 бѣчѣнѣ са фѣ ꙗмпѣрѣцѣрѣ чѣ потрѣвѣтѣ а
 мошѣилор; шѣ ачѣста се кѣносѣкѣ фѣоарте
 мѣлат кжнд ꙗчѣпѣ а се стрѣка шѣа се да
 лѣкѣдѣторѣи ла апѣкѣтѣрѣ ꙗ парте.

Ба ера о репѣблѣкѣ мѣкѣ, кжнд Ла-
 тѣнѣи неврѣнд сѣи дѣ аждѣтѣрѣдѣ де оцѣрѣ
 че ера дѣторѣи, рѣдѣкѣ сѣнгѣрѣ нѣмаѣ де
 кжт, зѣче лѣгеоане ꙗ орашѣ. „Абѣа акѣм,
 „ зѣче Тѣт-Дѣвѣе, Рома, пе каре лѣмѣ
 „ ꙗтрѣгѣ нѣо поате копрѣнде, ар пѣтѣ
 „ сѣ фѣкѣ атѣта дака сѣар арѣта дѣн врѣж-
 „ машѣ ꙗнаѣнтѣ зѣдѣрѣлор сале; семн жѣм-
 „ ведерат, кж ноѣ нѣ нѣм мѣрѣт нѣмѣк,
 „ де кжт нѣмаѣ ам адѣзогат лѣкѣдѣ шѣ
 „ богѣцѣиле че не стрѣкѣ.“

Спѣнецѣмѣи, зѣчѣ Тѣберѣе Графѣкѣс кж-
 тре нѣбѣлѣи; чѣне фѣаче маѣ мѣлат шѣ есте
 маѣ чѣнѣстѣт, дѣн орошѣан, сѣдѣ дѣн рѣб вѣч-
 нѣк; дѣн солдѣат сѣдѣ дѣн неѣребнѣк ꙗ време
 де рѣсаоѣ? „Пофѣтѣцѣи воѣи, пѣнѣтрѣ ацѣнѣк
 „ кжѣтеѣа погоане де пѣжѣнт маѣ мѣлат

„ ДЕ КЖТ ЧЕИ ЛАЛУЦІ ЛЪКВІТОРІ, СЪ ВЪ ЛЕ-
 „ ПЪДАЦІ ДЕ КЖЩІГДА РЪМЪШІЦЕИ ЛЪМІИ,
 „ САДЪ СЪ ВЪ ПЪНЕЦІ ꙗ ПРІМЕЖДІЕ Д'АЛЪСА
 „ ПЕ ВЪРЪЖМАШІИ СЪ ВЪ ХРЪПЪСКЪ АЧЕСТЕ МО-
 „ ШІИ КЪ КАРЕ НЪ ВРЕЦІ СЪ НЕ ЖМПЪРТЪ-
 „ ШІЦІ ШІ ПЕ НОИ? “ (*)

К л а п IV.

1. ДЕСПРЕ ГОЛІ. 2. ДЕСПРЕ ПІРЪС.
3. АЛЪТЪРАРЪ КАТАРГЕИ Ш'А РОМЕИ.
4. РЪСБОУА ЛЪІ АНІБАЛ.

Романіи авъръ мѣлте рѣсбоде кѣ Голіи.
 Юбірѣ де славъ, несокотінца морціи, піс-
 ма д'а бірѣ, ера д'опотрѣвъ ла амѣндоз
 пороаделе; дар армеле авѣ деосібіре. Па-
 възза Голілор ера мѣкъ, ші сабіа лор рѣ:
 пентрѣ ачета ші пѣцѣрѣ маі аша ка ші
 Мексіканіи ꙗ вѣкѣрїле дїн ѣрмъ де Спа-
 ніолї. Ші чета че непрїчїнѣще маі мѣлтѣ
 мїраре, есте кѣ ачесте пороаде че ꙗтѣл-
 нїрѣ

(*) Ші есте адеврѣат кѣ нїще лѣквїторї фѣр
 де мошї нїчї о дѣтѣ нѣ сѣ пот жертфї
 ка сѣ кѣщїце пентрѣ чеїче маі аѣ, нїчї
 кѣ се ꙗмпротївеек врежмашїлор че вор
 сѣ хрѣпѣскѣ п'алѣ алтора че н'аѣ маі
 мѣлт арепт д'а авѣ.

нірз Романії маї ↑ тоате локдріле ші маї
 ↑ тоате времіле, се лзарз а се стріка
 ѓнеле дѣпз алтеле, фзрз сз кѣноаскз, сз
 каѣте, саѣ сз ↑тжмпіне вре о датз прі-
 чініле ненорочірії лор.

Шірѣс вені сз дѣ рзсбою Романідор
 ↑ времѣ ачеза кжнд еї ера ↑ старе д'аісе
 ↑ протіві ші д'алѣа ↑взцзтѣрз дін рзс-
 боале лѣї кѣм сз се ↑кізз, сз алѣгз лок
 ші сз ашазе ошіріле: ел ↑ї обічнді кѣеле-
 фанзії, шії гзті пентрѣ рзсвоае маї марі.

Мзрімѣ лѣї Шірѣс нѣ ста де кжт нѣ
 маї ↑ калітзціле сале персонале. Плдтарк
 не спѣне кѣм кз фѣ сіліт д'а фаче рзсбо-
 юл Мачедонії фіінд кз нѣ пѣтѣ сз ціе
 опт мії де педестрашії ші чінчі сѣте де
 кзлереці че авѣ.

Ачест прінцѣ, стзпжнітор ѣнді ці-
 нѣт мік де каре нѣ с'а маї адзіт борбінд
 дѣпз моартѣ лѣї, ера ѣн немернік фзрз
 кзпзтжю (aventurier), че фзчѣ не ↑четат
 мішкзрі остзшзції, кзчі ↑тр' алт кіп нѣ
 пѣтѣ сз се ціе.

Тарантенії, аліації сзї, скзпзтасерздін
 ↑мвзцзтѣрїле стрзмошілор лор Данедемо-
 ненї. Ші негрешіт кз ел ар фі фзкѣт лѣ-
 крѣрі марі кѣ Самніції; дар Романії ↑ї
 маї стрікасерз де тот.

Картага, ↑мбогзціндѣсе маї кѣржнд
 де кжт Рома, се стрікасе асеменѣ ші маї

кѢрхна . ші ꙗ време че ла Рома дрегъ-
торііле общеші нѢ се кжшга де кжт прін
вирѣте, ші чінстѣ ші фолосѣл нѢ се да
де кжт ачелора че се остенѣ маї мѣлт, ла
Картага, тоате ачелѣ че поате пѣблїкѣл
сѣ дѣ партїкѣларїлор се вїндѣ пе банї.

Дїафорїа челор марї аї статѣлѣ а
дѣче о дїмократїе ла държпзнаре ка ші
тїрхнїа ѣнѣ стѣпхнїтор пе о монаршіе.
Деоїбїрѣ ѣнѣ стат слѣбод есте кѣ венї-
тѣрїле сѣнт ікономїсїте маї бїне; ꙗр кжнѣ
се келтѣск рѣѣ, атѣнчї пѣтїмеѣе маї мѣл-
тѣ държпзнаре де кжт монаршіа. Кжчї
монархѣл фаворїсѣе ші кїбернїсѣе нѣмаї
рѣделе ші прїетенїї сѣї. ꙗр ꙗтр' о дїмо-
кратїе де ва фаче ачѣста тоцї дрегъторїї,
държпзнарѣ есте кѣ мѣлт маї ꙗтїнсѣ, ші
прѣвїлїле сѣнт тешфелїте маї рѣѣ де кжт
де ѣн стѣпхнїтор сїнгѣр, каре, фїїнд тот
д'адна чел маї маре лѣкѣитор ал статѣ-
лѣї, аре маї мѣлт їнтерес де цїнерѣ лѣї.

Нїѣе обїчеюрї бекї, ші оаре каре кѣм-
пѣтаре, фѣчѣ пе Романї маї д'о потрївѣ
де богачї: ꙗр ла Картага партїкѣларїї
авѣ богѣцїї жмпѣрѣтѣшї.

Дїн доѣ фатрїї че жмпѣрѣца ла Кар-
тага, ѣна врѣ тотд'адна паче, ші чѣї
лалтѣ тотд'адна рѣсѣою; асфел, ꙗ кжт
ера кѣ непѣтїнцѣ сѣ се бѣкѣре орошанїї де
ѣна сѣѣ сѣ факѣ бїне пе ч'аїлалтѣ.

Ше кжнд Рома љнѣ тоате интересри-
ле орошанилор сзї ꙗ време де рзсбою, нѣ
љта нимик а деспзрци п'ачелѣ але Кар-
таѣї (*).

Атр' љн стат кжрмљит де љн принцѣ
дїхонїїле се домолеск лесне, кзчї ел аре
ꙗ мжїнїле сале о пѣтере пе деплїн кѣ ка-
ре фаче п'амжндоз пзрциле сз ꙗ целѣгз;
дар атр' о дїмократїе цїн маї мѣлт,
кзчї рзѣл се ꙗтїнде шї песте кѣр пѣтерѣ
ачета че се паре кз лар бїндека.

Аа Рома, кжрмљитз де прзвїлї, но-
родѣл нѣ се сѣпзра пе сенат кзчї аре дре-
гзторїа тревїлор статѣлѣї, мар ла Карта-
га, кжрмљитз де катахрїсе, народѣл врѣ
сз се факз тоате прїн ел ꙗ сѣшї ка сз
скапе де катахрїсе шї нзпзстѣрїї.

Картага фзчѣ рзсбоюл кѣ богзциїле
сале ꙗ протїва сзрзчїї Романїлор, шї прїн
ачѣста мерсе д'андерателѣ, кзчї аѣрѣл
шї

(*) Бенїрѣ лѣї Анїбал кѣрмѣ тоате дїхонїїле
дїнтре Романї; дар дѣчерѣ лѣї Счїпїон
ꙗ врѣжбї дѣхѣрїле ꙗтре картагенешї; рї-
дїкѣ гѣвернѣлѣї тоатѣ пѣтерѣ чеї маї
рѣмѣсесе: генѣралїї, сенатѣл, боерїї, ꙗ
чепѣрѣ сѣ се тѣмѣ де народ, шї наро-
дѣл се фѣкѣ шї маї фѣрїос. Безї ꙗ Ап-
пїан тот рѣсбоюл ачеста ал лѣї Счїпїон
челѣї дїн тѣю ꙗ протїва Картагенезїлор.

ші армінтѣ се келтѣше, тар вѣртѣтѣ,
статорніа, пѣтерѣ, ші сѣрѣчѣа, нічї о
датѣ нѣ се келтѣше.

Романїї ера амбіціошї дїн мѣндарїе,
ші Картагенезїї дїн юбіре де армінт; ѣнїї
врѣ сѣ порѣнчѣскѣ, чешелалцї сѣ кѣщїце;
ші чешї дїн ѣрмѣ, токотїнд не ѣчетат
фога келтѣелелор, фѣкѣрѣ рѣсвока тот-
д'адна фѣрѣ драгосте.

Нїше бѣтѣї пїерѣѣте, жмпѣцїнарѣ но-
родѣлї, слѣбїрѣ негоцѣлї, дешѣртарѣ
вїстерїї обѣщї, шї рїдїкарѣ нороделор
вечїне, пѣтѣ сѣ факѣ пе Картагенезїї а
прїмїопаче кѣ челе маї аспре кондїцїї: дар
Рома нѣ се пѣрта де кѣѣетѣл бїнелї шї
рѣлї, чї нѣмаї де слава са; шї фїїнд
кѣ еа нѣш ѣкїпѣга кѣм ва фї де нѣ ва
порѣнчї, н'авѣ нїч' о нѣдежде нїчї темере
каре с'о факѣ а ѣкега о паче нечѣрѣтѣ
де еа.

Нїмїк нѣ аре атѣта пѣтере пре кѣт
о репѣблїкѣ ѣнде се пѣзеск лецїле, нѣ де
фрїкѣ, чї кѣ кѣвѣнт шї кѣ драгосте, пре-
кѣм фѣ Рома шї Дачедемонїа; кѣчї ла
еле се ѣнѣ кѣ ѣцелепчѣнѣ кѣрмѣрїї тоа-
тѣ пѣтерѣ ч'ар фї фѣкѣт о фатрїе.

Картагенезїї се слѣжа кѣ оцїрї стрїе-
не, шї Романїї ѣтрѣвѣїнца п'але лор. Фї-
їнд кѣ чешї дїн ѣрмѣ нѣ прївѣ пе бїрѣ-
їцї де кѣт ка пе нїше їстрѣментѣрї пен-
трѣ

трѣ тріѣмфѣриле вѣстоаре, фѣкѣрѣ солда-
 цѣ тоате нороаделе че сѣппѣсерѣ; шѣ кѣ
 кѣт се кѣснѣрѣ маї мѣлт пѣн але бѣрѣдѣ,
 кѣ атѣта ле жѣдекарѣ маї потрѣвѣте дѣ
 фѣ атрѣпате ѣ рѣпѣблѣка лор. Яша ної
 бедем пе самнѣцѣ каре се сѣппѣсерѣ авѣа
 дѣпѣ дохѣзѣнѣ шѣ патрѣ дѣ тріѣмфѣрѣ, кѣ
 се фѣкѣрѣ ажѣтѣторѣї романѣлор; шѣ кѣ-
 тѣва време ѣнаїнте дѣ рѣсвока пѣнѣческ
 дѣ ал доїлѣ, лѣарѣ дѣла еї шѣ дѣла авѣа-
 цѣї лор, адѣкѣ дѣнтрѣ о царѣ че нѣ ера
 маї маре дѣ кѣт статѣриле папѣї шѣ Неа-
 полѣдѣ, шапте сѣте мѣї дѣ пѣдѣстрашѣї шѣ
 шаптезѣнѣ дѣ мѣї кѣлѣрѣцѣї ка сѣ се жѣм-
 тротѣвѣскѣ Голѣлор (*).

А ѣнда чѣлѣдѣ дѣ ал доїлѣ рѣсвока пѣ-
 нѣческ, Рома авѣ некѣрѣмат дохѣзѣнѣ шѣ
 пѣнѣ ла дохѣзѣнѣ шѣ патрѣ дѣ лѣгеоанѣ ѣ
 пѣчоаре; кѣ тоате ачѣстѣ се парѣ, дѣпѣ
 кѣм зѣче Тѣт-Дѣв, кѣ сѣта нѣ ера пѣатѣн-
 чѣ дѣ кѣт ка дѣ вѣрѣо сѣтѣ трѣїзѣнѣ шѣ
 шапте мѣї дѣ орошанѣ.

Картага атрѣвѣдѣнѣца маї мѣлте пѣте-
 рѣї ка сѣ ловѣскѣ, шѣ Рома ка сѣсе пѣзѣс-
 кѣ: ачѣста, прѣкѣм сѣпѣсерѣм, атрѣ арѣмѣ
 ѣн нѣмѣрѣ маре дѣ оамѣнѣї ѣ протѣва Го-
 лѣлор ша лѣдѣ дѣнѣвал че о бѣнѣтѣм, шѣ
 трѣмѣсе нѣ маї дохѣ лѣгеоанѣ ѣ протѣва

чѣ-

(*) Voyez polibe.

челор маї марї жмпзраці; чеїаче фжкѸ пѸ-
терїле еї немѸрїтоаре.

АшхзарѸ Ромїї ера маї таре де кжт
а Картагеї, фїїнда кж Рома авѸ треїзечї
де колонїї ꙗ прежѸрѸла еї, ка нїше четхцї
фоарте тарї. Маї наїнте де бхтала дела Ва-
не нїчї Ѹн Аліат н'а лхсат'о, фїїнда кж
атхт самнїцїї кжт шї челелалте нороаде
але Італїї се обїчнѸсерх педѸбестхпжнїрѸ еї.

Челе маї мѸлате орашх дале Афрїчїї,
фїїнда пѸцїн ꙗтхрїте се сѸппѸнѸ лесне ла
орї чїне венѸ сѸ ле іа; пентрѸ каре тоцї
кжцї десѸзркарх аколо, Агатокл, РегѸлѸс,
Счїпїон, а дѸсерх Картага ла дхснхдхж-
дѸїре.

Нїчї о алтх прїчїнх н'а адѸс Карта-
геї атхтѸ неморочїрї ч'а черкат кжнда Счї-
пїон чел дїн тхю жї порнї рхсѸою, де
кжт нѸмаї нержнѸдѸтала кжрмѸїреї сале.
ОрашѸла Картагенезїлор шї ошїрїле лор ера
флхмжнѸде, ꙗ време че Романїї се ꙗдестѸ-
ла де тоате.

Да Картагенезї ошїрїле челе бхтѸте
сѸ фхчѸ обраснїче, шї кжте одатх сфж-
шїа пре генхралїї лор шїї педѸпса де не
вреднїчїа лор. Шр ла Романїї, консѸлѸла
педепса пе осташїї че фѸцѸ, шїї трїмїтѸ
тархшї ꙗ протїва врхжмашїлор.

КжрмѸїрѸ Картагенезїлор ера прѸ ас-
прх: еї кхснїсерх аша де таре пре нороа-
деле

АЛЕ СПАНІЄЙ, А КЖТ, КЖНД РОМАНИЙ А-
ЖДСЕРЖ ЛА ЕЛЕ, ФДРЖ СОЦОТИЦЙ ДЕ ІСБЗВІ-
ТОРИЙ ЛОР; ШІ ДАКА ФАЧЕ НЕШІНЕ БЗГАРЕ ДЕ
САМЖ ЛА КЕЛТЪМАЛА ЧЪ НЕМЗРЦІНІТЪ ЧЕЙ ЦІ-
НЪ ДН РЖСБОУ СДБ КАРЕ КЗЗДРЖ, БЕДЕ ФОАР-
ТЕ БІНЕ КЖ НЕ ДРЕПТАТЪ НЪ ЦІЕ СЖ ІКОНО-
МІСАСКЖ, ШІ НІЧІ КЖ АЖДНЦЕ ЛА КДЦЕТЕ-
ЛЕ ЕЙ:

АТЕМЕЕРЪ АЛЕКСАНДРІЄЙ ЖМПДЦІНАСЕ МДЛТ
НЕГОЦДЛ КАРТАГЕЙ. А ВРЕМІЛЕ ДІН ТЖЮ,
СДПЕРСТІЦІА ГОНЪ ПРЕ СТРЕІНІ ДІН ВГІПТ;
ШІ КЖНД ЖЛ ЛДАРЖ ПЕРШІЙ, НЪ АГРІЖІРЖ
ДЕ КЖТ Д'А СЛЗВІ ПРЕ СДППДШІЙ ЛОР ЧЕЙ НОЙ;
ПР СДБ КРАІЙ ГРЕЧЕЦІЙ, ВГІПТДЛ ФЖКЪ ТОАТЕ
НЕГОЦДРІЛЕ ЛДМІЙ, ШІ АЛЕ КАРТАГЕЙ АНЧЕ-
ПДРЖАСКЖТЖТА.

СТЖПЖНІРІЛЕ АТЕМЕАТЕ ПРІН НЕГОЦД
ЦІН МДЛТЖ ВРЕМЕ КЖНД ПЖЗЕСК ОСТАРЕ ДЕ
МІНЖЛОК; ПР КЖНД СЕ МЖРЕСК, ПРЪ ПДЦІН
ТЖРЕСК. ВЛЕ СЕ АНАЛЦЖ ПДЦІН КЖТЕ ПД-
ЦІН ШІ ФЖРЖ СЖ БАЦЕ ЧІНЕВА ДЕ САМЖ, ФІ-
ІНД КЖ НЪ ФАК НІЧІ ДН АКТ ПАРТІКДЛАР
КАРЕ СЖ ПРІЧІНДТАСКЖ СГОМОТ ШІ СЖ АРАТЕ
ПДТЕРЪ ЛОР; ПР КЖНД ЛДКРД АЖДНЦЕ ЛА ДН
АША ПДНТ А КЖТ ФІЕ ЧІНЕ ПОАТЕ СЖ'Л ВА-
ЗЖ, АТДНЧІ ТОЦЙ КАДТЖ МІНЖЛОАЧЕ Д'АЛІП-
ЦІ НАЦІА АЧЕТА ДЕ ДН ФОЛОС' ЧЕ НД'Л АРЕ,
КА СЖ ЗІК АША, ДЕ КЖТ ПРІН ВІКЛЕШДГ.

КЖЛЖРІМЪ КАРТАГЕНЕЗІЛОР ЕРА МАЙ БД-
НЖ ДЕ КЖТ А РОМАНИЛОР ПЕНТРЪ ДОЖ ПРІ-
ЧІНІ;

чинї; ѡна, кз каїї де Нѡмїдіа шї Спанїа
 ера маї бѡні де кжт чеї де Італїа; шї
 чѣї лалтз, кз кзларїмѣ романѣскз нѡ ера
 атр' арматз бїне; кзчї токма дѡпз рзс-
 боделе че фзкѡрз Романїї ꙗ Гречїа, скїм-
 барз кїпѡл, дѡпз кѡм ведем ꙗ Полїб (*).

ꙗ чел дїн тжю рзсбою пѡнїк, регѡ-
 лѡс фѡ бзтѡт ꙗ датз кѡм Картагенезїї
 алѣсзрз кжмпїїле де бзтае пентрѡ кзлз-
 рїмѣ лор; шї атр' ал доїлѣ, Янїбал фз-
 кѡ бїрѡнцеле челе маї марї кѡ Нѡмїзїї сзї.

дѡпз че Счїпїон лѡз Спанїа шї фз-
 кѡ алїанцз кѡ Масїнїса, рїдїкз Картаге-
 незїлор фолосѡл аста кѡ каре атречѣ пе
 Романї, шї прїн кзлзрїмѣ Нѡмїзаскз кж-
 щїгз шї ел бзтаѡл дела Замѡ шї їспрзвї
 рзсбоюл.

Картагенезїї авѣ маї мѡлтз депрїн-
 дере пе маре, шї кѡнощѣ маневра маї бї-
 не де кжт Романїї: дар мї се паре кз
 ачест фолос нѡ ера п'атѡнчї аша де маре
 пре кжт ар фї ꙗ зїоа д'акѡм.

Чеї бекї неавжнѡ бѡсолз, нѡ пѡтѣ
 нїчї де кѡм сз ꙗноате де кжт нѡмаї пре
 марцїне, шї пентрѡ ачета васеле лор ера
 нѡмаї кѡ лопецї, мїчї шї лате; шї маї
 тоате пещерїле дїн малѡрї ле пѡтѣ слѡжї
 де лїманѡрї; щїїнцѡ ꙗнотзрїї ера фоарте

мз-

(*) Livre 6, ch. 25.

мзрѣнітѣ, ші маневра лор прѣ пѣцім
лѣкрѣ: пентрѣ ачѣа зичѣ Аристотел кѣ ес-
те де нічѣ трѣбѣ д'а авѣ о арміе маренѣ,
ші кѣ пѣгаріи сѣнт дѣстѣа де мѣшері пѣ-
трѣ ачѣста.

Мѣшѣдѣа ера аша де неажѣнс ꙗ
кѣт к'о міе де лопеці нѣ фѣчѣ чѣаче фак
ꙗ зіоа д'акѣм к'о сѣтѣ.

Корѣвіле чѣле марі ера нефолосітоаре
кѣчї мїшкѣндѣсе кѣ а небое де вѣслаші,
нѣ пѣтѣ сѣ факѣ кѣ еле ꙗторкѣтѣріле
трѣбѣнчѣоаре.

Антоніе фѣкѣ ла Акѣїѣм о прїмеж-
діоасѣ черкаре ла ачѣста; корѣвіле чѣле
нѣ пѣтѣ сѣ се мїшче, ꙗ време че але лѣї
лѣгѣст, маї ѣшоаре, ле бѣтѣ дїн тоате
пѣрѣіле.

Корѣвіле дїн бекїме фїїнд кѣ лопеці,
чѣле маї ѣшоаре сѣзрѣма кѣ леснїре пре
чѣле маї марі, каре нѣ ера алт чеѣа п'а-
тѣнчї де кѣт нїше машїне немішкѣтоаре,
прекѣм сѣнт ла ної ꙗ времѣ д'акѣм ко-
рѣвіле фѣрѣ пѣнзе (каїчїле).

Дѣпѣ афларѣ Бѣсолїї, с'а скїмѣат кї-
пѣл; сѣѣ пѣрѣсїт лопецїле, сѣѣ депѣртат
де цѣрѣмѣрї, сѣѣ фѣкѣт корѣвіі марї;
машїна с'а фѣкѣт маї алкѣтѣдїтѣ, шї пѣ-
нерѣ ꙗ лѣкраре есте маї ꙗтїнсѣ.

Афларѣ прафѣлѣї а фѣкѣт ѣн лѣкрѣ
че н'ар фї трѣкѣт прїн мїнте де ом; шї

Дін причина аста пѣтерѣ армії де маре
а требѣит сѣ алерѣе ші маї мѣлт ла ачелѣ
а мещешѣгѣлѣдї; фїїнд кѣ ка сѣсе жмпро-
тївѣскѣ іцелїї тѣнѣлѣдї, ші сѣ нѣ черче
ѣн фок маї маре, а требѣит корѣвїї ма-
рї. Дар ла мѣрїмѣ лѣкрѣлѣдї а фост сїлїт
сѣ потрївѣскѣ пѣтерѣ мещешѣгѣлѣдї.

Корѣвїїле челе мїчї д'алтѣ датѣ се
ловѣ фѣр де весте, ші солдациї се бѣтѣ
д'амѣндѣоз пѣрцїле; лтр' о флотѣ пѣнѣ
тоатѣ оастѣ де ѣскаг.

Л бѣтѣїле де маре че кѣшїгѣ регѣлѣдї
ші товарошїї сѣї, се вѣзѣ бѣтѣнѣдѣсе о
сѣтѣ трїзечї мїї де романї л протїва а
о сѣтѣ чїнзечї де картагенезї. Атѣнчѣ
се кѣдѣта нѣмѣрѣдл осташїлор нар нѣ ал
мещерїлор; акѣм нѣ расмѣ нешїне л ос-
ташї пре кѣт л мещерї шї л жмвѣцацї.

Бїрѣїнца консѣлѣдї дѣелїдѣ фаче сѣ се
кѣноаскѣ фоарте бїне дѣосїбїрѣ ачѣста-
романїї н'авѣ нїчї о шїїнцѣ де навїгацие:
о галерѣ картагенїзаскѣ кѣзѣ пре марѣї-
нїле лор, шї се сѣлѣжїрѣ кѣ ісвоѣдѣ ачѣста
ка сѣ факѣ шї еї: л време де трїї лѣнї
авѣрѣ корѣвїерї іскѣсїцї, флотѣ фѣкѣтѣ,
лѣкрѣкатѣ, шї пѣсѣ пе Марѣ, карѣ гѣсї фло-
та картагенезїлор шї о бѣтѣ.

Акѣм д'авїа ажѣнѣе о вїацѣ де ом
ѣнѣдї сѣтѣпѣнїтор ка сѣ факѣ о флотѣ вѣрѣд-
нїкѣ д'а ешї лнаїнтѣ ѣнїї пѣтерї че жм-

пързцеце пре море; поате нѣмаї лѣкрѣ
 ачеста есте пре каре нѣл поате фаче банїї
 сїнгѣри, шї дака ꙗ зїлеле ноастре їсѣѣте-
 ще ѣн принц прѣ кѣржнѣ, черкарѣ а
 фѣкѣт сѣ се базѣ кѣ асеменѣ пїлдѣ тре-
 бе маї мѣлт мїратѣ де кѣт їмїтатѣ.

Чел д'ал доїлѣ рѣсбою пѣнїческ есте
 аша де вестїт ꙗ кѣт тоатѣ лѣмѣ шїе.
 Кжнѣ черчетѣзѣ нешїне ачѣ мѣлцїме де
 жмпротївїрї че ешїрѣ ꙗнаїнтѣ лѣї Анїбал
 шї пре каре ачест ом аеосїбїт ле бїрѣдї кѣ
 тотѣл, веде чѣ маї фѣрѣмоасѣ прївелїше
 ч'а пѣтѣт авѣ векїмѣ.

Рома фѣ о мїнѣне ла статорнїче.
 Дѣпѣ рѣсбоале шї нѣказѣрїле дела Тра-
 бїеа, шї дела Трасїмена, дѣпѣ челе дела
 Кана ꙗкѣ маї прїмеждїоасе, пѣрѣсїтѣ маї
 де тоате нороаделе Італїї, еа тот нѣ че-
 рѣ паче. Прїчина есте кѣ сенатѣл нѣ се
 а батѣ нїч' о датѣ дела максїмеле векї:
 еа се пѣрѣта кѣ Анїбал прекѣм се пѣрѣтасе
 оаре кжнѣ кѣ Пїрѣс, кѣрѣта нѣ воїсе сѣ
 факѣ нїч' о аскѣлтаре пѣжнѣ кжнѣ се афла
 ꙗ Італїа; шї взѣзѣ ꙗ Денїс д'Алїкарнасіа
 кѣ, пре кжнѣ ера сѣ негоцїезе кѣ Корїолан,
 сенатѣл пѣблїкѣ кѣ нїчї дѣкѣм нѣ ва кѣл-
 ка обїчеюрїле сале челе векї; кѣчї нороаѣл
 романеск нѣ поате сѣ факѣ нїчї о паче кѣ
 врѣжмашїї пѣжнѣ еї се афлѣ пре пѣжнѣтѣ-
 рїле лѣї; шї кѣ дака Волскїї с'ар тра-
 4*
 це,

це, а тѣмъ ар да тоате ачелѣ ч'ар фї кѣ
дрептате.

Рома се ісезві прїн пѣтерѣ ашхзѣ
мжнтѣрілор еї. Дѣпѣ бѣтата дела Кана,
нѣмаї ера ертат нїчї кѣр фемеїлор д'а
вѣрса лакрѣмї: сенатѣл нѣ вѣрѣ сѣ маї рѣс-
кѣмпере пре чеї прїншї, шї трїмїсе пре
чѣї лалтѣ тїкѣлоасѣ рѣмѣшїцѣ ка сѣ фа-
кѣ рѣсбою ꙗ Сїчіліа, фѣрѣ рѣсплѣтїре сѣѣ
вѣр'о алтѣ чїнсте мїлітѣрѣскѣ, пѣнѣ кѣнѣ
днївал нѣ се гонї дїн Італїа.

Д'алтѣ парте консѣлѣ Терентїе Варон
фѣрїсе кѣ рѣшїне пѣнѣ ла Венѣса: ачест
ом дїн чѣ маї проаетѣ нащере, нѣ се ꙗ
нѣлѣсѣ ла консѣлѣціе дѣ кѣт ка сѣ вѣ-
щѣжаскѣ ноблѣцѣ. Дар сенатѣл нѣ прїмї
сѣ се фолосаскѣ дѣ ачест ненорочїт трїѣмф;
вѣзѣ кѣт есте дѣ трѣбѣнѣцѣ ка сѣ ш тра-
гѣ ла ачѣстѣ ꙗтѣмпларе драгостѣ норо-
дѣлѣї; мерсе ꙗнаїнтѣ Варонѣлѣї шїї мѣл-
цѣмї кѣчї нѣ с'а деснѣдѣждѣт дѣ рѣпѣ-
блїкѣ.

Шїердѣрѣ чѣ адѣвѣратѣ ꙗтр' о батае
нѣ есте ачѣла дѣ вѣр'о кѣтеба мїї дѣ оа-
менї, дѣ шї есте рѣ пентрѣ стат, чї есте
чѣ ꙗкїпѣтѣ шї пїердѣрѣ кѣражѣлѣї, чѣл
лїпсещїе шї дѣ пѣтерїле ачелѣ чѣла лѣсат
норокѣл.

Сѣнт нїціе лѣкрѣрї дѣ каре тоатѣ лѣ-
мѣ вѣрбѣще фїїнд кѣ сѣѣ вѣрбїт оаре кѣнѣ

ЇНЕВА СОКОТЕЩЕ КЪ ЯНІБАЛ А ГРЕШІТ
КЪ Н'А АҚОНЖЪРАТ РОМА АЪПЪ БЪТАТА ДЕ
ЛА КАНА.

КЪ АДЕВЪРАТ КЪ РОМАНИИ АВЪРЪ МАРЕ
ФРІКЪ А'О КАМ ДАТЪ, ДАР ЕИ НЪ ЕРА ДИ
НОРОД ТРЖИДАВ ЧЕ НЪ СІМТЕ ДЕ КЪТ СЛЪ-
БІЧДНЪ СЪ; ЧІ ДІН ПРОТІВЪ, КА НИЩЕ ОА-
МЕНІ РЪСБОУІНІЧІ, СЕ АТР'АРМАРЪ МАІ ТО-А'А-
ЪНА КЪ КЪРАЖЪЛ. ДОВАДА КЪ Н'АР ФІ ІС-
БЪТІТ ЯНІБАЛ, ЕСТЕ КЪ РОМАНИИ СЕ АФЛАРЪ
АКЪ А СТАРЕ А'А ТРІМІТЕ ПРЕТЪТІНДІНІ А-
ЖЪТОАРЕ.

МАІ ЗІКЪ АКЪ КЪМ КЪ ЯНІБАЛ А ФЪ-
КЪТ О МАРЕ ГРЕШАЛЪ ДЕ АЪ АЪС ОЩІРІЛЕ
САЛЕ ЛА КАПЪА, ДИДЕ САЪ МОЛЕШІТ: ДАР
СЪ ВЕДЕ КЪ ЧЕІЧЕ ЗІК НЪ КЪНОСК ПРИЧІНІЛЕ
ЧЕЛЕ АДЕВЪРАТЕ. СОЛДАЦИИ АРМІИ АЧЕЩІА,
КАРЕИ СЕ ЖМБОУЦІСЕРЪ АЪПЪ АТЪТЪ БІРДІН-
ЦЕ, Н'АР ФІ ГЪСІТ ЕИ ПРЕТЪТІНДІНІ КАПЪА?
АЛЕКСАНДРЪ ЧЕ КОМАНДА ПРЕ АСЪШІ СЪП-
ПЪШІИ СЪИ, АЪ АТРЕБДІНЦАТ ЛА О АСФЕЛ ДЕ
АТЪМПЛАРЕ ДИ МІНЖЛОК, КАРЕ ЯНІБАЛ, АИ
КЪРЪІА СОЛДАЦИ НЪ ЕРА ДЕ КЪТ НИЩЕ ОАМЕНІ
АДЪНАЦИ ПЕНТРЪ СІМБРИЕ, НЪ ПЪТЪ СЪ А
ТРЕБДІНЦЕЗЕ: ДЕТЕ ФОК ЛА О БЪЗЪРІЛЕ СОЛ-
ДАЦИЛОР СЪИ, ШІ АРСЕ ТОАТЕ БОГЪЦИІЛЕ ЛОР
Ш'АЛЕ САЛЕ. МАІ СПЪН КЪМ КЪ КЪЛІКАН,
АЪПЪ АЪАРЪ ІНДІІЛОР, НЪ ЛЪСЪ МАІ МЪЛТ
А'О СЪТЪ ДЕ РЪБЛЕ А'АРЦИНТ ФІЕШКЪРЪІА
СОЛДАТ.

Асѣші Бірѣинцелє лѣї Янібал ачепѣрѣ
 а скімба норѣкѣл ачестѣї рѣсѣоѣ. Кѣчї не
 фїїнд трїмїс а Італїа де кѣтрє Маїїстра-
 цїї Картагєї, прѣ пѣцїн ажѣтор прїмѣ
 дєла єї, орї пєнтрѣ жалѣзіа ѣнєї фатрїї,
 сѣѣ пєнтрѣ мѣлта акредїнцарє чєї дїдїсє
 чѣї лалтѣ. Кѣ тоатє ачестѣ, пѣнѣз кѣнѣ
 фѣ дїн прєдѣнѣ кѣ арміа сѣ, бѣтѣ пє ро-
 манї; дѣр дѣпѣз чє фѣ сїлїт д'а пѣнє
 гарнїзоанє прїн орашє, д'а апѣра пє алїа-
 цїї сѣї, д'а аконѣѣра чєтѣцї сѣѣ д'а нѣ
 лѣса сє лє аконѣоарє, пѣтерїлє салє сї мїк-
 шорарѣ фѣартє мѣлт; шї пїєрѣд пѣцїн кѣ-
 тє пѣцїн о марє партє дїн ошїрїлє салє.
 Бірѣинчєлє (Lesconquêtes) сє фак лєснє, кѣчї
 лє фачє кѣ тоатє пѣтерїлє; дѣр сѣнѣт а
 нєѣоє дє цїнѣт, фїїнд кѣ нѣ лє апѣрѣ дє
 кѣт нѣмаї к'о партє дїн ачєлє пѣтерї.

К а п V.

Дєспрє старѣ Грєчїї, а Мачєдѣо-
 нїї, а Сїрїї, шї а Єгїптѣлѣї,
 дѣпѣз жмпїларѣ сѣѣ смерїрѣ
 Картагєнєзілор.

Амї аkipѣсєк кѣ Янібал ѣорєѣ прѣ пѣ-
 цїн дє бїнє а фѣѣорѣл лѣї Фѣбїѣс шї Мар-
 чєлѣс а прѣтїѣа сѣ асѣші. Амї бїнє жалє

ВЪЗЖНА ПЕ ТІТ-ДІВІЕ АРДНКЖНА ФЛОРИЛЕ
САЛЕ ПЕСТЕ АЧЕСТЕ КОЛОСАЛЕ МАРІ АЛЕ БЕКІ-
МЕЙ: АШ ВРѢ СЪ ФІ ФЪКЪТ КА ОМЕР КАРЕ
НЪ АГРІЖЩЕ Д'АЛЕ ЖПОДОБИ, ШІ КАРЕ ЦІЕ
АША ДЕ БІНЕ Д'АЛЕ ДА МІШКАРЕ.

КЪТРЕ АЧЕСТѢ НЪ ТРЕВЪТА СЪ СКРІЕ КЪ
АНИБАЛ АФЛЖНА СТРИКАРѢ ФРАТЕ СЪЪ, МЪР-
ТЪРІСІ КЪ ПРЕВЕДЕ ДЪРЪПЪНАРѢ КАРТАГЕІ,
КЪЧІ НІМІК Н'АР ФІ ПЪТЪТ ДЪСНЪЖДІ МАІ
ТАРЕ ПРЕ НОРОАДЕЛЕ ЧЕ СЕ АКРЕДІНЦАСЕРЪ ШІ
СЕ ДІДЕСЕРЪЛДІ, ШІ АР ФІ ДЕСКЪБРАЖІТ О АР-
МІЕ ЧЕ АЦІЕПТА МЪЛУЦМІРІ ФОАРТЕ МАРІ ДЪ-
ПЪ ІСПРЪВІРѢ РЪСБОУЛДІ.

ФІІНА КЪ КАРТАГЕНЕЗІІ А СПАНІА, А
СІЧІЛІА ШІ А САРДІНІА, НЪ ФЪЧѢ НІЧ' О
ЛОВІРЕ КАРЕ СЪ ПЪ МЪСЪ НЕНОРОЧІТЪ, АНИБАЛ,
АІ КЪРЪТА ВРЪЖМАШІ СЕ АТЪРѢ НЕЖНЧЕТАТ,
ФЪСІЛІТ Д'АЦІНѢ ДН РЪСБОУ НЪМАІ ПЕНТЪРЪ
АПЪРАРЕ. АЧѢСТА ДЕТЕ РОМАНИЛОР А ГЖНА
Д'АДЪЧЕ РЪСБОУЛ А АФРІКА: СЧИПІОН ДЪС-
БЪРКЪ АКОЛО. ІСПРЪВІЛЕ ЧЕ ФЪКЪ АКОЛО СІ-
ЛІ ПЕ КАРТАГЕНЕЗІІ Д'АКЕМА АНАПОІ ПЕ АНИ-
БАЛ ДІН ІТАЛІА, КАРЕ ПЛЖНСЕ ДЕ ЧЪДЪ КЪ
ЛАСЪ РОМАНИЛОР ПЪМЖНТЪЛ АЧЕСТА ДНДЕІ
БІРЪІСЕ Д'АТЪТѢ ОРІ.

АНИБАЛ КА СЪ ІСБЪВѢСКЪ ПАТРИА СА ФЪ-
КЪ ТОАТЕ АЧЕЛѢ ЧЕ ПОАТЕ СЪ ФАКЪ ДН КЪ-
ПІТАН МАРЕ ШІ ДН ПОЛІТІК БЪН. КЪЧІ НЕ
ПЪТЪНА СЪ АДЪКЪ ПЕ СЧИПІОН ЛА ПАЧЕ,
ДЕТЕ О БЪТАЕ ДНДЕІ НОРОКЪЛ СЕ ПЪРѢ КЪ
АРЕ

аре гдст д'аї рхстѣрна іскѣсінца, черка-
рѣ, ші бѣна ꙗцелецере.

Картага прімі пачѣ, дар нѣ дела ѡн
врѣжмаші чі дела ѡн стѣпжн: еа се ꙗда-
торѣ а пазті зече мії де таланці ꙗ чін-
зечі де ані, а да зхлоаце, а да тоате
корзбііле ші блефанзії, а нѣ фаче рхсбою
кѣ нїмінѣ фѣрѣ прімірѣ народѣлді рома-
нск; ші, ка с'оціе то-д'адна жмпілатѣ,
адзогарѣ пѣтерѣ лді Масініса, врѣжмашѣл
еї чел вечнік.

Рома дѣпѣ че смері пе Картагенезі,
маї нѣмаї авѣ де кѣт рхсбоае мичі ші
бірѣдінце марі; ꙗ време че маї наїнте а-
вѣсесе рхсбоае марі ші бірѣдінце мичі.

ꙗ времіле ачелѣ пѣрѣ кѣ сѣнт доѣ
лді деспѣрціте; ꙗтр' ѡна се бѣтѣ Кар-
тагенезі кѣ Романії; чѣї лалтѣ ера тѣр-
бѣратѣ де гѣлчевіріле че се аціцасерѣ дѣ-
пѣ моартѣ лді Александрѣ, ші нїчї нѣ
гѣндѣ де челе че се фак ла аппѣс; кѣчї
кѣ тоате кѣ Філіп, краюл Мачедонії,
фѣкѣсе о легѣтѣіре кѣ Анібал, нѣ авѣ маї
нїч' о ѣрмаре; ші ачест прінцѣ, че нѣ дѣ-
рді Картагенезілор де кѣт ѡн ажѣтор фѣар-
те слаб, нѣ фѣкѣ алт чева де кѣт сѣ ара-
те о бое рѣ фѣр де фолос.

Кѣндѣ беде нещїне доѣ нароаде марі
рхсбоїндѣсе кѣ пісмѣ, нѣ прѣ есте семн
де політїкѣ бѣмѣ д'а гѣндї кѣ поате сѣ

шазъ ка ѡн прѣвѣтор лѣнѣитъ; къ чел ка-
ре бѣрѣше дѣн амхндоу нороаделе, се а-
пѣккъ де алте рѣсвоае нозъ, шѣ о націе де
солдаці се бате лесне ꙗ протѣва ѡнор но-
роаде де орошанѣ.

Ачѣста се кѡноскѣ фолрте ꙗведерат
ꙗ времѣле ачелѣ; къчѣ Романѣ абѣа до-
молѣрѣ пе Картагенезѣ, шѣ лобѣрѣ алте
нороаде, арѣтхндоу се ка кѡм ар лѣа тот
пѣмхнтѣл.

П'атѣнчѣ ꙗ партѣ рѣсрѣтѣлѣи ѡу ера
де кѣт патрѣ пѣтерѣ дестоїнѣче д'а се жм-
протѣвѣ Романѣлор: Гречѣа, крѣѣа Маче-
донѣи, а Сѣрѣеѣ, шѣ а Бѣгѣптѣлѣи. Требѣе
а веаѣ ꙗ че старе се а фла честе доу пѣ-
терѣ дѣн тѣю, къчѣ Романѣ ꙗчепѣрѣ дела
але сѣппѣне.

ꙗ Гречѣа ера треѣ нороаде марѣ: Вто-
ленѣиѣ, Ахаенѣиѣ, шѣ Бѣотѣенѣиѣ; ачестѣ ера
нѣше ꙗсоцѣрѣ де ораше словоде каре авѣ
ааѣнхрѣи шѣ магѣстрацѣи де обще. Втоле-
нѣиѣ ера рѣсвоїнѣчѣ, ꙗдрѣснѣцѣи, лакоми,
словозѣи шѣ ла борѣвѣ шѣ ла жѣрѣхмѣнтъ, шѣ
кѣ'н кѣвѣхнтъ еѣ фѣзѣчѣ рѣсвоула пе ѣскат ка
пѣрацѣи пе маре. Ахаенѣиѣ ера тотѣ'аѣна
остенѣцѣи де вѣчѣнѣи сѣѣ де апѣрѣрѣи сѣпѣрѣ-
тоаре. Бѣотѣенѣиѣ, чѣѣ маѣ трѣхндоу вѣи дѣн
тоцѣи Гречѣи, прѣѣ пѣцѣин вѣрѣѣ сѣѣ шѣе дѣспрѣ
аѣкрѣрѣлѣе общешѣи але влладѣѣи, шѣ се ꙗде-
летнѣчѣѣ нѣмаѣи шѣ нѣмаѣи пѣнтрѣѣ бѣнеле шѣ
рѣѣла

рзѣл лор дін презант; ей нѣ авѣ дѣх
 д'ал пѣтѣ мишка ораторіи спре інтересѣл
 де обще; ші е де міраре, кѣ республіка
 лор се цінѣ кѣр ꙗ анархіе.

Дачедемоніа пѣстрасе пѣтерѣ са, а-
 дікѣ ачел дѣх рѣсбоінік чеї ꙗсѣфласе ле-
 цїле лѣї дікѣрг. Тесаліеніи ера оаре кѣм
 слѣгзрїці де Дачедемоніені. Країи Іліріеї
 ера бѣтѣци кѣ тотѣл де Романі. Аркане-
 нїи ші Атаманіи ера пѣстїіці ѣнїи де ал-
 цїи прїн пѣтерїле Дачедемоніеї ш'але ѣто-
 ліеї. Атененіи, фѣрѣ пѣтерї але лор кѣр,
 ші фѣрѣ алїаці, нѣмаї адѣчѣ міраре лѣ-
 мїи де кѣт кѣ лїнгѣшїрїле лор кѣтре жм-
 пѣраці; ші нѣ се маї сѣта ꙗ трїбѣналѣ
 ѣнде ворѣсе Демостен, де кѣт ка сѣ про-
 пѣ пѣрерїле челе маї де нїмік ші маї
 скандѣлоасе.

Аїмінтрелѣ Гречїа ера таре прїн сї-
 тѣаціа локѣлѣї ей, прїн пѣтере, мѣлцїмѣ
 орашѣлор, прїн нѣмѣрѣл солдацілор, прїн
 полїре, нѣравѣрї, лецї; юѣѣ рѣсбоул, жї
 кѣношѣ мѣшешѣгѣл; ші негрешїт нѣ сар-
 фї бїрѣт дака ар фї фост ѣнїтѣ.

Ѣа се спѣрѣсе фоарте мѣлт де чел дїн
 тѣю Фїліпѣ, де Александрѣ, ші де Ан-
 тіпатер, дар нѣ се сѣппѣсесе; ші країи
 Мачедонїи каре нѣ се лѣса д'аї фаче че-
 рерї ші д'а нѣдѣждѣ, се жмпїсѣмѣта не
 ꙗчетат кѣдѣтѣнд мїнѣлоаче с'о сѣппѣе.

Македонія ера маї околѣтъ дѣ мѣнцѣ
неапропіацї; нороаделе еї ера прѣ бѣне
пентрѣ рѣсбою, кѣ кѣраж аскѣлтѣтоаре
іскѣсіте шї фѣрѣ прѣцетаре; шї требѣта сѣ
фіе аша, дїн прїчина клїмеї, фіїндѣ кѣ шї
↑ зїоа д'акѣм оаменїї дїнтр' ачеле цїнд-
тѣрї сѣнт чеї маї бѣнї солдацї аї жмпѣ-
рѣцїеї тѣрчешї.

Гречїа се цїнѣ прїн оаре каре балан-
цѣ, кѣчї Дачедемоненїї ера маї тотд'аѣ-
на ↑ аліанцѣ кѣ Бтолїенїї, шї Македонї-
нїї ера кѣ Ахаенїї. Дар ла ажднѣрѣ Р-
манїлор тот Бкїлібрѣ се рѣпсе.

Фїїндѣ кѣ країї Македонїї нѣ пѣтѣ
сѣ цїе ошїрї мѣлте, чѣ маї мїкѣ ненорс-
чїре ↑ рѣсбою, ле прїчинѣта тѣрбѣраре ма-
ре; кѣтре ачестѣ еї нѣ пѣтѣ сѣ се мѣрѣс-
кѣ, кѣчї фїїндѣле кѣцетѣл кѣноскѣт, фіеш-
каре авѣ тотд'аѣна окїї дескїшї асѣпра
мїшкѣрїлор лор; шї іспрѣвїле че авѣсесерѣ
↑ рѣсбоделе че ле пентрѣ аліацїї лор ера
ѣн рѣѣ пе каре ↑ сѣшї ачїї аліацї се сїлѣ
аѣпачета ка сѣл аѣрѣгѣ.

Пр країї Македонїеї ера маї тотд'аѣ-
на сѣтѣпѣнїторї вреднїчї. Монаршїа лор
нѣ ера д'ачелѣ че рѣзмѣн ↑ старѣ лор чѣ
дела ачепѣт.

Македонїї фїїндѣ жмѣвѣцацї аѣсѣѣ
дѣ прїмеждїї шї дѣ невої, аѣѣркацї ↑
тоате прїчинїле Гречїлор, ле кѣѣта а тра-
це

це ла джншіі драгостѣ челор марї аї че-
лор лалте ораше, а амѣї пе народ, шї
а стрїка саѣ а фаче деосїбіте фатрїї, а
кѣт ера а прїмеждїе тотд'адна д'аш
пїерде шї лсѣшї віаца лор.

Фїліп, каре ла лчепѣтѣл жмпѣрѣцїї
сале жш трѣсесе драгостѣ шї акредїнцарѣ
Гречїлор прїн бѣна са пѣртаре, се скїмбѣ
нѣмаї де кѣт шї се фѣкѣ ѣн тїран аспрѣ
лтр' о време кѣнд трѣбѣла сѣ фїе дрепт
саѣ пентрѣ полїтїкѣ саѣ пентрѣ амбїцїе.
Ѣл ведѣ, кѣ тоате кѣ де департе, пре
Картагенезї шї Романї, але кѣрора пѣ-
терї ера немѣрѣїнїте; ел їспрѣвісе рѣсбоул
сїре фолосѣл алїацїлор сѣ шї се жмпрїе-
фенїсе марѣш кѣ Ѣтоленїї. Требѣнца черѣ
ка сѣ лгрїжаскѣ д'аднї тоатѣ Гречїа кѣ
еа ка сѣ нѣ ласе пе стрїнї д'а се ашѣза
а еа, дар ел дїн протївѣ о лтѣрїтѣ кѣ
ѣсѣрпацїїле сале (*); шї петрекѣндѣшї а
прїгонїрї пентрѣ їнтересѣрї де нїмїк кѣнд
нѣ ера време д'а лгрїжї де кѣт де цїне-
рѣ са, се фѣкѣ ѣрѣчос ла тоцї Гречїї прїн-
трїї саѣ патрѣ артїколе релє.

Ѣтоленїї фѣрѣ чеї маї лтѣрѣжтаци;
шї Романї кѣпрїнѣжнд прїлежѣл мѣнїї
лор,

(*) Ѣсѣрпацїе се зїче кѣнд се фаче неїрїне'по-
рѣнчїтор не пѣс де нїмїнѣ, песте о царѣ
саѣ цїнѣт стрїн.

лор, саѣ маї бїне пєвѣнїей лор, фѣкѣрѣ
алїанцѣ кѣ еї, їнтрарѣ ꙗ Гречїа, ш'о ꙗ
тр'армарѣ ꙗ протїва лѣї Фїлїп.

Прїнцѣл ачєста фѣ бїрѣїт ꙗ зїоа дє
вїнокєфалї; шї о партє дїн бїрѣїнца ачѣ-
ста фѣ датоарє вїтежїї втолїєнїлор. Фїлїп
фѣ аша дє мѣлт стрѣмторат ꙗ кѣт фѣ
сїлїт д'афачє о нєгоцїацїє чє єра маї мѣлт
о пѣрѣсїрє а пѣтерїлор салє дє кѣт о па-
чє; скоасє гарнїзоанєлє салє дїн тоатѣ
Гречїа, дєтє корѣвїїлє, шї сє ꙗдаторѣ а
пѣтї о мїє дє таланцї ꙗ зєчє анї.

Полїб алѣтѣрѣ, кѣ жѣдєкѣта са чѣ
бѣнѣ, скрїсорїлє романїлор чєлє дє рѣсѣою
кѣ алє Мачєдонїлор, чє сє пѣзїрѣ дє тоцї
країї ѣрмѣторї лѣї Алєксандрѣ. Вл фачє
сѣ сє вазѣ фолосѣрїлє шї нєкѣвїїнцєлє фа-
ланцїєї ш'алє Дєгєонѣлѣї, шї дѣ ꙗтѣрѣѣ
чєлор романєшї; шї нєгрєшїт сє вєдє кѣ
арє дрєптѣтє, дака жѣдєкѣ омѣл бїнє
тоатє ꙗтѣмпѣлѣрїлє врємїї д'атѣнчї.

Чєнѣчє вѣгасє маї мѣлт пє романї ꙗ
прїмєждїє ꙗ чєл д'ал доїлѣ рѣсѣою пѣнї-
чєск, єстє кѣ Анїбал ꙗтр'армасє солдацїї
сѣї романєшє; дар Гречїї нѣш скїмбарѣ
нїчї армєлє нїчї мєтодѣл дє вѣтѣє; лор
нѣ лє пѣтѣ вєнї ꙗ мїнтє сѣ сє ласє дє нї-
шє обїчєюрї кѣ карє фѣкѣсєрѣ лѣкрѣдрї атѣт
дє марї.

Исправа че фжѡрѡ Романіи ꙗ протѡ-
ва лѡи Філіп фѡ чѡ маї маре дѡн ачелѡ
але рѡсѡделор ѡенѡрале прѡн каре сѡ поа-
тѡ сѡ кѡпрѡнѡзѡ апої тоатѡ лѡмѡ. Бї ка
сѡ фїе асїгѡраѡї дѡ Гречїа, апѡсарѡ ꙗ тоа-
те кѡпѡрїле пре Бѡтоліенї, челе аждѡтасерѡ
а обїрѡдї, кѡтрѡ ачестѡ, порѡднїрѡ ка фї-
ешї каре орашѡ греческ че фѡсесе ал лѡи
Філіп саѡ ал алѡдї стѡпѡнїтор сѡ се кѡр-
мѡтаскѡ д'аїчї ꙗнаїнте дѡпѡ сїнгѡре прѡ-
вїліле сале.

Шї прѡ бїне се веде кѡ репѡблїчїле а-
честѡ фїїндѡ фоарте мїчї нѡ пѡтѡ сѡ се
ѡїе дѡ сїне сїнгѡре.

Кѡ тоате ачестѡ Гречїї се небѡнѡ дѡ
бѡкѡрїе крѡзѡндѡ кѡ сѡнтѡ слобозї, шї ꙗтрѡ
адѡвѡр пѡтѡ сѡ крѡѡзѡ фїїндѡ кѡ Романїи
жї вестїсерѡ дѡ асфел (*).

Бѡтоліенї, чеш ꙗкѡпѡсїсерѡ к'ор сѡ дом-
нѡскѡ ꙗ Гречїа, вѡзѡндѡ кѡ еї ш'аѡ адѡс
стѡпѡнї пе кап, кѡзѡрѡ ꙗ дѡснѡдѡждѡдї-
ре; шї, фїїндѡ кѡ еї лѡа тот д'адѡна ѡо-
тѡрѡрїле челе маї прїмеждїоасе, вѡрѡрѡ ка
сѡ ꙗдрептезе небѡнїа лор прѡн алѡтѡ не-
бѡнїе, шї кемарѡ ꙗ Гречїа пе Анѡтїѡѡ,
кра-

(*) Че бїне стѡмѡнѡ ачѡста кѡ четачѡмї вї-
не ꙗ гѡндѡ с'арѡтѡ дѡн зїоа д'акѡмї дѡр-
мѡ лас, кѡчї есте лесне дѡ гѡсї матерїи
дѡ скрїе шї прѡ а неѡѡе банї д'але тїпѡрї-

країю Сирієї, прекѡм кемасерѡ шї пре
романї.

Країї Сирієї ера чеї маї пѡтернїчї дїн-
тре ѡрмѡторїї лдї Александрѡ; фїїнд кѡ
еї стѡпжнѣ маї тоате цѡрїле лдї Дарїе,
афарѡ де Бгїпт: дар се лѡжмпласерѡ нї-
ще лѡкрѡрї каре слѡвїсерѡ мѡлт пѡтерѣ лор-

Геелекѡс, че лѡтемеасе жмпѡрѡцїа Сї-
рїєї, дѡрѡпжнѡсе, пе ла сфѡршїтѡл вїецїї
сале, крѡта лдї Дїсїмах. Л тѡрѡдрѡрѣ лѡ-
крѡрїлор, се рїдїкарѡ мѡлте провїнцїї: крѡта
Пергамѡлдї, а Кападокїєї шї а Бїтїнїєї,
атѡнчї се фѡкѡрѡ.

Дар ачесте статѡрї мїчї шї фрїкоасе
прївѣ тотѡ адна жмпїларѣ стѡпжнїлор лор
челор векї ка о норочїре пентрѡ еле.

Фїїнд кѡ країї Сирїєї завїстѡта ферї-
чїрѣ крѡїї Бгїптѡлдї, авѣ маре лгрїжїре
ка с'о сѡппѡе; шї дїн прїчїна аста не-
кѡдѡжнѡдшї де рѡсѡрїтѡл лор пїерѡдрѡ
мѡлте провїнцїї лѡтр'аколѡ, шї се аскѡл-
тарѡ фѡарте рѡѡ де челе лалте.

Л сфѡршїт країї Сирїєї стѡпжнѣ Асїа
де сѡс шї де жѡс, дар черкарѣ а фѡкѡдѡ
сѡ се вѡзѡ кѡ, кѡнд кѡпїтала шї чѣ маї
мѡлтѡ парте а пѡтерїлор се афлѡ л про-
вїнцїїле де жѡс але Асїєї, а невоє поате
сѡ цїе пе челе де сѡс; шї кѡ, л време че
скаднѡл жмпѡрѡцїєї есте л челе де сѡс,

піерде пѣтерѣ вѣрнѣ сѣ пѣзаскѣ пе челе
де жос.

Ампѣрѣція Першілор ші а Сірії ніч'
о датѣ кѣ фѣрѣ аша де тарі ка а Пар-
тілор че н'авѣ де кѣт о парте дін про-
вінціале челор дох де каре борвірѣм. Дака
Кірѣс н'ар' фі лѣат жмпѣрѣція Дідії,
дака Селеѣкѣс рѣмѣнѣ ла Вавілон, ші лѣ-
са провинціале депе лѣнгѣ Маре ѣрмѣтори-
лор лѣї Антигон, жмпѣрѣція Першілор нѣ
с'ар фі Бірѣит де Гречі, ші алѣї Селеѣкѣс
де Романі. Сѣнт оаре каре хотарѣ че аѣ
дат натѣра статѣрілор (цѣрілор), ка сѣ
жмѣрѣнгѣ амбіція оаменілор. Кѣнд Ро-
маніі ле треѣрѣ, партіі жі оморѣрѣ маї
пе тоѣї (*): кѣнд партіі лѣрѣснірѣ сѣле
трѣкѣ, нѣ маї де кѣт фѣрѣ сіліѣї д'асе
лѣтоарче; ші лѣ зіледе ноастре, Тѣрчіі, ка-
ре аѣ вѣрѣт сѣ мѣрѣгѣ маї лѣколо д'ачесте
хотарѣ, аѣ фост сіліѣї д'а се лѣтоарче.

Країі Сірії ш'аї Вгіптѣлѣї авѣ дох
фелѣрї де сѣппѣші лѣ цѣріле лор, адікѣ
ноадеде Бірѣитоаре, ші нооадеде Бірѣите-
Чеѣї дін тѣю, лѣкѣ пліні де ідеѣ лѣчепѣ-
тѣлѣї лор, ера прѣ кѣ а неѣое кѣрмѣѣї;
еї нѣ авѣ дѣхѣл ачела де не атѣрнаре че
не фаче а скѣтѣра жѣгѣл, чі нерѣѣдарѣ
ачела д'а пофті скімеѣрї де сѣтѣжні.

Лсз

(*) Бою спѣне пентрѣ че лѣ капѣл 15.

Асх слзвѣчѣнѣ чѣ маре а жмпзрзції
 Сірії венѣ дінтр' ачета а кѣрції ѣнде жм-
 пзрзца ѣрмзторїї лѣї Дарїе, тар нѣ аїлѣї
 Александрѣ. Александр, азшзртзчѣнѣ, мо-
 лїчѣнѣ каре а нїчї ѣн вѣк н'аѣ пзрзсіт
 кѣрціле Асіеї, жмпзрзца маї кѣ самз а
 тр'ачѣста. Рзѣл се стрїкѣрз шї ла народ
 шї солдаці, шї се фзкѣ молївсітор шї а
 сѣшї Романїлор, фїїнд кз рзсбоул че фз-
 кѣрз а протїва лѣї Антіох есте аѣвзр-
 та ѣпокз а стрїкзрїї лор.

Асфел ера старѣ крзїеї Сірії кжнд Ан-
 тіох, че фзкѣсе лѣкрѣрї марї, с'апѣкз ае
 рзсбоул а протїва Романїлор: Дар нѣ се
 пѣртз кѣ ацелепчѣнѣ че атребѣнцазз н-
 шїне а крѣрї ае ржнд. Анїбал пофтеѣ
 сз се аномаскз рзсбоул а Італїа, шї сз
 кжшїце шї пе Фїліп саѣ сз'л факз недтрѣ.
 Антіох нѣ фзкѣ нїмїк дінтр' ачестѣ: ешї
 а Гречїа к'о пзртїчїкз дїн пѣтерїле сале;
 шї, шїї ка кѣм ар фї врдт сз вазз рзс-
 боул аколо тар нѣ сз'л факз, нѣш петре-
 кѣ ае кжт кѣ пазчерїле сале. Фѣ вхтѣт,
 шї фѣці а Асіа маї мѣлт спертѣт ае кжт
 вїрѣт.

Фїліп, трае ае Романї ка ае ѣн по-
 топ, а рзсбоул ачеста, ле слѣжї дїн тоа-
 те пѣтерїле сале, шї се фзкѣ їстрѣментѣл
 вїрѣнцїї лор. Пофта д'аш рзсѣдна шї
 аа пѣстїї ѣтоліа, фзгзѣѣла кз їсе ва

маї жмѣщина бирѣл, ші ісе ва лѣса оаре
каре ораше, ніше жалѣзіи че авѣ дела Ан-
тіох ші ꙗ сфжршіт оаре каре прічїні мїчї,
жл адѣсе ла хотѣрѣре, ші не ꙗрѣснїна а
гжндї сѣ скѣтѣре жѣгѣл, нѣ ꙗгрїжі де кѣт
а'ал фаче маї ѣшор.

Антіох жѣдекѣ лѣкрѣріле аша де рѣѣ
ꙗкѣт жш ꙗкїндї кѣ Романїї л'ар лѣса лі-
нішіт ꙗ Асіа. Дар еї мерсерѣ адѣпѣ ел ші
аколо, фѣ ꙗкѣ одатѣ бирѣт, ші, ꙗ стрѣм-
торѣріле сале прїмі чѣ маї рѣшінатѣ па-
че каре ар фї фѣкѣт вѣ'о датѣ ѣн прїн-
цѣ маре.

Нѣ кѣноск хотѣрѣре маї кѣ мѣрїні-
міе де кѣт ачета че фѣкѣ ѣн монарѣ дїн
зіледе ноастрѣ (*), ка сѣ се ꙗпрегоаре маї
біне сѣбсѣрѣбітѣріле скаѣнѣлѣдї сѣѣ де кѣт
сѣ прїмѣскѣ ніше черерї че нѣ сѣ каде ѣ-
нѣї жмѣхрат нічї сѣ ле адѣзз: мѣндїрїа
сѣфлетѣлѣдї н'ѣл лѣса сѣ се смерѣскѣ маї
мѣлт де кѣт жл смерїсе ненорочїріле са-
ле; ші шїа прѣ біне кѣ кѣражѣл поате
сѣ ꙗтѣрѣскѣ о короанѣ, тар нечїнетѣ ніч'
о датѣ.

Ка сѣ шїе ѣн прїнцѣ а фаче бѣтае,
аста есте ѣн лѣкрѣ обїчнѣт. Дар ка сѣ
шїе а дескїде ѣн рѣсбою сѣнт прѣ пѣцїні;
прѣ пѣцїні каре сѣ аївѣ о а'опотрївѣ де-
стої-

(*) Ачеста е Лѣловїк ал 14. лѣ.

СТОІНІЧІЕ Д'А ПТРЕБДІНЦА БІНЕ НОРОЧІРѢ ШІ
 Д'А НѢ СЕ ДЗСНХДЗЖДІ ЛА НЕНОРОЧІРЕ; Д'А
 АВѢ О РХБДАРЕ БЗРБХТѢСКХ ЛА ПТХМПЛХРІ
 РЕЛЕ, ШІ О ЖДЕКАТХ МХСБРАТХ КѢ КАРЕ
 СХ ІСКОДѢСКХ СФХРШІТѢРІЛЕ АПѢКХТѢРІЛОР
 САЛЕ МАІ НАІНТЕ Д'АЛЕ ПѢНЕ П ЛѢКРАРЕ, ШІ
 СХ НѢ СЕ ТѢМХ ДѢПХ ЧЕ О ДАТХ ЛѢХ ПѢС.

ДѢПХ ЧЕ РОМАНІІ СМЕРІРХ ШІ ПЕ АН-
 ТІОХ, НѢ МАІ РХМХСЕСЕРХ ДЕ КХТ НІЩЕ ПѢ-
 ТЕРІ МІЧІ, АФАРХ Д'А БГІПТѢЛДІ, КАРЕ КѢ
 СТАРѢ ЛОКѢЛДІ, КѢ РОДІРѢ ЛДІ, КѢ НЕГО-
 ЦДА, КѢ НѢМХРѢЛ ЛХКДІТОРІЛОР, КѢ ПѢТІ-
 РІЛЕ Ч'АВѢ ПЕ МАРЕ ШІ ПЕ ДСКѢТ, АР ФІ ПѢТѢТ
 ФІ НЕАПРОПІАТ: ДАР АСПРІМѢ КРАІЛОР СХІ,
 ТРХНДХВІА, ПРОСТІА, ШІ ДЕ СФХТХРІЛЕ ЧЕ-
 ЛЕ ГРОАСНІЧЕ, ХІ ФХЧѢ АША ДЕ ДРХЧОШІ
 СѢППѢШІЛОР ЛОР, П КХТ ЧѢ МАІ МѢЛТХ
 ВРЕМЕ НѢ ПѢТѢ СХ СТХПХНѢСКХ ДЕ КХТ ПРІН
 АЖѢТОРѢЛ РОМАНІЛОР.

ДА БГІПТ ЕРА ОАРЕ КѢМ О ЛЕЦЕ ФОН-
 ДАМЕНТАЛХ КА СѢРОРІЛЕ СХ ФІЕ Д'ОПОТРІВХ
 ПХРТАШЕ ЛА МОЩЕНІРѢ КОРОАНЕІ КѢ ФРАЦІІ
 ЛОР; ШІ КА СХ СЕ ЦІЕ ДНІМѢ П КХРМѢІРЕ,
 СЕ ПѢРА ФРАТЕЛЕ КѢ СОРѢ СА.

АСХ О АСФЕЛ ДЕ ДРМАРЕ ЕСТЕ ПРІМЕЖ-
 ДІОАСХ П СІСТІМА ПОЛІТІЧѢСКХ: ФІІНД КХ
 ТОАТЕ ПРІГОНІРІЛЕ КХСНІЧЕШІ ПРІЧІНѢТА ТѢР-
 БѢРАРЕ П СТАТ, ШІ КАРЕ ДІН АМХНДОІ НѢ
 СЕ МѢЛЦХМѢ, НѢ МАІ ДЕ КХТ РІДІКА П
 ПРОТІВА ЧЕЛДІ ЛАЛТ НОРОДѢЛ АЛЕКСАНДРІЕІ;

НОРОД МАРЕ ШІ ГАТА Д'А СЕ ДНІ ЛА ЧЕЛ ДІН
 ТХЮ ДІН КРАІІ СХІ ЧЕЛ МІШКА СПРЕ РЕВДА-
 ЦІЕ. ВХТРЕ АЧЕСТЬ, КРХІТА ВІРІНЕІ ШІ А ЧІ-
 ПРДЛДІ АФЛХНДДСЕ МАІ КЪ САМЪ А МЖІНІЛЕ
 АЛТОР ПРІНЦІ ДІН АЧЕТАШ КРХІАСКЪ ФАМІЛІЕ
 КЪ ДРЕПТЪРІ НЕДХГХДХІТЕ МАІ ЛА ТОАТЕ,
 МАІ ТОТД'АДНА СЕ АФЛА ПРІНЦІ ДОМНІТОРІ
 ШІ КЪ ДРЕПТЪРІ Д'АЧЕРЕ КОРОАНА, А КХТ
 КРАІІ АЧЕЦІА СТА ПЕ ДН СКАДН ХХЛЦІНАТ;
 ШІ АШХЗАЦІ РХЪ ЛА ЧЕЛЕ ДІН ЛХДНТРЪ НЪ
 АВЪ МАІ НІЧ' О ПЪТЕРЕ ЛА ЧЕЛЕ Д'АФАРЪ.

ПЪТЕРІЛЕ КРАІЛОР ВГІПТДЛДІ, КА ШІ
 АЛЕ КРАІЛОР АСІІ, СТА А АЖДОАРЕЛЕ ДЕ ЛА
 ГРЕЧІ. ГРЕЧІІ, ДЕ ОСІБІТ Д'АЧЕЛ АДХ АЛ ЛІ-
 БЕРТХЦІІ, АЛ ЧІНСТІІ ШІ СЛАВЕІ ЧЕІ А СЪ-
 ФЛЕЦА, ЖШ ПЕТРЕЧЪ НЕ А ЧЕТАТ ЛА ТОТ
 ФЕЛДЛ ДЕ ДЕПРІНДЕРІ ШІ ВКВЕРСІЦІІ ТРДПЕЦІІ:
 ЕІ АВЪ А ОРАШХЛЕ ЛОР ЧЕЛЕ МАРІ НІЦІЕ ЖО-
 КЪРІ АТОКМІНТЕ ДНДЕ ВІРДІТОРДЛ КХЩІГА
 КДНДНІ АНАІНТЪ А ТОАТХ ГРЕЧІА; КАРЕ ПРІ-
 ЧІНДІА О ЕМДЛАЦІЕ САЪ ПОФТХ ДЕ АТРЕЧЕРЕ
 ЦЕНЕРАЛЪ.

ШІ АША, КХНД СЕ ЛДПТА КЪ АРМЕЛЕ,
 А КХРОРА ІСПРАВХ СПХНЗЪРА ДІН ПЪТЕРЪ ШІ
 ДЕПРІНДЕРЪ ЧЕЛДІ ЧЕЛЕ АТРЕВДІНЦА, ТРЕВДІА
 НЕГРЕШІТ, НІЦІЕ ОАМЕНІ ДЕПРІНШІ КА АЧЕЦІА
 СХ А ТРЪКЪ ЛА РХСБОУ О МДЛЦІМЕ ДЕ ВАР-
 ВАРІ, АДДНАЦІ ФІЕ КЪМ, ШІ АДШІ ЛА РХС-
 БОЮ ФХРХ АЛЕЦЕРЕ, ПРЕКЪМ С'А ВХЗЪТ ДІН
 ОЦІРІЛЕ ЛДІ ДАРІЕ.

Романіи, ка съ липсаскѣ пе краї де
ажѣторѣл ѣнор асфел де осташи бѣни, шї
съ мїкшорезе кѣте пѣцїнтел пѣтеріле лор
челе маї де кѣпетенїе, фѣкѣрѣ доѣ лѣкрѣрї;
маї атѣю ашѣзарѣ кѣте пѣцїнтел о ман-
сїмѣ ла Гречї кѣей н'ар пѣтѣ съ аїбѣ нїч'
о алїанцѣ, нїчї съ дѣ ажѣтор саѣ съ фа-
кѣ рѣсвою кѣ чїнева фѣрѣ вои Романїлор.
Ялдоїлѣ, ꙗ негочїацїїле лор кѣ країї,
жї опрїрѣ д'а стрѣнѣе оцїрї дѣла алїацїї
романешї, шї аша нѣ ле маї рѣмасе де
кѣт нѣмаї сїнгѣрѣ остѣ лор нацїоналѣ (*).

К а п и т о л VI.

Деспре пѣртарѣ кѣ каре Романїи
сѣппѣсерѣ нороаделе.

Антр' о мар де време д'атѣтѣ норочїрї,
кѣнд каде нешїне маї тотд'абна ла не
атрїжїре, сенатѣл лѣкра тот кѣ ачеша а
дѣнчїме, шї ꙗ време че оцїрїле бїрѣм
тот, ел се атѣлетнїчѣ а цїнѣ жмпїлацїї
пе чеї кѣзѣцїї.

БА

(*) Бї се маї слѣжїсере де полїтика ачѣста шї
маї наїнте кѣ Картагенезїї, пе карей ꙗ
даторарѣ ꙗ трактатѣрї а нѣ се маї слѣ-
жї кѣ оцїрї ажѣтѣтоаре.

БЛ СЕ ФХКЪ ЖДЕКЪТОР ТЪТЪРОР НО-
РОАДЕЛОР, ШІ ЛА СФЖРШІТЪЛ ФІЕШ КЪРЪІА
РЪСБОУ, ХОТЪРА ПЕДЕПСЕ ШІ МЪЛУЗМІРІ АД-
ПЪ ВРЕДНІЧІА ФІЕШ КЪРЪІА. БЛ ЛЪА О ПАР-
ТЕ ДІН ПЪМЖНІТЪЛ ЫНДІ НОРОД БІРЪІТ ШІ О
ДА АЛІАЦІЛОР; КЪ АЧЪСТА ФЪЧЪ ДОЗ ЛЪ-
КЪРЪІ: ЛІПЪ ЛЖНГЪ РОМА НІЩЕ КРАІІ ДЕ КА-
РЕ АВЪ ТЕМЕРЕ ПЪЦІНЪ ШІ НЪДЕЖДЕ МЪЛТЪ;
ШІ СЛЪБЪ П'АЛЦІІ ДЕЛА КАРЕ НЪ НЪДЪЖДЪІА
НІМІК, ШІ СЕ ТЕМЪ МЪЛТ.

РОМАНІІ СЕ СЛЪЖА КЪ АЛІАЦІІ КА СЪБА-
ТЪ ПЕ ЫН ВРЪЖМАШЪ; ДАР МАІ АТЖЮ СТІ-
КАРЪ ПЕ БІРЪІТОР. ФІЛІП СЕ ЖМВІНСЕ ПРІН
МІНЖЛОЧІРЪ ВТОЛІЕНІЛОР, КАРЕ СЕ СТІНСЕРЪ
АДПЪ АЧЕІА КЪЧІ СЪЪ ЫНІТ КЪ АНТІОХ. АН-
ТІОХ СЕ БІРЪІ ПРІН АЖЪТОРЪЛ РОДІЕНІЛОР ДАР
РОМАНІІ АДПЪ ЧЕІІ ЫМПЛЪРЪ ДЕ ЧЕЛЕ МАІ
ПОМПОАСЕ МЪЛУЗМІРІ, ЖІ СМЕРІРЪ ПЕНТРЪ
ТОТЪ АЪНА, КЪ ПРІЧІНДІРЕ КЪ ЕІ АР ФІ ЧЕ-
РЪТ СЪ ФАКЪ ПАЧЕ КЪ ПЕРСЕА.

КЪНА АВЪ МАІ МЪЛУЦІ ВРЪЖМАШІ А'О
ДАТЪ, АТЪНЧІ ДЪРЪІА ЧЕЛДІ МАІ СЛАБ О А
ЧЕТАРЕ ДЕ АРМЕ, КАРЕ СЕ СОКОТЪ ПРЪ НОРО-
ЧІТ ДОБЖНАІНДО, ГЪНАІНА КЪ А ФЪКЪТ
ТРЪБЪ МАРЕ ПРЕЪНЦІНАЪШ КЪДЕРЪ.

КЪНА СЕ АДЕЛЕТНІЧЪ ДЕСПРЕ ЫН РЪСБОУ
МАРЕ, СЕНАТЪЛ СЕ ПРЕФЪЧЪ КЪ ТРЕЧЕ КЪ БЕ-
ДЕРЪ ОРІ ЧЕ НЕЧІНСТЕ, ШІ АЩЕПТА А ТЪЧЕ-
РЕ ПЖНЪ ВА ВЕНІ ВРЕМЪ ПЕДЕПСІІ; ШІ ДАКА
ВРЕ ЫН НОРОД ЖІ ТРІМІТЪ ПРЕ ЧЕІ ВІНОВАЦІ,

ел нѣ вѣрѣ сѣї педепсаскѣ, пофтинѣ маї
бине сѣ цїе тоатѣ нація сѣбѣиновѣїе, шї
сѣ пестрезе пентрѣ маї ла ѣрмѣ о рѣсѣд-
наре фолосїтоаре.

Фїїна кѣ еї фѣчѣ фелѣрїмї де рѣд-
тѣцї вѣрѣжмашїлор лор, тоате нѣмѣрїле ин-
трарѣ агроазѣ да се маї ѣнї ꙗ протїва
лор; шї ачѣла каре ера маї де парте де
прїмежѣїе нѣ вѣрѣ сѣ се апропїе.

Дїн прїчина ачѣста раре орї ле венѣ
рѣсѣою, тар еї жл аѣчѣ претѣтїнѣїнї шї
тотѣ аѣна ла време, кѣ мїнжлоаче ꙗдї-
мжнатїче спре сѣжршїтѣрїле че кѣцѣта;
шї, дїнтрѣ атѣтѣ нороаде че ловїрѣ, прѣ
пѣцїне сѣнт каре н'ар фї сѣферїт тот фе-
лѣла де окѣрї дак'ар фї вѣрѣт сѣ ле ласе
ꙗ паче.

Обїчеюл лор фїїна а'аворбї тотѣ аѣ-
на ка нїще стѣпжнї порѣнчїторї, амба-
сѣдорїї че трїмїтѣ пе ла нороаделе че ꙗ
кѣ нѣ сїмѣїсерѣ пѣтерѣ лор, негрешїт се
прїмѣ рѣдѣ, шї ачѣста ера о прїчинѣ сїгѣ-
рѣ ка сѣ поатѣ дескїде ѣн рѣсѣою нѣѣ.

Фїїна кѣ еї нѣ фѣчѣ пачѣ нїч'одатѣ
кѣ тот денѣдїнесѣла, шї нѣ авѣ алт кѣ-
цѣт де кѣт нѣмаї сѣ апѣче, негѣцїїїле
лор нѣ ера де кѣт о кѣрмаре де рѣсѣою,
кѣчї пѣнѣ ꙗ трактатѣ нїще конѣцїї
че ꙗчѣпѣ сѣ азрѣпене жмпѣрѣцїїа челе прї-
мѣ. Скѣтѣ гарнїзоанеле де прїн четѣцїїле

ДЕ ПАЗЪ, САЪ МІКШОРА НЪМЪРЪЛ ОЦІРІЛОР
 ДЕ ДСКАТ, ОРІ К'О ПДАТОРРА А ДА КАІІ ШІ
 БЛЕФАНЗІІ; ШІ ДАКА ПЪТЕРЪ АЧЪСТА ЕРА
 ТАРЕ ПЕ МАРЕ, ЕІ О СІЛЪ Д'АШ АРДЕ КОРЪ
 ВІІЛІ ШІ КЖТЕ О ДАТЪ Д'АШ ТРАЦЕ НОРОАДЕ
 ЛЕ МАІ П ЛЪДНТРЪ ДЕ ПЕ ЛЖНГЪ ХОТАРЪ.

ДЪПЪ ЧЕ СТІКА ОЦІРІЛЕ ДНДІ СТЪПЖ
 НІТОР, ЕІ ХІ СТІКА ШІ ВІСТЕРІІЛЕ ПРІН ТАК
 СЕ САЪ БІРЪРІ КОВЖРШІТОАРЕ, КЪ КЪВЖНТ КА
 СЪ ЛЕ ПЛЪТЪСКЪ КЕЛТЪЕЛЕЛЕ РЪСБОУАДІ: ЛЪ
 КРЪ, КАРЕЛ ФЪЧЪ СЪШ ЖМПОВЪРЕЗЕ СЪП
 ПЪШІІ ШІ СЪ ПІАРЪЗЪ ДРАГОСТЪ ЛОР (*).

ВЖНА ДЪРЪГА ПАЧЕ ВР'ДНДІ ПРІНЦЪ, ЕІ
 ЛДА ДЕ КЕЗЪШІЕ ПЕ ДН ФРАТЕ САЪ ДН ФІЪ
 Д'АІ СХІ; ШІ АЧЪСТА ЛЕ П ЛЕСНЪ МІНЖЛОА
 ЧЕЛЕ Д'АІ ТЪРЪБЪРА СТЪПЖНІРЪ ДЪПЪ ФАНТА
 СІА ЛОР. ВЖНА ЛДА ЛЖНГЪ ДЖНШІІ ПЕ ЧЕЛ
 МАІ

(*) ШІ ПІЕРДЕРЪ ДРАГОСТІІ СЪПЪШІЛОР ЕСТЕ КЪ
 МЪЛТ МАІ ПЪГЪВІТОАРЕ ДЕ КЖТ АЧЕРА А ВІС
 ТЕРІІЛОР. П ПАТРИА МЪ САЪ БЪРАТ ДЕ СА
 МЪ КЪ ФЪРЪ СЪ ФІЕ ВР'О СІЛЪ ДЕ АРМЕ
 ЧІ НЪ МАІ О ЧЕРКАРЕ КА СЪ СЕ ВАЗЪ ПАНЪ
 ДНДЕ СЕ ПЪН ЧЕІ МАРІ ПЕНТРЪ НОРОД, ДЕ
 МЪЛТЕ ОРІ САЪ ПРІМІТ ЧЕЛЕ МАІ АСЪПРІТОАРЕ
 СЪМЕ; ШІ СЕ ПРІМЪ ЛЕСНЕ КЪЧІ ПРІМІТОРІІ
 НЕПАЪТІНД НІМІК СОКОТЪ КЪ НЪ ПІЕРД НІ
 МІК ФЪР' А ГАНДІ КЪ ПІЕРД ДРАГОСТЪ НО
 РОДЪЛЪІ ПЕ КАРЕ НЪ ЦІА КЪМ СЪЛ ОКРО
 ТЪСКЪ.

маї д'апроапе мощенитор ал короаней, а
фрікоша пе чел дін скадн; тар дака авѣ
п'алтѣл дін фамиліа ачета, жл пѣнѣ ла
кале д'аридика ревлаѣце кѣ нородаѣ де
нѣмѣла сѣѣ.

Кѣндѣ ѣн домна сѣѣ ѣн нѣм нѣ вртѣ
сѣ се маї сѣпѣе жмпзратѣлѣѣ сѣѣ, еї жї
дѣрѣта д'о кам датѣ титлѣ де алиант но-
родаѣлѣѣ романеск (*); шї кѣ ачѣста жї
фѣчѣ сѣинѣѣ шї несѣпзраѣѣ; а кѣт нѣмаї
ера нїчї ѣн краї, кѣт де маре д'ар фї
фост, каре сѣ поатѣ фї ѣн мінѣт сїгѣр
де сѣпѣшїї сѣї, шї кѣр де фамиліа са.

Кѣ тоатѣ кѣ титѣла де алиантѣ лор
ера ѣн фел де сѣдѣзрїе, се кѣѣта фѣарте
мѣлт; фїїндѣ кѣ дѣпѣ ачета ера сїгѣр чї-
нева кѣ нїмінѣ алтѣл нѣл маї поатѣ сѣ-
пзра, шї чѣ дін партѣ романїлор авѣ
нѣдежде д'а фї маї мїкѣ: шї аша нѣ ера
нїч'о сѣдѣзрїе каре сѣ нѣ лїо факѣ шї но-
роадеѣ шї сѣтѣпжнїторїї кѣ маре пѣзчере,
шї нѣмаї д'афї прїмїѣї а лїо фаче.

Еї авѣ мѣлте фелѣрї де алїаѣї. ѣнїї
ера ѣнїѣї кѣ прївїлегорїї шї оаре каре а
пѣтѣшїре де мѣрїмѣ лор, прекѣм Латї-
нїї

(*) Ачѣста се беде шї а пачѣ че легартѣ кѣ
овреїї. Четеше а картѣ дін тѣю а Ма-
кавейлор, кап. 8. кар. 23.

ніи ші Брнічії; алціи прін лсдші л теме
ерѣ лор, прекѣм Колонііле; алціи прін фа
чері де біне прекѣм фѣрз Масініса, Бѣ
мене, ші Аталѣс, каре авѣ дела еї крзі
іле ші мзрміле лор; алціи прін неговіа
ціи слободе; ші ачещіа дѣпз о лѣнгз л
требѣінцаре де аліанцз се поменѣ сѣпдші,
ка краул Бгптѣлді, ка ал Бітїніей, ал
Кападочіи, ші ка челе маї мѣлте дін о
рашзле гречещі; алтеле мѣлте, се фзчѣ
сѣпдсе прін трактатѣріле челе де невоє
ші сіліте, ка Філіп ші Антіох: кзчї еї
ніч'одатз нѣ дхрѣм пачѣ ѣндї врзжмашѣ
фзрз сз кѣпрінзз о аліанцз, адікз фзрз
сз сѣпдсе нороаде кѣ каре сз се слѣжаткз а
доборз пе алтеле.

Кжнд лхса вре ѣн орашѣ слобода, еї
лхса сз се наскз л лѣднтрѣ доз фатрїи (*);
ѣна цїнѣ кѣ прзвїліле ші слобозенїа па
трїи, чѣї лалтз зїчѣ кз нѣ требѣе алтз
правїлз де кжт воїнца Романїлор: ші фі
їнд кз частз дїн ѣрмз ера тотд'адна чѣ
маї кѣ пѣтере, прѣ біне се поате ведѣ
кз о асфел де слобозенїе ера нѣ маї ѣн нѣме.

Кж-

(*) Тѣмъ мї есте сѣ нѣ лїбѣ кѣцетѣл Рома
нілор чеїче партѣ фатрїїле л статѣл нос
трѣ каре акѣм есте слобод нѣмаї ної сѣ
щїм а нефолосї, фѣр' а зїче: кѣ ѣнде ѣ
дрептїте нѣ в слобозенїе пе кѣм ера.

КХТЕ ОДАТЪ СЕ ФЪЧЪ СЪПЖНІ ДНЕІ
 ЦЪРІ КЪ КЪВЖНТ ДЕ МОЩЕНІРЕ (КЛІРОНОМІЕ).
 ІНТРАРЪ А АСІА, А БІТІНІА, А ЛІВІА, ПРІН
 ДІЕЦІЛЕ (ТЕСТАМЕНТЪРІЛЕ) ЛДІ АТІЛА, ЛДІ
 НІКОМІА, ШІ АПІОН, ШІ ЄГІПТЪ ФЪ КЪ-
 ПРІНС ПРІН ДІАТА КРАЮЛДІ СІРІНЕІ.

КА СЪ ЦІЕ ПРЕ СЪПЖНІТОРІІ ЧЕІ МАРІ
 ТОТА АБНА А СЛЪВІЧЪНЕ, РОМАНІІ НЪ ВРЪ
 СЪІ ЛАСЕ А ПРІМІ А АЛІАНЦА ЛОР ПЕ АЧЕТА
 КЪ КАРЕ АВДСЕСЕРЪ АЛІАНЦЪ; ШІ ФІІНД КЪ
 ЕІ НЪ О ДЪГЪДЪА НІМЪНДІ ДІН ВЕЧІНІІ ДНДІ
 ПРІНЦЪ ПЪТЕРНІК, ПЪНЪ АЧЪСТА КА ДН АР-
 ТІКОЛ А ТРАКТАТЪРІЛЕ ДЕ ПАЧЕ ДІНТРЕ ЕІ,
 ШІ НДІ МАІ ЛЪСА АЛЦІ АЛІАНЦІ.

КХТРЕ АЧЕСТЪ, КЖНД БІРДІА ДН СЪПЖ-
 НІТОР МАРЕ, ПЪНЪ А ТРАКТАТЪРІ КЪ ЕЛ НЪ
 ВА ПЪТЪ ФАЧЕ РЪСБОУ ПЕНТРЪ ПРІЧІНІЛЕ СА-
 ЛЕ КЪ АЛІАНЦІІ РОМАНІШІ КАРЕ ЕРА МАІ ТОТ
 ВЕЧІНІ Д'АІ ЕХІ, ЧІ СЪІ КЕМЕ ПРЕ ДІНШІІ КА
 ПРЕ НІЩЕ ЖДДЕКХТОРІ ДЕ ДЕСФАЧЕРЪ ПРІЧІНІІ
 ЛОР. ШІ ПРІН МІНЖЛОКЪА АЧЕСТДІ АРТІКОЛ
 ПІЕРДЪ СЪПЖНІТОРЪА АЧЕЛА ТОАТЪ ПЪТЕРЪ
 СА ЧЪ ОСТЪШАСКЪ.

ШІ КА СЪ ФІЕ НДМАІ ЕІ КЪ ПЪТЕРЕ ОЕ-
 ТЪШАСКЪ; РІДІКА КЪР ШІ П'АЧЕТА А АЛІАН-
 ЦІЛОР ЛОР, КА, КЖНД ВОР АВЪ ВРЕ О ДЕС-
 ФАЧЕРЕ КЪ ЧІНЕВА, РОМАНІІ СЪ ЛЕ ТРІМІЦЪ
 СОЛІ СІЛІНДІ КА СЪ ФАКЪ ПАЧЕ. АСТА ПОА-
 ТЕ С'О КЪНОАСКЪ ЧІНЕВА ДІН КІПЪА КЪ КАРЕ
 АД ІСПРЪВІТ РЪСБОУАЕЛЕ ЛДІ АТАЛ ШІ ПРЪСІАС.

Кънд ън краю лѡа кѡ рѣскоу вре о царѣ кѡ каре се стінсесе бѣтжндѡсе, нѡ маї де кѣт венѣ ън амбасадор романеск шїю смѡлцѣ дїн мѣинї. Атре челе лалте мїї де пїлде, поате сѣш адѡкѣ амїнте фїеш чїне че фел гонїрѣ пе антїох дїн бгїпт, нѡмаї к'о сїнгѡрѣ ворѣз.

Шїїнд кѣт де бѡне ера норѡаделе бѣропей ла рѣскоу, еї ашѣзарѣ ка о леце страшнїкѣ, кѣ нѡ ва фї слѡбѡа нїчї ѡнѡї жмпѣрат де асїа сѣ интре ꙗ бѣропа шї сѣ сѡпѣе вре ѡн норѡа (*). Прїчина чѣ маї маре пентрѡ каре порнїрѣ рѣскоу ꙗ прѡтїва лѡї мїтрїдат, фѡ кѣ ел сѡпѣсесе ѡаре каре варварї ꙗ прѡтїва ачелїї опрїрї.

Кънд се бѣтѣ доѣ нѣмѡрї, кѡ каре еї н'авѣ нїчї алїанцѣ нїчї алтѣ десфачере, ера кѡ непѡтїнцѣ сѣ нѡ се арате шї еї пе ценѣ, шї, шїї ка кѣлерецїї ноцїрї чеї фѣр де рѣндѡлѣ, нѡ маї де кѣт лѡа партѣ челѡї маї слаб. Ачѣста ера, пре-кѡм зїче денїс алїкарнасіанѡ, о обїчнїнцѣ веке ла романї д'а да ажѡтор орї кѡї ва чере.

Ачес-

(*) Опрїрѣ че фѣкѡрѣ лѡї антїох, ꙗкѣ маї наїнте де рѣскоу, д'а трече ꙗ бѣропа, рѣмасе де обще шї пентрѡ чеї лалцї жмпѣрацї.

Ачесте обичеурї але Романїлор нѣ ера
 нїскаї лѣкрѣрї але лтѣмплазрїї, чї нїще
 темее а пѣрѣрѣ статорнїче: шї ачѣста се
 поате кѣноаще лесне; кѣчї максїмеле кѣ
 каре се лтребѣнцарѣ л протїва челор маї
 марї пѣтерї фѣрѣ токмаї ачелѣ кѣ каре
 се слѣжїсерѣ ла лчепѣт л протїва орашѣ-
 лор челор мїчї де пе лѣнѣгѣ дѣншїї.

Бї се слѣжїрѣ де Бѣменед шї де Ма-
 гїнїса ка сѣ сѣпѣ пе Фїлїп шї п'Антїох,
 ка кѣм с'ар фї слѣжїт де Латїнї шї Бр-
 нїчї ка сѣ сѣпѣ пе Волскї шї пе Тосканї;
 лѣарѣ флотеле Картагеї ш'але жмпѣрацїлор
 Асїї, ка кѣм ар фї лѣат лѣнтрїле лѣї Ан-
 цїѣ; рѣпсерѣ лѣгѣтѣрїле полїтїчешї шї сї-
 вїлїчешї дїнтрѣ челе патрѣ пѣрцї але Ма-
 чедонїї, прекѣм рѣпсесерѣ одїнїорѣ ѣнїрѣ
 мїчїлор ораше але Латїнїлор.

Лсѣ максїма лор чѣ статорнїкѣ фѣ
 д'а десгїна. Репѣблїка Аѣаїей ера алѣѣ-
 тѣїтѣ дїн ѣнїрѣ ѣнор ораше слобѣде; се-
 натѣл декларѣ (вешї), кѣ д'ачї лнлїнте
 фїеш че ораш сѣ се кѣрмѣтскѣ де сїне
 сїнѣр, фѣрѣ сѣ маї спѣнѣзѣре де алтѣ
 стѣпѣнїре.

Репѣблїка Беотїенїлор, ера асемеѣтѣ о
 адѣнаре де маї мѣлте ораше: дѣр ка шї
 л рѣсѣоул кѣ Персѣд, ѣнеле цїнѣрѣ партѣ
 лѣї, шї алтеле а Романїлор, карїї ле прї-

мірѣ кѣ бѣкѣріе ка сѣ ле стріче кѣ мінж-
локѣл ачеста ѡнірѣ чѣ комѡнѣ.

Дака ѡн краю маре ч'а домніт ꙗ зї-
леле ноастре ѡрма апѣкѣтѣрілор ачестора,
кѣндѣ вѣзѣ пе ѡнѣ дїн вєчїнії сѣї дєстро-
нат, ера сѣ ꙗтребѣдїнцєзє шї маї марї пѣ-
терї ка сѣꙗ спрїжїнѣскѣ шї сѣꙗ мѣрѣїнѣ-
скѣ ꙗ інсѣла чєї рѣмасє кредїнчосєз: дєс-
пѣрѣїндѣ пѣтерѣ чє сїнѣѡрѣ с'ар фї ꙗпро-
тївїт кѣцєтелор салє, шї кѣ ачѣста ар фї
скос ѡн фолос нємѣрѣїнїт кѣр дїн нєно-
рочїрѣ алїантѣлѣї сѣѣ.

Кѣндѣ сє афла вєре о прїгонїре сѣꙗ дїс-
пѣтѣ ꙗтр' ѡн стат, єї нѣ маї дє кѣт
жѣдєка прїчїна; шї прїнтр' ачѣста ера
сїѣѡрї кѣ нѣ маї партѣ о сѣндїтѣ н'осѣ
цїє кѣ єї. Дака ера нїскаї прїнцї дїнтр'
ачєлаш сѣнцє, чє сє прїгонѣ пєнтрѣ ко-
роанѣ, романїї жї дєклара кѣтє одатѣ
п'амѣндѣї дє жмпѣрацїї: дака ѡнѣ дїн єї
єра нєвѣрєнїк, єї хотѣра спрє фаворѣл лѣї
шї ісє фѣчѣ єпїтрѣпї, ка нїцє прѣтєкторї
аї лѣмїї. Кѣчї асфєл адѣсєсєрѣ лѣкрѣл ꙗ
кѣт нороадєлє шї жмпѣрацїї ера сѣпѣшїї
лор, фѣр' а шї кѣрат кѣ чє кѣвѣнт; чї
нѣмаї кѣ аѣ адѣзїт вѣрѣїндѣ дє іспрѣвїлє
лор шї пєнтрѣ ачєл лї сѣꙗ сѣпѣсє.

Вї нїч' о датѣ нѣ фѣчѣ рѣсѣою дє-
пѣртат фѣр' аш гѣтї вєре ѡн алїат апроа-
пє дє вѣрѣжмашѣ, карє сѣ поатѣ ꙗпрєдѣна
ошї-

ошїріле сале кѡ ачелѣ че трїмітѣ еї : шї
 фїїнд кз еї нїч' одатз нѡ трїмітѣ нѡмзр
 маре, ꙗ грижа тод' адна дацїнѣ алта ꙗ
 провїнча чѣ маї апроапе де врѣжмаш,
 шї алта атрета ла Рома, тод' адна гата
 де марш'. Шї асфел, еї прѣ пѡцїне пѡ-
 терї скотѣ ꙗ фаца рѣсвоулдї, ꙗ време че
 врѣжмашдл пѡнѣ тоате але сале ꙗ воа
 ꙗ тѣмплзрїї (*).

Кѣте о датз фѣчѣ абѣздрї (ката-
 хрїсе) шї кѡ ꙗцелесдл лїмбїї лор, кѣчї стрї-
 карз Картага зїкнѣ кз еї с'ад' фѣгзадїт
 сз ласе четатѣ тар нѡ орашдл. Втолїенїї
 че се дїдесерз прїн жѡрѣмжнтдл лор, фїеш
 каре шїе кѣт се амѣїрѣз : Романїї цїндрѣ
 кз ꙗцелесдл борбелор; а се да прїн жѡрѣ-
 мжнтдл ѡндї врѣжмашѡ, ва сз зїкз а
 пїерде тоате лѡкрѡрїле; оаменїї, мошїїле,
 орашзле, бїсерїчїле шї пѣнз шї кѣр мор-
 мїнтеле.

Бї пѡтѣ ꙗкз сз тѣамѣчѣскз ѡн тра-
 тат дѡпз кѡм ле плѣчѣ. Шї аша, кѣнѣ
 врѡрѣ сз ꙗпїлезе пре Родїенї, спѡсерз кз
 еї нѡ лѣѡ фост дат Лїсїа де дар, чї де
 прїетенз шї алїантз.

Кѣнѣ ѡн генерал д'аї лор ꙗкѣм пачѣ
 ка сзш скапе ошїріле дїн вр'о прїмеждїе
 челе ꙗконжѡра, сенатдл, каре нѡ врѣ с'о
 ꙗтз-

(*) Аша фѣкѡрѣ шї ꙗ рѣсвоул Мачедонїї.

АТЗРѢСКЪ, се фолоса д'ачѣ паче ші дрма
 кѣ рѣскоул. Яша, кжнд ІѢгѣртас ꙗкісесе
 о арміе романѣскъ, ші н'а словозіто де
 кжт прін ꙗ воірѣ ѡнѣі трактат, сена-
 тѣл трімісе апоі кѣр арміа ачема ка сѣ
 батѣ пе чел ч'о словозісе: ші кжнд нѣ-
 мантеніі адѣсерѣ доззечі де мій Романі
 ꙗ старе д'амѣрі де фоаме ші д'ачере па-
 че; пачѣ ачѣста че ісѣзвісе атѣца четѣ-
 цені, фѣ непрімітѣ ла Рома, каре вржнд
 сѣш пѣзаскѣ карактерѣл кредінциі, ле трі-
 місе пе консѣлѣ че о іскѣлісе.

Кжте одатѣ ꙗкеѣ паче кѣ ѡн жмпѣ-
 рат прін кондіціі кѣвінчосе; ші дѣпѣ
 челе ꙗплінѣ, еі маі адѣзога алтеле ꙗ кжт
 ера сіліт д'а ренчепе рѣскоул. Яша, кжнд
 фѣкѣрѣ пе ІѢгѣртас ка сѣш дѣ блефан-
 зіі, каіі, коморіле, ші оаменіі ашѣзациі
 ꙗ цара лѣі, жі черѣрѣ дѣп' ачема ка сѣ дѣ
 ші персоана са; лѣкрѣ, каре фіінд чѣ
 маі дін дрмѣ ненорочіре пентрѣ ѡн прін-
 цѣ, нічі одатѣ нѣ поате інтра ꙗ кон-
 діціе де паче.

ꙗ сѣжршіт, еі осжндѣ пре жмпѣраціі
 ші пентрѣ рѣдѣтѣціле ші грешалеле лор пар-
 тікѣларе. Яскѣлтарѣ жѣлбіле тѣтѣрор аче-
 лора че авѣ вр'о десфачере кѣ Філіп; трі-
 місерѣ депѣтаціі ка сѣ ꙗгріжаскѣ пентрѣ
 сігѣранца лор: ші пѣсерѣ ла кале ка сѣ
 пѣраскѣ пе Персеѣ кжтре джншіі пентрѣ
 оаре

оаре каре омѣрѣрї шї нїше гжлчевѣрї че фж-
кѣсе кѣ ѣнїї дїн орашеле алїанте.

Фїїнд кѣ еї жѣдека деспре слава ѣнѣї
гензрал шї дѣпѣ сѣма аѣрѣлѣї шї арѣїн-
тѣлѣї че аѣѣчѣ ла трїѣмфѣл сѣѣ, ел нѣ
маї лѣса нїмїк ла вѣрѣжмашѣл бїрѣїт, шї
рома се лѣбогѣца нежнчетат, лѣкѣт фїеш
каре рѣсѣвою о аѣѣчѣ л старе д'афаче алтѣл.

Нороаделе чеї ера прїетене сѣѣ алїан-
те се дѣрѣпѣзна кѣ дѣрѣрїле челе марї каре
трїмїтѣ ка сѣ цїе прїетешѣгѣл сѣѣ сѣ'л маї
аѣаоѣе; шї романїї пѣтѣ сѣле бїрѣтаскѣ
нѣмаї кѣ жѣмѣтатѣ банїлор че прїмѣ кѣ
кїпѣл ачеста (*).

Фїїнд стѣпѣнї аї лѣмїї, еї жш лѣѣ-
ша тоате вїстїерїїле, шї прївїндѣсе ка бї-
рѣїторї се вѣд маї пѣѣїн неѣрепѣї де кѣт
кѣнд сар прївї ка лѣѣѣїторї. Афлѣнд кѣ
Птоломѣѣ, краѣл ѣїпѣрѣлѣї, аре богѣїї
немѣрѣїнїте, еї фѣкѣрѣ о лѣѣе асѣпра че-
рерїї ѣнѣї трїѣѣн, л пѣтерѣ кѣрїа се фѣ-
чѣ

(*) Дѣрѣрїле че трїмїтѣ сенатѣл жмпѣрацї-
лор нѣ ера де кѣт нїше лѣкрѣрї багателе,
прекѣм ѣн сѣѣѣн, ѣн бастон де фїлдешѣ,
сѣѣ о ѣаїнѣ де магістратѣрѣ. Кѣ тоате
ачестѣ тот ера маї сѣѣмпе де кѣт мѣл-
те крѣчї че се лпарт л зїоа д'акѣм тот
пентрѣ ачелаш їнтерес.

чѣ моуеніторі ѓндї ом вїѓ шї пѓтѣ сѣа.
авѓтѣл ѓндї краю дїн алїанції лор.

Дѣкомїа партїкѣларїлор нѣмаї дѣ кѣт
їспрѣвї дѣ хрѣпїт чѣачѣ маї екѣпасѣ дѣ
азкомїа пѣблїкѣ. Боерїї шї кѣрмѣдїторїї
адѣна дѣрѣрї дѣла жмпѣрації сѣ дѣдѣплека
аа недрептѣцілѣ лор. Кѣна дої, сѣ аз-
рѣпѣна кѣ дѣрѣрїлѣ, фїѣш карѣ дѣпарте,
ка сѣ кѣщїцѣ о протѣкѣціѣ апѣрѣрѣ кѣ дѣ
домлѣ, дѣ протїва врѣжмашѣлѣдї лор чѣ
дѣкѣ авѣ пѣтере, романїї прїмѣ дѣрѣрїлѣ
дѣла амѣндѣоѣ пѣрѣцілѣ, непѣзїндѣ нїчї мѣ-
кар дѣрѣптѣтѣ ачѣа чѣ пѣзѣск брїганції ла
недрептѣцілѣ лор. Шї аша, домнїї, не-
пѣтѣжнѣ дѣтрѣалт кїп сѣш кѣщїцѣ дѣрѣптѣ-
рїлѣ, сѣдѣ недрептѣлѣ дѣрѣптѣрї, дѣ кѣт
нѣмаї кѣ дѣрѣ дѣ банї, ґра сїлїці сѣ дѣс-
пѣаѣ нѣрѣадѣлѣ, сѣ конфїскезѣ авѣтѣрїлѣ
чѣлор маї богаці орошанї, шї сѣ факѣ
мїї дѣ рѣлѣ ка сѣ дѣдоапѣ прѣ романї кѣ
тоці банїї лѣмїї.

Дѣр нїмїк нѣ ажѣтѣ ромїї атѣт кѣт
рѣспѣктѣл чѣ дѣсѣфлѣ ґа пѣ пѣжнѣт. Ва
нѣмаї дѣ кѣт бѣгѣ прѣ жмпѣрації дѣ тѣчѣ-
рѣ шїї фѣкѣ сѣ їнѣтрѣ дѣ касѣлѣ проазѣї. Нїчї
кѣ ґра ворѣѣ дѣ сѣтѣпѣнїрїлѣ шї пѣтерїлѣ
лор кѣчїї її нѣ ґра сїгѣрї нїчї кѣр дѣ дѣ
сѣшї пѣрсоанѣлѣ лор. Шї а мїшка рѣсѣвоѣ
дѣ протїва її, ґра тот атѣт ка шї кѣна
сѣр арѣнка дѣ прїмеждїа рѣвїї, а морѣїї,
ш а

ш'а нечинстїї д'а интр а легації ꙗ трїѹм-
фѹа бірѹиторїлор. Шї аша жмпзрації че
трѹга ꙗ помпе шї десфзтхрї нѹ ꙗрхснѣ
тз се ꙗпротївѣскз кжт де пѹцїн нородѹ-
лѹї романеск; шї, пїерзжнд кѹраждл, нз-
дзждл кз кѹ рзбдарѣ шї смеренїа бор
маї ꙗтхрзїа тїкхлшїа чеї амерїнца.

Бзгації де самз, вз рог, че фел де
пѹртаре авѣ Романїї. Дѹпз че дзрхпзна-
рх пе Антіох, еї ера стзпжнї песте Афрі-
ка, Асіа, шї Гречїа, фзрх сз аївз п'ако-
ло маї нїч' ѹн ораш ꙗ ꙗсѹш стзпжнїрѣ
лор. Се пзрѣ кз еї нѹ нѹ цзрї шї нѹ
бірѹеск де кжт нѹмаї ка тз дзрѹтскз,
дар еї рзжжнѣ аша де бїне стзпжнї, ꙗ
кжт кжнд фзчѣ рзсвою кѹ вр'ѹн жмпз-
рат, еї жл ꙗпресѹра де тоатз лѹмѣ.

Бї жѹдека кз ꙗкз нѹ есте време д'а
кѹпрїнде цзрїле лѹате. Дака опрѣ орашї-
ле че лѹасерх дела Фїліп, атѹнчї ар фї
дескїс окїї Гречїлор: дака, дѹпз чел д'ал
доїлѣ рзсвою пѹнїческ, сѹѣ чел кѹ Анті-
ох, ар фї лѹат цїндѹрї ꙗ Афріка сѹѣ
ꙗ Асіа, еї н'ар фї пѹтѹт сзле пззаскз ꙗ
тра' атжта депзртаре.

Требѹга с'ашепте пжнз те бор обїчнѹї
тоате Націїле а се сѹпѹне ка слободе шї
жа алїате, шї а те фамїларїсі кѹ репѹблї-
ка романѣскз, апої сзле кжрмѹтскз ка
пе нїще сѹпѹсе.

Іа безі трактѡатѡа че фѡкѡрѡ кѡ Да-
тиніі дѡпѡ бирѡнца дела Дакѡа Реѡила;
ел фѡ ѡн темекѡ дін челе маі марі але
пѡтеріі лор, ші нѡ се афлѡ ѡ ел нічї мѡ-
кар о ворѡѡ каре се прївѡскѡ ла жмпѡ-
рѡціе.

Бї се атїндаѡ ачет ачет. Бирѡга ѡн
норѡд, ші се мѡлѡзмѡ нѡмаі кѡчї лѡѡ
слѡбіт; жл аѡатора ла ніѡе конѡціі ка-
ре жл сѡпа фѡрѡ сѡсе прїчѡпѡ; дака кѡм
ѡа се маі апїчорога, еї жл смерѡ ші маі
мѡлат, ші се поменѡ сѡпѡс фѡрѡащї кѡрат
де кѡна аѡоачї.

Шї асфел Рома нѡ ера кѡр монаршіе
саѡ дїмократїе, чї ера капѡа ѡнѡї трѡп
алѡтѡбіт дін тоате норѡаделе лѡмії.

Дака Спанїолїі, дѡпѡ лѡарѡ Мексі-
кѡлѡї шї Перѡ, ар фї ѡрмат кѡ планѡа
ачеста, н'ар фї фост сїліцї ка сѡ стрїче
тоате пентрѡ а цїнѡ тоате.

Бсте небѡніе маре пе капѡ бирѡторї-
лор ачелора че вор сѡ дѡ норѡаделор ле-
цїле лор шї нѡравѡрїле лор; лѡкрѡ де ніч
о трѡѡѡ, кѡчї поате чїнеѡа сѡ фїе сѡпѡс
ѡ орї че фел де кѡрмѡїре.

Дар Рома нѡ пѡнѡ ніч' о леѡе ѡене-
ралѡ, шї пентрѡ ачема норѡаделе нічї де
кѡм н'авѡ атре еле вре о легетѡрѡ ч'ар фї
пѡтѡт фї прїмеждїоасѡ пентрѡ Романї,
еле форма ѡн трѡп нѡмаі прїнтр о сѡпѡ-

МЕРЕ ДЕ ОБЩЕ; ШІ ФЪРЪ СЪ ФІЕ ДЕ О ПАТРИИ,
ЕРА ТОАТЕ АЛЕ РОМАНИЛОР.

ПОАТЕ ВА ЗІЧЕ НЕЩІНЕ КЪ ЖМПЪРЪЦІІЛЕ
ЧЕ ОБІЧНДЕСК А ПЪКРЕДІНЦА ЦЪРІ ШІ СЪПЪЖ-
НІРІ ПЪРЕЦІ ЛА ДОМНІ КА СЪ ЛЕ КЪРМЪІАС-
КЪ, ШІ СЪ ІА О СЪМЪ ХОТЪРЪЖЪТЪ ДЕЛА ДЪЖ-
ШІІ, НІЧ' О ДАТЪ Н'АД ЦІНДЪТ МЪЛЪТ, НІЧІ
К'АД ФОСТ ПЪТЕРНІЧЕ. ДАР ПЛАНЪЛ РОМА-
НИЛОР ЕСТЕ КЪ ТОТЪЛ ДЕОСІБІТ Д'АЛ ВАРВА-
РІЛОР: ШІ КА СЪ НЪ ЗІК МЪЛЪТЕ, ЧЕЛ ДІН
ТЪЮ ЕРА ФАПТА ПЪТЕРІІ, Ш'АЛ ЧЕЛОР ДІН
ЪРМЪ ЕРА ФАПТА СЪЗБІЧЪНІІ. ПЪР'ЪНЪ СЕ
ПЪЗА СЪПЪНЪРЪКЪ КЪ НЕМЪРЪЦІНІРЕ, ШІ П ЧЕ-
АХЛАЛТ ФІЕШ КАРЕ ВРЪ СЪ ФІЕ МАРЕ.

А ЦЪРІЛЕ ЛДАТЕ ДЕ НАЦІА ГЕРМАНЪ,
ПЪТЕРЪ СТА П МЪНІІЛЕ ЧЕЛОР МАІ МАРІ АІ
ЦЪРІЛОР ШІ П МЪНІІЛЕ ЖМПЪРАТЪЛДІ НЪМАІ
ДРЕПЪЛ Д'А ЖМПЪРЪЦІ ПЪРЕТЕ ЕЛЕ: ДАР ЛА
РОМАНІ ЕРА КЪ ТОТЪЛ ДІН ПРОТІВЪ.

К а п VII.

ЧЕ ФЕЛ ПЪТЪ МІТРИДАТ СЪ ЛІСЕ
ЖМПРОТІВЪСКЪ.

ДІН ТОЦІ ЖМПЪРАЦІІ ЧЕ БЪТЪРЪ РОМАНІІ,
НЪМАІ МІТРИДАТ СІНЪР СЕ АПЪРЪ КЪ КЪРАЖ
ШІІ АДЪСЕ ЛА ПРІМЕЖДІЕ.

СТАРЪ ЛОКЪЛДІ ЦЪРІЛОР САЛЕ ЕРА ФЪЛЪ-
ТЕ БЪНЪ ПЕНТРЪ ПАЗЪ, КЪЧІ ПЕ ДЕ О ПАР-

ТЕ СЕ ХОТЪРА КЪ ЛОКЪРИЛЕ ЧЕЛЕ НЕАПРОПАТЕ
 АЛЕ КАВКАСАДЪИ, ЧЕ ЕРА ПЛІНЕ ДЕ НОРОАДЕ
 СЪЛАБАТИЧЕ БЪНЕ Д'АСЕ СЛЪЖИ КЪ ЕЛЕ; Д'АКО-
 ЛО СЕ АТИНДЪ ПЪНЪ ЛА МАРЪ НЪГРЪ, ПЕ
 КАРЕ МИТРИДАТ О АКОПЕРЪ ДЕ КЪРЪБИЛЕ СА-
 ДЕ, ЧЕ МЕРЦЪ НЕЖИЧЕТАТ ДЕ СТЪЖИЦЪ КЪ
 ПЛАТЪ ОСТАШІ НОІ ДІН СКИТІА; АСІА ЖІ ЕРА
 ДЕСКИСЪ ПЕНТРЪ ТРЕБДИЦЕЛЕ САЛЕ, ШІ ЕЛ ЕРА
 БОГАТ, КЪЧІ ОРАШЕЛЕ САЛЕ ДЕ ПРЕ ЛЪНГЪ
 МАРЪ НЪГРЪ ФЪЧЪ ДИ НЕГОЦЪ ФОЛОСИТОР
 КЪ НАЦИЛЕ ЧЕЛЕ МАІ ПРОАСТЕ ДЕ КЪТ ЕЛЕ.

ПРОСКРИПЦИЛЕ ЧЕ АТЪНЧІ АЧЕПЪСЕРЪ СЪ
 СЕ ОБІЧНЪТАСЪ, СІЛЪРЪ ПРЕ МЪЛЦІ РОМАНИ
 КА СЪШ ЛАСЕ ПАТРИА. МИТРИДАТ ЖІ ПРИМИ
 КЪ БРАЦЕЛЕ ДЕСКИСЕ, ШІ ФЪКЪ ДИ ДЕГЕОН А
 КАРЕ ЖІ БЪГЪ, ШІ КАРЕ ФЪРЪ ЧЕЛЕ МАІ БЪ-
 НЕ ОЩІРІ АЛЕ САЛЕ.

Д'АЛТЪ ПАРТЕ, РОМА, АФЛЪНДЪСЕ П'А-
 ТЪНЧІ А ТЪРЪБЪРЪРІ Д'АЛЕ САЛЕ ПОЛІТИЧЕЩІ,
 ШІ АДЕЛЕТНИЧИТЪ ЛА НИЩЕ А ПРЕЖЪРЪРІ АКА
 МАІ ІДЦІ, НЪ АГРИЖІ ДЕ ПРИЧІНИЛЕ АСІІ, ШІ
 ЛЪСЪ ПЕ МИТРИДАТ СЪ ДРМЕЗЕ КЪ БІРДИЦЕЛЕ
 АДІ, САДЪ СЪШ ПОАТЪ АДА РЪСЪФЛАРЪ АДЪНЪ
 ЧЕ СЕ БІРЪТА.

ПЕ ЧЪ МАІ МЪЛТЪ ПАРТЕ ДІН ЖМЪРЪ-
 ЦІ НИМИК НЪІ ПЪРЪПЪДИСЕ АТЪТ, КЪТ ПОФТА
 ЧЕ АРЪТА Д'АФАЧЕ ПАЧЕ; ШІ ПРИНТР' АЧЪС-
 ТА ФЪКЪСЕРЪ ПЕ ЧЕЛЕЛАЛТЕ НОРОАДЕ А НЪ СЕ
 МАІ АПЪРЪТЪШІ ДІН ПРИМЕЖДІА ЛОР ДЪНДЪ-
 ДЕ АЖЪТОР. МИТРИДАТ АСЪ, А АРЪТАТ АЕ-

ла ꙗчепѣтъ ла тоатѣ лѣмѣ, кѣ ел есте шѣ
ва фѣ врежмаш ал Романѣлор.

А сѣхршѣтъ, орашеле Гречѣи ш'але Асїѣ,
вѣзжнѣ кѣ жѣгѣл романеск де че мерѣ
се маѣ ꙗгрѣмѣзѣ, пѣсерѣ надеждѣ ꙗтра-
чест краю варбар челе кема ла слобозенїе.

ꙗчѣстѣ старе а лѣкрѣрѣлор прѣчїнѣѣ
трѣѣ рѣсбоае марѣ, каре фак о бѣкатѣ фрѣ-
моасѣ ꙗ історїа Романѣлор; фїїнѣ кѣ ачї
нѣ се маѣ вѣдѣ жмпѣрацї бїрѣцї ꙗкѣ маѣ
дїн наїнте де десфѣтѣрї шѣ мѣнѣрїе, ка
ꙗнтїох шѣ Тїгран, сѣдѣ де фрїкѣ, ка Фї-
лїп, Персѣдѣ, шѣ Іѣгѣрта, чї ѣн краю мѣ-
рїнїмос, каре, ꙗ ꙗтѣмплѣрї релѣзѣ, ера ка
ѣн деѣ че прѣвѣше ранеле сале шѣ се ꙗтѣ-
рѣтѣ шѣ маѣ мѣлт.

Рѣсбоаеле ачестѣ сѣнт деосїбїте, кѣчї
револѣцїїле се а местека нежнѣтет шѣ фѣ-
рѣ де весте ꙗ еле. Шѣ кѣ тоате кѣ Мї-
трїдат пѣтѣ лесе сѣш пѣе ошїрїле ла
лок, се ꙗтѣмпла ꙗсѣ, ла ненорочїрї, кѣнѣ
аре нешїне трѣбѣнѣцѣ маѣ мѣлтѣ де сѣпѣ-
нере шѣ де рѣгѣлѣ, ка трѣпеле сале челе
варбарѣ нѣмаѣ де кѣт сѣл лесе; ел, аде-
вѣрат, шїа сѣ ꙗдемне нородаеле шѣ сѣ
скоале орашеле кѣ револѣцїе, дар черка а-
пої шѣ ел вїклешѣгѣрї дїн партѣ кѣпїта-
нїлор сѣї, а копїлор, шѣ а фемеїлор са-
ле; ꙗ сѣхршѣтъ ел авѣсесе д'а фаче кѣ ге-
нѣралї романешї нѣ прѣ аша іскѣцїї,

дар се тримисе ꙗ противѣи, ꙗ де осибите
рхнѣри, Сила, Дѣкѣлѣс, шѣ Помпею.

Ачест принцѣ, дѣпѣ че бѣтѣ пре ге-
нѣрالیі романешѣ, шѣ лѣх Асіа, Мачеѣо-
ніа шѣ Гречіа, бѣтѣхнѣдѣсе апоі шѣ ел де
Сіла, фѣ стрѣхнѣторат принѣтр' ѣн трактат
де паче д'асе мѣрѣніі ꙗ локоріле салѣ челе
бекі. Дѣпѣ ачеш, кѣ тоате кѣ ера обо-
сѣт де генѣрالیі романешѣ, маі бѣтѣхнѣдѣ-
сѣ ꙗкѣ о датѣ фѣ бѣрѣдѣторѣл лор шѣ лѣх
Асіа, де ѣнде скос де Дѣкѣлѣс шѣ гонѣт
пѣхнѣ ꙗ цара са, фѣ сіліт д'а се траѣе
ла Тіграна, ѣнде бѣзѣхнѣдѣсе піѣрдѣт фѣ-
рѣ сѣ маі аібѣ ѣндеш плека капѣл дѣпѣ
сѣрпареш, шѣ нѣдѣхнѣдѣсінѣ нѣ маі ꙗ сі-
неш, се стрѣкѣрѣ гѣрѣш ꙗ ꙗсѣш цінѣтѣлѣ
сѣѣ шѣ се ашѣзѣ.

Дѣпѣ Дѣкѣлѣс лѣх Помпею команда
оѣірілор, шѣ Мітрѣдат фѣ нѣбѣшѣт кѣ
тотѣл: фѣѣі дін цѣрїле салѣ, шѣ трѣкѣхнѣ
Аракѣл, мерсе дін прѣмежѣіе ꙗ прѣмеж-
ѣіе прін цара Азіенїлор; шѣ стрѣхнѣгѣхнѣ
барварїі че гѣса ꙗ дѣрѣмѣл сѣѣ, венї ла
Восфор, ѣнде ꙗпѣрѣца фїѣл сѣѣ Макѣа-
рїн, чеш ꙗкѣе се пачѣ са кѣ Романїї (*).

ꙗ

(*) Мітрѣдат ꙗл фѣкѣсе краю Восфорѣлѣі,
лар лѣзїнѣ де венїрѣт татѣ сѣѣ, се о-
морѣ сїнгѣр.

А а джнкѡл чесе афла, хотѡрѡ сѡ дѡ-
кѡ рѡсвоѡл кѡр ѡ Италия, сѡ мѡргѡ ла ро-
ма кѡ ачелѡш нациї ч'о сѡпѡсерѡ дѡпѡ
кѡтеѡа вѡкѡрї шї тот пе ачелѡш дѡрѡмѡрї.

Дар вѡнѡдѡт де Фарнас, ѡн фїѡ д'аї
сѡї; шї де о арміе спертѡтѡ де мѡрїмѡ
апѡкѡтѡрїлор сале, шї де прїмеждїа каре
ѡмблѡ сѡ'ш гѡсаскѡ, мѡрї жмпѡрѡтѡеѡе.

Атѡнчї Помпею кѡ деселе шї іѡциле
сале бїрѡїнѡе, анѡлѡѡ Рома ѡ помпоаса
ей мѡрїме. ѡнї кѡ стѡпѡнїрѡ еї локѡрї
немѡрїїнїте, лѡкрѡ че прїчїнѡї маї мѡлтѡ
міраре пентрѡ мѡрїмѡ Романїлор де кѡт
адѡвѡратѡ пѡтере. Шї кѡ тоате кѡ се а-
рѡта ѡ кондїїле че адѡсе ѡ трїѡмфѡл
сѡѡ кѡм кѡ ел маї крескѡсе венїтѡрїле ѡкѡ
к'о атреѡа парте, пѡтерѡ нѡ крескѡ, шї
слоѡозенїа де обще ера шї маї ѡ прїмеж-
дїе дїн прїчїна ачѡста.

К а п VIII.

Пентрѡ дїхонїїле ченѡ се кѡ р-
марѡ дїн Рома.

Пе кѡнѡ Рома стѡпѡнѡѡ дѡмѡ, се афла
ѡ зїдѡрїле сале ѡн рѡсвоѡ аскѡнс, шїї ка
матерїїле апрїнѡзѡтоаре дїн пѡмѡнѡт чеш
скот фокѡл прїн вѡлканї ѡдатѡ кѡм лісе
ѡтѡрѡтѡ а прїндѡрѡѡ.

ДѸпѸ скоатерѸ краілор, кѸрмѸіѸ се фѸкѸсе арістократіѸскѸ, ші нѸ маі фамілііле Патрічілор лѸа тоате дрегѸторііле, ші тоате вреднічііле, ші прін Ѹрмаре тоате рангѸріле мілітѸреші ші чівілічеціі.

Патріченіі, врѸнд сѸ опрѸскѸ лтоарчерѸ краілор, се сілѸ д'а лѸрѸта ші маі мѸлт дѸхѸл народѸлді.

Дар кѸ ачѸста фѸкѸрѸ маі мѸлт де кѸт пофѸіѸ; кѸчі врѸнд сѸі лѸфле ѸрѸ пентрѸ жмпѸраці, жі лѸфларѸ о пофѸтѸ некѸмпѸтатѸ пентрѸ лібертате. Ші фіінд кѸ стѸпѸнірѸ крѸіаскѸ тоатѸ треѸсе пе де плін л мѸнііле консѸлілор, народѸл сімці кѸ ачѸ елобозеніе кѸ акѸріа драгосте жл лѸіа атѸта, нѸ о аре; пентрѸ ачел дар лчепѸ сѸ кадте мінжлоаче д'а елѸві консѸлаціі, д'афаче кѸрмѸіторі дінтрѸе народ, ші д'а лѸрѸці кѸ нобіліі дрегѸторііле челе марі.

Патріченіі фѸрѸ сіліці д'а лѸгѸді ші дѸрѸді тоате череріле; кѸчі лѸр' Ѹн стат Ѹнде сѸрѸчіа ера віртѸтѸ чѸ де обще, ші Ѹнде богѸцііле, адікѸ дѸрѸмѸл ачела сѸрѸд д'а кѸціга пѸтере, ера небѸгате л самѸ, нащерѸ (евгеніа) ші боерііле нѸ пѸтѸ фі де ніч' Ѹн фолос маре.

Яша дар пѸтерѸ треѸдіа сѸ стѸ л нѸ мѸрѸл чел маі маре, ші Арістократіа сѸ

се скімбе пѣцин кѣте пѣцин атр' љн стат
попѣлар, адікѣ а демократіе.

Ачелѣ че се сѣпѣн ла љн жмпзрат нѣ
се род атѣт де пісмѣ ші жалѣзіе, кѣт
чеіче трѣск атр' о арістократіе дѣпѣ
мошенірг.

Апзратѣла есте аша де департе де
сѣпѣші сѣі акѣт маі нічі нѣ се веде; ес-
те аша де мѣлт маі пре сѣс де еі, акѣт
нѣш поате акіпѣі ніч' љн рапорт ч'ар
пѣтѣ сѣ'л атінгѣ: дар нобіліі че кѣрмѣ-
еск сѣнт а окіі тѣтѣрор, ші нѣ сѣнт рі-
дікаці аша сѣс, а кѣт сѣ нѣ маі поатѣ
німінѣ а се мѣсѣра кѣ еі нежнчетат ша
фаче пе народ сѣі ѣраскѣ; прекѣм сѣс вѣ-
зѣт дѣпѣ времі ші се веде акѣ ші а зіоа
д'акѣм, кѣ народѣла ѣраше пре сенаторі.
Дімократііле ачелѣ љнде нашерѣ нѣ дѣ
омѣлді дѣрпт д'а кѣрмѣі сѣнт челе маі
ферічіте, кѣчі народѣла нѣ завістѣеше нічі
пісмѣеше стѣпѣнірг че дѣ ел кѣі жі пла-
че, ші пе каре'л скімбѣ, дѣпѣ кѣм веде
к'ар фі маі біне.

Нородѣла немѣлѣцмінѣдсе де патрічі-
ені, се трѣсе пе мѣнтеле сѣжнт (Mons-
Sacré): патрічіі жі трімісерѣ депѣтаці ка
сѣ'л апаче; ші фіінѣ кѣ фіеш каре пар-
тікѣлар дін народ се легѣ д'а се цінѣ бі-
не ші д'а се ажѣта љнѣла пе алѣла кѣнѣ
патрічіі нѣ се вор пѣрта дѣпѣ фѣгѣдѣм-
лѣ,

лз, гхсирз кѣ кале, сѣмциндз кз патричїи
 н'ор сз се цїе де борвз, ка маї бїне сз ꙗ
 токмѣскз о дрегхторїе (маѣстрацїе) каре
 сз опрѣскз орї че нзпхстѣре сар фаче вре
 ѣндї цхран (*). Дар прїнтр' о боалз ꙗ
 кѣ батз а оаменїлор, плебей че кжщїга-
 серз трїбнї ка сз се апере, се сдѣжїрз кѣ
 еї ка сз бжнтѣмскз, шї пѣцин кжте пѣ-
 цїн рїдїкарз тоате прївелегїорїле патричї-
 лор; шї ачѣста прїчиндї некѣрмате тѣр-
 бѣрзрї.

Нородѣл ера спрїжїнїт, сдѣ маї бїне
 лѣѣфлещїт, де трїбнїї сзї; шї патричїи
 ера апхрацї де сенат, каре ера алкхтѣит
 маї тот де патричї, шї каре се цїнѣ маї
 мѣлт де максїмеле векї шї се темѣ нѣ
 каре кѣм ва нородѣл сз рїдїче вре ѣн трї-
 бнї латїрхнїе.

Нородѣл ꙗтребѣнца пентрѣ ел, лѣѣшї
 пѣтерїле сале шї ковжршїрѣ са ꙗ дарѣ пѣ-
 рерїлор, а тхгхдѣрїлор д'а мерце ла рхс-
 бою, а ꙗфрїкошхрїлор д'а се траце, д'а
 пхртїнї лещїлор сале, шї ꙗ сфжршїт д'а
 жѣдека пре чеї че їсе ꙗ протївѣ прѣ мѣлт.
 Іар сенатѣл се апхра кѣ ꙗцелепчѣнѣ са,
 кѣ дрегтатѣ, кѣ драгостѣ че ꙗ сѣфла
 пентрѣ патрїе, кѣ фачерїле сале де бїне,
 шї о ꙗцелѣптх келтѣре а вїстїерїлор об-
 щещї;

(*) ꙗченѣтѣл трїбнїлор нородѣлї.

щещї; кѣ респектѣла че авѣ народѣла кѣ-
 тре слава фамілілор челор марї шї кѣтре
 вїртѣтѣ персоналор челор де трѣбѣ; кѣ
 ꙗ сѣшї релїціа, кѣ ашѣзмѣнтѣдрїле бекї,
 шї кѣ аскѣндертѣ зїлелор де адѣнаре, прї-
 чїндїна кѣ семнеде жѣртфелор (les auspices)
 нѣ фѣсесерѣ спре бїне (фаворабле); кѣ ꙗ
 пончїшартѣ ѣндї трїбѣн ꙗ протїва алѣтѣ;
 кѣ фачертѣ ѣндї дїктатор, кѣ ꙗ делетнї-
 чїртѣ деспре ѣн рѣбою нѣд, сѣд деспре врѣ-
 ненорочїре каре ѣнтѣ тоате фатрїїле; ꙗ
 сѣжршїт кѣ о прїмїре пѣрїнтѣскѣ а дѣрѣдї
 народѣлѣ о парте дїн черерїле сале, ка
 сѣꙗ ꙗпаче шї сѣ се ласе де челеалѣте, шї
 кѣ ачѣ максїмѣ статорнїкѣ дѣа префера
 (протїмїсі) маї бїне цїнертѣ рѣпѣблїчїї де
 кѣт прївелегїорїле ѣнор тагме сѣд аніскар
 боерїї чѣр фї фост (*).

Дѣ-

(*) Полонезїї кѣноскажа ꙗ челе дїн ѣрмѣ кѣор
 сѣ казѣ, дїн прїчїнѣ кѣ нѣмаї кабелерїї
 сѣд нобїлїї ера ѣнде ера шї тот че ера,
 ѣр народѣла нїмїк; пре ла анѣ 1770 врѣ-
 рѣ сѣ факѣ реформѣ ка сѣ дѣ шї но-
 родѣлѣ дрептѣрї. Дар се прїгонїртѣ дес-
 тѣла кѣчї чеї нобїлї маї бїне воѣ сѣн
 вїарзѣ цара де кѣт прївелегїорїле лор челе
 ꙗ парте. Дѣчастѣ дїсколіе са вѣзѣт шї
 ꙗ зїлеле дѣакѣм ла алцї нобїлї кѣ асеме-
 нѣ сентїментѣрї.

ДѢЛА ТРЕЧЕРЕ ДЕ ПРЕМЕ, КЖНД ПЛЕБЕИ
 СМЕРІРЪ ПЕ ПАТРИЧИ КЪ ТОТДА А КЖТ РЪМА-
 СЕ ЗАДАРНІКЪ АЧѢ ДЕОСІБІРЕ ДЕ ФАМІЛІИ, ШІ
 ФЪРЪ АПЪРЪШІЦІ ДЕ ЧІНСТЕ АТЖТ ДНІИ КЖТ
 ШІ АЛЦІИ, ПЪРЪШ СЕ АТЖМПЛАРЪ ДІСПЪТЕ А
 ТРЕ НОРОДДА ЧЕЛ ПРОСТ АТХРИТАТ ДЕ ТРИ-
 БЪНІИ СЪИ, ШІ АТРЕ ЧЕЛЕ МАИ МАРИ ФАМІЛІИ
 ДЕ ПАТРИЧИ САЪ ДЕ ПЛЕБЕИ, ЧЕ СЕ НЪМѢ НО-
 БІЛІ, ШІ АВѢ СЕНАТДА А ПАРТѢ ЛОР ФІИДА
 КЪ СЕ АЛКЪТЪДА ДІНТРЕ ЕИ. ДАР, ФІИДА КЪ
 ОБІЧЕЮРІЛЕ БЕКИ НЪ МАИ ЕРА, ШІ ПАРТИКЪЛА-
 РІИ СЕ АПОГЪЦІСЕРЪ ФОАРТЕ, ШІ ФІИДА КЪ ЕС-
 ТЕ КЪ НЕПЪТІНЦЪ КА ЧЕИ БОГАЦІ СЪ НЪ АІБЪ
 ШІ ПЪТЕРЕ, НОБІЛІИ СЕ АПРОТІВІРЪ КЪ МАИ
 МЪЛТЪ ПЪТЕРЕ ДЕ КЖТ ПАТРИЧИИ; ЧЕИ ЧЕ
 ПРИЧІНДИ МОАРТѢ ГРАНВІЛОР Ш'А АЛТОРА МАИ
 МЪЛЦІ ДІН ЧЕИ ЧЕ ДРМАРЪ КА ЕИ.

ТРЕБЪДЕ СЪ ВОРБЕСК Д'О МАЦИСТРАЦІЕ ЧЕ
 АЖЪТЪ ФОАРТЕ МЪЛТ А СЕ ЦІНѢ КЖРМЪІРѢ
 РОМЕИ: АСТА ЕРА ЦЕНСОРИА. ЦЕНСОРИИ ФЪЧѢ
 КАТАГРАФИИ ДЕ НЪМЪРЪДА НОРОДЪЛДИ; ШІ КЪ-
 ТРЕ АЧЕСТѢ, ФІИДА КЪ ПЪТЕРѢ РЕПЪБЛИЧИИ
 СТА А РЕГЪЛЕ, А АСПРИМѢ НЪРАВЪРІЛОР, ШІ
 А БЪГАРѢ ДЕ САМЪ КЪ СТАТОРНИЧИЕ ЛА ОАРЕ
 КАРЕ ОБІЧЕЮРИ, ЕИ АДРЕПТА КАТАХРИСЕЛЕ ЧЕ
 НЪ ЛЕ ПРЕВЪЗЪДЕ ПРАВИЛА, ШІ ПЕ КАРЕ НЪ
 ЛЕ ПЪТѢ ПЕДЕПСІ БОЕРІИ ЧЕИ АЛЦІ. СЖНТ
 НИЩЕ ПІЛДЕ РЕЛЕ МАИ РЕЛЕ ДЕ КЖТ ГРЕШАЛЕ-
 ЛЕ; ШІ САЪ ПЪРЪПЪДІТ МЪЛТЕ ЦЪРІ МАИ МЪЛТ
 ДІН ПРИЧІНЪ КЪ САЪ КЪЛКАТ ОБІЧЕЮРІЛЕ НО-
 РОДЪЛДИ ДЕ КЖТ КЪ ІСА КЪЛКАТ ПРАВИЛА.

Да Рома орі ч'ар фі причиндіт не-
терісморі възтхмзтоаре, а стріка нхравд-
ріле ші дххдріле орошанілоу, сад а опрі,
ка сз зік аша, некдрмарѣ моралдлді, ші
а тдредра лініщѣ кхснчѣскз сад общѣ-
кз, нд маї де кжт се адрепта де чен-
зорі: ей пдтѣ сз скоацз дін сенат пе орі
каре врѣ; сз іа калда дндї кавалер че іа
дідесе пдблїкдл, сз скїмбе дн орошан а
алтх націе, ші кѣр а д'ачелѣ че пазтѣ
бір орашдлді фхрз сз аїбз вре дн прїве-
лгю а ел (*).

М. Дївїдс ндмзрз аедші народа а-
честа, ші дін треїзечї ші чїнчї де семїн-
ції, възгз треїзечї ші патрд а ндмзрдл
челор че н'авѣ парте дін прївелегїорїле о-
рашдлді. „Кзчї, зічѣ ел, ддпз че маці
„ осхндїт, маці фхкдт консдл шї чен-
„ зор; аша дар негрешїт кз осхндїндд-
„ мз аці кхлкат лецѣ одатз, сад де доз
„ орі фхкхнддмз консдл, шї апої чен-
„ зор.“

М. Ддронїдс, трїбдн ал народадлді,
се гонї дін сенат де чензорї, кзчї а ври-
мѣ

(*) Ичѣста секема Aegerium aliquam facere,
aut in coeritum tabulas referre. Ал ско-
тѣ афарѣ дін Чентдрїе, шї ндмаї авѣ
дрепт де аш да пѣрерѣ.

мѣ дрегѣторіи сале стрікасе правіла ѣ мѣр-
цінѣ келѣделеле оспецелор.

Ачѣста ера о лтокміре фоарте лце-
лѣптѣ, ка сѣ нѣ поатѣ чензоріи а ріді-
ка дрегѣторіа кѣіваш, фіида кѣ сар фі
прічінѣт смінтелі требілор общеці (*);
лсѣ еі скобора дін чінсте ші дін ранѣрї
ші пѣтѣ сѣ ліпсаскѣ пе ѣн орошан д'а нѣ
маі фі нобіл л парте.

Сервіѣс Тѣліѣс фѣкѣсе о вестітѣ л
пѣрціре а орошанілор прін чентѣрїи, де ка-
ре Тіт-Дівіе ші Деніс Алікарнасіанѣ не
історісеце фоарте біне. Ёл лпѣрцісе о сѣ-
тѣ ноззечі ші треі де чентѣрїи л шасе
класѣрї, ші пѣсесе норррл чел де жос л
чентѣрїа дін ѣрмѣ, каре сінѣрѣ фѣчѣ
класѣл ал шаселѣ. Ші ведем кѣ асфел де
л токміре ліпса пре норррл чел прост де
аш да пѣрерѣ, фѣр ал ліпсі лсѣ ші де
дрепѣрї. Маі ла ѣрмѣ ашѣзарѣ, кѣ а-
фарѣ де оаре каре лѣжмплѣрї партікѣла-
ре, пѣреріле сѣ се дѣ прін трібѣні. Ёра
треізеці ші чінчі че ш да пѣреріле, патрѣ
дін орашѣ ші треізеці ші ѣнѣ дела ца-
рѣ (**). Дѣкѣторіи чеі маі марї тоці пѣл-
гарї,

(*) Бреднічіа ѣнѣ сенатор нѣ ера о дрегѣторіе.

(**) Німік нѣ е маі де рѣс де кѣт д'а ведѣ
ѣн лѣкрѣ хотѣрѣт дѣпѣ пѣреріле ші ін-
тере-

гарї, интратъ фїреце ꙗ трїбѣнѣ народѣ-
 лѣи; шї чей дїн орашѣ се копрїндѣ ꙗ пар-
 тѣ чѣ маї де жос а народѣлѣи, каре фї-
 инд ꙗ кїсѣ асфел, прѣ пѣцїнѣ тречере авѣ
 ла трѣбїле обѣщї; шї ачѣста се сокотѣ
 фоартѣ де трѣбїнѣцѣ пентрѣ бїнеле репѣ-
 блїчїї. Шї кжнд Фавїдѣ бѣгѣ марш ꙗ челе
 патрѣ семїнцїї але орашѣлѣи пе народѣлѣ
 чел де жос каре Япїдѣ Кладѣдѣ жл пре-
 грасѣ ꙗ тоатѣ, кжщїгѣ нѣмїре де прѣ
 маре. Ценсорїї черчета ла фїешкаре чїнчї
 анї старѣ репѣблїчїї, шї ꙗ прѣца народѣлѣ
 кѣ кїпѣл ачѣста ꙗ деосїбїтеле салѣ класѣрї
 ꙗ кжт трїбѣнїї шї амбїцїошїї, сѣ нѣ се
 поатѣ фаче стѣпжнї пестѣ прѣрѣ лѣи, шї
 нїчї народѣл ꙗ сѣшї сѣ нѣ поатѣ фаче ре-
 ле ꙗ трѣбїнѣцѣрї кѣ пѣтерѣ са.

Кжрмѣрѣ Ромїї фѣ мїнднатѣ, фїїндѣ
 кѣ дела ꙗ чепѣтѣлїї се афла ꙗ токмїтѣ
 асфел, орї де обїчїурїле народѣлѣи, шї
 пѣтерѣ сенатѣлѣи, сѣдѣ де стѣпжнїрѣ оаре
 кѣрора маїстрацї, ꙗ кжт орї чѣ катахрїс
 ал пѣтерїї, се пѣтѣ ꙗ дрепта.

Кар-

тересѣл днѣла сѣдѣ дої, кѣ се ꙗтѣрїце кѣ
 формѣла дрептѣлѣи чѣр фї авѣт маї мѣлцї
 де аш ла прѣрѣ: аша сѣ гѣсїт кѣ
 кале прїн сфат де обїце, шї об-
 щѣ нїчї кѣ вїсат де ачїа.

Картага, се пієрдѣ дін причінахъ кхъ,
 кхна ера сѣш кѣрмезе катахріселе, нѣ
 пѣтѣ сѣ сѣфере нічї пе лѣсѣші Янібал ка
 сѣ ле лѣтрептезе. АТЕНА КХЗѢ ПЕНТРѢ КХ
 ГРЕШАЛЕЛЕ САЛЕ ІСЕ ПХРѢ АША ДЕ АДЛЧІ Л
 КХТ НѢ ПОФТІ Сѣ СЕ ПОКХІСКХ. ШІ ЛѢРЕ
 НОІ, РЕПУБЛІЧІЛЕ ІТАЛІІ, ЧЕ СЕ ЛАДѢ ДѢ ВЕ-
 КѢ ЛОР КХРМѢІРЕ, НѢ ТРЕБѢ Сѣ СЕ ЛАДѢ
 ДЕ КХТ ДЕ ВЕКІЛЕ ЛОР КАТАХРІСЕ; КХЧІ НѢ
 АД МАІ МѢЛТѢ СЛОБОЗЕНІЕ ДЕ КХТ РОМА Л
 БРЕМѢ ДЕЧЕМВІРІЛОР.

КХРМѢІРѢ БНГЛІТЕРІІ ЕСТЕ МАІ ЛЦЕЛѢП-
 ТѢ, ПЕНТРѢ КХ ЕСТЕ ДН ТРѢП' КАРЕ О ЧЕР-
 ЧЕТѢЗѢ НЕКѢРМАТ, ШІ КАРЕ НѢ СЕ ЛАСѢ НІЧ'
 О ДАТѢ ПЕ СІНЕ Лѣсѣші НЕЧЕРЧЕТАТ: ШІ ГРЕ-
 ШАЛЕЛЕ ЛОР НѢ ПОТ НІЧІ ОДАТѢ Сѣ СЕ ЛДН-
 РѢСКХ, КХЧІ ПРІН ДЕЦЕПТАРѢ ЧЕ ФАК НО-
 РОДѢЛДІ КѢ ЕЛЕ, ДЕ МѢЛТЕ ОРІ СХНТ ФОЛО-
 СІТОАРЕ.

КѢ ДН КѢВХНТ, О КХРМѢІРЕ СЛОБОДѢ,
 АДІКХ ТО-ДАДНА ТѢРѢВѢРАТѢ, Н'АР ПѢТѢ
 Сѣ СЕ ЦІЕ ФХРѢ Сѣ АІВѢ ПРХВІЛІЛЕ САЛЕ ДЕС-
 ТОІНІЧЕ ДЕ ЛДРЕПТАРЕ.

К а п ІХ.

Дох причіні але пієрдєрїї Ромєї.

ПХНТ КХНА СТХПХНІРѢ РОМЕІ ЕРА МХРМІ-
 НІТѢ Л ІТАЛІА, РЕПУБЛІКА ПѢТѢ Сѣ СЕ ЦІЕ
 КѢ

кѣ лесніре. Фіеш че солдат ера д'о потреби
вѣ ші орошан; фіеш че консѣл авѣ о ар-
міе; ші чеї лалці орошанї мерцѣ ла рѣс-
бою пе сѣбт ачела че інтра ꙗ локѣл лѣї.

Нѣмѣрѣла оцірілор фіінѣ нековѣрші-
тор, авѣ вѣгаре де самѣ д'а нѣ прїмі ꙗ
оасте де кѣт нѣ маї оаменї богаці карїї
сѣ аївѣ інтерес де цїнерѣ орашѣлѣї. ꙗ
сѣѣршіт сенатѣл вѣдѣ маї д'апроапе пѣр-
тарѣ генѣралїлор, ші ле скотѣ дїн кап
орї че гѣнд ꙗ протїва даторїїлор лор.

Дар дѣпѣ че легеонѣрїле трекѣрѣ Ял-
пїї ші Марѣ, оаменїї де рѣсбою пе карїї
лѣса, де некое, ꙗ времѣ рѣсміріцілор прїн-
цїрїле че сѣпѣнѣ, пїерѣдѣрѣ пѣцїн кѣте
пѣцїн снтїментѣрїле де орошанї, ші ге-
нѣралїї каре порѣнчѣ оцірілор ші кѣрмѣга
жмпѣрѣцїї, сїмцїрѣ пѣтерїле лор ші нѣ ле
венї бїне д'асе маї сѣпѣне.

Яша дар солдації ꙗчепѣрѣ а нѣ маї
кѣноаще де кѣт пе генѣралїї лор, а рѣс-
ма ꙗ еї тоатѣ нѣдеждѣ лор, ші а вѣдѣ
орашѣл ші маї де департе. Якѣм нѣмаї
ера солдації репѣблїчїї чї аї лѣї Сїла, аї
лѣї Марїѣс, аї лѣї Помпею, ші аї лѣї
Цезар; ші Рома нѣ пѣтѣ сѣ маї цїе да-
ка ачела че се афла ꙗ фрѣнтѣ оцірілор
сале дїнтр' о провинціе есте генѣрал сѣб
бѣрѣжмаш ал еї.

Пхнх кхнд народда Ромей нѣ ераи
 стрікат де кхт нѣ маї де трібѣнїї сѣї
 кхрора нѣ пѣтѣ сѣ ле дѣ алт чеба де кхт
 нѣмаї рѣш пѣтерѣ са, сенатѣ пѣтѣ сѣ
 се апере кѣ леснїре, кхчї ел се пѣрта кѣ
 статорнїче; нар народда третѣ нежнчетат
 дела ѣн кхпхтхю ла челлалт кѣ порнїрѣ
 чѣ песте мхсѣрх, шї кѣ слзвїчнѣ чѣ маї
 колешїтх.

Дар дѣпх че народда дете фаворїці-
 лор сѣї о стхпжнїре маре ла челе д'афарх,
 тоатх рцелепчнѣ сенатѣлѣї рзмасе нефо-
 лосїтоаре, шї репѣбліка се пїердѣ.

Прїчина пентрѣ каре статѣрїле слово-
 де цїн маї пѣцїн де кхт челлалте, есте
 кх ненорочїрїле шї їспрхвїле че лїсе ртхм-
 плаз ле фак маї тотд'адна сѣш пїарзх
 лїбертатѣ; р време че їспрхвїле шї ненор-
 очїрїле ѣнѣї стат ѣнде народда есте сѣ-
 пѣс, шї маї мѣлт ртхреск сѣпѣнерѣ лѣї.
 О дїмократїе рцелѣптх нѣ требде сѣ се
 апѣче де лѣкрѣрї ч'ар адѣч'о ла ферїчїре
 саѣ ла ненорочїре, чї тот чега че поате сѣ
 факх есте д'а рїрїжї сѣ се цїе мѣлтх вре-
 ме р словозенїа са.

Дака мхрїмѣ жмпхрхцїї пїердѣ репѣ-
 бліка, мхрїмѣ орашѣлѣї н'о пїердѣ маї
 пѣцїн.

Рома сѣпѣсесе тоатх лѣмѣ кѣ ажѣ-
 торѣл нороаделор Італїї, кхрора ле дїдесе
 дѣо-

ДЕОСІБІТЕ ПРІВЕЛЕГЮРІ ДЪПЪ ВРЕМІ. ЧѢ МАІ
 МЪЛЪ ПАРТЕ ДІНТЪ АЧЕСТЕ НОРОАДЕ НДІ
 ПЪСАСЕ МАІ АТЖЮ ДЕ ДРЕПТЪЛА АЧЕЛА Д'АФІ
 РОМАНИ; ШІ УНЕЛЕ ПОФТІРЪ СЪШ ЦІЕ МАІ БІ-
 НЕ ОБІЧЕЮРІЛЕ ЛОР. ДАР ДЪПЪ ЧЕ АЧЕСТ ДРЕПТ
 АЖЪНСЕ СЪ ФІЕ ДРЕПТЪЛА ДЕ А СЪПЖНІ ЛЪ-
 МЪ, ШІ ОМЪЛА НЪ ЕРА НІМІК ДАКА НЪ ЕРА
 ОРОШАН АЛ РОМЕІ, ІАР АВЖНД ТІТЪЛА ДЕ
 РОМАН АВЪ ТОАТЪ ЧІНСТЪ ЛЪМІІ (*), НО-
 РОАДЕЛЕ ІТАЛІІ ХОТЪРЪРЪ АЪ СЪ МОАРЪ АЪ
 СЪ ФІЕ РОМАНИ; ШІ НЕПЪТЖНД СЪ'Ш КЪЩІ-
 ЦЕ ДОРІНЦА ПРІН ЧЕРЕРІ ШІ РЪГЪЧЪНІ, ХО-
 ТОРЪРЪ СО КЪЩІЦЕ КЪ АРМЕЛЕ; СЕ ЕКЪЛАРЪ
 ДІН ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ ДЕСПРЕ МАРЪ ІОНІЧЪСКИ,
 ШІ ЧЕІ ЛАЛЦІ АЛІАЦІ СЕ ГЪТЪ СЪ ФАКЪ АСЕ-
 МЕНЪ. РОМА, ФІІНД СІЛІТЪ Д'А СЕ БАТЕ А
 ПРОТІВА АЧЕЛОРА ЧЕ ЕРА КА СЪ ЗІК АША МЪ-
 8** НА

(*) УН МАХАЛАЦІЪ САЪ УН ЦЪРАН ДІН ДІМОКРА-
 ТІА РОМАНЪСЪКЪ, СЕ ЦІНЪ ШІ ЕРА МАІ СО-
 КОТІТ ДЕ КАТ УН АМПЪРАТ САЪ КРАЮ. ШІ
 КАНД АЧЕЩІА ВЕНЪ ЛА РОМА СЪ ЧЪРЪ ЧЕ-
 ВА САЪ СЪ СЕ АНОІАСЪКЪ А СКАВНЕЛЕ ЛОР,
 ОРОШАНІІ ЗІЧЪ: АЧЕСТА ЕСТЕ УН КРАЮ. ШІІ
 КА КЪМ АМ ЗІЧЕ НОІ, АЧЕСТА ЕСТЕ УН ПОС-
 ЛЪШНІК Д'АІ НОЦРІ. АЧЪСТЪ ВЪМАРЕ ТОТ
 СЕ МАІ ЦІНЕ ШІ КЪР А ЗІОА Д'АКЪМ, КЪЧІ
 ДАКА ЗІЧІ УНВІ РЪМАН: РЪМАНЕ, АІ ПАРЕ
 БІНЕ, ШІЛ ЧІНСТЕЩІ КЪ АЧЪСТА, ІАР ДАК'АІ
 ЗІЧІ: КРАЮЛЕ, СЕ МЪНІЕ.

на кѣ каре лѣрѣциша лѣмѣ, ера сѣ фіе
пѣрѣдѣтѣ; ші ера сѣ рѣмѣ стѣпѣнѣ нѣ
маі пѣнѣ ꙗ ꙗ зѣдѣрѣле салѣ. Шѣнтрѣ каре
фѣ сѣлѣтѣ ꙗ ꙗ аліацілор чѣ лѣкѣ ера крѣ-
дѣнчѣшѣ, дрѣптѣл ачѣла атѣт дѣ дорѣт;
ші пѣцін кѣтѣ пѣцін ꙗл дѣрѣдѣ тѣтѣрѣр.

Кѣтѣ пѣнтрѣ Рома, еа нѣ маі фѣ ора-
шѣл ачѣла ал кѣрѣмѣ норѣд нѣ авѣ дѣ кѣтѣ
ѣн дѣх, о драгѣстѣ пѣнтрѣ лѣбертатѣ, о
ѣрѣчѣнѣ пѣнтрѣ тѣрѣнѣ, ѣндѣ ачѣ жалѣ-
зѣ дѣ пѣтерѣ сенатѣлѣшѣ ші дѣ прѣвелѣгѣ-
рѣле чѣлорѣ марѣ то-дѣ авѣна мѣстѣкатѣ кѣ
рѣспѣкт, нѣ ера дѣ кѣтѣ ѣн амѣр пѣнтрѣ
егалѣтатѣ салѣ пѣнтрѣ афѣ дѣ о потрѣвѣ. Но-
рѣадѣлѣ Італѣі фѣкѣнѣдѣсѣ орошанѣ аі Ро-
мѣі, бѣгарѣ ꙗ еа фѣіѣш карѣ дѣхѣл сѣдѣ,
інтѣрѣсѣрѣле салѣ партѣкѣларѣ, ші а тѣр-
нарѣ са дѣ вѣрѣ ѣн прѣтѣктор марѣ. Ора-
шѣл акѣм дѣшѣрат нѣ маі лѣкѣпѣмѣ тотѣл
ачѣла ка маі наінтѣ; ші фѣінѣд кѣ нѣ ера
тоці орошанѣ нѣшѣшѣ, ші нѣ маі авѣ тот
ачѣлѣш маѣістрѣціі, тот ачѣлѣш зѣдѣрѣ,
тот ачѣлѣш дѣмнѣзѣі, тот ачѣлѣш бѣсѣрѣчѣ
ші ꙗ грѣпѣчѣнѣ, Рома нѣ маі вѣзѣ тот
кѣ ачѣлѣш окѣі, ші нѣ маі авѣ ачѣлѣш дра-
гѣстѣ кѣтрѣ патрѣі, ші сѣнтѣмѣнтѣрѣле ро-
манѣшѣ нѣ фѣрѣ маі мѣлѣт.

Чѣі амѣбіціѣшѣ адѣсѣрѣ ꙗ Рома ора-
шѣ ші націі ꙗ трѣці ка сѣ тѣрѣбѣрѣ пѣрѣ-
рѣле салѣ сѣлѣ дѣ ꙗ фѣворѣл лор; адѣнѣ-
рѣле

рїле фѣрѣ нице адеврате конжѣраціи; нѣ-
 мїрѣ Комїс (comices) о адѣнаре де фа-
 триашї; шї стѣпнїрѣ саѣ пѣтерѣ норо-
 адѣдї, прѣвїлїле тале, ел лѣдшї, ажѣнсе-
 рѣ ка нице лѣкрѣрї хїмерїче (нѣлѣчїте);
 шї анархїа асфел се лтїнсе л кѣт нѣ се
 маї шїа чїне а порѣнчїт.

Скрїїторїи пе тѣтїндїнї борбеск кѣм
 кѣ десгїнхрїле шї меднїрѣ адѣсерѣ пїерде-
 рѣ Ромей; дар требѣ се ваза нешїне кѣ
 десгїнхрїле ера требѣнчоасе, кѣчї фѣсесерѣ
 шї требѣла се фїе тотѣ адна. Пїнчїнарѣѣ-
 лѣї есте нѣмаї мѣрїмѣ репѣблїчїи, че скїм-
 бѣ тѣрѣѣрѣрїле нороделор проасте л рѣ-
 боеде чївїле.

Кѣт пентрѣ десгїнхрї шї дїхонїи не-
 грешїт н'авѣ кѣм нѣ фї, кѣчї осташїи ачела
 атѣт де рѣсвоїнїчї шї атѣт де мѣндарї, л
 дрѣснецї шї грозавї ла челе д'афарѣ, нѣ пѣ-
 тѣ се фїе дїн протївѣ атѣт де кѣмпѣ-
 тацї ла челе дїн лѣднтрѣ. Шї а чере, дїнтр'
 о царѣ слободѣ, оаменї лдрѣснецї л бѣ-
 тае шї фрїкошї л паче, ва се зїкѣ а чере
 лѣкрѣрї кѣ непѣтїнцѣ: шї, ка се кѣношї
 л цензрал, орї кѣнд вор фї оаменї лї-
 нїшїцї лтр' ѣн стат кѣ нѣме де репѣблї-
 кѣ, поцї фї лкрѣдїнцат к'аколо нѣ есте
 нїч' о слобозенїе.

Челаче се кѣмѣ ѣнїре лтр' ѣн трѣп по-
 лїтїческ есте ѣн лѣкрѣ кѣ доѣ л целесѣрї.
 л

Ацелецерѣ чѣ адевзратъ а ѓнірїї есте о армонїе, прїн каре тоате пѣрціле, кѣт де а протївітоаре, сѣ мїшкѣ спре бїнеле чел де обще ал соціетѣїї, пре кѣм дїссонантеле а мѣзїкѣ, спре акордадл чел тотал. Поате сѣ фїе ѓніре а тр' о царѣ ѓнде чїнека нѣ веде де кѣт тѣрѣбрѣї; адїкѣ поате сѣ фїе о армонїе дїн каре сѣ їсвораскѣ ферїчїрѣ, каре сїнгѣрѣ есте адевзрата паче. Шї ачѣста есте ка шї а армонїа тотѣлѣї, че їсвораще дїн тр' о вечнїкѣ легѣтѣрѣ а пѣрцілор шї а лѣкрѣрїлор лор ѓнеле кѣтре алтеле.

Дар а жмвоїрѣ деспотїсмѣлѣї асіатїческ, адїкѣ а орї кѣрїа кѣрмѣїрї некѣмпѣтате, то-а'адна есте о адевзратѣ десгїнаре. Шентрѣ кѣ плѣгарѣл, осташѣл, негѣсторѣл, дрегѣторѣл, нобїлѣл, нѣ се ѓнеск ѓнїї кѣ алцїї, де кѣт прїн сїлнїчїе. Шї дака веде нешїне ѓніре ла асфел де гѣверн, орошанїї ѓнїцї, нѣ сѣнт орошанї, чї нїше трѣпѣрї моарте че сѣл а пресѣратѣ ѓнеле пре алтеле.

Бсте адевзрат кѣ лецїле Ромеї нѣмаї ера дестоїнїче а'а кѣрмѣї репѣблїка; дар с'аѣ бѣгат де самѣ то-а'адна, кѣ нїше лецї атокмїте а'афаче дїн тр' о репѣблїкѣ мїкѣ ѓна маре, с'аѣ фѣкѣт вѣтѣмѣтоаре дѣпѣ че с'а мѣрїт. Кѣчї ла ачепѣт прївѣ а'а фаче ѓн норода маре шї слѣвїт, їар нѣ а'ал кѣрмѣї.

БѢТЕ МАРЕ ДЕОСІБІРЕ АТРЕ ЛЕЦІЛЕ БДНЕ
ШІ ЛЕЦІЛЕ КДВІІНОАСЕ, АТРЕ АЧЕЛѢ ЧЕ ФАК
ПЕ ДИ НОРОД Д'А АЖДНЦЕ СТЗПЖИ ПЕСТЕ АЛ-
ТДА, ШІ АТРЕ ЧЕЛЕ ЧЕ'І АТХРЕСКЪ ПДТЕРѢ
ДБПЖ ЧЕ А КЖЦІГАТ'О.

АКЪМ ЕСТЕ О РЕПДБЛІКЖ А ЛДМЕ ПЕ КА-
РЕ МА'І НІМІНІ Н'О ЦІЕ (*), ШІ КАРЕ, АТА-
НЖ ШІ ТЖЧЕРЕ, КРЕЩЕ ПДТЕРІЛЕ САЛЕ ДІН ЗІ
А ЗІ. НЕГРЕШІТ КЖ, ДАКА ВА АЖДНЦЕ ОД-
ТЖ ЛА МЗРІМѢ ЧЕ'І РЖНДБЩЕ А ЦЕЛЕПЧДНѢ
СА, ЖШ ВА СКІМБА ЛЕЦІЛЕ; ШІ АЧѢСТА НД
ВА ФІ ФАПТА ДНД'І ЛЕЦІСАТОР, ЧІ А АСДШ
СТЗКЖЧДНІІ САЛЕ.

РОМА ЕРА ФЖКДТЖ КА СЖ СЕ МЗРѢСКЖ,
ШІ ЛЕЦІЛЕ САЛЕ ЕРА ПРѢ БІНЕ ПОТРІВІТЕ СПРЕ
АЧѢСТА. ЯША, А ОРІ ЧЕ КЖРМДІРЕ СЕ АФЛА;
А ПДТЕРѢ КРАІЛОР, А АРІСТОКРАТІЕ, САД А
ДІМОКРАТІЕ, НІЧІ ОДАТЖ Н'А АЧЕТАТ Д'А
МІШКА ЛДКРДРІ ЛА КАРЕ СЕ ЧЕРѢ АЦЕЛЕПЧДНЕ
ПОЛІТІЧАСКЖ, ШІ ТО-Д'АДНА А ІСБОТІТ. ВА
НД СА АРЖТАТ НДМА'І ОДАТЖ, МА'І АЦЕЛЕП-
ТЖ ДЕ КЖТ ТОАТЕ СТЗПЖНІРІЛЕ ДБПЖ ПЗ-
МЖНТ, ЧІ АКЖ ПЗЗА ТО-Д'АДНА О МІКЖ КДМ-
ПЖТАРЕ, АТЖТ А НОРОЧІРІ МАРІ КЖТ ШІ А
МІЧІ, А КЖТ НІЧ' О НОРОЧІРЕ НД ЛѢДЪ ТРЕ-
КДТ ПРІМ МЖІНІ ФЖР' А СЕ ФОЛОГІ, ШІ НІЧ'
О НЕНОРОЧІРЕ ФЖР' А СЕ СЛДЖІ КД ЕА ТАР СПРЕ
ФОЛОС, ШІ КД АЧѢСТА НДМА'І ПДЦІН КОВЖР-
ША ПРЕ ЧЕЛЕЛАЛТЕ СТЗПЖНІРІ.

КА П

(*) Кантонѡл де Берне, А Швеція.

К а п и т у л а

Деспра стрікарѣ (соггиртіон) Рома
манілор.

Сокотеск кѣ дѣвцѣтѣра лѣи Бпикѣр, че се
інтродѣсе ла Рома деспра кѣдеріи репѣблї-
чїи прїчинѣи фортѣ мѣлт стрікарѣ мора-
лѣлѣи Романілор (*). Гречїи се простісерѣ
ѣкѣ маї дїн наїнте, пентрѣ ачѣта се шї
стрїкасерѣ маї ѣ наїнте.

По-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(*) Кїнеде ворбїна ла масѣ де Пірѣс, Фабрі-
чїе пофті ка врѣжмашїи Романілор сѣ ѣ
врѣцишезе кѣ тоциї о асфел де ѣвцѣт-
тѣрѣ. Пѣвтарк, віаца лѣи Пірѣс — Стрї-
карѣ неравѣрїлор, ювїрѣ де десфрѣнаре,
не темерѣ де лїпса сѣѣ требѣвїнца дїн вїї-
тоаре, стрїкарѣ аверїлор, ювїрѣ де де-
шѣртѣчѣнї шї де блестемѣциї каре се со-
котѣ ка нїше довезї де дѣх шї де сїм-
цире ла челче де ѣрма, сѣнт сїнгѣре лѣ-
мїніле шї вѣнѣтѣциле кѣ каре се лѣвѣтѣ
ѣнїи кѣ не аѣ ѣпѣртѣшїт; кѣчї маї наїн-
те нѣ шїам че ва сѣ зїкѣ лѣмѣ; шї а-
девѣрат кѣ акѣм шїм нѣмаї ка сѣ пѣнѣ-
цѣм дѣпѣ богѣциле, ѣ дестѣлѣрїле шї
ферїчїрѣ че лѣи дат скїмѣ пентрѣ чѣле
дела ѣ каре зїсею.

ПОЛІВ НЕ СПДНЕ КЪ А ВРЕМѢ СА, ЖД-
РЪМЖНТЪРІЛЕ ДНДІ Грек нѢ ПДТѢ СЪ ФІЕ
ПРІМІТЕ, ТАР КЖНА СЕ ЖДРА ДН РОМАН ТОА-
ТЪ АДМѢ ЕРА СІГДРЪ ДЕ КРЕДІНЦА АДІ (*).

ДІН ЧЕЛЕ ЧЕ БЕДЕМ А СКРІСОРІЛЕ АДІ ЧІ-
ЧЕРОН КЪТРЕ ЯТІКЪС, КДНОАЩЕМ КЪТ ДЕ
МЪЛТ СЕ СКІМБАСЕРЪ РОМАНИІЛА АЧѢСТА ДІН
ВРЕМѢ АДІ ПОЛІВ АКОАЧІ.

„МЕММІЪС, ЗІЧЕ ЧІЧЕРОН, АРХТЪ СЕНА-
„ ТЪЛДІ АВОІРѢ Ч'АД ФЪКЪТ ЕЛ ШІ КОНЛЪ-
„ КРЪТОРЪЛ СЪД КЪ КОНСЪЛІЙ, ПРІН КАРЕ ЧЕЩІ
„ АДПЪ ДРМЪ СЕ ЛЕГАСЕРЪ Д'АЙ АЖЪТА А СЕ
„ ФАЧЕ ШІ ЕЙ КОНСЪЛІ А АНДЛ ВІІТОР, ШІ
„ ЕЙ, ДІН ПАРТѢ ЛОР, СЕ ЛЕГАСЕРЪ А ПЛЪТІ
„ КОНСЪЛІЛОР ПАТРЪ СЪТЕ ДЕ МІЙ СЕСТЕРС
„ (sesterces), ДАКА НѢ ЛЕ ВА А ДЕМЖНА
„ ТРЕЙ ГЖЧІТОРІ (augures) КАРЕ СЪ МЪРТЪ-
„ РІСАСКЪ КЪМ КЪ ЕЙ АДЪ ФОСТ ДЕ ФАЦЪ КЖНА

„НО-

(*) „ДЕ ВЕЦІ АПРЪМЪТА ГРЕЧІЛОР ЗЕЧЕ ТАЛАНЦІ
КЪ ЗЕЧЕ ФЪГЪДВЕЛІ, ЗЕЧЕ ЖЪРЪМІНТЕ, ШІ
АКЪ ПАТЪТѢ МЪРТЪРІЙ, ЕСТЕ КЪ НЕПЪТІН-
ЦЪ СЪШ ЦІЕ КРЕДІНЦА: ДАР АТРЕ РОМАНИ
ОРІЛА ДАРѢ СОКСТЕЛЛОР ПЪБЛІЧЕ САЪЛА ЧЕ-
ЛЕ ПАРТІКЪЛАРЕ, НѢ ІНТРЪ ВІКЛЕШЪГ, ЧІ ФІЕШ
КАРЕ ЕСТЕ КРЕДІНЧОС ДІН ПРІЧИНА ЖЪРЪМЖН-
ТЪЛДІ Ч'А ФЪКЪТ. АША ДАР ПРѢ АЦЕЛЕН-
ЦЕЩЕ САЪ ЛЕУВІТ ФРІКА ТАДЪЛДІ, ШІ НѢ АДЪ
КЪВЪНТ ЧЕІЧЕ О ДЪРАПЪНЪ А ЗІОА Д'А-
ЖЪМ.“ ПОЛІВ. КАР. 6. К. 56.

„ народѣ а фѣкѣт леѣѣ к ѣ р і а т з (*),
 „ кѣ тоате кѣ народѣ нѣ фѣкѣсе асфел
 „ де лѣкрѣ, ші дака нѣ кор скоате дої
 „ сенаторї карїї сѣ лѣрѣскѣ кѣм кѣ ші
 „ еї аѣ пост кѣнд сѣѣ іскѣлїт сенатѣс
 „ консѣлтѣл, каре л дѣрѣта старѣ
 „ провинцілор лор, кѣ тоате кѣ нїч ѣна
 „ дал дѣстѣ нѣ се лѣжмпласе.“ Ѣе де
 оаменї нечїнстїцї нѣ маї ла ѣн сїнгѣр
 контракт !

Ші афарѣ кѣ релїцїа есѣе то-дѣ аѣна
 чел маї бѣн темѣю пе каре поате сѣ се л
 лѣрѣскѣ моралѣ, еа маї лѣѣфла лѣкѣ ші
 оаре каре драгосте дѣосїбїтѣ ла Романї
 пентрѣ патрїа лор. Кредїнѣа че авѣ кѣ
 орашѣл лор есѣе лтемемїт дѣпѣз челе маї
 бѣне ші маї фаворабле семне ; кѣ ромѣ-
 лѣс, краѣл лор есѣе ѣн дѣмнезѣѣ ; ші ре-
 спектѣл че авѣ кѣтѣре ачел капїтол вечнїк
 ка ші орашѣл, ші орашѣл вечнїк ка ші
 лтемемїторѣл лѣї, фѣкѣсерѣ л дѣхѣл ре-

ма-

(*) Лѣѣста да пѣтере мїлїтѣрїї, шї сенатѣл
 консѣлт рѣндѣлїа, оѣїрїле, банїї, шї офї-
 цѣрїї, че тѣрѣвѣлїа сѣѣ лїѣѣѣ кѣрмѣиторѣл ;
 аша, консѣлїї, ка сѣѣ поатѣ фаче тоате
 ачѣстѣ дѣпѣѣ фаналїа лор, вѣрѣ сѣѣ л
 лѣокмѣскѣ о леѣе мїнчїноасѣ шї ѣн сенатѣс
 консѣлтѣс мїнчїнос (кам).

манілор о асфел де а тіпхріре каре ар фі
фост біне сз н'о маї шѣргз пентрѣ фери-
чирѣ лор.

Мхрімѣ стзпжнірїї прїчїндї мхрімѣ
богзцілор ѓнора дїн партїкѣларї. Дар
фіїна кз богзціа стз а бѣнеле нзравѣрї
тар нѣ а авѣції, богзціїле Романїлор, кѣ
тоате кз ера мхрїніте, прїчїндїрз ѓн лѣкѣѣ
ші о прзпзденїе че нѣ фѣсесе маї наїнте (*).

Чеї че се етрїкасерз маї а тжю кѣ бо-
гзціїле, се етрїкарз аѣп' ачєта кѣ сзрзчїа.
Кзчї авжнѣ богзції маї мѣлте де кжт
поате сз аїбз омѣл а старе де партїкѣ-
лар', фѣ кѣ непѣтїнцз д'а маї фі орошанї
бѣнї; шї тар, дорїна богзції марї, сѣѣ
а трїстжнѣѣсе де пїердѣрѣ лор, ера гата
д'а фаче орї шї че ка сз дѣбжнѣѣскз ал-
теле. Шї пре кѣм зїче Салѣстїе (**), се
вззѣ

(*) Каса че кѣмпѣрасе Корнїліе кѣ 75 де мїї
драхме, песте кжтѣва време о кѣмпѣрѣ
Лѣкѣлѣс кѣ доѣ мїлісѣне чїнчї сѣте де
мїї. Плѣтарк, віаца лѣї Марїѣс. Том. 4.
пар. 305.

(**) Ut merito dicatur genitos esse, qui nec
ipsi habere possent tes familiares, nec
alios pati. Фраг. де Історїа лѣї Салѣс-
тїе, скос дїн картѣк четѣції лѣї Дѣмне-
зєѣ. Кар. 2, кап. 18.

вззѣ атѣнчї ѣн нѣм де оаменї, каре нѣ
пѣтѣ сз аїбз рзмасѣрї пзрїнтецї, шї каре
нѣ сѣферѣ нїчї пре алцїї д'а авѣ.

Кѣ тоате ачестѣ, орї кжт се стрїка-
серз Романїї, тот нѣ кззѣрз ꙗ тоате нено-
рочїрїле. Кжчї ашззхмжнтѣрїле лор аша
де бїне фѣсесзрз ꙗ токміте ꙗ кжт пзстра-
серз о вїтежїе ероїчѣскз шї тоатз аплекар-
рѣ са ла рзсбою, кѣр ꙗ мїжлокѣл богж-
цїилор, молїчѣнїї, шї десфзтзрїї, каре
крез кз нѣ саз маї ꙗтжмплат ла нїчо
алтз нацїе пе фаца пжмжнтѣлѣдї.

Орошанїї романецїї прївѣ негоцѣл шї
мещешѣгѣрїле ка пе нїще месерїї але ровї-
лор (*), шї нїчї де кѣм нѣ се ꙗделетнїчѣ
ла еле де кжт нѣмаї кжте одатз, ачема
каре, їнтржнд ꙗ нѣмжрдл челор слобозї,
фзчѣ кжте чева дїн мещешѣгѣл лор чел
дїн тжк. Іар мещешѣцѣл че кѣнощѣ еї
маї кѣ самз, ера ал рзсбоюлѣдї прїн каре
сїнгѣр пѣтѣ сз кжщїце чїнсте шї вреднї-
чїї. Яша дар вїртѣцїле остзшзцї рзмасѣ-
рз пжнз дѣпз пїердерѣ тѣтѣрор челор лалте.

Кап

(*) Ромѣлѣс, кѣ маї доѣ фелѣрї де екзерзїцїї
лѣсѣ пентрѣ оаменїї чей слобозї, адїкѣ
пѣлѣгѣрїа шї остѣшїа; чей че цїнѣ о касѣ
кѣ арендѣ саз о кжрчѣмѣ, нѣ ера дїнтре
орошанїї.

К а п XI.

1. ПЕНТРЪ СІЛЛА. 2. ПЕНТРЪ ПОМ-
ПЕЮ ШІ ЧЕЗАР.

МЪ РОГ СЪМ ФІЕ ЕРТАТ Д'А ТРЕЧЕ КЪ ВЕ-
ДЕРЪ ГРОЗВІІЛЕ РХСБОУЕЛОР ЛДІ МаріѸс ШІ
СІЛЛА; ШІ ЧІНЕ ВА ПОФТІ СЪЛЕ АФЛЕ ЛЕ ВА
ГЪСІ АГРОЗАВА ІСТОРІЕ А ЛДІ АПІАН. КЪЧІ
ДЕ ОСІБІТ ДЕ ЖАЛЪЗІА, АМБІЦІА ШІ КРЪЗІ-
МЪ АЧЕСТОР ДОХ КЪПЕТЕНІІ, ФІЕШ КАРЕ РО-
МАН ЕРА ФЪРІОС, ОРОШАНІІ ЧЕІ НОІ ШІ ЧЕІ
ВЕКІ НЪ СЕ МАІ ПРІВІРЪ КА НІЩЕ МЪДЪЛЪРІ
АЛЕ АЧЕЛІАШ ДІМОКРАТІІ, ЧІШ ДА ДН РХС-
БОУ КАРЕ, ПРІН ТРЪДН КАРАКТЕР ДЕОСІБІТ,
ЕРА ТО-Д'ОДАТЪ ШІ ЧІВІЛ ШІ СТРЕІН.

СІЛЛА ФЪКЪ НІЩЕ ЛЕЦІ ПРЪ ПОТРІВІТЕ
Д'АКЪРМА ПРІЧІНА НЕРЖНДЪЕЛЕЛОР. АЧЕСТЕ
ЛЕЦІ АДХОГА ПЪТЕРЪ СЕНАТЪЛДІ, КЪМПЪТА
П'АЧЕТА А НОРОДЪЛДІ, ШІ ПЪНЪ ЛА РЖНДЪ-
МАЪ П'А ТРІБЪНІЛОР. ФАНТАСІА ЧЕІ ВЕНІ А
КАП Д'А СЕ ЛЕПЪДА ДЕ ДІКТАТЪРЪ СЕ ПЪРЪ
КЪ ДЪ ВІАЦЪ РЕПЪБЛІЧІІ; ДАР, А ФЪРІА ІС-
ПРЪВІЛОР САЛЕ, ФЪКЪСЕ НІЩЕ ЛЪКРЪРІ, ЧЕ А-
ДЪСЕРЪ РОМА А СТАРЕ Д'А НЪШ МАІ ПЪТЪ
ЦІНЪ СЛОБОУЕНІА.

ВЛ СТРІКЪ А ЕКСПЕДІЦІА СА ЛА АСІА
ТОАТЪ РЕГЪЛА ОСТЪШАСКЪ; ЖШ ОБІЧНДІ ОЩІ-
РІЛЕ Д'А ЖЪФЪІ, ЛЕ НЪСКОЧІ НІЩЕ ТРЕБЪДІНЦЕ
ЧЕ НЪМАІ АВЪСЕСЕРЪ НІЧ'О ДАТЪ, ШІ СТРІКЪ
9*
НІЩЕ

ніце осташі че требѣма маї ла ѡрмѣ съ
стрїче пе кѣпетенїїле лор.

Інтрѣ ꙗ Рома кѣ сабіа ꙗ мѣнѣ, шї
ꙗвѣцѣ пе генѣралї а сілді лѣкашѣла сло-
бозенїї.

Дете мошїїле пѣмїнтенїлор ла солда-
цї, шїї депрїнсе ла лѣкомїї вечнїче (*);
кѣчї д'атѣнчї ꙗкоачї нѣмаї фѣ нїч' ѣн
осташ каре съ нѣ ащепте вре ѣн прїлеж д'апѣ-
не мѣна пе богѣцїїле компатрїотїцїлор сѣї.

Нѣс-

(*) ꙗ цара рѣмѣнѣскѣ маї тоцї рѣмѣнїї аѣ
фост стѣпанї шї мошїїле песте мошїїле
ѣнае се хрѣнѣ, кѣчї нѣ се веде афї фост
алт кѣмѣла ла ꙗчепѣт; дар ꙗ стрѣмто-
рѣрїле че авѣ де кѣтре врѣжмаш, дом-
нїї де мѣлте орї аѣ фѣкѣт ка Марїѣ шї
ꙗкѣ кѣте олатѣ шї маї мѣлт дака вом
сокотї шї мошїїле ꙗкїнате пе ла мѣнѣс-
тїрї дїн каре астѣзї нѣ цїѣ кѣ че се фо-
лосеце патрїа. Іар ненорочїрїле челе маї
марї шї маї бѣжокороасе а ле лѣкѣторї-
лор, аѣ фост дела стрїкарѣ оцїрїлор шї
пѣнѣ акѣм. Кѣчї мѣлцїме де лѣкомї не-
мїлостївї, кѣѣта прїлежѣрї (дрегѣторїї)
ка съ поатѣ деспота пре лѣкѣторї шї пе
ѣрмѣ съ ле кѣмпере мошїїле кѣ кѣр ба-
нїї ачета ч'аѣ ское дѣпѣ спїнарѣ лор. Сѣнт
мѣлцїме де пїлде ла адеѣтѣрѣла ачеста, дар
нѣ вою съ мѣ стрїк кѣ мрѣченїї чеї ної.

Нзскочи проскрипцііле, ші ржндѣ пла-
тѣ пентрѣ капетеле ачелора че нѣ ера дін
партѣ са. Д'атѣнчї фѣ кѣ непѣтінцѣ д'а
се маї ліпі чїнеба кѣ репѣбліка; кѣчї, ꙗ
тре дої оаменї амбіціошї шї каре се лѣп-
та, чеї че ера неѣтрї шї дін партѣ лі-
бертѣції ера сігѣрї кѣ нѣ скапѣнепедѣпці
де челче ва рѣмѣнѣ бірѣитор дін амѣндої.

Аша дар требѣна сѣ се алѣтѣре лѣн-
гѣ ѣнѣ дін дої.

Дѣпѣ ачеста, зїче Чїчерон, се арѣтѣ
ѣн ом каре, прїнтр'о апѣкѣтѣрѣ нелеѣдї-
тѣ шї о бірѣінцѣ шї маї рѣшїнатѣ, нѣ
лѣѣ (конфіскѣ) нѣмаї авѣтѣрїле партїкѣ-
ларїлор, дар котрѣпі шї провінції ꙗтреѣї.

Сїлла, лѣсѣнд дїктатѣра, се арѣтѣсе
ка кѣм н'ар врѣ сѣ трѣтѣскѣ де кѣт сѣѣт
ꙗсѣш протекціа леѣїлор сале: дар ачѣстѣ
фаптѣ че ꙗсемна атѣта кѣмпѣтаре, венѣ
кѣр дін ꙗсѣшї хрѣпїрїле сале. Ёл дїдесе
мошїї ла патрѣзѣчї шї шапте де лѣгео-
нѣрї ꙗ деосїбіте пѣрѣї але Італїї. Ачѣшї
оаменї, зїче Апіан, прївінд норочїрѣ лор
лѣгатѣ де віаѣа лѣї, ꙗ грїжа де сігѣран-
ѣа лѣї, шї ера то-д'адна гата сѣ'л ажѣ-
те сѣѣ сѣї рѣсѣѣне моартѣ.

Репѣбліка требѣїнд де неѣое а кѣдѣ,
акѣм нѣмаї ера ꙗтреѣаре де кѣт че феа
шї де чїне ва фі доборѣтѣ.

Дої оаменї д'о потрібѣ амбіціоші,
 де оібіт кѣ ѡнѣ нѣ ціа сѣ мѣргѣ ла ско-
 поєдл сѣѣ аша де дрєпт ка челѣ лалт, ꙗ
 тѣнекарѣ кѣ кредєтѣл лор, кѣ іспрѣвіле
 лор, кѣ віртѣціле лор, пре тоці чеїлалці
 орошанї. Помпею фѣ чел дїн тѣю, шї
 Чезар ꙗл ажѡнсе дѣпѣ ѡрмѣ.

Помпею, ка сѣш кѣщїце фаворѣл об-
 щїї, стрїкѣ леціле лѣї Сїлла че мѣрѣїнѣ
 пѣтерѣ народѣлѣї; шї дѣпѣ че жѣртфї
 амбіції сале пре челе маї мѣнтѣїтоаре леці
 але патрїї сале, добѣндї орї че вѣѣ, шї
 драгостѣ народѣлѣї фѣ немѣрѣїнїтѣ кѣ-
 тре дѣнѣл.

Леціле Ромїї прѣ ꙗцелепѣе ꙗ пѣр-
 цїсерѣ пѣтерѣ пѣблїкѣ ꙗтр' атѣтѣ маїс-
 трації, каре се спрїжїнѣ, се опрѣ, шї се
 домолѣ ѡнеле п'алтеле; шї фїїнд кѣ еле
 н'авѣ де кѣт о пѣтере мѣрѣїнїтѣ, фїеш
 каре орошан ера вѣн д'а ажѡнѣ аколо;
 шї народѣл вѣзѣнд а трече пе дїн наїн-
 тѣ лѣї атѣтѣ перѣоане ѡна дѣпѣ алтѣ,
 нѣ се обїчндѣл кѣ нїч' ѡнїї дїн трѣншїї.
 Дар, ꙗ времѣ д'ачї се скїмѣѣ сїстїма ре-
 пѣблїчїї, шї челор че ера маї кѣ пѣтере
 лісе ꙗкредїнѣѣ де кѣтре народ дрегѣторїї
 сѣѣ трєбї марї; лѣкрѣ, каре нїмїкчї пѣтѣ-
 рѣ народѣлѣї шї а маїєтрацілор, шї лѣ-
 сѣ тоате трєбіле челе марї пе мѣїнїле ѡнѣм
 сїнѣѣр сѣѣ нѣмаї а вѣре о кѣщї ва.

Дака

Дака требѣи съ факъ рѣвою ꙗ протѣ-
ба лѣи Серторіѣе, детеръ трѣба ачѣста
лѣи Помпею. Де требѣи съа факъ ꙗ про-
тѣва лѣи Мітрідатъ, тоатъ лѣмѣ стрігъ:
Помпею!

Де авѣ Рома требѣицъ де захереле
стреіне, народѣа се цінѣ піераѣт дака нѣ
вор ꙗсърчина пе Помпею. Де вѣрѣъ съ кѣ-
реце хоціи, німінѣ нѣ фѣ вреднік де кѣт
Помпею.

Ші кѣндъ Чезар амеріицѣъъ а ꙗ нѣ-
вѣлі ші кѣлка, сенатѣа стрігъ ші ел, ші
нѣмаі нѣдѣждѣе де кѣт ꙗ Помпею.

„ Сокотеск (зічѣ Маркѣе кѣтре народа)
„ кѣ Помпею ꙗ каре нобіліи аѣ тоатъ нѣ-
„ деждѣ лор, ва ꙗгрѣжі маі мѣлт ка съ
„ пѣзаскѣ слолозеніа воастрѣ, де кѣт ка
„ съ ꙗ тѣрѣскѣ стѣпѣнірѣ лор: дѣр а
„ фост о време кѣндъ фіеш каре дін воі
„ требѣи съ се апере де мѣлці, тар нѣ чеі
„ мѣлці де ѣнѣ, ші кѣндъ нѣ се аѣза пе
„ лѣме кѣ ѣн мѣрѣтор ар пѣтѣ съ факъ
„ асфел де лѣкрѣ.“

Да Рома, че ера фѣкѣтѣ ка съ се ꙗ
мѣрѣскѣ, требѣісе а ꙗ ѣні ꙗтр'ачелѣш пер-
соане чінстїле ші пѣтерѣ, ші ачѣста ꙗ
време де тѣрѣдраре, да прічїнѣ народѣлѣі
а піроні окїи асѣпра ѣнѣі орошан сїнгѣр,
ші ал асѣлѣта.

Кѣндъ

КЖНА СЕ ДЗРДЕСК ТІТДЛЕ АТДНЧІ СЕ ШІЕ
ЧЕСЕ ДЗРДЕШЕ, ДАР МАЇ АДЗО ГЖНА ЛА ЕЛЕ
ШІ ПДТЕРЕ, АТДНЧІ НД СЕ ШІЕ ДНДЕ О С'А-
ЖДНГЗ.

КЖНА СЕ ДАДЪ А ТЖЕРІ КОВЖРШІТОАРЕ
ДНДІ ОРОШАН ДІНТР'О РЕПДБЛІКЗ, АТДНЧІ
ДРМЪЗЗ НЕГРЕШІТ, КА НОРОДДА АЪ СЗ ЗА-
КІСТДІАКЗ, АЪ СЗ ЮБЪСКЗ ФЗРЗ МЗСДРЗ ПЕ
АЧЕЛ ОРОШАН.

ПОМПЕЮ, АТОРКЖНАДЪСЕ ДЕ ДОЗ ОРІ ЛА
РОМА, КД ПДТЕРЕ А МЖНЗ Д'А СТЗПЖНІ РЕ-
ПДБЛІКА, АВЪ КДМПЗТАРЕ Д'АШ ТРІМІТЕ ОС-
ТАШІІ ПЕ ЛА АЛЕ ЛОР МАЇ НАІНТЕ Д'А ІНТРА,
ШІ Д'А СЕ АРЖТА А ЕА КА ДН ОРОШАН СІМ-
ПЛАЪ. ЯЧЕСТЕ ФАПТЕ ЧЕ'Л ДМПЛАДРЗ ДЕ СЛА-
ВЗ, ПРИЧІНДІРЗ АДП' АЧЕІА КА ОРІ ЧЕ ЛДКРД
АР ФІ МІШКАТ А ПРОТІВА ЛЕЦІЛОР, СЕНАТДА
СЗ ЦІЕ ТО-Д'АДНА КД ПАРТЪ ЛДІ.

АМБІЦІА ЛДІ ПОМПЕЮ ЕРА МАЇ МОАЛЕ
ШІ МАЇ АДЛЧЕ ДЕ КЖТ А ЛДІ ЧЕЗАР. ЯЧЕС-
ТА ВРЪ КА СІЛЛА, КД АРМЕЛЕ А МЖНЗ, СЗ
СЗ ФАКЗ СІНГДР СТЗПЖНІТОР. ШІ КІПДА А-
ЧЕСТА НД ПЛЗЧЪ ЛДІ ПОМПЕЮ: ЕЛ ДОРЪ СЗ
ФІЕ ДІКТАТОР, АСЗ КД ВОІА НОРОДДАДІ. КА
СЗ ХРЗПЪСКЗ ПДТЪРЪ СТЗПЖНІТОАРЕ НД ВОІА,
ДАР ХІ ПЛЗЧЪ СХІ ОДЪ ЧІНЕВА А МЖІНІ-
ЛЕ ЛДІ.

ФІІНА КЗ ФАВОРДА ПДБЛІКДАДІ НІЧ'ОДА-
ТЗ НД ЕСТЕ СТАТОРНІК, ВЕНІ ВРЕМЕ А КАРЕ
СЕ ВЗЗЪ ШІ ПОМПЕЮ КД КРЕДЕТДА СКЗЗДТ;
ШІ

ші чеза чел пѣтрѣнсе маї адѣнк фѣ, кѣ
нѣше оаменї че нѣї сокотѣ, адѣогарѣ не-
сокотѣнца лор, шї се слѣжѣрѣ кѣ еа апро-
тѣба лѣї (*).

Ачѣста жл сілі сѣ факѣ треї лѣкрѣрї
фоарте прїмеждїоасе: стрїкѣ народѣл кѣ
даре де банї шї рѣндѣї ѣн прец ла але-
керї (élections) пентрѣ прерѣт сѣѣ сѣфра-
жѣ фїеш кѣрѣта орошан.

Кѣтре ачестѣ, се слѣжї кѣ чел маї
прост народ ка сѣ тѣрѣѣре маѣстрації а
дрегѣторїїле лор, нѣдѣждѣїнд кѣ оаменї
ацелепці, сѣпѣрѣндѣлісе д'а маї трѣї а
анархіе, жл вор фаче дїктатор.

А сѣжршїт, се ѣні ла інтересѣрї кѣ
ѣезар шї Краѣѣс. Катон зїчѣ кѣ нѣ врѣж-
мѣшїа чї прїемешѣгѣл лор дѣрѣпѣнѣ ре-
пѣліка. Шї атр'адѣвѣр, Рома се афла
а тр'аша ненорочїтѣ старе а кѣт ера а
кѣжбатѣ маї пѣцін де рѣсѣоеле чївіле де
кѣт де паче, каре, ѣнїнд гѣндѣрїле шї
інтересѣрїле челор марї, нѣ маї ера де кѣт
о тірѣнїе.

Помпѣю нѣ дѣте лѣї ѣезар кредѣтѣл
сѣѣ кѣ тот денадїнсѣл, дар іл жѣртфї
фѣрѣ

(*) Мѣлїме де оаменї грѣшѣск а дѣстѣ шї
пѣрѣѣбеск мѣлт дїн прїчїнѣ кѣ нѣ вор сѣ
сокотѣкѣтѣ пе алції че нѣ таѣ фѣкѣт на-
тѣра маї пѣцін оаменї де кѣт пе еї.

фхрх сз шіе. Чезар нѣ маї де кжт атре-
бдинцх а протїва лдї пѣтеріле чеї дідесе,
ші асѣш мешешѣгѣріле шї апѣкхтѣріле че'л
авхцасе: тѣрѣдрх орашѣл кѣ оаменїї лдї
ші се фхкѣ стзпжн песте алежерї; консу-
лії, преторїї, трївѣнїї, се вжндѣдрх лдї кѣ
прецѣл ч'ар фі черѣт фіеш каре.

Сенатѣл, каре вхзѣ кѣрат кѣцетѣл лдї
Чезар, нхзѣ ла Помпею рѣгжндѣл сз а-
пере дімократїа, дака се поате нѣмі аша
ѣн гѣверн че черѣ спрїжїнїре дела ѣн оро-
шан д'аї лдї.

Сокотеск кх чешече прїчїндї маї мѣлт
пїерѣертѣ лдї Помпею, фѣ рѣшїнѣ че авѣ
д'а мхртѣрїсї кѣм кх а грешїт д'а анхл-
цат пе Чезар фхрх сз се гжндѣскх. Ёл
прѣ тхрзїѣ жш прїченѣ грешала, шї а-
тѣнчї нїчї кх маї вої сз се апере а нѣ а-
рхта кх ел асѣш а фост каре ш'а адѣс
премеждїа пе кап: ел тот спѣнѣ сенатѣ-
лдї кх Чезар нѣ ба адрхснї сз дѣ рхсбою;
ші фіїнд к'о зїсесе д'атхтѣ орї, тот д'а-
ѣна іо маї резїчѣ.

Кхтре ачестѣ се паре кх ѣн лѣкрѣ а-
жѣтасе пе Чезар ка сз антрепрїнзх орї шї
че; аста е кх, прїнтр'о ненорочїтх потрї-
вїре де нѣме се амхцїрх Романїї, шї кжнд
жї дѣтерх сз стзпжнѣскх Галїа алпїчѣскх
жї адзогарх шї кхрмѣїрѣ Галїї де дїнко-
ло де Алпї.

Політика Романілов нѣ лгзѣдѣсе оцїрї
 апроапе де Рома, дар л времѣ ачета нѣ
 лхса сз се дешарте тоате гарнізоанеле Ита-
 лїї: шї дїн прїчина ачѣста цїнѣ пѣтерї
 остзшхшї фоарте марї л Галїа алпїчѣскз,
 адїкз лтре рѣвїкон, ржѣ мїк ал Романей,
 шї лтре Алпї. Дар ка сз асїгѣрезе орашѣл
 Ромей де бжнтѣрїле ачестор трѣпе, фзкѣ-
 рх вестїта ачета Епїграмз че лкз се беде
 сзпатз д'асѣпра дрѣмѣлѣї Рїмїнї ла Чез-
 зана, прїн каре л кїна дѣмнезеїлов де
 Іад, шї де клара кзлкзтор де челе сфїнте
 шї оморзтор де пзрїнцї пе орї каре ар л
 дрхснї сз трѣкз ржѣл рѣвїкон кѣ ѣн ле-
 геон, к'о арміе, сад к'о трѣпз.

Шї ѣндеї дїдїсе л стзпжнїре о асфел
 де царз бѣнз кѣ каре пѣтѣ л оаре каре
 кїп сз батзме Рома, їсе маї л кредїнцз
 лкз ш'алтеле шї маї фрѣмоасе, прекѣм
 Галїа дѣпз лжнз Алпї, каре копрїндѣ
 партѣ чѣ деспре мїазз зї а Францей. Кѣ
 ачаста Чезар, авжнд прїлеж д'а бате а-
 тхцѣ анї тоате нороаделе че брѣ, фзкѣ
 ка солдацїї сзї сз л бзтржнѣскз лжнз
 джнѣл, шї сз нѣї фїе маї пѣцїн бїрѣцї
 де кжт варбарїї.

Дака Чезар нѣ авѣ кжрмѣрѣ Галїї
 де песте Алпї, нѣ ера сз'ш стрїче осташїї,
 нїчї сз'ш вестѣскз нѣмеле кѣ атхтѣ бї-
 рѣнцє. Шї дака нѣ авѣ пе а Галїей дїн
 Алпї,

Ялпі, Помпею ера сзї опрѣскз третерѣ Ял-
пілор, шї нѣ ера сз фіе сіліт фкз дела ф
чепѣтѣл рхсбоуадї, сз ласе Італїа кѣ то-
тѣл, шї дїн прїчина аста сз'ш піарзз бе-
стѣ нѣмелдї сзѣ, каре ф рхсбоаеле чївіле
есте фсѣшї пѣтерѣ.

Кжтз фрїкз прїчїндї ф Рома Янібал,
дѣпз бїрѣїнца дела Кане, фкз п'атхта
прїчїндї Фезар, трекжнд Рѣбїконѣл. Пом-
пею діміт, нѣ шїѣ ф челе дїн тжю мї-
нѣте але рхсбоуадї, сз факз алт де кжт
челече маї рхмжне омѣлдї лѣ джснзджж-
дїре; фѣцї дїн Рома, лхсз вїстїерїїле об-
щесї; нїкзїрї нѣ пѣтѣ сз се фпротївѣскз
бїрѣїторѣлдї, лхсз о парте дїн оцїрїле са-
ле шї тоате Італїа, шї трекѣ марѣ.

Се ворбеск мѣлте пентрѣ норокѣ лдї
Фезар; дар ачест ом рар авѣ атхт де марї
калітецї фзрз фсз нїчї ѣна рѣ, кѣ тоате
кз авѣ дестѣле вїцїї (кѣсѣрдї), ф кжт ар
фї фост а невое д'а нѣ фї бїрѣїтор кѣ орї
че арміе ар фї авѣт, шї д'а нѣ кжрмдї
орї че репѣблїкз ф каре с'ар фї нхскѣт.

Фезар, дѣпз че бхтѣ пе сѣб цензра-
лїї лдї Помпею ф Спанїа, мерсе ф Гречїа
ка сзл кадте ел фсѣш. Помпею, каре авѣ
партѣ мхрїї шї пѣтерї маї марї, ера га-
та сз вазз оцїрїле лдї Фезар стрїкате де
фоамете шї де тїкзлосїе: дар фїїнд кз
авѣ слзвїчѣнѣ чѣ маї маре д'а пофтї
сз л

сѣла лабде ла тоате апѣкзтѣриле лѣи; не-
сѣферина сѣ маї аѣзѣ борбеле челе лѣажо-
кѣрѣ але оаменилор сѣи че зичѣ не жнчетат,
ѣнѣ: ел ва сѣ прелѣнѣѣскѣ времѣ коман-
деї сале, шї сѣ фїе ка Ягамемно, жмпз-
ратѣл жмпзрацїлор. Ялтѣл зичѣ: вѣ л
кредїнцез кѣ н'о сѣ мѣнкѣм л анѣл аче-
ста смокїне де Тѣскѣлѣ.

Шї фїїна кѣ ачѣстѣ сѣзтѣїтоаре оае-
те се небѣнїсе де нїше бїрѣїнцѣ мїчї л
протїва лѣї Чезар, нѣ лчѣта д'а бомбо-
нї, шї Помпею не маї пѣтѣнѣ сѣферї,
фѣкѣ ѣн лѣкрѣ каре то-д'адна се ва де-
фѣїма де чеї вїїторї, фїїна кѣ жзртѣї о
мѣлцїме де їсѣотїрї ка сѣ се батѣ кѣ нїше
тѣрѣпе ноз о арміе че бїрѣїсе д'атѣтѣ орї.

Кѣнѣ рѣмѣшїца оцїрїлор дела Фарса-
ла се трасе ла Яфрїка, Счїпїон, че о по-
вѣцѣла нѣ вѣрѣ сѣ аскѣлте сѣзтѣїрѣ лѣї Ка-
тон ка сѣ цїе рѣсѣоїл; шї л гѣмфат де
оаре каре фолосѣрї, пѣсе тоате пѣтерїле
сале л прїмеждїе шї се пїерѣѣ кѣ тотѣл:
шї кѣнѣ Брѣтѣс шї Красїѣс л пїчорогарѣ
партѣ ачѣста, кѣр ачѣташ репѣжѣне прї-
чїнѣї атрѣта оаре прѣпѣденїа репѣблїчїї.

Атр ачѣсте рѣсѣоае чївїле че цїнѣрѣ
атѣта време, пѣтерѣ Ромїї крескѣ нежн-
четат пе дїн афарѣ. Сѣв Марїѣс, Сїлла,
Помпею, Чезар, Антїмонїе, шї Яѣгѣст,
Рома, фѣ тот мерѣѣ маї богатѣ шї їспрѣ-

вї рхѣтѣрнарѣ тѣтѣрор жмпѣрацілор че ꙗ
кѣ маї рхмѣсесерѣ.

Нѣ есте нїчї ѡн стат каре сѣ амерї-
цезе лѣарѣ челор лалте аша таре ка аче-
ла че се афлѣ ꙗ грозѣвіле рхѣбоделор чї-
біле. Ячї тоцї лѣкѣторїї, нобїл, негѣс-
тор, мещер, плѣгар, сѣ фак солдацї: шї
кѣнд пачѣ ѡнеще пѣтерїле, статѣл ачеста
аре фолосѣрї марї престе челелалте, каре
нѣ маї аѣ де кѣт орошанї. Кѣтре ачестѣ
ꙗ рхѣбоделе чїбіле ес адескѣ оаменї марї;
кѣчї ꙗ тѣрѣѣрѣрї ес ла мїнжлок чеї кѣ ме-
рїт, фїеш каре се ашазѣ шї се пѣне ꙗ
рѣндѣл сѣѣ; ꙗ време че алтѣ датѣ алцїї
жл ашазѣ шїл пѣне маї то-а'аѣна а'ан
дерателѣ. Шї ка сѣ лас пе Романї шї сѣ
аѣѣк пїлде маї ної, Французїї нїч'ода-
тѣ н'аѣ фост атѣт де гроаснїчї асѣпра
нѣмѣрїлор аѣпѣ дїн афарѣ де кѣт аѣпѣ
гжлчевїле Бѣрѣонїлор шї але Орлеанїлор,
аѣпѣ тѣрѣѣрѣрїле конѣѣрацїї, шї аѣпѣ
рхѣбоделе чїбіле дїн времѣ невѣрѣтнїчїї лѣї
Аѣѣовїк XIII. шї ал XIV. Бнглїтера нїч'
одатѣ н'а фост атѣт де респектатѣ ка
сѣѣ Кромвел аѣпѣ рхѣбоделе парламентѣ-
лѣї лѣнг. Немцїї нїч'одатѣ н'аѣ атрекѣт
пе тѣрчї ка аѣпѣ рхѣбоделе чїбіле але Гер-
манїї. Спанїолїї, сѣѣ Фїлїп V., ꙗ да-
тѣ кѣм се вѣтѣрѣ атре дѣншїї пентрѣ
мошенїрѣ короанїї, аѣ арѣтат ꙗ Сїчїліа

о пѸтере де с'а мѸрат ВѸропа: шѸ ної,
 ведем ꙗ зѸа де асѸзѸ кѸ Персія се ре-
 наще дѸн ченѸша рѸсвоїдлѸ чѸвѸл шѸ смѸ-
 реще пе тѸрчѸ.

ꙗ сѸжршѸт репѸблѸка кѸзѸ ꙗ сѸжпж-
 нѸре: шѸ нѸ требѸе сѸ ꙗ вѸновѸцѸм ла а-
 чѸста амбѸцѸа вѸрѸнор партѸкѸларѸ, чѸ пе
 ом, каре, кѸ кѸт аре маї мѸлт пѸтере
 кѸ атѸта есте маї лаком д'авѸ ꙗкѸ маї
 мѸлтѸ, шѸ каре нѸ пофѸще мѸлте де кѸт
 пентрѸ кѸ сѸжпжнеще прѸ мѸлте.

Дака Чезар шѸ Помпею с'ар фѸ гжн-
 дѸт ка Катон, с'ар фѸ гжсѸт алѸїї каре
 сѸ гжндѸскѸ ка Чезар шѸ Помпею; шѸ ре-
 пѸблѸка фѸїнд порнѸтѸ спре пеїре, с'ар фѸ
 трас ꙗ прѸпастѸе де алѸт мжнѸ.

Чезар ертѸ тоатѸ дѸмѸ дѸпѸ че бѸ-
 рѸдѸ; дѸр мѸсе паре кѸ ачѸстѸ блжнѸеце
 че аратѸ нещѸне дѸпѸ че хрѸпеще тот, нѸ
 есте вѸеднѸкѸ де лаѸде марѸ.

КѸ тоате кѸ'л лаѸдѸ де їѸцала дѸпѸ
 вѸрѸїнца дела Фарсала, ЧѸчерон жл ꙗ вѸ-
 новѸеце де зѸбавнѸк, кѸ кѸвжнт, зѸ-
 кжнд кѸтре КасѸѸе кѸ, дака Чезар с'ар
 фѸ порнѸт маї кѸ граба, партѸзанѸї лѸї
 Помпею н'ар фѸ авѸт време сѸ се ꙗтр'арме-
 зе аша лесне ꙗ АфѸїка шѸ ꙗ СпанѸа; шѸ
 кѸ дака пѸтѸ сѸ превазѸ кѸ Чезар жш
 петрече ꙗ рѸсвоюл сѸѸ дела АлексанѸрѸа,
 н'ар фѸ ꙗкет паче кѸ ел чѸ с'ар фѸ трас
 10*
 кѸ

кѸ Сципіон ші Катон ꙗ Африка. Яша дѸр
 Ѹн амор небѸнеск жл фѸкѸ сѸ черче патрѸ
 рѸсводе, дін каре непѸтѸнѸ сѸ ꙗ тѸмпі-
 не челе доѸ дін ѸрмѸ, фѸ сіліт сѸ се ба-
 тѸ д'ал доілѸ пентрѸ чепаче кѸщігасе ла
 Фарсала.

Чезар кѸрмѸ д'окамдатѸ кѸ нѸмірї
 де боерїї, фіінѸ кѸ оаменїї обїчнѸеск а нѸ
 фі пѸтрѸншї де кѸт де нѸмірї. Шї фі-
 інѸ кѸ нороаделе Ясії Ѹра нѸмірїле де
 консѸл шї проконсѸл, шї нороаделе вѸро-
 пїї п'ачелѸ де краї; ера дестѸл пе времѸ
 ачета, ка нѸмеле ачестѸ сѸ факѸ ферїчїрѸ
 сѸд' дѸснѸдѸждїрѸ пѸмѸнтѸлї. Чезар
 нѸ се лѸсѸ д'а іспїтї сѸ се ꙗкоронезе:
 дѸр вѸзѸнѸ кѸ нороадл ꙗчетѸзѸ акла-
 маціїле (ладделе) сале, се лѸсѸ. Вл маї
 фѸкѸ шї алте черкѸрї, дѸр нѸ ісботї. НѸ-
 почѸ сѸ прїчеп кѸм кредѸ ел кѸ Романїї
 юбеск тїрѸнїа де време ч'ел сѸфере тїран,
 сѸд' кѸ дѸ юбїт тїрѸнїа фіінѸ кѸ лад ю-
 бїт пре ел.

Атр'о зї кѸнѸ сенатѸл жї ꙗфѸціша
 оаре каре чїнсте, ел нѸ ꙗгрїжї сѸ се скоа-
 ле, шї де атѸнчї чей маї маре дїн трѸ-
 пѸл ачеста пїердѸрѸ рѸвдѸрѸ д'ал маї
 сѸферї.

НїчодатѸ нѸ батѸмѸ нещїне пе оа-
 менї ка атѸнчї кѸнѸ нѸ багѸ ꙗ самѸ
 щїрмонїїле лор. Де веї черка аї сѸпѸне,
 аста

аста о примеск кхте одатз ка ън семн
 де чинсте; гар де веї бажокори обичеуріле
 цирмоніілор лор, атѣнчі ле архці чѣ маї
 аведератз несокотінцз.

Чезар фіида а ори че време врѣжмаш
 сенатѣлѣ, нѣ пѣтѣ аскѣнде грѣца че авѣ
 кзтре трѣпѣл ачеста, каре ажѣнсеце маї
 де рѣс де кхна нѣмаї авѣ пѣтере, ші а
 сѣші блжндецѣ чеї архта ера сѣпхрѣтоари;
 кзчі бзгарз де самз кз ел нѣ ерта дар жї
 ера скѣрбз сз педепсакз.

Вл атр'атхта адѣсе несокотінца са,
 а кхт фзчѣ сінгѣр деосібіте хотзрѣрі ші
 ле іскзлѣ кѣ нѣмеле ор кзрѣсі сенаторї жї
 венѣ а кап. „Афлѣ кхте одатз (зїче
 „ Чїчерон) кз о хотзрѣре атзрїтз де мї-
 „ не саѣ трїміс а Сїріа, ші Армєніа, маї
 „ наїнте д'а цї кз саѣ фзкѣт ън асфел
 „ де лѣкрѣ. Шї мѣлці домні мїаѣ скріс
 „ кзрці де мѣлцзміре кзчі ам гзсїт кѣ
 „ кале алїсе да тїтѣла де краю, пе каре
 „ нѣ нѣмаї кз нѣ цїѣ де сжнт краї, дар
 „ нїчі де се афлз а лѣме.“

Поате сз базз фіеш чїне дїн скрісо-
 ріле оаре кзрора бзрбаці марї дїн времѣ
 ачєта, че саѣ пѣблїкат сѣб нѣмеле лѣї Чї-
 черон фіида чєле маї мѣлте скрісе де джн-
 сѣл, фрїка шї дзснздждѣрѣ чєлор марї
 аї репѣблїчїї ла ачѣстз скїмбаре фѣр де
 вєсте, карєї лїпсі де чїнстѣ лор шї кѣр

ДЕ ЛЕШІ ОКУПАЦІІЛЕ ЧЕ АВДСЕСЕРЪ; КЖИДА
 СЕНАТЪА СЕ ПОМЕНИ ФЪРЪ СЛЪЖБЪ, ФЪРЪ КРЕ-
 ДЕТА АЧЕЛА ЧЕ АВДСЕСЕ А ТОТ ПЪМЖИТЪА,
 НЪ ПЪТЪ СЪА МАІ ВЪЗЪ ДЕ КЖТ А КАБІНЕ-
 ТА ДИДА СІНГЪР; АЧЕСТЪ СЕ ВЪА МАІ БІНЕ
 А СКРИСОРИЛЕ АЧЕСТЪ ДЕ КЖТ А ВОРБЕЛЕ ІС-
 ТОРИЧІЛОР. ВЛЕ СЖИТ ЧЕЛЕ МАІ ВРЕДНИЧЕ ЛЪ-
 КРЪРІ АЛЕ ВІОІЧДНІІ ШІ КЪРЪЦЕНІІ ДНОР БЪР-
 БАЦІ ДНИЦІ ДЕ МЪХНИРЕ, Ш'АЛЕ ДИДІ ВЪК
 КЖИДА ПОЛІТИКА АКА НЪ АПЪРЪЩІАСЕ МІНЧДНА
 ПЕТЪТИДІНІ: А СФЪРШІТ НЪ ВЕДЕ ЧІНЕВА
 А ЕЛЕ, КА АЧЪ МАІ МЪЛЪА ПАРТЕ ДІН СКРИ-
 СОРИЛЕ НОВАСТРЕ Д'АКЪМ, ОАМЕНИ ЧЕ ВОР СЪ
 АМЪЦЪСКЪ, ЧІ ПРІЕТЕНІ НЕНОРОЧИЦІ ЧЕ СЕ СІ-
 ЛЕСК СЪШ СПЪЕ ТОАТЕ.

ВРА ФОАРТЕ КЪ АНЕВОЕ Д'АШ АПЪРА ЧЕ-
 ЗАР ВІАЦА; ЧЕІ МАІ МЪЛЦІ ДІН КОНЪДРАЦІ
 ЕРА ДІН ПАРТЪА СА САЪ ПРІМІСЕРЪ ДЕЛА ЕЛ
 ФАЧЕРІ ДЕ БІНЕ; ШІ ПРІЧИНА ЕСТЕ ПРЪ ФІ-
 РЪСКЪ. ВІ СЕ ФОЛОСІСЕРЪ ФОАРТЕ МЪЛТ ДІН
 БІРДІНЦЕЛЕ ЛЪІ; ДАР КЪ КЖТ КРЕЩЪ АВЪТЪА
 ЛОР, КЪ АТЖТА МАІ МЪЛТ АЧЕПЪ А СІМЦІ
 НЕНОРОЧИРЪ ДЕ ОБЩЕ: КЪЧІ ДН ОМ ЧЕ Н'АРЕ
 НІМІК, ПРЪ ПЪЦІН ЖІ ПАСЪ ДЕ КІПЪА КЪР-
 МЪІРЕІ ДНДЕ ТРЪЩЕ.

КЪТРЕ АЧЕСТЪА ЕРА КА ОАРЕ КАРЕ ДРЕПТ
 АЛ НЪМЪРІЛОР, О ПЪРЕРЕ ПРІМІТЪА А ТОАТЕ
 РЕПЪБЛІЧІЛЕ ГРЕЧІІ ШІ АЛЕ ІТАЛІІ, КА СЪ СЕ
 ПРІВЪСКЪА КА ДН ОМ ФЪКЪТОР ДЕ БІНЕ АЧЕЛА
 ЧЕВА ЖДНГЪА ПЕ ДН ХЪРЪПІТОР АЛ ПЪТЕРІ СЪ-

БЕРАНЕ. Ші маї кѣ самъ ла Рома, дела
игонирѣ краілор ꙗкоачі, правіла о зичѣ
кѣрат, пілделе ера кѣноскѣте; репѣбліка
ꙗтр' арма мѣніле фіеш кѣрѣм четѣцѣн,
ꙗл декларѣ нѣмаї де кѣт де боеѣ, шіа
рѣнѣдѣа спре апѣрарѣ еї.

Брѣтѣс н'аре ніч о сфіалѣ а зиче кѣ-
тре пріетенії сѣї, кѣ дака тѣтѣсѣѣ с'ар
маї ꙗтоарче пе пѣмѣнт, ел л'ар маї омо-
рѣ ꙗкѣ одѣтѣ: ші кѣ тоате кѣ кѣ прі-
лѣнѣирѣ тѣрѣнії, се піерѣдѣ пѣцїн кѣте
пѣцїн ачест дѣх ал ліберѣтѣцїї, конѣѣра-
цїїле се нѣцѣѣ мереѣ пе ла ꙗчепѣтѣдѣ ꙗм-
пѣрѣцїї лѣї ꙗдѣгѣст.

Юбірѣ де патріе ера о патїмѣ дом-
нітоаре, каре ешїнѣ дїн мѣсѣріле челе о-
бічнѣїте але грешалелор ш'але віртѣцїлор,
нѣмаї аскѣлта пе німіні, ші нѣмаї бедѣ
нічї четѣцѣм, нічї пріетен, нічї фѣкѣтор
де біне, нічї пѣрїнте: віртѣтѣ пѣрѣ кѣ
се пѣне ла дітаре ка сѣ се ковѣрѣшаскѣ пе
сіне ꙗсѣшї; ші фапта че нѣ се пѣтѣ сѣ-
фери дїн прїчина аспрїмії еї, ера де мі-
раре дѣпѣ сѣвѣрѣшїрѣ еї ші сокотїтѣ де
фаптѣ дѣмнезетаскѣ.

Ші ꙗтр'адевѣр, грешала лѣї чезар,
че трѣла ꙗтр'ѣн гѣверн слобода, нѣ пѣтѣ
фі педепсїтѣ ꙗтр'алт кіп де кѣт прїн
жѣнгерѣ. Ші а ꙗтреба пенѣтрѣ че нѣ лѣѣ
о сѣнѣїт кѣ жѣдекатѣ, есте тот атѣт ка
ші кѣнѣ дї чере кѣвѣнтѣдѣ грешалелор сале.

К а п XII.

ПЕНТРЪ СТАРЪ РОМЕИ АДПЪ МОАР-
ТЪ АДЪ ЧЕЗАР.

Ера атхт де кѡ непѡтинцъ д'а се маї
статорнічі республіка, фкхт се фтхмплх
четаче нѡ с'а маї вззѡт, кх нѡмаї ера нічі
тіран нічі словозеніе, ші прічиніле ч'о дх-
рхпзнасе фкх се дрма.

Конждрації фхкѡсерх план нѡмаї пен-
трѡ конждраціе, тар нѡ ші пентрѡ челе
адп' ачема. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Адпх че кѡрхцарх пе тіран, се трасе-
рх ла капітол: сенатѡл нѡ се адѡнх; ші
аѡѡ зі, депідѡс, кареї плхчѡ тѡрѡѡрх-
ріле, копрінсе тхргѡл ромії кѡ оаре каре
фтр' армації.

Осташії чеї бекі, темхндѡсе сз нѡ лі-
се та фдхрхт немхрцінітеле дарѡрі че прі-
місерх д'ацінѡ кѡ Чезар, інтрарх ф ро-
ма: ачѡста сілі пе сенат д'а фтхрі тоа-
те актѡріле лѡї Чезар, ші фвоінд пхрціле
фпротівітоаре, дхрѡї конждрацілор о ам-
ністіе, ші аша фкерѡх о паче мінчіноасе.

Чезар, маї наінте де моартѡ са, гх-
тіндѡсе д'а мерѡе кѡ ошїріле асѡпра Пар-
тілор, рхндѡсе дрегхторї пентрѡ маї
мѡлці ані, спре а авѡ оаменї аї лѡї ка-

ре сз ціє лініцірѣ кжрмѣреї сале ꙗ времѣ
ліпсеї сале: аша дар ачещіа нздзждѣа кз
дѣпз моартѣ лдї ꙗкз вор пѣтѣ кжрмѣ
дѣпз ꙗсѣшї пазчерїле лор.

Фїїнда кз сенатѣа прїмісе шї ꙗтзрїе
тоате актѣрїле лдї ҃езар фхрз осїбіре, шї
пѣнерѣ лор ꙗ лѣкраре сз дѣте консѣлїлор,
антонїе, ѣндл дїн тржншїї, лѣз кодїка
лдї ҃езар, шї кжщїгжнд кѣ банї пе грж
мзтїкѣа лдї, жл пѣсе сз скрїе орї че врд,
ꙗ кжт дїктаторѣа жмпзрзца шї маї тї
ранїчеще дѣ кжт кжнд трзга; кжчї чегаче
ел нїч'одатз н'ар фї фхкѣт, фхчѣ анто
нїе ꙗ нѣмеле лдї, шї банїї че ел нїч'ода
тз н'ар фї дат, антонїе да; шї орї чї
не вржмжша респѣбліка гзса мѣлцзміре
нѣмаї дѣ кжт ꙗ кзрцїле лдї ҃езар.

Шї, спре алтз ненорочїре, ҃езар стржн
сесе мѣлцїме дѣ банї пентрѣ експедиція са,
пе кареї пѣсесе ꙗ темплѣ лдї Опс: анто
нїе, кѣ карта са, жї келтѣ дѣпз фан
тасїа лдї.

Конжѣрації хотзржсерз маї наїнте,
сз арѣнче трѣпѣа лдї ҃езар ꙗ Тїбер; шї
негрешїт кз нїмїнї нѣ тар фї опрїт, кжчї
ꙗ асфел дѣ тѣрѣдраре че прїчїндещє о ас
фел дѣ фаптз неащептатз, есте лесне д'а
фаче ор ч'ар ꙗдржснї.

Лсз нѣ л'ад арѣнкат, шї гатз чегаче
саѣ ꙗтжмплат:

СЕНАТДА СЕ СОКОТИ АДАТОРАТ, А'А ДА
 БОЕ СЪ АГРОАПЕ ПЕ ЧЕЗАР; ШІ АТРАДЕВЪР,
 ФІІНА КЪ НД'А ДЕКЛАРАСЕ ДЕ ТІРАН, НД ПЪ-
 ТЪ ФІ ОПРИТ ДЕ АГРОПЪЧДНЕ. А РОМА ЕРА
 ОБІЧЕЮ, ПЕ КАРЕЛ ЛАДЪЗ ПОЛІБ ФОАРТЕ МЪЛТ,
 КА СЪ АДКЪ А ЦІРМОНИА МОРТДАДІ ШІ КІПЪ-
 РІЛЕ СТЪМОШІЛОР ЛДІ, ШІ СЪІ ФАКЪ АДПЪ А-
 ЧЕТА ОРАЦІА А ГРОПЪЧДНІІ. АНТОНИЕ, Ч'О
 ФЪКЪ ЕЛ, АРЪТЪ НОРОДАДІ ХАІНА ЛДІ ЧЕ-
 ЗАР ПЛІНЪ ДЕ СЪНЦЕ, ЖІ ЧЕТІ ДІАТА СА,
 ПРИН КАРЕІ ФЪЧЪ ДАРЪРІ МАРІ, ШІ АТРА-
 ТЪТА ЖА ТЪРБЪРЪ, КЪЧІ НЪМАІ ДЕ КЪТ ДЕ-
 ТЕ ФОК ЛА КАСЕЛЕ КОНЖЪРАЦІЛОР.

АБЕМ О МЪРТЪРІЕ А ЛДІ ЧІЧЕРОН ЧЕ КЪР-
 МДІ СЕНАТДА А ТОАТЪ ТРЪБА АЧЪСТА, ПЕН-
 ТРЪ КАРЕ ЗІЧЕ, К'АР ФІ ФОСТ МАІ БІНЕ СЪ СЕ
 ФІ ПЪРТАТ МАІ КЪ АСПРИМЕ, ШІ СЪШ ПДЕ
 ВІАЦА А ПРИМЕЖДІЕ, КЪЧІ АША МАІ БІНЕ АР
 ФІ ІСВОТИТ. ДАР СЕ АДРЕПТЪЗЪ КЪ, КЪНА
 СЕНАТДА С'А АДЪНАТ ЕРА ПРЪ ТЪРЪЗІЪ, ШІ
 КЪ, КЪЦІ ШІЪ ЧЕ ПРЕЦЪЩЕ ДН МІНДТ ЛА
 ТРЕБІ Д'АЧЕЛЪ ДНДЕ НОРОДА АРЕ АТЪТА ПАР-
 ТЕ, НД СЕ ВОР МІРА.

ІАТЪ Ш'АЛТЪ АТЪМПЛАРЕ: ПЕ КЪНА
 ФЪЧЪ ЖОКЪРІ А ЧІНСТЪ ЛДІ ЧЕЗАР, ДН КО-
 МЕТ КЪ КОАДА ЛДНГЪ СЪ АРЪТЪ ШАПТЕ ЗІ-
 ЛЕ: НОРОДА СОКОТИ КЪ СЪФЛЕТДА СЪЪ С'А
 ПРИМІТ А ЧЕР.

БРА ОБІЧЕЮ АТЪТ ЛА НОРОАДЕЛЕ ДІН
 ГРЕЧІА КЪТ ШІ ЛА ЧЕЛЕ ДІН АСІА КА СЪ ЗІ-
 ДЪСКЪ

А феккз Бисеричї ꙗ чинетѣ жмпзрацілор саѣ
а проконсѣлїлор че лѣѣ кжрмѣит; шї нѣ
ера опрїте д'аш архта слѣгзрїа лор: Ро-
манїї кѣр ꙗкз пѣтѣ сз чинетѣеккз пе ака-
сз шї сз ꙗ дѣмнезетасккз пре стржмошїї лор.
Асз дїн времѣ лѣї ромѣлѣс пжнх ла Чез-
зар, нїч' ѣн Роман нѣ с'а пѣс ꙗ ржнѣѣл
дѣмнезеїлор пѣблїчї.

Кжрмѣїрѣ Мачедонїї кззѣсе лѣї Ан-
тонїе, дар ел врѣ сз ꙗ п'а Голїлор ꙗ ло-
кѣл ачещїа, шї се веде бїне пентрѣ че.
Дечїмѣс Брѣтѣс, че кжрмѣїа Галїа де пест-
те Алпї, невржнѣ сеї о дѣ; ел хотзрж сзл
гонѣеккз: ачѣста прїчїнѣї ѣн ржсвою чїбїл
ꙗ каре сенатѣл декларз пе Антонїе вржж-
маш ал патрїї.

Чїчерон, ка сз пїарзз пе Антонїе,
вржжмашѣл сзѣ партїкѣлар, сз сїлї фзрж
сокотїнцз ка сз ꙗналце пе Октавіе, шї ꙗ
лок д'афаче сз ѣїте народѣл пе Чезар, ел
їл пѣсе ꙗнаїнтѣ окїлор.

Октавіе се пѣртз кѣ Чїчерон ка ѣн ом
їскѣсїт; жл лїнгѣшї, жл лѣѣѣѣ, жї черѣ
повацз, шї ꙗтребѣїнцз тоате мещешѣгѣ-
рїле ꙗ каре се ꙗкредїнцѣзз ззѣзрнїчїа.

Чезаче стрїккз маї тоате требїле, есте
кзчї чеїче ле кадтз нѣ се мѣлцзмекк то-
д'адна кѣ фолосѣл пентрѣ каре ле кадтз,
чї ѣмблз ꙗкз шї дѣпз оаре каре їспрзвї
мїчї шї партїкѣларе, каре лїнгѣшеск ювїрѣ
лор

лор де сіне шії фаче сз се мѡлцѡмѣскѡ де
пѡртарѣ ч'аѡ птребѡицѡт.

Сокотеск кѡ дака Катон нѡ се омо-
ра, алт фел ера сз птоаркѡ лѡкрѡриле ре-
пѡбелііі. Цічерон авѣ талантѡрі мінѡнате
ка сзш фолосаскѡ патріа пе сѡб кѡрмѡирѣ
алтѡта, тар ка с'о кѡрмѡтаскѡ ел п сѡш
нѡ ера дестѡл. Авѣ дѡх бѡн, дар сѡфле-
тѡл де обще. Скопосѡл лѡї Цічерон ера
вирѡтѡтѣ, ші ал лѡї Катон слава. Цічерон
се ведѣ то-д'абна чел дін тѡїѡ; Катон се
ѡїта пе сіне: ачеста врѣ сз скапе репѡбелі-
ка пентрѡ ел псѡшії, ші челзлалт пентрѡ
ка сз се лѡѡде.

Аш пѡтѣ сз маї ѡрмез кѡ алтѡрарѣ
аста зікѡнд кѡ, кѡнд Катон преведѣ,
Цічерон се темѣ; кѡ ѡнде Катон нѡѡѡ-
ѡѡта, Цічерон се акредіица, ші кѡ чел дін
тѡїѡ ведѣ то-д'абна лѡкрѡриле кѡ речѣлѡ,
тар чел д'ал доїлѣ ле ведѣ пѡнтре о сѡтѡ
де патімі мічі.

Антоніе се бірѡї ла Модена, ѡнде мѡ-
рірѡ амѡндої консѡлії Хірціѡс ші Панса.
Сенатѡл сокотѡнѡѡсе к'а скѡпат де тоате
прімеѡѡїле, кѡѡта мѡжлок д'а смері пе
Октавіе, каре, дін партѣ са, п четѡ д'а
се маї п пончіша лѡї Антоніе, ші дѡ-
кѡнѡѡшії оѡїрѣ ла Рома, се декларѡ консѡл.

Птѡ Цічерон каре се лѡѡда кѡ кѡ хѡї-
ма са а стрікат оѡїріле лѡї Антоніе че
фел

ФЕА ДЕТЕ РЕПУБЛІЧІЙ ДН ВРЪЖМАШ ШІ МАЙ
 ПРИМЕЖДИОС, КЪЧІ НЪМЕЛЕ СЪЪ ЕРА МАЙ ІД-
 БІТ, ШІ АРЕПУБРИЛЕ САЛЕ МАЙ ЛЕЦЪІТЕ ЛА
 АРЪТАРЕ (*).

АНТОНІЕ БІРДІТ ФЪЦІСЕ А ГАЛІА ДЕ ПЕС-
 ТЕ ЯЛПІ, ДНАДЕ СЕ ПРИМІСЕ ДЕ ДЕПІАДС. Я-
 ЧЕЩІ ДОЙ ОАМЕНІ ДНІНАДСЕ КЪ ОКТАВІЕ ОМО-
 РЪРЪ АТЪТ ПЕ ПРИЕТЕНІЙ ЛОР КЪТ ШІ ПЕ
 ВРЪЖМАШІ. ДЕПІА РЪМАСЕ ЛА РОМА, ГАР ЧЕІ
 ЛАЛЦІ ДОЙ СЕ ПОРНИРЪ А ПРОТІВА ЛДІ БРД-
 ТЪС ШІ КРАСІЪС, ПЕ КАРЕІ ГЪСІРЪ А ЛОКЪРІ-
 ЛЕ АЧЕЛЪ ДНАДЕ ДЕ ТРЕІ ОРІ СЕ ВЪТЪРЪ ПЕН-
 ТРЪ ЖМПЪРЪЦІА ЛЪМІЙ.

БРДТЪС ШІ КРАСІЪС СЕ ОМОРЪРЪ КЪ О
 РЕПЕЗІЧЪНЕ ЧЕ НЪ ЕСТЕ ВРЕДНІКЪ ДЕ ЕРТАТ,
 ШІ НЪ ПОАТЕ ЧІНЕВА СЕ ЧЕТЪСКЪ АЧЪСЪТЪ ПАР-
 ТЕ А ВІЕЦІЙ ЛОР, ФЪРЪ СЪА КЪПРИНЪЦЪ МІЛЪ
 ДЕ СТАРЪ РЕПУБЛІЧІЙ, ЧЕ РЪМЪСЕСЕ АТЪТ ДЕ
 ПЪРЪСІТЪ. КАТОН СЕ ОМОРЪСЕ ЛА СФЪРШІТЪЛ
 ТРАЦЕДІЙ; АЧЕЩІА ГАРЕШ О АЧЕПЪРЪ КЪ МОАР-
 ТЪ ЛОР.

ПОАТЕ НЕЩІНЕ СЪ ДЪ ЛА МЪЛТЕ ПРИЧІНІ
 АЧЕСТ ОБІЧЕЮ АТЪТ ДЕ ЦЕНЪРАЛ АЛ РОМАНИ-
 ЛОР ДЪА СЕ ОМОРЪ: ІНТРОДЪЧЕРЪ ЖМВЪЦЪ-
 ТЪРЕІ СТОІЧЕЩІ КАРЕ А КЪРАЖА ПЕ ОАМЕНІ
 ДЪА СЕ ОМОРЪ; АШЪЗАРЪ ТРІДМФЪРІЛОР ШЪА
 РО-

(*) ОКТАВІЕ ЕРА КЛІРОНОМЪЛ ЛДІ ЧЕЗАР, ШІ ФІ-
 ЪЛ СЪЪ КОПІЛ ДЕ СЪФЛЕТ.

робіи каре фзкѡрз о мѡлциме де оамені
 марі сз се гжндѣскз кз нѡ требѡта сз маі
 трзтаскз дѡпз че се бірѡта оаатз; фолосѡа
 че авѣ ѡ вѡновзціи д'асе оморж маі бѡ-
 не сѡнгѡрї де кжт сз черче о жѡдекатз
 прѡн каре сз лїсе ѡте нѡмеле шї сз лїсе
 хрзпѣскз авѡтѡрїле; ѡн фел де сѡмцїре де
 чїнсте, поате маі кѡ кѡвжнт де кжт а-
 чепа че не фаче ѡ зїоа де асгззї ажѡнгѣ
 пе прїетенѡа нострѡ пентрѡ о кзѡтзтѡрз
 де окю сѡѡ пентрѡ о ворѡз; шї ѡ сфжр-
 шїт о ѡ леснїре маре д'а кжщїга нѡме
 ерѡїческ; ачестѣ тоате ера прїчїні каре ѡ
 демна пе фїеш каре д'аш іспрзвї рола че
 жѡка ѡ лѡме, оморжндѡсе пе сїне орї ѡ
 че лок пофтѣ.

С'ар пѡтѣ аджога шї алтз ѡ леснїре
 маре ла сзвжршїрѣ ачешїї оморжрї, кзчї
 сѡфлетѡа афлжндѡсе кѡ фѡндат ѡ фапта
 чеѡа сз факз, ѡ прїчїна че лѡѡ ѡдемнат,
 шї ѡ прїмеждїа де каре о сз скапе, нїчї
 кз маі веде моартѣ, фїїнд кз патїма
 фаче пе ом нѡмаї сз сѡмцз, гѡр нѡ сз
 шї вѡзз.

Юбірѣ де ѡшїне шї де паза вїцїї
 ноастре, се скїмѡз аша де мѡлт, ѡ кжт
 не адѡче а не жхртфї вїаца, пентрѡ дра-
 достѣ ноастрз. Шї асфел сжнтем стзпж-
 нїцї де ѡшїне, ѡ кжт прїнтр'о непрїче-
 пѡтз порнїре фїрѣскз, хотзржм сз нѡмаї
 трзїм.

БѢТЕ АДВЪРАТ КЪ ОАМЕНІИ Д'АКЪМ СЪНТ
 МАИ СЛОВОЗИ, МАИ АДРЪСНЕЦІ ШИ МАИ ІСТЕЦІ
 АА АНТРЕПРИНДЕРІ МАРИ, ПРЕКЪМ ЕРА ЧЕИ ВЕКІ
 КЪ СЪПЪНІРЪ ЧЕ АВЪ ФІЕШ КАРЕ АСЪПЪШ,
 ПРИН КАРЕ ПЪТЪ А ОРІ ЧЕ А ТЪМПЛАРЕ СЪ
 СКАПЕ ДЕ ТІРЪНІА АЛЪДА.

К а п XIII.

А Д Г Д С Т.

ГекстѢ Помпею авѢ Січіліа ші Сардініа
 А СЪПЪНІРЪ СА; ЕА ЕРА СЪПЪН ПЕСТЕ МА-
 РЕ ШИ АВЪ КЪ ДЪНСЪЛ О МЪЛЦИМЕ ДЕ ФЪ-
 ГАРІ ШИ ДЕ ПЪРЪЦІ КАРИИ СЕ БЪТЪ ПЕНТРЪ
 ЧЪ МАИ ДІН ДРМЪ НЪДЕЖДЕ САЪ ДЪСНЪДЪЖ-
 ДЪІРЕ А ЛОР. Октавіе жі ФЪКЪ ДОЖ РЪСБОУЕ
 ФОАРТЕ КРЪНТЕ; ШИ АДЪНЪ МЪЛТЕ ІСПЪВІ РЕ-
 АЕ ЖА БІРЪІ ПРИН ІСКЪСІНЦА АДИ АГРИПА:

КОНЪРАЦІИ СЕ СФЪРШІРЪ МАИ ТОЦІ КЪ
 НЕНОРОЧИРЕ; ШИ ЕРА ФІРЕШЕ НИЩЕ ОАМЕНІ ЧЕ
 КЪРМЪДА О ПАРТЕ КЪЗЪТЪ Д'АТЪТЪ ОРІ А
 ДЕСІБИТЕ РЪСБОУЕ ЧЕ НЪ ДА НИЧ'О ЕРТАРЕ,
 СЪ МОАРЪ КЪ НЕМИЛОСТИВИРЕ. ДІНТР' АЧЪСТА
 НОРОДА ТЪМЪЧІ О ПЕДЪПЪСЪ ЧЕРЪКЪ А ПРО-
 ТІВА ОМОРЪТОРИЛОР АДИ ЧЕЗАР.

ОКТОВІЕ, КЪЩІГЪНА АДРАГОСТЪ ОСТАШІ-
 ЛОР АДИ ДЕПИДА, ЖА ЛІПСІ ДЕ ПЪТЕРЪ ТРІ-
 БУВІРАТЪ, ЗАВІСТЪІНДАДИ АКА ШИ МЪНГЪЕ-
 РЪ АЧЕТА Д'АПЕТРЕЧЕ О ВІАЦЪ ДЕПЪРТАТЪ ДЕ

ТЕАТРЪЛ ЛЪМІІ; ПЕНТРЪ КАРЕ'Л СІЛІ КА СЪ
ВІЕ ШІ ЕЛ ↑ АДЪНЪРІЛЕ НОРОДЪЛДІ КА ЫН
ПАРТІКЪЛАР.

ВСТЕ ПРЪ МЪЛЦЪМІТ НЕЩІНЕ ВЪЗЪНА
ПЕ АЧЕСТ ДЕПІД СМЕРІТ. АЧЕСТА ЕРА ЧЕЛ МАІ
РЪЪ ЧЕТЪЦЪН (*) ДІН РЕПЪБЛІКЪ, ЧЕЛ ДІН
ТЪЮ Д'А ПЪРЪТА ТЪРЪБЪРЪРІЛЕ, ШІ Д'АФА-
ЧЕ ПЛАНЪРІ ПРІМЕЖДІОАСЕ ↑ КАРЕ ЕРА СІЛІТ
Д'А ↑ СОЦІ ПЕ ОАМЕНІІ ЧЕІ ІСКЪСІЦІ КА ШІ
ЕЛ. ЫН СКРІІТОР НОЪ АЪ ВРЪТ СЪ'Л ЛАЪДЕ,
АДЪКЪНА ДЕ МЪРТЪРІЕ О СКРІСОАРЕ АДІ АН-
ТОНІЕ ↑ КАРЕЛ НЪМЕЩЕ ОМ ЧІНСТІТ: ДАРЪН
ОМ ЧІНСТІТ ПЕНТРЪ АНТОНІЕ НЪ ПЪТЪ ФІ
ШІ ПЕНТРЪ ЧЕІ ЛАЦІ.

СОКОТЕСК КЪ ОКТАВІЕ ЕСТЕ СІНГЪР ДІН
ТОЦІ КЪПІТАНІІ РОМАНЕШІ КАРЕ КЪЩІГЪ ДРА-
ГОСТЪ СОЛДАЦІЛОР АРЪТЪНАДЪЛЕ НЕЖНЧЕТАТ
СЕМНЕ ДЕ О ТРЪНАДЪВІЕ ФІРЪСКЪ ЧЕ АВЪ. КЪЧІ
ПЕ ВРЕМЪ АЧЕТА СОЛДАЦІІ ПРІВЪ МАІ МЪЛТ
ЛА ДЪРМІЧІА ГЕНЪРАЛІЛОР ДЕ КЪТ ЛА ВІТЕ-
ЖІА ЛОР. ПОАТЕ КЪ АЧЪСТА ФЪ О НОРОЧІРЕ
ПЕНТРЪ ЕЛ Д'А НЪ АВЪ ВІТЕЖІА АЧЕІА ЧЕ
ПОАТЕ ПРІЧІНЪІ ЖМПЪРЪЦІА, Ш'АПОІ КІАР
АЧЪСТА ЖЛ АДЪСЕ ЛА ЖМПЪРЪЦІЕ: СЪ ТЕМЪРЪ
МАІ ПЪЦІН ДЕ ЕЛ. НЪ ЕСТЕ КЪ ПЪТІНЦЪ КА
ЛЪКРЪРІЛЕ ЧЕЛ НЕ ЧІНСТІРЪ МАІ МЪЛТ СЪ ФІ
ФОСТ

(*) Ла о мълціме де локърі ам пѣс орошан
↑ лок де четъцън: Романіі нѣмѣ оро-
шан пе фіеш каре ом дін репѣблікѣ.

фост ачелѣ карел слѣжирѣ маї бїне. Дакѣ
 ел авѣ ла ачепѣт ѣн сѣфлет маре, тоатѣ
 дѣмѣ с'ар фї ферїт де ел; шї дакѣ ар фї
 авѣт адрженѣлѣ, н'ар фї дат време лѣї
 андонїе а'афаче тоате естраваганцїїле чел
 пїердѣрѣ.

Андо́нїе, гзтїндѣсе апротїва лѣї Ок-
 тавїе, се жѣрѣ солдацїлор сѣї кѣ а до'ѣ
 лѣнїї, аѣпѣ бїрѣнцѣ са, ел ва рестафор-
 нїчї репѣблїкѣ: де ѣнде сѣ веде фоарте
 бїне кѣ кѣр солдацїї ерѣ дорїторї де лї-
 бертатѣ патрїї лор, кѣ тоате кѣ еї о дѣ-
 рѣпѣнарѣ не ачетат нефїїнд нїмїк маї
 фѣрѣ сокотїнцѣ де кѣт о арміе.

Бѣтаїа дела Акцїѣм се фѣкѣ: Клео-
 патра фѣцї, шї трасе пе андонїе дїн пре-
 ѣнѣ кѣ еа. Бѣте цїїѣт кѣ а челе дїн ѣр-
 ма еа жл вѣндѣ. Поате кѣ прїн ачел
 аѣѣ де кокетѣрїе непрїчепѣт ла фемеї, еа
 жшї фѣкѣсе план ка сѣ маї пѣе сѣп пї-
 чореле еї шї п'ѣн ал треїлѣ стѣпѣн ал
 дѣмїї.

О фемее кѣрїа андонїе жертфїсе дѣ-
 мѣ атрѣгѣ жл вѣндѣ: атѣцѣ Генѣралї
 шатѣцѣ Краї че фѣкѣсе саѣ а нѣлцѣсе,
 тоцї жл пѣрѣсїрѣ: шї, цїї ка кѣнд цене-
 розїтатѣ с'ар фї ѣнїт кѣ ровїа, нѣмаї
 о трѣпѣ де лѣптѣторї жї пѣстрѣрѣ о кре-
 дїнцѣ ероїчѣскѣ. Акаркѣ пѣ чїнева кѣ фа-
 черї де бїне, шї веї веѣѣ кѣ чѣ дїн тѣї

грѣхъ алѣи есте д'але пѣстра; кѣчї ачестѣ
сѣнт нише интересѣри ної чеї даї сѣ пѣ-
зѣскѣ.

Чеїаче е маї де мїраре ꙗ рѣсводеле а-
честѣ, есте кѣ о бѣтае хотѣра маї то-
д'адна прїчина, шї партѣ бїрѣтѣ нѣ пѣ-
тѣ сѣсе маї ꙗтремезе.

Солдаціи романешї н'авѣ нїч'декѣм
дѣх партїал, еї нѣсе бѣтѣ пентрѣ оаре
каре лѣкрѣ чї пентрѣ оаре каре персоанѣ;
еї нѣ кѣношѣ де кѣт пѣ кѣпетенїа лор,
кареї ꙗдатора прїн фѣгѣдѣлї немѣрїні-
те: дѣр дѣпѣ че кѣпѣтенїа се бїрѣїа шї
нѣмаї ера ꙗ старе д'аш жмплїні фѣгѣдѣ-
лїле сале, еї се да ꙗ партѣ ꙗпротївїтоа-
ре. Провїнціїле нїчї кѣ се аместека ꙗ прї-
гонїрїле ромїї, кѣчї нѣле пѣса дакѣ сена-
тѣл сѣ народѣл ва бїрѣї. Шї пентрѣ а-
чеїа кѣм се бїрѣїа о кѣпетенїе, нѣмаї де
кѣт се сѣппѣнѣ алтїа. Фїїн-кѣ фїеш каре
орашѣ трїбѣїа негрешїт, сѣ'ш аїбѣ кѣвїн-
те де ꙗрептаре кѣтре бїрѣїторѣ, каре
фїїндѣ дѣтор осташїлор лѣї рѣсплѣтїрї марї,
трїбѣїа сѣ дѣ пѣ мѣна лор провїнціїле
челе маї бїнокате.

ꙗ Франца сѣ ꙗтѣмплат до'ѣ рѣсводе
чїбїле, днѣ кѣ прїчинѣ де релїѣїе, каре а
цїнѣт мѣлтѣ време, фїїн-кѣ прїчина пор-
нїрїї лѣї арѣмас шї дѣпѣ бїрѣїнѣцѣ. Ш'ал-
тѣл фѣрѣ прїчинѣ кѣратѣ, чї ꙗтѣрѣтат
нѣ-

нѣмаї де шшѣрінца саѣ амбіціа авр'окжц-
 ба дїн чеї марї, дар саѣ домолїт прѣ
 песте пѣцїн.

Август (аста е нѣмеле чедече лїнгѣші-
 рѣ лдї Октавіе) ашевзз бѣнз ржнѣдіалз ꙗ
 рома. Ржнѣдіалз, каре ꙗ адебзр ера о
 слѣгзріе статорнїкз, фїїн-кз ꙗтр'о стзпж-
 нїре слободз че с'а хрхпїт д'о сїнгѣрз пѣ-
 тере, обїчнѣск' а нѣмі ржнѣдіалз ачеїа че
 поате сз ꙗтзрѣскз не мзрцїніта стзпж-
 нїре а хрхпїторѣлді, шї тѣрѣѣраре, діхѣ-
 нїе, кжрмѣїерѣрѣ, ачеїа че поате сз пззѣ-
 кз чїнстїта слобозенїе а сѣппѣшілѣс.

Тоцї ачеїа че авѣ кѣцете амбіціоаѣе
 се сїлїсерз д'а преззра ѣн фел де анархїе
 ꙗ репѣблїкз. Помпеї, Красѣс шї Чезар,
 їсѣѣтїрз де мїнѣне ла ачѣста. Бї ржді-
 карз педѣпса тѣтѣлор грешалелор пѣблї-
 че; стрїкарз тоате ачелѣ ч'ар фї опрїт
 стрїкзчѣнѣ нзравѣрїлор, ш'ар фї прїчїнѣт
 бѣна ржнѣдіалз ꙗ стзпжнїре; шї прекѣм
 леѣдїторїї чеї бѣнї се сїлїск д'а фаче пе
 кончетзценїї лор маї бѣнї, аша ачешїа
 се сїлѣ даї фаче маї рзї: еї бзгарз обїче-
 їдл ачела д'а стрїка норѣдѣл кѣ мїтѣрї
 де банї; шї кжнѣ нещїне ера ꙗ бїновз-
 цїт де черерї некѣвїїнчѣоаѣе, асементѣ стрї-
 ка шї пз жѣдекзторї: еї тѣрѣѣрарз алї-
 черїле кѣ тот фелѣл де сїлѣрї; шї кжнѣ
 чїнеба с'адѣѣчѣ ла жѣдекатз ꙗфрїкоша
 шї

ші пз жддекзторі: лсдш пдтерѣ народѣ
лді ера нѣмѣкнѣчѣтѣ. Ш'ачѣста се веде дѣн
фапта лді Габѣнѣдс каре дѣпз че ашезѣ
пз Птоломеѣѣ л скарн кѣ армеле л мжѣнѣ
фзрѣ воѣа народѣлді, венѣ сѣ чѣрѣ трѣѣмф.

Ачецѣ оаменѣ дѣн тжѣ аї репѣблѣчѣ се
сѣлѣ а дѣсѣдѣста народѣл дѣ стѣпжнѣрѣ лді,
ші а се фаче трѣвѣдѣнчѣшѣ тѣрѣвѣрѣжнѣд кѣр-
мѣрѣрѣ репѣблѣчѣѣ кѣ тоате не кѣвѣѣнѣцѣеле:
дар дѣпз че лдѣдѣст фѣ о датѣ стѣпжн,
полѣтѣка жл фѣкѣ сѣ ашазѣ ѣѣна рѣжнѣл-
галѣ, ка сѣ се вазѣ кѣт дѣ фѣрѣчѣтѣ есте
кѣрмѣрѣрѣ ѣнѣдѣ сѣнѣгѣр.

Кѣжнѣ лдѣдѣст се афла кѣ армеле л
мжѣнѣ, се темѣ дѣ револѣцѣѣле солѣдѣцѣлор,
лар нѣ дѣ конѣжѣрацѣѣле четѣценѣлор; шѣ пен-
трѣ ачѣта ѣкономѣсѣ пе чѣѣ дѣн тжѣ шѣ фѣ
атѣт дѣ аспрѣ кѣтрѣ чѣѣ лалѣцѣ. Кѣжнѣ а-
вѣ паче се темѣ дѣ конѣжѣрацѣѣ, шѣ авѣжнѣ
соарта лді ѣезар то-д'адѣна л наѣнтѣ окѣ-
лор, ка с'о околѣскѣ хотѣрѣж сѣ се дѣпѣр-
тезе дѣ пѣртѣрѣ лді. Пѣтѣ кѣта вѣѣцѣѣ лді
лдѣдѣст. Кѣжнѣ мерѣцѣ л сенат пѣрта о за
пе дѣ дѣсѣбѣт; ел нѣ прѣмѣ нѣмеле дѣ дѣк-
тѣтор: шѣ ѣнѣдѣ ѣезар зѣчѣ кѣ не рѣшѣна-
ре кѣ репѣблѣка нѣ есте нѣмѣк, шѣ кѣ вор-
беле сале сѣжнт лѣцѣ, лдѣдѣст то-д'адѣна
лѣдѣдѣ вреднѣчѣа сенѣтѣлді шѣ чѣнѣстѣ репѣ-
блѣка. Аша дар ел лгрѣжѣ ка сѣ ашазѣ
кѣрмѣрѣрѣ кѣ кѣпѣл чѣл маї дѣстоѣнѣк дѣ-
пѣл-

платитъ, фър'аш взтзма интересриле сале.
 А кжт деспре челе политичешї кжрмѣрѣ лѣ
 ера аристократичѣскъ, тар сокотиндѣо ла че-
 ле остзшешї, семзна атокмаї к'о монар-
 хїе. Кжрмѣре местекатъ, каре не фїнда
 спрїжїнитъ де асѣшї пѣтерїле сале, нѣ пѣ-
 тѣ сз стѣ де кжт нѣмаї кжт ар фї пла-
 жѣт монархѣлѣї, шї прїн ѣрмаре ера кѣ
 тотѣл монаршїе.

Афост атребаре дака аѣгѣст аврѣт
 кѣ адеврѣат сзсе лепеде де жмпѣрѣцїе. Дар
 нїне нѣ веде кз дакар фї врѣт нѣ тар фї
 фост кѣ непѣтїнцъ а їсѣжмѣї? де ѣнде
 се веде кз аста ера ѣн жок, де черѣ ла
 фїеш каре зече анї ка сзї ѣшѣрезе сарчїна
 пѣ каре о пѣрта то-а ѣдна. Астѣ ера нї-
 ше фїнецїї а'аїсз маї да ака шї чеїаче
 кредѣ ка н'а кжшїгат. Разїм адеврѣриле
 ачестѣ а тоатъ вїаца лѣї аѣгѣст, шї кѣ
 тоате кз оаменїї сжнт фоарте чѣдѣцї, ра-
 ре орї се атжмплѣ сзсе лепеде ѣн мїнѣт
 де чеїаче аѣ дорїт атоатъ вїаца лор.

Тоате фаптеле лѣї аѣгѣст шї тоате
 пѣнерїле ла ржнѣѣгалъ, прївѣ жмведерат
 ла ашезарѣ монаршїї.

Сїлла се лѣпѣдъ де дїктатѣрѣ, дар
 а тоатъ вїаца лѣї Сїлла, а мїжлокѣл
 рѣѣтѣцїлор сале аратъ оаре каре аѣх де ре-
 пѣблїкѣнт; тоате ржнѣѣелїле сале, де шї
 сѣжршїте тїрѣцїеше, прївекс то-а ѣдна
 ла

ла оаре каре форма де републікъ. Сілла, ом фъріос, аще кѡ дѡсіла пѡ романі ла лібертате, пар аѡгѡст, тіран віклѡн, жі повѡцѡеще кѡ блѡндеце ла робіе. А време че сѡб Сілла, републіка кѡщіга пѡтері, тоатѡ аѡмѡ стріга тірѡніе, пар сѡб аѡгѡст кѡнѡ тірѡніа се атѡрѡѡ, нѡ се маі ворѡѡ декѡт де слобозеніе.

Обічеіѡл тріѡмфѡрілор, че аѡѡтасе фоарте мѡлат ла мѡрімѡ Роміі, сѡб аѡгѡст сѡ піерѡѡ; сѡѡ се фѡкѡ ѡн прібелегі ал сѡтѡпѡніріі. Челе маі мѡлате лѡкрѡрі каре се атѡмпларѡ сѡбѡт ѡмпѡраці авѡѡ ачепѡтѡл лор а републікѡ, спре пілѡѡ, нѡмаі ачела авѡѡ дрепт а ачере тріѡмф пѡ сѡб кѡрмѡдірѡѡ кѡрѡга сѡа фѡкѡѡт рѡсѡоіѡл, ші фіін-кѡ кѡрмѡдірѡѡ рѡсѡоіѡлѡі се фѡчѡѡ то-а аѡна де кѡпетеніе, акѡм ѡмпѡратѡл сінгѡр ера кѡпетеніа тѡтѡлор арміілор, ші прін ѡрмаре тріѡмфѡріле пѡбеліче ера нѡмаі пентрѡ ел.

А времеѡ републісіі, авѡѡ прінсіпѡ сѡѡ тетемеѡл ачела а а фаче рѡсѡоѡ неѡнчѡтѡт; сѡбѡт ѡмпѡраці фѡѡ аѡцінѡѡ пачѡ: вірѡіцѡеле нѡмаі фѡрѡѡ сокотіте де кѡѡт ка ніѡѡе ѡрмѡрї де неказѡрї, кѡ оѡірі че пѡтѡѡ сѡ чѡѡрѡ рѡсплѡтїріі марї пентрѡ сѡѡѡбеле лор.

Чейче авѡрѡѡ врео команѡѡ остѡшаскѡ се темѡрѡѡ а афаче антрепрінѡдерї де лѡкрѡрі марї: требѡі сѡѡѡ кѡмпетѡѡѡе слаѡа ка сѡ

кхцице драгостѣ принцѣлѣи, шѣ кхнѣ се
вор архта ꙗнаинтѣ лѣи сѣ нѣ фѣе писмѣицѣ
пентрѣ испрѣвиле лор челе марѣ.

Август фѣ фоарте стрѣне д'а дѣрѣи
дрептѣла дѣ четѣцѣн романеск; маѣ алес
фѣкѣ шѣ леѣи ка сѣ нѣ се маѣ слободѣ
робѣи. ꙗ дѣата лѣи лѣсѣ ка сѣсе пѣзѣскѣ
ачесте до'ѣ максѣме шѣ сѣ нѣ каѣте а маѣ
лѣицѣ жмпѣрѣицѣа кѣ рѣсѣбоде но'ѣ.

Ачесте трѣи лѣкрѣрѣи ера фоарте бѣне лѣ-
гате жмпреднѣ, кѣчѣ не маѣ авхнѣ рѣс-
боде но'ѣ нѣмаѣ фѣчѣкѣ трѣбѣинѣцѣ нѣчѣ дѣ
четѣценѣи но'ѣ нѣчѣ д'а маѣ слободѣи пѣрѣбѣи.

Кхнѣ Рома авѣ рѣсѣбоде некѣрмат,
трѣбѣи сѣ ꙗгрѣжѣскѣ д'аш пѣне четѣценѣи
ла лок. Ла ꙗчепѣт аѣдѣчѣ ꙗ еа кѣте
о парте ꙗтрѣгѣ д'але орашѣлѣи бѣрѣит:
дѣп'ачѣиѣ мѣлѣи четѣценѣи дѣн орашѣле дѣ-
прѣн преждѣр венѣк ачѣ касѣ ѣа парте ꙗдреп-
тѣла дѣрѣи пѣрерѣлор, шѣ сѣ ашезарѣ аша
дѣ мѣлѣи, ꙗ кѣт маѣ трѣмѣсѣрѣ дѣн трѣжн-
шѣи ꙗнапоѣ дѣпѣ пѣжнѣерѣле алѣиѣицѣлор: ꙗ
сѣжрѣит венѣк дѣн тоате провѣнѣицѣиле кѣ
мѣлѣимѣк. Деѣиле пѣртѣнѣрѣ кѣсѣторѣилор
шѣ ле фѣкѣрѣ ꙗкѣ шѣ трѣбѣинѣчѣоасѣ.

Рома фѣкѣ ꙗ тоате рѣсѣбоделе сале ѣн
нѣмѣр марѣ дѣ робѣи; шѣ дѣпѣ чѣ четѣце-
нѣи ѣѣ се ѣмплѣрѣ дѣ богѣицѣи, маѣ кѣм-
пѣрарѣ шѣ ѣѣ дѣн тоате пѣрѣицѣле, дѣр сло-
бодѣицѣиле челе фѣр дѣ нѣмѣр прѣн дѣрнѣиѣе,
прѣн

прін скѣмпетѣ, прін сѣлѣчѣне; кѣчї ѣнїї
врѣ сѣ рѣсплѣтѣскѣ робїлор чѣлор кредїн-
чошї, алцїї врѣ ка сѣ іа ꙗ нѣмеле лор
грѣдл чѣ жмпѣрѣца рѣпѣблїка орошанїлор
сѣрачї, алцїї ꙗ сѣфѣршїт пофѣтѣ ка сѣ аї-
бѣ ла цїрмонїа ꙗ грѣпѣчѣнїї лор оаменї
мѣлцї карїї сѣл ѣрмезе к'о пѣлѣрїе де
флорї. Нородѣл фѣ жмпїстрїцѣт кѣ слобо-
зїцї д'ачѣщїа, ꙗ кѣт стѣпѣжнїї ачѣщїа аї
дѣмїї, нѣ нѣмаї ла ꙗчѣпѣт, чї шї ꙗ тоа-
тѣ врѣмѣ, чѣї маї мѣлцї сѣ трасѣрѣ дїнѣрѣ
о семїнцїе сѣрвїалѣ.

Нѣмѣрѣл нородѣлѣдї мїк, алѣтѣдїт маї
тот де слобозїцї аѣ де фїї де слобозїцї,
фѣкѣжнѣдѣсе сѣпѣрѣзѣтор, жл трїмїсѣрѣ ꙗ кол-
лонїї, прїн мїжлокѣл кѣрѣра сѣ ꙗтемее шї
маї бїне кредїнѣца провїнцїїлор кѣтрѣ Рома.
Аста ґра о чїркѣдлѣцїе де оаменї дїн тоа-
тѣ дѣмѣ: Рома жї лѣдѣ робї шї пѣ ѣрмѣ
жї трїмїтѣ Романї.

Кѣ прїчїндїрї де оаре карѣ тѣрѣбѣрѣрї ꙗ
тѣжмплатѣ ла алѣцѣрї шї ла дѣрѣ пѣрѣрїлор,
дѣгѣст рѣжнѣдї ꙗ орашѣ ѣн кѣрмѣдїтор ш'о
гарнїзонѣ; фѣкѣ вѣчнїче трѣпеле лѣгїонѣрї-
лор, лѣ ашѣзѣ пѣ хотѣрѣ, шї ꙗтокмї вѣ-
нїтѣрї ꙗтр'адїнс пѣнѣтрѣ платѣ лор; ꙗ сѣфѣр-
шїт порѣднчї качѣїче вор їспрѣвї анїї сѣдѣж-
бѣї, сѣш прїмѣскѣ мѣлцѣмїрѣ ꙗ банї гар-
нѣ ꙗ мошїї.

Се причиндіа мѣлте сфжршітѣрї реле
 дїн ачѣ жмпжрціре а мошіілор че се фж-
 кѣсе дѣпж Сїлла. Авѣтѣла четхценїлор нѣ-
 маї ера сїгѣр. Дакж нѣ дѣчѣ тот ѣтр
 ачелаш' лок пре солдації ѣнеї тагме де пе-
 дестрїме, еї се дестѣста д'ашезарѣ лор,
 лжса мошіїле не лѣкрате, шї се фжчѣ нї-
 ще четхценї прїмеждїошї; іар дакж ле жм-
 пжрца пе легїонѣрї, амбіціошїї пѣтѣ нѣ-
 маї ѣтрѣн мїнѣт сж факж о арміе ѣ пре-
 тїва репѣвлїчїї.

Аѣгѣст ашезж ошїрї статорнїче шї
 пентрѣ маре. Кжчї романїї ѣнаїнтѣ лѣї,
 н'авѣсесерж трѣпе статорнїче нїчї пентрѣ
 ѣскат нїчї пентрѣ маре. Флотеле лѣї Аѣ-
 гѣст прївѣ маїкѣ сѣмж ла сїгѣранціа не-
 гоцѣлѣї де маре ш'а комѣнікації дѣосебї-
 телор пжрці але жмпжрхції: аїмїнтрелѣ,
 романїї ера стжпжнї мжрїї Мететеране, шї
 пж времѣ ачеїа нѣмаї навїга (плѣта) де
 кжт пж іа, шї прїн ѣрмаре н'авѣ де че
 вржжмаш сжсе тѣмж.

Дїон прѣбїне багж сѣма кж дела жм-
 пжрації ѣкоачї, фѣ маї кѣ аневоѣ д'а скрїе
 історїа, кжчї тоате ера таїнїче; тоате ѣ
 шїїнцжрїле дїн провинції венѣ нѣмаї ла
 кабїнїтѣрїле жмпжрацілор, шї нѣсе маї
 шїѣ де кжт чеїаче небѣнїа шї ѣдржснѣла
 тїранїлор нѣ вої с'аскѣнжж, саж чеїаче іс-
 торїчїї гжндїрж к'ар фі фост.

К а п XIV.

Т і б е р і е .

Пре кѣм есте ѹн рѣѣ каре сапѣ кѣ ачетѣла
 ші фѣрѣ сгомот зѣгазѣла чеі стѣ апаіи-
 те, ші а сфѣршіт жл аніѣкѣ фѣр де весте
 ші ѹмпле кѣмпііле че апѣра, аша ші пѣ-
 пѣтерѣ сѣверанѣ, сѣвт ѡдгѣст, лѣкрѣ фѣр'
 а се сімѣці, ші сѣв Тіберіе рѣстѣрнѣ тоате
 кѣ маре порніре.

Бра о леце де мѣрімѣ (majesté) норо-
 дѣлѣі романеск, каре педепса пе ачела че
 ар фі адрѣснѣт а лѣкра чева жмпротіва
 лѣі. Тіберіе лѣз лецѣ ачѣста ші о апле-
 кѣ нѣ ла атѣмплѣрїле пентрѣ каре ера фѣ-
 кѣтѣ, чі ка сѣ педепсѣскѣ пѣ тоѣці кѣѣці
 ѣра саѣ де каріі авѣ бѣнѣіалѣ; а тре-
 бѣінуѣнѣ рѣѣ ачѣстѣ леце, педепсѣ нѣ
 нѣмаі-фапте, чі ші ворбе, семне, ші кѣр
 гѣнѣѣрї. Кѣчї чеіачеш'спѣн до'з інімі а
 конверсаѣа адої прїетенї нѣ поате фі алт
 чева де кѣт гѣнѣѣрї. Яша дар нѣмаі фѣ
 слобозенїе ла оспеце, а кредїнѣаре атре
 рѣденїі, кредїнѣѣ а робї саѣ слѣѣї: пре
 фѣкѣторїа ші атрїстартѣ стѣпѣнїторѣлѣі
 се жмпѣртѣша пѣтѣтїнѣнѣ, прїетешѣгѣла
 се сокотї ка ѹн лѣкрѣ де прїмеждїе, вор-
 бїрѣ ка о несокотїнѣѣ, вїртѣтѣ ка о а-

мзцире каре ар пѣтѣ с'адѣкз аминте но-
роаделор времиле челе трекѣте.

Нич'о тирзние нѣ маї аспрз де кжт
ачеїа че с'акопере кѣ ѣмбра леуїлор, шї
се зѣгрзвече кѣ възсаоа дрептзциї. Атѣнчї
сз лнѣкз, ка сз зїк аша, чеї неморочїцї
пз лсѣш скжндѣра ачеїа че скзпасерз де
лнекаре.

Тїранїї н'аѣ липсз нич'одатз де мїж-
лоаче лдемжнатїче, ка сз сзвѣршаскз крѣ-
зимиле лор. Аша ничї Тїберїе н'а авѣт лїп-
сз де жѣдекзторї воїошї ка сз осжндѣскз
пз тоцї ачеїа де кжцї авѣ бжндѣлз. Л
времѣ репѣблїчї ера жѣдекзторї ржндѣцї
деосїбїт ка сз жѣдече прїчїнї партїкѣла-
ре, шї сенатѣл нѣ жѣдека де кжт нѣмаї
цзрї лтрѣцї каре сз пжра де народ пентрѣ
вредо грешалз. Тїберїе жл ржндѣї ка сз
жѣдече п'ачеїа карїї, дѣпз нѣмїрѣ д'а-
тѣнчѣ, ар фї грешїт лжѣржнд мзрїмѣ
жмпзрзтѣскз. Сенатѣл кззѣ лтр'о мїк-
шорїке че нѣ се поате спѣне, шї челе маї
алесе мздѣлзрї але лѣї їѣбїте де сежан
прїетенѣл лѣї Тїберїе, ажѣнсерз пжржторї
мїнчїношї.

Мїсе паре кз въз мѣлте прїчїнї але
ачестѣї дѣх сервїал че жмпзрзца атѣнчї
л сенат. Дѣпз че Чезар бїрѣї партїзани
репѣблїчїї, прїетенїї шї врзжмашїї че авѣ
л сенат ажѣтарз д'о потрївз а рждїка

тоатъ пѣтерѣ лецілор че се жмпротѣвѣ пѣ-
терїи салє, шї аї да чїнстїлє чєлє маї ко-
вѣршїтоаре. Шнїї се сїлѣ сзї плакз шї
алцїї сз'л факз држчос. Дїон не спѣне кз
шнїї венїрз жнкз пжнз аколо аї пропѣне
кз поате авѣ слобозенїє д'асє жѣка кѣ
орї че фемєє жї ва плзчѣ. Ячкста жл фз-
кѣ сз нѣ се маї ферѣскз дє сенат шї пз
сенат жл фзкѣ сзл поатз жѣнгїа; дар а-
ста фзкѣ асемєнѣ ка л жмпзрзцїїлє вїї-
тоаре, лїнгѣшїторїї сз нѣ маї поате авѣ
тречере д'а тѣрѣбра дѣхѣрїлє.

Маї наїнте д'асє кѣрмѣї Рома дє
шнѣл сїнгѣр, богзцїїлє чєлор маї дє фрѣн-
те Романїєра не мѣрцїнїте, фїрар фї фост
орї шї кѣм мїжлоачєлє прїн карє лѣѣ
сгзжнє, азз жмпзрзцїї лє рїдїкарз маї
тоате; сенаторїї пїєрдѣрз драгостѣ ачєл
атхт дє марє чєї шмплѣ дє богзцїї; нї-
мїк нѣ се маї пѣтѣ лѣа дє прїн цзрї дє
кхт нѣмаї пєнтрѣ чєзар, маї алєс дѣпз
чє се ашззарз прїн єлє прокѣраторїї, сѣѣ
епїстзцїї лѣї. Кѣ тоате ачєстѣ дє шї іс-
ворѣл богзцїїлор фѣ тзїат, кєлтѣлїлє нѣ
єра тзїатє; траул єра кроїт аша, шї нѣ
маї пѣтѣ нешїнє сз'л дѣкз дє кхт прїн
фачєрїлє дє бїнє алє жмпзратѣлѣї.

Яѣгѣст рїдїкасє пѣтерѣ нороѣлѣї д'а
фачє лєцї, шї д'а жѣѣка грєшалєлє пѣ-
єлїчє; дар жї лзсасє, сѣѣ се фзкѣсє кзї

ласъ, п'ачена д'а фаче дрегхторі. Тіберіе,
 че се темѣ де аднхріле днѣи народа аша
 де маре, жї рїдїкѣ шї прївелегїа ачеста,
 шїа дете сенатѣлї, адїкѣ лѣш ꙗ сѣшї:
 нѣ се поате спѣне кжт де мѣлт се прос-
 тірѣ адхѣріле челор марї де ачѣстѣ кѣде-
 ре а пѣтерії народѣлї. Кжнд народѣл ꙗ
 пѣрца вреднїчїле, воерїї каре ле черѣ фѣ-
 чѣ мѣлцїме де лїнгѣшїрї шї басецїї; ꙗсѣ,
 тоате ачестѣ ера ꙗсоцїте де оаре каре мѣрїме
 шї кѣ вїїнцѣ каре ле акоперѣ, сѣш ꙗкжнд
 народѣлї жокѣрї шї месе, сѣш ꙗ пѣрцїн-
 дї банї шї грѣш: де шї прїчина пентрѣ
 каре ле фѣчѣ ера де мїкѣ кѣвїїнцѣ,
 мїжлоачеле ꙗсѣ авѣ оаре каре нобїлїтате,
 кжчї сѣ кѣвїїне фоарте мѣлт днѣи ом ма-
 ре сѣ кжшїце фаворѣл народѣлї прїн дѣр-
 нїчїе. Дар дѣпѣ че народѣл нѣмаї авѣ
 нїмїк сѣ дѣ, шї жмпѣратѣл ржндѣлї сїн-
 гѣр тоате дрегхторїїле, ꙗнѣмеле сенатѣ-
 лї, фїеш каре ле черѣ шї ле добжндї кѣ
 мїжлоаче невреднїче; лїнгѣшїрѣ, не рѣшї-
 нарѣ шї алте дѣмѣрї скжрнѣве, фѣрѣ ка
 нїше мещешѣгѣрї тревдїнчоасе дѣ а жѣнѣ
 аколо.

Кѣ тоате ачестѣ нѣ се паре кѣ Тїбе-
 ріе ар фї воїт сѣ смерѣскѣ сенатѣл, кжчї
 тот дѣадна се пѣжнѣкѣ кѣ трѣпѣлї ачеста
 се аплѣкѣ ла робїе; тоатѣ вїаца лѣї есте
 пѣїнѣ дѣ ачѣстѣ непѣлѣчере: дар ел ера ка
 12**
 чїї

чеї маї мѣлцї оаменї, пофтѣ лѣкрѣрї
 жмпротївїтоаре; политика лѣї престе тот
 нїчї декѣм нѣсе ѣнѣ кѣ патїмїле сале челе
 партїкѣларе. Ёл пофтѣ ѣн сенат слобод
 шї дестоїнїк д'афаче чїнсте кжрмѣрїї са
 ле; дар жл пофтѣ асеменѣ ка сз мѣлцѣ-
 мѣскз ꙗ тоате мїнѣтеле темерїле сале,
 жалѣзїїле, шї ѣржчѣнїле: кѣ ѣн кѣвжнт,
 омѣл де стат се сѣппѣнѣ не нчетат омѣ-
 лѣї де ржнд.

Ної ам спѣс кз народѣл добжндїсе
 алтз датз дела патрїчї дрептѣл д'а авѣ
 маїїстрацї дїнтрє мѣдѣлзрїле лѣї, карїї
 сзл апере де сѣпжржрїле шї недрептзцїле
 чеї сар фаче. Шї спре афї ꙗ старе д'а пѣ-
 не ꙗ лѣкраре пѣтерѣ ачѣста, жї деклара-
 рж сфїнцї шї не сїлѣцї; шї сз порѣнчїсе
 ка орї чїне ва нечїнстї ѣн трїбѣн саз кѣ
 фапта саз кѣ ворба, нѣмаї де кжт сз
 фїе педепсїт де моарте. Яша жмпжрацїї
 фїїнд жмѣржжацї кѣ пѣтерѣ трїбѣнїлор,
 кжщїгарж шї прївїлегїѣл лор; шї пз те-
 меїѣл ачестга оморжрж мѣлцїме де оаменї.
 Пжржторїї мїнчїношї кѣ маре леснїре жш
 сзвжршѣ трѣба лор, шї кжнд нѣ гзсѣ
 алтз грешалз омѣлѣї, нѣмаї де кжт жл
 архта кз а окжржт пе жмпжратѣл, каре,
 дѣпз кѣм зїче Плініе, ла мѣлцї не вїно-
 вацї прїчїндї моартѣ.

Місц паре лсх кх оаре каре вікlesh-
 гдрї нх ера л времіле ачелк аша вредніче
 де ржс прекдм нїсе пар л зїоа де астззї.
 Нх почї сз причеп л че кіп пдтк Тїверїе
 сз порднчкскз д'а осхндї п'дн ом кзчї
 шад' вхнддт каса л преднх кх статда жм-
 пхратдлдї; Нічї л че кіп Дометїан осхн-
 ді о фемее ла моарте кзчї са десбрзкат
 лнаїнтк кіпдлдї сзх, шї п'дн орошан кзчї
 ждгрзвісе пе пхреції касїї сале хартеле Пз-
 мхнтдлдї; нічї л че кіп фаптеле ачестк
 нх лсдфла л дххдл Романїлор ідеа чене
 дад' еле л зїоа д'акдм. Сокогеск кх чк
 маї маре причїнх а ачестора есте, кх дх-
 пх че Рома ш'а скїмбат кхрмдїрк, ачїа
 че л зїоа де астззї нїсе паре не вхтзмз-
 тор, атднчї пдтк сз причїндїаскз маре
 пагдбвз. Ш'ачкста о жддек дїн челе че
 ведем л зїоа де астззї ла дн нкм, дн-
 де, кх тоате кх нх се поате ндмі тїрх-
 нїе, есте опрїт д'абк чїнева лтрд сзхнз-
 татк днїї персоане.

Нх почї сз так нїмік дїн кхте ар
 пдтк сз факз кднокдт дххдл норддлдї
 романеск. Вл се обїчндїсе аша де таре а
 се сдппдне ш'а нхдзжддї ферїчїрк са де-
 ла стхпжнї лдї, лкхт дхпх моартк лдї
 Германїкдс архтх семне де жале шї де
 деснхдзжддїре, каре нх се маї афлх лтре
 ної. Л дескрїерїле історїчїлор сз веде л
 трїс-

тристарѣ пѣблїкѣ фюарте маре, лѣнгѣ шї
некѣмпзтатѣ: ш'ачѣста нѣ ера жѣкѣрїе,
кѣчї норода л'трег нѣ лаѣдѣз нїчї лїнгѣ-
шеце кѣ фѣцѣрнїчїе.

Норода романеск каре нѣмаї авѣ
парте ла кѣрмѣре, алкѣтѣїтѣ маї десло-
возїцї саѣ де оаменї фѣр де мешешѣг че
трѣїа дїн келтѣїаа вїстїерїї пѣблїче, нѣ
сїмѣѣ де кѣт слѣбїчѣнѣ лѣї, ел с'амѣра
ка копїї шї фемеїле че се тѣнгѣеск прїн
пѣжнѣ, шї вѣзѣнд кѣ нѣ аре че сѣ маї
факѣ л'чепѣ сѣ нѣдѣждѣскѣ л'Германї-
кѣс, де каре лїпсїндѣсе асеменѣ, кѣзѣ кѣ
тотѣл л'деснѣдѣждѣре.

Оаменїї ачїа обїчнѣеск сѣсе тѣмѣ де
не норочїре, карїї фїїндѣ кѣ тотѣл ненор-
очїцї, нѣмаї аѣ пентрѣ че сѣсе маї тѣ-
мѣ, ш'ар пѣтѣ зїче ка Андромак: бїне
ар фї фост ка сѣ ам прїчїнѣ амѣ темѣ!
л'зїа де асѣзї сѣ афлѣ чїнчїзечї де
мїї де оаменї ла Неапол, карїї нѣ трѣ-
еск де кѣт кѣ тарѣз, шї наѣ алѣ богѣ-
чїе де кѣт кѣте ожѣмѣтате де кѣмаше,
шї кѣ тоате кѣ сѣнт чїї маї ненорочїцї
оаменї пре Пѣмѣнт, тремѣрѣ де фрїкѣ
вѣзѣнд кѣте пѣцїнтел фѣм пе вѣрфѣл
вѣзѣфѣлѣї; небѣнїа жї фаче сѣ се тѣмѣ
да нѣ рѣмѣнѣ ненорочїцї.

К а п XV.

ПЕНТРЪ ЖМПХРАЦІІ ДЪПЪ КАІДС
КАЛІГДА, ПЖНЗ ЛА ЯНТОНИНЪ.

ДЪПЪ ТІБЕРІЕ ДРМЪ КАЛІГДА, ПЕНТРЪ АЧЕ-
ТА ОБІЧНДІА А СЕ ЗІЧЕ КЪ НИЧ' ОДАТЪ НАД
СТЪТЪТ РОБ МАІ БЪН НИЧІ ТІРАН МАІ РЪД.
Ш'АЧЪСТА ДРМЪЗЪ ФІРЕЩЕ, ФІІНД КЪ АЧЕЛА
ЧЕ СЕ МІНДНЪЗЪ ШІ СЕ ТЕМЕ ДЕ О НЕ МЪР-
УНІТЪ СТЪПЖНІРЕ А ДНДІ ТІРАН, СЕ НЕБЪ-
НЕЩЕ ШІ МАІ МЪЛТ КЖНД СЪ АТЖМПЛЪ СЪО
ДОБІНДЪСКЪ ШІ ЕЛ АСЪШІ.

КАЛІГДА АШЕЗЪ ІАРЪШ КОМІСІІ НОРО-
ДЛАХІ, ПЪ КАРЕ ТІБЕРІЕ ЖІ РЖДІКАСЕ, ШІ
СТРІКЪ ПРАВИЛА ЧЕ ОСЖНДЪ ПЪ АЖЪРЪТОРІІ
МЪРІМІІ, ПЪ КАРЕ О АШЕЗАСЕ ПРЧЕДЕСОРДА
СЪД. ДЕ ДНДЕ ПОАТЕ ЧІНЕВА СЪ СЪМЪІАСКЪ
КЪ АЧЕПЪТЪЛ ЖМПХРЪЦІІ ДОМНІЛОР РЪІ, СА-
МЖНЪ АДЕСЪ КЪ СФЖРШІТЪЛ АЧЕЛОР БЪНІ.
КЪЧІ НЪМАІ ДІН ФАНДАСІЕ СЪ СІЛІСК АФАЧЕ
ЖМПРОТІВА ЧЕЛОР МАІ НАІНТЕ ДЕ ДЖНШІІ,
А ВРЕМЕ ЧЕ ЧЕІ БЪНІ ЛЪКРЪЗЪ А ТОТ КІНДА
АДЕМНАЦІ НЪМАІ ДЕ ВІРТЪТЕ. ШІ АТР'АДІ-
ВЪР ДЕЛА О АСФЕЛ ДЕ ПОФТЪ А ДОМНІЛОР
КА СЪ ФАКЪ ЖМПРОТІВА ЧЕЛОР МАІ НАІНТЕ
ДЕ ДЖНШІІ, ДРМЪЗЪ МЪЛТЕ РЖНДЪЕЛІ АТЖТ
БЪНЕ КЖТ ШІ РЕЛЕ. ДАР ЧЕ АДЪ КЖЦІГАТ РО-
МАНІІ ДІНТР'АЧЪСТА? КАЛІГДА СТРІКЪ ЛЕЦЪ
ЧЕ СЕ ПЪРЪ КЪ АЖЖЪТЪ МЪРІМЪ АЖЪРАТЪ,
ШІ

ші ꙗ локѣла ачеѣа осѣндѣ ла моарте ос-
тѣшеѣе пѣ тоѣи ачеѣа че нѣї пѣлѣѣ. Ш'а-
чѣста нѣ ера нѣмаї асѣпра вѣрѣнѣї сена-
тор, дар ѣнѣ ꙗкѣ кѣѣтѣла спѣнѣѣрат
песте тот сенаѣла кареї амерѣнца сѣла
кѣреѣе.

Ачѣстѣ тѣрѣнѣе грозавѣ венѣ кѣр дѣн
фѣрѣ обѣчеїдѣлѣї ш'а дѣхѣлѣї романѣлор.
Кѣзѣндѣ фѣр де весте ꙗ тѣрѣнѣе, шѣ не маї
кѣѣїгѣндѣ мѣндѣт макар де одѣхнѣ, чѣ тѣ-
рѣндѣсе дѣн стѣпѣнѣре ꙗ робѣе, шѣ дѣн
протѣвѣ, нѣ ера нѣч'одатѣ гата д'о скѣм-
барѣ вѣїтоаре, прѣн мѣжлочѣрѣ ѣнор нѣзра-
вѣрѣ маї дѣлѣї. Аспрѣмѣ нѣзравѣрѣлор рѣ-
масѣ, шѣ тѣранѣї се пѣрѣта кѣ орошанѣї
прѣкѣм маї наїнте орошанѣї кѣ нѣмѣрѣле
стрѣїне, шѣї кѣрмѣїа кѣ ачелаш кѣп. Сѣл-
ла їнѣрѣндѣ ꙗ Рома, се пѣрѣтѣ тот аша
прѣкѣм се пѣрѣтасѣ кѣндѣ а їнѣрат ꙗ дѣте-
на, ꙗтрѣвѣїнѣѣндѣсе кѣ компатрѣїоѣїї лѣї
прѣкѣм се ꙗтрѣвѣїнѣѣсѣ кѣ алѣте нѣмѣрѣї
стрѣїне. Стѣпѣнѣрѣїле ачелѣ че се сѣппѣн
пѣѣїн кѣѣте пѣѣїн, кѣндѣ н'аѣ лѣѣї се кѣр-
мѣеск дѣпѣ обѣчеїѣрѣїле лор.

Романѣї вѣзѣндѣ ла Театрѣрѣї то-д'аѣ-
на пѣ лѣптѣторѣї жѣнѣїнѣдѣсе, се фѣчѣ шѣ
маї сѣлѣѣтѣкошѣї. Спѣнѣ кѣ Кладѣ кѣ кѣт
маї мѣлат венѣ ла ачесте лѣпѣте кѣ атѣт
се фѣчѣ маї вѣрѣѣтор де сѣнѣѣе. Дѣн пѣл-
да ачестѣї домн, карѣ ꙗнаїнте ера фѣре-
ѣе

ЩЕ БЛЖНА ШІ ДЪП'АЧЪСТА СЕ ФЪКЪ АСПРЪ,
ВЕДЕМ КЪ ЕДЪКАЦІА ВРЕМІІ АЧЕЛІА, АВЪ МА-
РЕ ДЕОСІБІРЕ Д'АНОАСТРЪ.

РОМАНИІ ОБІЧНІЦІ Д'АНЪ СОКОТІ АТРЪ
НІМІК НАТЪРА ОМЕНЪСКЪ, ШІ КЪСНІНДЪШІ
КОПІІ ШІ РОБІІ, НЪ ПЪТЪ СЪ КЪНОАСКЪ ВІР-
ТЪТЪ, КАРЕ НОІ О НЪМІМ ІДВІРЕ ДЕ ОАМЕНІ.
ШІ ДІН КАРЕ АЛТЪ ПРИЧІНЪ СЪ ФАК ДНЕЛЕ
ДІН КОЛЛОНИЛЕ НОАСТРЕ АША ДЕ АСПРЕ ШІ
СЪЛЪВЪТІКОАСЕ, ДЕ КЪТ НЪМАІ КЪСНІНД О
ПАРТЕ ДЕ ОАМЕНІ НЕНОРОЧІЦІ? АША ДАР
КЪНД ДН НЪМ ЕСТЕ АСПРЪ А КЪРМЪІРЪ ЛДІ,
ЧЕ ПОЦІ СЪ МАІ НЪДЪЖДЕШІ ДЕ БЛЖНДЕЦЪ
НЪРАВЪРІЛОР ЛДІ ШІ ДЕ ДРЕПТАТЪ КАРЕ ФІ-
РЕШЕ ЕСТЕ АСЪФЛАТ А ФІЕШ КАРЕ.

КЪНД ЧІНЕВАШІ ЧІТЕШЕ ІСТОРИА, КЪР-
ТЕШЕ ВЪЗЪНД КЪТ НОРОД АЪ ОМОРЪТ ЖМ-
ПЪРАЦІІ КА СЪІ ІА АВЪТЪЛ. А НІЧ'О ІСТО-
РІЕ НОЪ НЪ СЕ МАІ ВЕДЕ АСЕМЕНЪ, Ш'АЧЪС-
ТА ТРІБЪ С'О ДЪМ, ДЪПЪ КЪМ ЗІСІІ, ЛА
НЪРАВЪРІЛЕ НОАСТРЕ КАРЕ СЪНТ МАІ ДЪЛЧІ,
ШІ ЛА РЕЛІЦІЕ КАРЕ ЕСТЕ МАІ АФРЪНЪТОАРЕ.
КЪТРАЧЕСТЪ А ВРЕМІЛЕ НОАСТРЕ ДОМНЪЛ НЪ
АРЕ АДЕСПОІА ФАМІЛІІЛЕ СЕНАТОРІЛОР КАРІІ АЪ
ХЪПІТ БОГЪЦІІЛЕ ЛЪМІІ; НОІ А ЗІОА ДЕ АС-
ТЪЗІ ТРЪІНД КЪ КЪМПЪТ СЪФЛЕТЕСК, СЪНТЕМ
МАІ А СІГЪРАНЪ, ШІ НІЧІ КЪ НЕ ЖЪДЕКЪ
ВРЕДНІЧІ ДЕ КОНФІСКАТ.

НОРОДЪЛ РОМІІ, АДІКЪ ПАРТЪ АЧЕІА ЧЪ
ДЕ ЖОС ДЕ ТОТ, НЪ ДРА НІЧІ ПЪ ЧЕІ МАІ

аспрї тїранї. Кзчї дѣпз че'ш пїердѣсе стх-
 пжнїрѣ шї нѣ се маї дѣлетнїчѣ дтр'але
 рхсвоїдлї, се фхкѣсе чел маї држт нѣм
 пз лѣме. Сокотѣ мешешдгдрїле ка пз нї-
 ще лѣкрзрї але ровїлор, шї прїмїнд гржѣл
 чеїсе жмпзрцѣ, пзрхсї кѣ тотѣл лѣкрарѣ
 пзмжнтѣлї. Се обїчнї дї а ведѣ жокѣрї шї
 театрѣрї, шї не маї авжнд трїбнї ка сз
 аскѣлте кѣвжнтѣрїле лѣї, нїчї боерї ка сз
 маї факз, сокотѣ ачесте зздзрнїчїї ка
 нїше лѣкрѣрї дѣтрѣбдїнцз, шї ленѣ лѣї жл
 фхчѣ сз ле їбѣскз шї маї мѣлт. Се д
 трїста народѣл пентрѣ моартѣ лѣї Калї-
 гѣла, Нерон, Комод шї Каракал кѣ тоате
 кз ера атжт дѣ небнї, дар тот жї їбѣ
 фїїн-кз ерѣ дѣцї кѣ тотѣл ла ачеїа че їб-
 бѣ народѣл, дѣ мѣлте орї прїмеждѣїн-
 дѣшї шї дсѣшї вїаца лор ка сзї прїчїнд-
 їаскз плзчере. Пентрѣ народѣ жертфѣ тоа-
 те коморїле жмпзрзцїї, пз каре їспрзвїн-
 дѣле, дѣсноїа фамїлїїле челе марї, прїн
 каре народѣл кжщїгжнд роаделе тїранїї шї
 спрїжїнїндѣсе дѣ сзрзчїа лѣї нѣ врѣ сзї
 маї песе. Дсфел дѣ стзпжнїторї трїбдїа
 фїреще сз драскз пз чеї бнї: щїїнд кз нї
 нїч'одатз носжле поатз лѣѣда фаптеле лор
 челе небднѣшї. Сѣпзрзцї дѣ нїскаї ворбе
 жмпротївз сѣѣ дѣ тзчерѣ дндї четзцѣн
 страшнїк, жмбзтацї дѣ лѣдѣле народѣ-
 лѣї прост, венѣ д старе д'аш дкїндї кз
 кж-

кярмѣрѣ лор фаче феричирѣ пѣбликѣ, ші
кѣ нѣмаї оаменїї чеї рѣї ворбекск пентрѣ еа.

Калїгѣла ера ѣн адевѣрат софіст жн
аспрїмѣ са: фїн-кѣ сѣ тѣрѣѣ д'о потрї-
пѣ дїн янтонїе шї ядѣст; зїчѣ кѣ ар
педепсї пѣ консѣлї дак'ар сѣрѣзторї зїоа
де веселїе пентрѣ бїрѣнѣа дела якѣїѣм,
шї їар педепсї жнкѣ дакѣ н'ар сѣрѣзто-
рїо, шї дрѣсїла, кѣрїа ел дѣрѣї чїнстїрї
дѣмнезеешї дѣпѣ че мѣрї, зїсе кѣ есте пѣ-
кат с'о пѣжнѣгѣ кѣчї есте озеїѣѣ, шї сѣ н'о
пѣжнѣгѣ їар есте пѣкат кѣчї е сора лѣї.

їатѣ прївелїшѣ лѣкрѣрїлор оменешї.
ян їсторїа ромїї сѣ вѣд атѣтѣ рѣзѣоле,
атѣта сѣнѣе вѣрѣат, атѣтѣ нороаде дѣ-
рѣпѣнате, атѣтѣ фапте марї, атѣтѣ
трїѣмфѣрї, атѣта полїтїкѣ, атѣта жн-
целепѣѣне, мїнте, статорнїчїе шї кѣраж;
кѣѣетѣл ачела д'а коппрїнде тот аша де
бїне формат, аша де бїне цїнѣт, ш'аша
дебїне сѣвѣршїт, акѣм ачестѣ тоате кад
жн несацїѣ а чїнчї шасе фїарѣ сѣлѣатї-
че. ѣефел! ячест сенат нѣ кѣрѣцїсе атѣ-
ѣа краї де кѣт нѣмаї ка сѣ казѣ ел жн-
сѣшї жн чѣ маї де жос робїе а ѣнѣра дїн
чеї маї не вреднїчї четѣценї д'аї сѣї, шї
сѣсе стїнѣгѣ прїн кѣр хотѣрѣрїле сале! чї-
неба нѣшї жнналѣѣ пѣтерѣ де кѣт ка
с'овазѣ маї бїне рѣстѣрнатѣ! оаменїї нѣ
се сїлеск ашї адѣога пѣтерѣ де кѣт ка с'о

вазз кззхна жмпротіва лор жнсші прін
ніше мжіні маї ферічіте!

Дѣпх че оморжрз пз Калигѣла, сена-
тѣл с'адѣнз ка сз ашезе о формз де кжр-
мѣре. Ан времѣ че се кібзѣа, оаре каре
солдаці інтрарз жн палат касз жжфѣас-
кз: гзсірз жнтр'ѣн лок жнтѣнекос п'ѣн
ом тремѣржнѣ де фрїкз; ачеста ера Кладѣ-
ей жл жнкїнарз де жмпзрат.

Кладѣ іспрзві піерѣерѣ векїлор ржн-
ѣѣелї, джнѣ офїцерїлор дрептѣл д'ажѣѣе-
ка. Рзсвоѣеле лѣї Марїѣс ш'але лѣї Сїлла
нѣ се фзчѣ ѣекжт касз вазз чїне ва абѣ
дрептѣл ачеста, сенаторїї аѣ осташії; дѣр
фандасїа ѣнѣї не сокотїт о ржѣїкз атжт
ѣела о парте кжт шї ѣела алта: ісправз
чѣдатз а ѣнеї дїспѣте че тѣрѣѣрасе тоа-
тз лѣмѣ.

Нѣ есте нїч'о стзпжнїре маї не мжр-
їнїтз де кжт ачеїа а ѣнѣї прїнц че ѣр-
мѣзз дѣпх репѣблїкз; кжчї поате сз дї-
ѣз тоатз пѣтерѣ народѣлѣї че нѣ пѣтѣсе
сзсе мжрїнѣскз пз ел жнсші. Пентрѣ
ачеїа ної веѣем жн зїоѣ де астззї кз
країї Данїмарчїї стзпжнєск маї тїржнїче-
ѣе де кжт чеї лалцї жн ѣѣропа.

Норѣѣл нѣ фѣ маї пѣцїн кзлкат де
кжт сенаѣл шї осташії. Ної ам вхзѣт
кз пжнз жн времѣ жмпзрацїлор, ел фѣ-
сеєе атжт де рзсвоїнїк, жнкжт ошїрїле че

рѣдѣка дѣн ораш жмвѣца рѣдѣла нѣмаї дѣ
кѣт шї мѣрѣѣ дѣрѣт ла вѣрѣжмаш. Ан
рѣсѣоале чївїле але лѣї вїтїліе шї вѣспа-
сїан, Рома жн прада тѣтѣлор амбїціо-
шїлор шї плїнѣ дѣ орошанї фрікош, тре-
мѣра дѣ фрікѣ жннїнѣтѣ челор маї дѣн
тѣї солдацї че с'апропїа дѣ еа.

Старѣ жмпѣрацїлор нѣ ера маї зѣ-
нѣ, фїїн-кѣ нѣ ера нѣмаї о арміе каре
ар фї авѣт дѣрѣтѣл саѣ андрѣснѣла д'а-
фаче ѣнѣл; ера лѣсне ка ѣнѣл сѣсе факѣ
д'о арміе каре сѣ нѣ се прїмѣскѣ д'алта,
шї ачїа сѣ факѣ пѣ алтѣл.

Аша, прѣкѣм мѣрїмѣ рѣпѣблїчїї фѣ
ненорочїтѣ кѣрмѣрїї рѣпѣблїчїї, мѣрїмѣ
жмпѣрѣцїї фѣ ненорочїтѣ вїецїї жмпѣра-
цїлор. Дакѣ еї н'ар фї авѣт дѣ кѣт нѣ
маї о царѣ дѣ мїжлок касѣ апѣре, еї нар
фї авѣт дѣ кѣт о сѣнѣрѣ арміе, каре,
фѣкѣнѣдїї одаѣтѣ, ар фї чїнѣтїт лѣкрѣл
мѣнїлор сале.

Солдацїї фѣсѣсѣрѣ лїпїцї кѣ фамїліа
лѣї ѣезар, каре ера рѣспѣнѣзѣтоаре дѣ тоа-
те фолосѣрїле челе фѣкѣсе рѣвѣлѣцїїа. Вре-
мѣ венї ка тоате фамїліїле челе марї але
ромїї сѣ фїе кѣрѣцате д'алѣї ѣезар, шї
алѣї ѣезар ансѣш' сѣсе стїнгѣ жн Нѣрон.
Пѣтерѣ чївїлѣ, пѣ каре о доборѣсе не'нче-
тат, нѣмаї ера жн старе д'асе жмпрѣтї-

бі оуірілор, ші оуіріле фіеш каре вртѣ ѡ
жмпзрат.

С'алхтѡрзм аичі деосебітеле времї.
Кжнд Тіберіе жнчепѡ а жмпзрзці, че фо-
лос нѡ авѡ ел дела сенат! Ёл афлз кз
армііле Ілірії ш'але Германії се рждікасера
асѡпрзї; ле дзрѡді кжтева черерї, зїкжнд
кз челе лалте спжнзѡрз дїн воїа сенатѡ-
лѡї; ші ле трїмісе депѡтаці дїн партѣ
ачестѡї трѡп. Чеїаче аѡ жнчетат д'асе те-
ме де пѡтере жнкз пот сз чїнстѣскз стз-
пжнїрѣ. Кжнд спѡсерз осташілор кѡмкз
віаца фіїлор жмпзратѡлѡї ш'а сенаторїлор
с'афлз жн маре прїмеждїе, се кжїрз, се
сѡппѡсерз ші се мзртѡрїсїрз вреднїчї де
педѣпсз; дар дѡпз че сенатѡл се дзрз-
пжнз кѡ тотѡл, нїмзндї нѡї маї паса.
Отон жн задар пѡне кѡвжнт солдацілор
деспре вреднїчїа сенатѡлѡї; Вітелїѡс жн
задар трїміте пз чеї маї де фрѡнте се-
наторї ка сзї жнкее пачѣ кѡ Веспесїан;
ші жнтр'адевзр жнтр'ѡн мїндт нѡ поате
чїнева сз дѣ кредет ѡндї ом кѡ ранг че
жнкз маї де наїнте шаѡ піердѡт стзпж-
нїрѣ. Арміїле нѡ прївїрз п'ачеці депѡ-
таці де кжт ка пз нїше робї невреднїчї
аї ѡндї стзпжн че нѡ вртѣ сз кѡноаскз.

Да Рома ера ѡн обїчеї веки ка ачела
че трїѡмфа сз жмпарцз кжцва дїнарї ла
солдаці: аста ера пѡцін лѡкрѡ. Ан ржс-

Боале чївіле адхогарз дарѣл ачеста. Ялтз датз жл фзчѣ кѣ банїї че лѣа дела врзш-
машї, дар жн ачесте времї не норочїте
детерз банїї четзценїлор; шї солдації врѣ
сз аїбз парте аколо ѣнде нѣ фзкѣсерз
нїч'о жзфѣре. Ячесте жмпзрцїрї н'авѣ лок
маї наїнте де кжт дѣпз ѣн рзсбої: Нерон
ле фзкѣ шї жн време де паче. Солдації
те обїчнѣрз ла ачѣста шї скжршнїрз жн-
протїва лѣї Галба че ле зїчѣ кѣ кораж кж
ел нѣ цїе сз'ї кѣмпере чї сз'ї алѣгз.

Галба, Отон, Вітелїѣс, нѣмаї доар
кж трекѣрз прїн жмпзрзцїе. Веспасїан фѣ
фзкѣт ка шї еї де солдації: ел нѣ жнгрї-
жї жн тот кѣрсѣл жмпзрзцїї сале де кжт
арестаторнїчї жмпзрзцїа че фѣсесе пз мжї-
нїле ашасе тїранї ѣнѣ дѣпз алтѣ д'опо-
трївз аспрї, маї тоцї фѣрїошї, фзрз соко-
тїнцз, шї пентрѣ маї маре не норочїре,
дефржнзцї фзрз мзрцїнїре.

Тїтѣс, че ѣрмз дѣпз ел, фѣ ферїчї-
рѣ нѣмѣлѣї романеск. Дометїан фзкѣ сз
те вазз о фїарз но'з, маї аспрѣ саз маї
не жндѣплекат де кжт чеї маї наїнте де
джнѣл пентрѣ кж ера шї чел маї фрїкос.

Глобозїцїї лѣї чеї маї їѣбїцї, шї дѣ-
пз кѣм зїк ѣнїї, жнѣш небаста лѣї, вж-
зжнд кж есте прїмеждїос атжт врзжмашї-
лор кжт шї прїетенїлор, кѣ бжнѣлїле лѣї
челе не кѣрмате, жл оморжрз, дар маї

НАІНТЕ ДЕ УЧІДЕРЕІ КХДТАРХ УН УРМХТОР,
Ш'АЛ'СЕРХ ПХ НЕРВА, БХТРХН ВЕНЕРАБЛ (КХ-
ВІОС.)

Нерва прімі пх Траіан кареле фх чел
маї бдн. прінц, дін кхці історіа аворбіт
вр'одатх. Феріче д'ачеїа че се нхскдрз сдпт
жмпзрзціа лдї, фіін-кх ніч'одатх н'авд
нороддл романеск жмпзрат аша де фері-
чіт ші атхт де слзвіт. Політік маре,
Гензрар бдн, ом кд фіре бднх че ідбѣ сз
лхкрезе челе бдне, кд сдфлет нобіл ші лх-
мінат каре хї архта то-д'адна че е маї
бдн, кд о інімх дарнікх ші маре, ші кд
тоате віртдціле, фхрх сзсе повхрнѣскх
вр'одатх ла вр'о ковхршіре; кд ун кд-
вхнт ел фд омдл чел маї потрівіт д'а-
чінсті натдра оменѣскх, ші д'а карактерісі
пе чѣ ддмнезеїаскх.

Бл сзвхрші кдцетдл лдї Чезар, ші
фзкд кд ісправх рзсвоїдл жмпротїва Пар-
цілор. Орї чїне алтдл с'арфі прхпхдіт жн-
тр'о апдкхтдрз унде прїмеждїїле ерѣ то-
д'адна де фацх ші скхпхріле депзртате,
унде трїбдіа негрешїт а бірді, ші унде
нх ера сігдр кх нх ва перї ддпх че ва
бірді.

Не жнлеснїрѣ ста атхт жн локдрїле
а до'х жмпзрзції, кхт ші жн кїпдл д'а
фаче рзсвої кд до'х нороаде. Де апдка
дрдмдл Арменїї кхтре ісвоарзле Тїгрдлді
ш'але

ш'але вѣфратѣлѣи, да песте о царѣ мѣн-
тоасѣ шѣ сѣлникѣ пе ѣнде нѣ пѣтѣ дѣче
челе требѣнчѣасе, шѣ арміа ерѣ сѣ фѣе жѣ-
мѣтѣте прѣпѣдѣтѣ маѣ наѣнте дѣ а жѣнѣ
жѣ Мѣдѣа; дѣ ѣнтра маѣ пе жѣс кѣтре Мѣ-
дѣа прѣн Нѣсѣр, гѣсѣ о пѣстѣетѣте гѣозѣ-
вѣ каре дѣспѣрѣцѣ челе дѣ ѣ жѣмпѣрѣцѣи; дѣ
врѣ сѣ трѣкѣ жѣнкѣ маѣ прѣ жѣс шѣ сѣ
мѣргѣ прѣн Мѣсопѣтамѣа, трѣчѣ прѣнтрѣ о
царѣ о парте лѣкратѣ ш'алта жѣнекатѣ;
шѣ Тѣгрѣл кѣ вѣфратѣл кѣргѣндѣ дѣла мѣа-
зѣ ноапте спре мѣазѣ зѣ, нѣ'л ерта сѣ
ѣнтра жѣ царѣ Фѣр' але трѣче, нѣчѣ сѣле
трѣкѣ фѣр' асе прѣмеждѣи.

Кѣт пѣнтрѣ кѣпѣл дѣ афаче рѣсѣоѣ жѣм-
прѣтѣва а дѣ ѣ нацѣи, пѣтерѣ Рѣманѣлѣр
сѣта жѣ пѣдѣстрѣмѣ лѣр чѣ маѣ пѣтерѣникѣ,
чѣ маѣ тарѣ, шѣ чѣ маѣ бѣне рѣгѣлатѣ
дѣн дѣме.

Парѣи н'авѣ нѣч'о пѣдѣстрѣме, дѣр
авѣ о кѣлѣрѣме мѣнѣнатѣ: еѣ сѣ бѣтѣ дѣ-
дѣпарте ѣнде н'ажѣнѣцѣ армѣле Рѣманѣ-
лѣр; сѣлица прѣ рѣр пѣтѣ сѣ'ѣ а жѣнѣгѣ:
армѣле лѣр ера арк шѣ сѣцѣцѣ гѣозѣве: еѣ
маѣ мѣлт жѣкѣдѣ о арміе дѣ кѣт о бѣ-
тѣ: пѣ еѣ жѣ задѣр жѣ лѣа ла гѣоанѣ кѣчѣ
сѣ бѣтѣ фѣцѣндѣ, фѣчѣ пе врѣжмѣшѣ сѣ
сѣ дѣпѣртезе кѣ кѣт сѣ апропѣа дѣ еѣ шѣ
нѣ лѣса прѣн лѣкѣрѣле лѣр дѣ кѣт гѣрнѣ-
зонѣле. дѣпѣ че жѣ прѣндѣ сѣдѣ жѣ стрѣжм-

тора д'аї стріка, її ардѣ кѣ іскѣсінцѣ
тоате цзріле дѣ прін преждѣл ошїрілор
врѣжмѣшеці шї ле ліпсѣ пѣнѣ шї де іар-
вѣ: жн сфжршіт її фѣчѣ рѣсвоїдл маї аша
прекѣм жл фак шї жн зїоа де астѣзі п'а-
челе локѣрі.

Взтр'ачестѣ легіонѣріле Ілірії ш'але
Германії, че дѣчѣ лн рѣсвоїдл ачеста, нѣ
ера вѣне пентрѣ локѣріле ачелѣ: солдації
обїчнїці а мѣнка мѣлт лн цзріле лор,
аколо мѣрѣ маї тоці.

Ш'аша че нѣ пѣтѣсе фаче маї нїч'о
націе, касѣсе апере де жѣгѣл Романеск, Пар-
ції о фѣкѣрѣ, нѣ ка нїще не бїрѣції, чї
ка нїще апѣрації де локѣрі.

Адрїан пѣрѣсі цзріле че лѣсѣ Траїан,
шї мѣрѣніні лмпѣрѣціа пѣнѣ лн вѣфрат;
шї е де мїраре кѣ дѣп'атѣтѣ рѣсвоае ро-
манії нѣ пїердѣрѣ де кѣт нѣмаї чеїаче
врѣрѣ сѣ пїарѣж, шїї ка марѣ че нѣсе фа-
че маї мїкѣ де кѣт нѣмаї кѣндл ва еа
сїнгѣрѣ сѣсе трагѣ ла але сале.

Івѣртарѣ лѣї Адрїан прїчїнѣї мѣлтѣ
кѣртїре. лн кѣрѣїле челе сфїнте але Ро-
манїлор се четѣ кѣ кѣндл Тарчїніе врѣ сѣ
зїдѣскѣ капїтолѣ, гѣсі лн локѣл чел маї
вѣн мѣлте алте статѣї дѣмнезееції: лн-
требѣ пе гѣчїторї де боеск сѣдѣ локѣл
лор лѣї Жое: тоате прїмірѣ, афарѣ де
Марс, де Тїнереце шї де дѣмнезедл Терм.
Ла

Да ачѣста се ашезарѣ треї пзрерї релїї-
оасе, адїкѣ кѣ народѣл лѣї Марс нѣ ва
да нїмѣнѣї локѣл чева цїнѣ; кѣ тїнере-
цѣ Романѣ нїчї декѣм нѣ вафї вїрѣтѣ;
шї кѣ лн сфжршїт Адмнїезѣл Терм ал
Романїлор нїч'одатѣ нѣ се ва траѣе лн
апої, каре кѣ тоате ачестѣ се лнѣжм-
пларѣ сѣбѣт Адрїан.

К а п XVI.

Пентрѣ старѣ лмпзрзцїї дѣла
Антонїн пѣнѣ ла Пробѣе.

Времіле ачелѣ, лмвзцзтѣра стоїчѣскѣ
лнчепѣсе сѣсе прїмѣскѣ шї сѣсе лнтїнѣзѣ
лн лмпзрзцїе. Се пѣрѣ кѣ натѣра оме-
нѣскѣ арфї фѣкѣт о опїнтїре калѣ родѣс-
кѣ де сїне лнсѣшї ачѣстѣ лмвзцзтѣрѣ
мїнѣнатѣ, каре ерѣ као бѣрдїанѣ д'ачелѣ
че наше пѣмѣнтѣл лн нїѣе локѣрї каре
нїч'одатѣ н'адѣ вѣзѣт Соареле.

Ачѣстѣ сїстемѣ фѣ прїчина чѣлор маї
бѣнї лмпзрзцїї аї Романїлор. Нїмїк нѣ
поате фаче сѣсе дїте Антонїе чѣл дїнѣжї,
пѣкѣт Марк Адрелїе, пѣ каре'л прїмї де
дрмѣтор. Сїмте нешїне лнсїнеш о пѣзчере
таїнїкѣ кѣнѣд ворѣѣе д'ачест лмпзрзцї;
нѣ поате сѣ чїтѣскѣ вїаца са фѣр'асе дмї-
лї: асфел де мїшкарѣ фаче їсторїа вїецїї
лѣї,

АДІ, АНКЖТ АРЕ ЧІНЕВА КЗТРЕ СІНЕ МАЇ МДЛ-
ТХ ЧІНСТЕ, СОКОТІНД КЗ ШІ АЧЕЛОР ЛАЛЦІ
ДАМЕНІ ЕСТЕ АША.

АНЦЕЛЕПЧДНѢ АДІ НЕРВА, СЛАВА АДІ
ТРАІАН, ВІТЕЖІА АДІ АДРІАН, ВІРТУТѢ А-
МЖНДВРОРА АНТОНІЛОР, АНСФЛАРЗ РЕСПЕКТ
АН ІНІМІЛЕ СОЛДАЦІЛОР. ДАР АДПЕ ЧЕ АЛТЕ
ФІАРЗ НОЇ АДАРЗ АРЕГЗТОРІІЛЕ ЛОР, КАТА-
ХРІСДЛ КЖРМДІРІІ МІЛІТХРЕЩІ С'АРЗТХ АН
ТОАТХ ПЪТЕРѢ АДІ, ШІ СОЛДАЦІІ ЧЕ ВЖН-
АДСЕРХ АМПХРЗЦІА, ЖДНГІАРЗ ПЕ АМПХРАЦІ
КАСХ КЖЩІЦЕ МІТДІРІ НО'Х.

СЕ ЗІЧЕ КЗ ЕСТЕ ДН СТАПЖНІТОР ПЕ АД-
МЕ, КАРЕЛЕ СЕ АНДЕЛЕТНІЧЕЩЕ МАЇ МДЛТ ДЕ
15 АНІ, КАСХ СТРІЧЕ АН СТАПЖНІРѢ АДІ КЖР-
МДІРѢ ПОЛІТІЧѢСКХ ШІ СХ АШЕЗЕ ПЕ ЧѢ ОС-
ТХШАСКХ. НЪ ВОЇ СХІ ЧЕРЧЕТЕЗ КДЦЕТДЛ КА
СХ НДМХ АРХТ НЕ ПЛЖКДТ, ЧІ ЗІК НДМАЇ
КЗ ФІРЕЩЕ ДО'Х СЪТЕ ДЕ ПХЗІТОРІ СЖНТ ДЕ-
СТДІ ПЕНТРЪ СІГДРАНЦА ВІЕЦІІ ДНДІ ПРІНЦЪ,
ІАР НЪ ОПТ ЗЕЧІ ДЕ МІІ; ДЕОСЕБІТ КЗ ЕСТЕ
МАЇ ПРІМЕЖДІОС АДКРЪ Д'А АПХСА ДН НОРОД
АНТР'АРМАТ ДЕ КЖТ АЛТДЛ ФХР ДЕ АРМЕ-

КОМОД ДРМХ АДІ МАРК АДРЕЛІЕ ТАТХА
СХЪ. АСТА ЕРА О ФІАРЗ ЧЕ СЕ СДППДНѢ ТЪ-
ТДЛОР ПАТІМІЛОР САЛЕ, АЛЕ МІНІСТРІЛОР СХІ
Ш'АЛЕ КДРТЕЗАНІЛОР. ЧЕЙЧЕ ІСБХВІРХ АДМѢ
ДЕ АДЖНСДЛ, ПДСЕРХ АН ЛОКДЛ АДІ ПЕ ПЕР-
ТІНАКС, ДН БЗТРЖН КДВІОС, ПЕ КАРЕ СОЛДА-
ЦІІ ПРЕТОРІЧЕЩІ АЛ ЖДНГІАРЗ НДМАЇ ДЕ КЖТ.
АМ-

Ампѣрѣцїа ачѣпѣ сѣ се вѣнѣзѣ де о-
ташї ла чїне да маї мѣлт, шї Дїдїѣс Іѣ-
ліан фѣгѣдѣнд маї мѣлт де кѣт алѣѣ,
о лѣз: дар ачѣста прїчїндї не мѣлѣѣмїре
ла тоатѣ лѣмѣ; кѣчї кѣ тоате кѣ ам-
пѣрѣцїа се вѣнѣдѣсе де мѣлѣте орї, нїчї о-
датѣ нѣсѣ дїдѣсе кѣ токмѣлѣ. Пешенїѣс
Нїгер, Себер, шї Ялбен фѣрѣ нѣмїцї де
ампѣрацїї; шї Іѣліан не пѣтѣнд сѣ плѣ-
тѣскѣ сѣмеле челе не мѣрѣнїте каре фѣгѣ-
дѣсе, фѣ пѣрѣсїт де солѣацїї сѣї.

Себер бїрѣ пе Нїгер шї Ялбен: ачѣста
авѣ калїтѣцїї марї дар аї лїпсѣ блѣнѣѣ-
ѣѣ ачѣїа каре есте чѣ маї трѣвѣнѣоасѣ
вїртѣте ла ѣн прїнѣ.

Пѣтерѣ ампѣрацїлор пѣтѣ сѣсе арате
маї тїранїчѣскѣ де кѣт а сѣтѣпѣнїторїлор
дїн зїоа де асѣзїї, фїїн-кѣ ачѣїа авѣ ам
мѣна лор тоате вѣднїчїїле романѣцїї, шї
сѣ нѣмеле де їмѣератор се коппрїндѣ то-
д'одатѣ дїктаторїа, трївѣнїа норѣдѣлѣї,
проконсѣл, ченсор, архїерѣѣ маре шї кѣнд
ле плѣчѣ шї консѣлї. Де мѣлѣте орї жѣ-
дека шї осѣндѣ сїнгѣрї, пѣтѣ кѣ леснїре
сѣ факѣ пе оаменї ашї бѣнѣї кѣ осѣндѣск
нѣмаї п'ачѣїа че ѣмѣлѣ сѣї гонѣскѣ, фї-
їн-кѣ норѣдѣл обїчнѣѣсе сѣ жѣдѣче релеле
антрѣвѣнѣцѣрї але сѣтѣпѣнїрїї дѣпѣ мѣрїмѣ
її. Ампѣрацїї вѣропїї дїн зїоа де асѣзїї
фїїнд лѣѣдїторїї їарнѣ шї сѣвѣршїторїї лѣ-
ѣї-

цілор, стхпжніторі іарнѸ ші жѸдекхторі,
с'аѸ лепхдат д'ачѸстх парте а стхпжніріі
че пѸтѸ сзле прічіндіаскх Ѹрх, ші ам-
партѸ фачеріле де біне ші вреднічііле еі ам
сѸші, іар пентрѸ осхнде ші педепсе ржн-
дѸбек пе алціі.

Ніч'Ѹн ампхрат н'амаі фост ангжм-
фат де стхпжнірѸ лді ка Тіберіе ші Севір,
кѸ тоате ачестѸ ѸнѸл се стхпжнѸ де Се-
іан ші челхлалт де ПлаѸтіан кѸ кіпѸріле
челе маі тікхлоасе.

Пе норочітѸл обічеі д'а гоні пре чеіче
нѸ ерѸ де тарафѸл сѸѸ, чел афлх Сілла,
ржмасе ші ла ампхраці: ші требдіа Ѹн
стхпжнітор сѸ аібх ніскаі віртѸці деосебі-
те ка сѸ нѸ'л Ѹрмезе; кзчі кѸртезеніі ші
фаворіціі лді вржнд сѸ конфіскезе, нѸ
ворѸѸ алт чеваші кѸ ампхратѸл де кхт
кх фаче требдінцх сѸ педепсаскх, ші кх
вжндецѸ прічіндеще прімеждіі.

Дін прічина гоанеі че фзчѸ Севір,
мѸлці дін осташіі лді Нігер фѸцірх ла
Парці: лї амвхцарх партѸ ачеіа а ржсвс-
іѸлді че нѸ ціа еі, ші міжлокѸл кѸм сѸ
факх ші се антребдінцезе армеле романеціі.
ПентрѸ каре нѸмѸріле ачестѸ каре ла ан-
чепіѸт се вхтѸ нѸмаі ка сѸ се апере, дѸ-
пх ачеіа то-д'аѸна еле маі антхї порнѸ
ржсвожл.

БСТЕ Д'АБЪГА СЪМА КЪ АНТР'АЧЕСТ ШІР
 ДЕ РЪСБОУЕ ЧІВІЛЕ ЧЕСЕ АНТЪРЪТАРЪ НЕ КЪР-
 МАТ, АЧЕІА ЧЕ КЪРМЪІА ЛЕГІОНЪРІЛЕ ВЪРОПІІ,
 БІРЪІРЪ МАІ ТО-Д'АДНА П'АЧЕІА ЧЕ КЪРМЪІА
 АЛЕ АСІІ; ШІ ВЕДЕМ АН СЕВЕРІЕ КЪ Н'АНД-
 ТЪТ СЪІА ОРАШЛА ЯТРА ДІН АРАБІА, ФІІН-
 КЪ ЛЕГІОНЪРІЛЕ ВЪРОПІІ САЪ АМПРОТІВІТ, Ш'АЪ
 ФОСТ СІЛІЦІ СЪ АНТРЕВЪІНЦЕЗЕ ЛЕГІОНЪРІЛЕ
 СІРІІ.

ДЕОСЕБІРЪ АЧЪСТА СЕ КЪНОСКЪ МАІ АЛЕС
 АДПЪ ЧЕ АНЧЕНЪРЪ СЪ СТЪЖНГЪ ОШІРІ АН ДЕ-
 ОСЕБІТЕ ПРОВІНЦІІ; ЕА ЕРА АНТРЕ ЛЕГЕОНЪРІ
 ПРЕ КЪМ ЕРА ШІ АТРЕ НОРОАДЕ АСЪШІ, КА-
 РЕ, ФІРЕЩЕ САЪ ДІН ПРИЧИНА ЕДЪКАЦІІ, НЪ
 ЕРА ТОАТЕ Д'О ПОТРІВЪ БЪНЕ ПЕНТРЪ РЪСБОУ.

АЧЕСТЕ СТЪЖНЦЕРІ ДЕ ОШІРІ ДІН ОСЕБІТЕ
 ЦЪРІ, ПРИЧІНЪІРЪ ДН АЛТ СФЪРШІТ: АМПЪ-
 РАЦІІ ЧЕ СЕ ЛЪА МАІ КЪ САМЪ ДІНТРЕ ОС-
 ТАШІ, ФЪРЪ МАІ ТОЦІ СТРЕІНІ ШІ КЪТЕ О-
 ДАТЪ ШІ ВАРВАРІ; ПЕНТРЪ КАРЕ РОМА НЪ
 МАІ ФЪ СТЪПЖНА ЛЪМІІ, ЧІ ПРИМІ ЛЕЦІ ДЕ
 ЛА ТОАТЪ ЛЪМЪ.

ФІЕШ-КАРЕ АМПЪРАТ АДЪЧЪ А ЕА КЪТЕ
 ДН ЛЪКРЪ ДІН ЦАРА ЛЪІ ЧЕ ПРИВЪ САЪ ЛА О-
 ВІЧЕЮРІ, САЪ ЛА РЖНДЪІАЛА ПОЛІТІЧЪСКЪ,
 САЪ ЛА ЧЪ БІСЕРІЧЪСКЪ: ШІ ІЛІОГАБАЛ ВРЪ
 СЪ СТРІЧЕ ПЪНЪ ШІ ДЪМНЕЗЕІІ РОМАНЕЦІ ШІ
 СЪІ СКОАЦЪ ДІН БІСЕРІЧІ КА СЪ АШАЗЕ ПРЕ
 ДІ СЪІ.

Ачѣста, деосібіт де мѣжлоачеле челе
таініче але лді дѣмнезеѣ пре каре сінгѣр
ле шіе, аждѣтѣ фѣарте мѣлт лтіндерѣ кре-
дінцеі крешїнешї. Фїїнда кѣ нѣ маі ера
нічі ѣн лѣкрѣ не обїчнїт л Рома, шї
тоцї ера прегѣтїцї д'а прїмі орї че скїм-
баре ар фї врдѣт сѣ факѣ ѣн лмпѣрат.

Всте шїѣт кѣ Романїї прїмірѣ л ора-
шѣл лор пре дѣмнезеїї челор лалте нѣ-
мѣрї. Лсѣ лї прїмірѣ бїрѣнда шї адѣт
кѣндѣї л трїмфѣл лор дїн прѣднѣ кѣ челе
лалте лѣкрѣрї але цѣрїлор лѣате. Дар кѣндѣ
стрїєнії врдѣрѣ сѣї ашазе еї лѣшї, нѣмаі
де кѣт фѣрѣ опрїцї. Всте шїѣт кѣтре а-
честѣ кѣ Романїї обїчнїта сѣ дѣ зейтѣцї-
лор стрїєне нѣме д'але зейтѣцїлор лор ка-
ре авѣ лѣшїре маі мѣлтѣ, дар кѣндѣ по-
пї челор стрїєнії врдѣрѣ сѣсе прїмѣскѣ ла
Рома дѣмнезеїї лор кѣ лѣшї нѣмїрїле лор,
нїмїнѣ нѣї пѣтѣ сѣферї; шї ачѣста фѣ о
лпротївїре маре пентрѣ релїцїа крешїнѣскѣ.

Шѣтѣ нешїне сѣ нѣмѣскѣ пе Карака-
ла, нѣ тїран, чї прѣпѣдїтор де оаменї.
Калїѣла, Нерон, шї Дометїан, мѣрїнѣ
аспрїмѣ лор нѣмаі л Рома; дар ачѣста
лш плїмба фѣрїа л тоатѣ лѣмѣ.

Себерїе фѣкѣ тоате рѣдѣцїїле л сѣ-
пѣнїрѣ лді чѣ лѣнѣтѣ, шї гонї шї оморѣ
мѣлцїме де оаменї дїн партѣ лпротївї-
тоаре лді, ка сѣсе ѣмпле де богѣцїї.

Каракала, ачепжндш апхрциа дела
а оморж кѣ асѣш мжна са пе Гета фра-
теле сѣѣ, аї атребѣиуцз богхциіле ка сѣ
апаче пе осташиї че се атхржтасерх пентрѣ
о асфел де фрѣт'ѣчидере, кзчї еї юбѣ пе
Гета, шї зичѣ кз мжнїиנדсе пхзеск кре-
дїнца кзтре амжндої фїи лѣї Северїе, іар
нѣ нѣмаї кзтре ѣнѣл.

Коморїле че стржнѣ ѣн стхпжнїтор
прїчїндеск маї то-д'адна сфжршїтѣрї прї-
междїоасе: еле стрїкз пе ѣрмтор че ржмж-
не ѣїмїт де еле, шї де нѣї стрїкз інїма
аї стрїкз мїнтѣ, кзчї хотхраѣе сѣсе апѣ-
че де лѣкрѣрї марї кѣ о пѣтере атхмпла-
тоаре, че нѣ цїне мѣлтз време, нїчї есте
фїрѣскз, чїмаї мѣлт аѣѣѣнатз де кжт
крескѣтз.

Каракала аѣзогз плата осташилор;
Макрїнде скрїсз сенатѣлѣї кз ачѣстз аѣ-
огаре сѣ сѣїа ла 70, мїліоане драхме. Се
веде кз ач.ст прїнц' фхчѣ кѣ кѣвжнтѣл
лѣкрѣрїле маї марї, фїїн-кз де ва алзтѣ-
ра чїнева а зїоа де астхзї келтѣелїле кѣ
плата осташилор ва веѣѣ кз сѣма ачѣста
а фост прѣ ковжршїтоаре.

Трїѣѣе дар сѣ черчетхм че платз авѣ
ѣн осташиї романеск. Орозїе зїче, кз До-
метїан а аѣзогат обїчнѣїта платз кѣ а
патра парте, дїн ворѣа ѣнѣї осташѣ чео
схсїм а Тачїт, кз пжнх ла моартѣ лѣї

Август, плата ънѣи остаѣ ера зече ънѣи де арамх. А Свѣтоніе чітїм кз Чезар а адоїтѣ плата ачѣста а времѣ са. Плініе зїче, кз а чел а алдоїлѣ рзсвою Пѣніческ с'а скззѣт кѣ а чїнчѣ партѣ. Аша дар а чел дїн тжї рзсвої Пѣніческ ера нѣмаї шасе ънѣи де арамх, а чел а алдоїлѣ чїнчї, ла Чезар зече, шї ла Домітіан треїспрезече шї $\frac{1}{3}$. Асѣпра ачѣшїа вої фаче оаре каре бзгаре де сѣмх.

Плата че да репѣбліка кѣ леснїре пе фїеш каре ан кжнд стхпжнїрѣ ера мїкх, шї а тревѣдїнца рзсвої ноѣ, ера жафѣрїле че кжшїга, шї нѣ пѣтѣ сз пхтѣскз ла чел дїн тжї рзсвої Пѣніческ фзр'архмжнѣ атоаре, кжнд фѣ сілїтх а а тїнде ошїрїле афарх де хотархле Італїї, а цїнѣ рзсвої маї мѣлцї анї шї а авѣ ошїре маї мѣлтх.

Да алдоїлѣ рзсвої Пѣніческ, аѣ мїкшорат плата пжнх ла чїнчї ънѣи. Ачѣстх мїкшораре пѣтѣ сзсе ѣрмезе фзрх прїмеждїе, кжчї чеї маї мѣлцї четхценї вржнд сз сѣджаскз патрїї кѣ асѣшї келтѣїала лор, пѣтѣ кѣ леснїре сз іа нѣмаї плата де чїнчї ънѣи.

Коморїле лѣї Персеѣ ш'але алтора а тжцѣ краї че аѣсѣрх не ачетат ла Рома, фзкѣрх сз ачетезе бїрѣл. Шї кѣ тоате кз се амбогхцїрх де обще, авѣрх ацелепчѣне

Д'анѡмаї адзога плата де чинчі ѡнгїї де арамз.

Дешї дїн плата ачѣста трїбѡїа сз дѣ пентрѡ хайне , пентрѡ гржѡ , шї пентрѡ фачерѣ армелор , тот ле ажѡнцѣ , фїїн-кз нѡ прїмѣ ꙗ оасте де кжт нѡмаї оаменї каре авѣ богзцїе пзрїнтѣскз.

Дар дѡпз че Марїѡс прїмі ꙗ оасте оаменї сзрачї , шї алцїї ѡрмарз пїлдеї лѡї , фѡ сїлїт Ѣезар ка сзле адаоце плата.

Фїїн-кз дѡпз моартѣ лѡї Ѣезар са цїндт адаосѡл ачеста , трїбѡїа не грешїт сѡпт консѡлация лѡї Іртїѡ шї Панса с'ашезе Бїрѡл.

Слзбїчѡнѣ лѡї Дометїан фзкжндѡл ка сз маї адаоце ачѣстз платз кѡ ѡн сферт , прїчїндї статѡлѡї оранз маре , фїїн-кз о ꙗмпзрзцїе нѡсе прзпзѡеще кжнд домеще ꙗ еа лѡкѡл шї келтѡелїле , чї кжнд ꙗ патїмїле ачестѣсе обїчндеск ачеле тагме де оаменї , каре пентрѡ кѡвїнте полїтїчещї нѡсе кѡвїне сз аїбз маї мѡлт де кжт челе пентрѡ траї. ꙗ сфжршїт Каракала фзкжнд о нѡз адзогаре , адѡсе ꙗмпзрзцїа , каре нѡ пѡтѣ ста фзрз осташ , ꙗ старе д'анѡ пѡтѣ кѡ осташї.

Каракала , касз мїкшорезе ѡржчѡнѣ чї шї прїчїндїсе кѡ оморжрѣ фрательѡї сзѡ , ꙗ ꙗ дѡмнезеї. Шї мїрарѣ есте кз Марїн оморжнд пе Каракала , ꙗ ꙗ дѡм-

НЕЗЕІ АСЕМЕНѢ КАСЪ АМБЛАНЗѢСКЪ ОСТАШІІ
 ПРЕТОРИЧЕШІ, КАРИІ СЕ МХХНІСЕРЪ ФОАРТЕ
 ПЕНТРѢ МОАРТѢ ДОМНѢЛДІ ЛОР ЧЕ СЕ АРХ-
 ТАСЕ КЪТРЕ АЖНШІІ ФОАРТЕ ДАРНИК. ШІ
 ПОРѢНЧІНА СЪІ ЗІДѢСКЪ КАПИШЕ РЖНДІ
 ПРЕОЦІ ФАЛМІНІШІ А ЧІНСТѢ ЛДІ.

ФАПТА АЧѢСТА ФЪКѢ НѢМЕЛЕ ЛДІ ВЕЧ-
 НИК. ШІ ФІІН-КЪ НѢ АДРЖСНІ СЕНАТѢЛ АЛ
 НѢМІ ДЧИГАШѢ, НІЧІ КЪСЕ НѢМЪРЪ А РЖН-
 ДѢЛ ТІРАНИЛОР, ПРЕКѢМ КОМОД, КѢ ТОАТЕ
 КЪ ШІ ЕЛ ЕРА ДЕСТѢЛ ДЕ ВРЕДНИК ДЕ НѢМЕ-
 ЛЕ АЧЕСТА.

ДІН ДОІ АМПЪРАЦІІ МАРІ, АДРИАН ШІ
 СЕВЕРІЕ, ДНѢЛ АТЪРІ РЖНДІАЛА ОСТЪШАСКЪ
 ШІ ЧЕЛЪЛАЛТ О СТРИКЪ. ДІНТР'АЧѢСТА СЕ ПРИ-
 ЧІНДІРЪ ДОЪ ДРМЪРІ: ЧЕІ АДЪНЪ АДРИАН АМ-
 ПЪРЪЦІРЪ КѢ ФЕРІЧІРЕ ШІ ЛІНІШЕ, ІАР ЧЕІ
 АДЪНЪ СЕВЕРІЕ, КѢ ТОАТЕ РЪДЪТЪЦІЛЕ ШІ
 ГРОЗЪВІІЛЕ.

ДЪРНІЧІА ЛДІ КАРАКАЛА КЪТРЕ СОЛДАЦІ
 ФѢСЕ СЕ НЕ МЪРЦІНІТЪ; ШІ ЕЛ ДРМАСЕ ФОАРТЕ
 БІНЕ СФАТѢЛ ЧЕІ ДІДЕ СЕ ТАТЪЛ СЪѢ МѢРІНД,
 ДЕ А АМБОГЪЦІ ОСТАШІІ ШІ Д'АНДІ ПЪСА ДЕ
 ЧЕІ АЛАЦІ.

ДАР ПОЛІТІКА АЧѢСТА НѢ ЕРА БѢНЪ ДЕ
 КЪТ НѢМАІ ПЕНТРѢ О АМПЪРЪЦІЕ; КЪЧІ ДР-
 МЪТОРѢЛ НЕ ПѢТЪНД СЪ ФАКЪ АЧЕЛѢШІ КЕЛ-
 ТѢЛІ, ФѢ ЖѢНГІАТ НѢМАІ ДЕ КЪТ ДЕ ОЩІРІ:
 АСФЕЛ АКЪТ АМПЪРАЦІІ ЧЕІ АЦЕЛЕПЦІ ЕРА ТО-
 А-

Д'адна оморжцї де солдацї, шї чеї ржї,
де конжбрацїї саѣ де хотзржрїле сенатѣлді.

Кжнд ѣн тїран се лзса кѣ тотѣл а
драгостѣ осташилор, ле да бое ка сз кзс-
нѣскз пе четзценї шї сзле іа авѣтѣл, шї
ачѣста лкз нѣ пѣтѣ сз цїе маї мѣлт де
кжт нѣмаї а времѣ лмпзржцїї ѣндїа сїн-
гѣр; кжчї осташиї прїн деседе шї сїлнїчїле
лор хрзпїрї, лїпсѣ пе лмпзрат де венї-
тѣрїле ачелѣ кѣ каре пѣтѣ сзле пазтѣскз.
Шї атѣнчї трїбдіа сз ашазе ржндѣїала
остзшаскз, апѣкзтѣрз, каре прїчїндїа то-
д'адна моарте челді че врѣ сз о іспрз-
вѣскз.

Дѣпз че Каракала се оморж кѣ вїкле-
шѣг де Макрїн, солдацїї деснзджадїцї
кз аѣ пїерѣѣт ѣн прїнцѣ атжт де дѣр-
нїк, алѣсерз пе Іліогабал, кареле лѣделт-
нїчїндѣсе нѣмаї ла десфзтзрїле лѣї челе
скжрнаве шї десфржнате, лї лзса сз трзї-
аскз де капѣл лор. Дѣр атжт сз ѣрж де
джншїї пентрѣ вїаца лѣї чѣ ѣржтз, а
кжт а челе дїн ѣрмз ал шї оморжрз. Дѣ-
фел трїбдіа сз шї пїарзз вїаца шї Ялен-
сандрѣ, кареле вржнд сз лнїаскз ржндѣ-
їала остзшаскз, обїчндіа сз ї черте шї сз ї
мѣстрезе кѣ педепсе. Ш'аша ѣн тїран че
нѣ пѣтѣ сз шї апере вїаца, кжщїга кѣ
тоате ачестѣ сзпжнїре д'афаче реле, сз
омора пе сїне гжтїнд моартѣ ачелора че
ар фї врѣт сзсе поарте маї лцелепцеше.

ДѢПЪ АЛЕКСАНДРЪ СЪЛЕСЕ МАКСИМИЛІАНЪ,
 ЧЕЛ ДІН ТЖІ АМПЪРАТЪ ДЕ НЪМЪ БАРБАРЪ, ШІ
 КЪНОСКЪТЪ АТЖІ ДЕ МЪРІМЪ ТРЪПЪЛДІ КЪТ
 ШІ ДЕ ПЪТЕРЪ СЪ; АЧЕСТА СЕ ОМОРЖ ДІН
 ПРЕДНЪ КЪ ФІДЪ СЪДЪ ДЕ АСЪШІ ОСТАШІИ ЛДІ.
 ЧЕІ ДОІ ГОРДІЕНІ ДІН ТЖІ СЕ ПІЕРДЪРЪ А
 АФРІКА. МАКСІМЪ, БАЛБІНЪ ШІ ГОРДІАНЪ АЛ
 ТРЕІЛЪ ФЪРЪ ЖЪНГІАЦІ. ФІЛІПЪ, КАРЕ ОМО-
 РЖ ПЕ ГОРДІАНЪ ЧЕЛ ТЖНЪРЪ, ФЪ ОМОРЖТЪ ШІ
 ЕА АСЪШІ ДІН ПРЕДНЪ КЪ ФІДЪ СЪДЪ; ШІ ДЕ
 ЧІЕ ЧЕСЪ АЛЕСЕ А ЛОКЪЛЪ ЛДІ ПЕРІ ШІ ЕА ПРІН
 БЖНЪРЪ ЛДІ ГАЛДС.

ЧЕІАЧЕ СЕ НЪМЪ АМПЪРЪЦІЕ РОМАНЪСКЪ
 ПЕ ВРЕМЪ АЧЕІА, ЕРА ДНЪ ФЕЛ ДЕ РЕПЪБЛІКЪ
 НЕ РЕГЪЛАТЪ МАІ АША КА АРІСТОКРАТІА АЛ-
 ЦІРЪЛДІ, ДНДЕ ОЦІРЪ ЧЕ АРЕ ПЪТЕРЪ ЧЪ МАІ
 МАРЕ ФАЧЕ СЪДЪ СТІКЪ ПЪДНЪ МАГІСТРАТЪ ЧЕІ
 ЗІЧЕ Д Е Ю; ШІ ПОАТЕ КЪ АЧЪСТА Е О РЕГЪ-
 ЛЪ ЦЕНЪРАЛЪ КА КЪРМЪДІРЪ МІЛІТЪРЪСКЪ СЪ
 ДІЕЪ ОАРЕ КАРЕ АСЕМЪНАРЕ МАІ МЪЛТЪ КЪ РЕ-
 ПЪБЛІКА ДЕ КЪТЪ КЪ МОНАРШІА.

ШІ СЪ НЪ ЗІКЪ ЧІНЕВА КЪ ОСТАШІИ НЪ
 СЪАМЕСТЕКА А ПРІЧІНІЛЕ КЪРМЪДІРІИ ДЕ КЪТ
 НЪМАІ ДІН НЕ СЪПЪДНЕРЪ ЛОРЪ; КЪЧІ КЪВЪЖН-
 ТЪРІЛЕ АМПЪРАЦІЛОРЪ КЪТРЕ ДЖНШІИ ПРІВЪ
 ЛА АЧЕЛЪШІ СЪЖРШІТЪРІ, ЛА КАРЕ ПРІВЪ АЛ-
 ТЪ ДАТЪ КЪВЪЖНТЪРІЛЕ КОНСЪЛІЛОРЪ Ш АЛЕ ТРІ-
 БЪНІЛОРЪ. ШІ КЪ ТОАТЕ КЪ ОСТАШІИ НЪАВЪ
 АЧЕЛАШІ ЛОКЪ ДЕ АДАДЪНАРЕ, ШІ НЪСЕ ПЪРТА
 ДЪПЪ РЕГЪЛІ ХОТЪРЖТЕ, НІЧІ КЪ ЕРА НЕ СІМ-
 ЦІ-

вїторї шї лініциї черчетѣнд пѣцин шї
 фѣкѣнд мѣлте, ꙗсѣ авѣ маре лѣкраре а-
 сѣпра челор общециї, шї жмпѣратѣл нѣ ера
 алт чебашї де кѣт слѣга ѣнїї кѣрмѣрї
 тїранїчециї, каре прївѣ нѣмаї пентрѣ фо-
 лосѣл жмпарте ал осташїлор.

Кѣнд арміа ꙗпѣртѣшї кѣ ꙗмпѣрѣцїа
 пе Фїліп, че фѣсесе маї наїнте вѣпїстат
 ал преторѣлѣї Горѣїан ал трїїлѣ, черѣ ка
 сѣї ласе команда ꙗтрѣгѣ, шї нѣ пѣтѣ с'о
 добѣндѣскѣ; фѣкѣ кѣвѣнт кѣтре арміе ка
 сѣ рѣмѣ пѣтерѣ барїм д'о потрївѣ ꙗтре
 еї, дар нѣ фолосї; се рѣгѣ сѣї ласе тїтѣ-
 ла де Чезар, шїї фѣ тѣгѣдѣїтѣ; черѣ сѣ'л
 факѣ вѣпїстат треторѣлѣї; шї нѣ се прї-
 мї черерѣ лѣї. ꙗ сѣжршїт се рѣгѣ пентрѣ
 вїаца са, шї осташїї ꙗ дѣосїбїтеле лор жѣ-
 дѣкѣцїї ѣрма ка нїще стѣпѣнїторї кѣ дѣ сѣ
 вѣршїре.

Варварїї, каре ла ꙗчепѣт ера некѣ-
 носкѣцїї романїлор, шї дѣпѣ ачѣта ле фѣ
 нѣмаї пентрѣ сѣпѣрѣрї, маї ла ѣрмѣ лї се
 фѣкѣрѣ ꙗ фрікошїторї. ꙗ тѣмпларе кѣ
 тотѣл чѣдатѣ ꙗ лѣме, кѣчїї Рома каре
 прѣпѣдїсе тоате нороаделе аша де лесне,
 кѣнд се бїрѣдї шї еа ꙗсѣшї, се пѣрѣ кѣ пѣ-
 мѣнтѣл наще нїще оаменї ної ка с'о прѣ-
 пѣдѣскѣ.

ꙗпѣрѣцїї че стѣпѣнѣск стѣтѣрї марї,
 дѣ маї то-д'адна прѣ пѣцине цѣрї ꙗпре-
 жѣ-

жърѣл лор вредниче де але пофти, кзчи
 айминтрелѣ ле сѣпѣнѣ фкз де ла фчепѣт
 де кжнд аѣ сѣпѣс пре челе лалте дин дѣ-
 пзртаре прин каре саѣ фмзрѣт. Аша дар
 кжте цзрѣ нѣ фтзржтз амбѣцѣа лор, сжнт
 мзрѣинѣте де мзрѣ, фкѣсе де мѣнѣцѣ, саѣ
 де пѣстѣетзѣи марѣ. Шентрѣ ачема Романѣи
 лзсасерз ф одѣхна лор пе Германѣи ф пз-
 дѣрѣле че лзкѣм, шѣ пе нороаделе де мѣа-
 зз ноапте ф локѣрѣле лор челе фгецате,
 пе ѣнде се цѣндзрз саѣ се фжкѣрз наѣцѣи кѣм
 се каде фкжт ф сфжршѣт сѣпѣсерз пре сѣтз-
 пжнѣи лор Романѣи.

Сѣѣт фпзрзѣцѣа лѣѣ Галлѣ, жжфѣѣ ѣѣ-
 ропа ѣн нѣмзр маре де нороаделе ачелѣ
 че маѣ ла ѣрмз се фжкѣрз атжт де вестѣ-
 те. Першѣи рѣбѣрз Сѣрѣа, шѣ нѣ о лзсарз
 де кжт нѣмаѣ ка сзсе фтоаркз шѣ сз ф
 грѣжаскз де жжфѣрѣле че фжкѣсерз.

Нороаделе челе варваре каре алтз дѣ-
 тз нзвзлѣ деспре мѣазз ноапте нѣ се маѣ
 взд ф зѣоа д'акѣм. Тѣрзнѣа Романѣлор
 сѣлѣсе пе лзкѣѣторѣи деспре мѣазз зѣ асе
 траѣе кжтре мѣазз ноапте, шѣ пжнз кжнд
 пѣтерѣ Романѣлор се цѣнѣ, требѣм сз рж-
 мже фѣѣѣцѣи, мар дѣпз че Романѣи слзѣѣрз,
 фчепѣрз нѣмаѣ де кжт сз пзсз дѣн тоате
 пзрѣѣле. ѣн асеменѣ лѣкрѣ с'а фтжмплат
 шѣ фвѣкѣрѣле маѣ дѣн коачѣ; кзчи ѣѣрѣѣн-
 целе шѣ тѣрзнѣѣле лѣѣ Карол чел маре, аѣ
 сѣлѣт

сіліт акъ одатъ пе пороаделе де аміазі
 съ фдгъ кятре а пде, ші нѣ саѣ аторс де
 кят токма адпъ че апърціа лді а аче-
 пѣт съ казъ. Ші дака ън стѣпжнітор а
 зіоа д'акѣм ар атребѣнца ачелѣші тірх-
 нії, пороада ар фі сіліт съ ш ласе локѣл,
 ші съсе афѣнде апърціле челе маї трасе але
 лѣмії, рѣмжінд аколо пжнъ кжнд ар гѣ-
 сі прілеж касъ тасъ, съ анече ші съ кѣпрін-
 зъ атрета оаръ тоатъ Ѣвропа.

Ѣѣ маї маре не ржндаѣлѣ ла Ѣрмарѣ
 а скаѣнѣл апърції Романілор ажѣнсеце а
 асфел де старе, а кят пе ла сфжршітѣл
 апърції лді Валеріе, ші а времѣ тірхнії
 лді Галіан, ера треїзечї каре черѣ съ фіе
 апѣраці, карїї апърцінд прѣ пѣцінъ бре-
 ме, ші оморжндаѣсе атре ажншії, лѣаръ
 тоці нѣме де тіранї.

Валеріе кѣзѣ аровіа Першілор, ші фіѣ
 съ Галіан, не кѣѣтжнд требіле, лѣсъ прі-
 леж варбарілор ка съ нѣвѣлѣскъ дін тоа-
 те пѣрціле. Апърціа се афла атѣнчї а
 ачелаш старе а каре фѣ песте бре ън вѣк.
 Ші негрешїт кѣ атѣнчї с'ар фі прѣпѣдїт
 кѣ тотѣл, дака н'ар фі Ѣрмат ън шїр де
 атѣмплѣрї каре аѣ ажѣтат рїдїкѣрїї салѣ.

Одінат, апѣратѣл Палмірїї, аліат
 кѣ Романїї, гонї пе Перші, карїї прѣпѣ-
 д'серъ Асіа. Рома атокмі ън трѣп де оас-
 те дїнтре четѣценїї сѣї, каре зѣтїкнѣ пе
 бар-

барваріи че нзвзлѣ ка с'о жхфѣтскз. Ші
 алтз оасте маре де Скици че третѣ марѣ
 кѣ шасе сѣте де корзвїї, се пїердѣ анека-
 тз, тїкхлосцз, флзмжндз, шї маї кѣ са-
 мз дїн прїчина мѣлцимеї оаменїлор сзї.
 Кхтрє ачєстѣ пе Галїан лл оморжрз, шї
 пентрѣ норочїрѣ Ромїї, ѣрмарз л скадн
 патрѣ бзрбацї марї ѣнѣл дѣпз алтѣл:
 Кладїє, Адрїліан, Тачїт, шї Пробѣе,
 каре їсбзвїрз лпжрзцїа романѣскз че ера
 л прїмеждїє сзш дѣ сфжршїтѣл.

К а п XVII.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Скїмбарє л жмпжрзцїє.

Жмпжрацїї, ка сз прекѣрмезе вжнзжрїлє
 осташїлор чєлє нє контєнїтє, алѣсжрз пер-
 соанє кредїнчосє шї лє лпжртзшї кѣ стз-
 пжнїрѣ лор; шї Дїоклїтїан, кѣ прїчїндїрє
 дє трєбї марї, ашззз, ка дє ачї лнїнїтє
 сз фїє дої лпжрацїї, шї дої Чєзарї, соко-
 тїнд кз чєлє патрѣ оцїрї маї марї, по-
 вжцїдїндѣсє дє ачєм чє авѣ партє лстзпж-
 нїрє, сє вл темє ѣна д'алтл, шї чєлєлалтє
 фїїнд маї слабє, нѣ вор лдржєнї сз алѣгз
 дє лпжрат пє кзпїтанѣл лор, шї аша пѣ-
 цїн кжтє пѣцїн вор пїєрдє обїчїл д'а маї
 алєцє лпжрацїї; шї л сфжршїт сокотї кз
 врєднїчїа Чєзарѣлѣї фїїнд то - д'адна сѣ-
 пѣсз,

пдсз, кѡ тоате кз пѡтерѣ се аѡзраца а
патрѡ пентрѡ маї мѡлтз сїѡбранціе, стз-
пжнїрѣ чѣ пе деплїн сз нѡ фїе де кжт
нѡмаї а мжїнїле а дої.

Дар чемаче опрї маї мѡлт пе солдацї
а а маї а леѡе аѡзрацї ної, фѡ кз бо-
гжцїїле четзценїлор шї вїстерїїле общецїї се
аѡдцїнарз, пентрѡ каре аѡзрацїї нѡмаї
пѡтѡрз сзї дзрдїаскз ка маї наїнте, шї
рзсплзтїрїле солдацїлор нѡ се маї потрї-
вѣ кѡ прїмеждїа че гра сз пацз бржнд
сз алѣгз ѡн аѡхрат ноѡ.

Взтре ачестѣ Костантїн слзбї фѡарте
мѡлт пѡтерѣ вїстацїлор преторѡдбї, ка-
рїї авѣ ачешаш стзпжнїре шї ачелѣшї дре-
гжторїї ка шї везїрїї дїн времѣ ноастрз,
шї обїчнѡта кѡ плечере сз омоаре пе аѡз-
рацї, ка сз їа еї аѡзрзцїа. Костантїн
ле азсз нѡмаї трѣба прїчїнїлор полїтїчещї,
шї ржндбї патрѡ а лок де дої.

Вїаца аѡзрацїлор ачепѡ сз фїе маї а
сїѡбранціе; акѡм пѡтѣ сз моарз кѡ моар-
те фїрѣскз, шї ачѣста аѡлжнзї оаре кѡм
нзравѡрїїле лор, шї нѡмаї взрса сжнѡе кѡ
атжта сзлбзгжчїме. Дар фїїнд кз о ас-
фел де стзпжнїре нѡ пѡтѣ сз ржмже аша
аскѡнсз, чї тревѡта сзсе спаргз пе деспре
вре о парте, де ачеша ачепѡ сзсе ївѣскз
алт фел де тїржнїе, пе аскѡнс. Нѡмаї омо-
ра, дар не дрептзца, шї не дрептзца кѡ

агфел де кіп де дрептате, каре нѣ скзпа
пе ом де моарте де кжт нѣмаї ка сзї
тірзнѣскз біаца маї мѣтз време.

Кѣртѣ се кжрмѣта, шї кжрмѣта кѣ маї
мѣлтз вікленіе, кѣ маї мещешѣгареце між-
лоаче, шї кѣ ѣн кѣвжнт, ꙗ време че ал-
тз датз іскодѣ рзѣтзці кѣ ꙗрзснѣлз шї
ле пѣнѣ ꙗ фаптз кѣ тоатз порнірѣ, а-
кѣм нѣ се маї ведѣ де кжт рзѣтзці де
сѣфлете мічї, шї грешале прегзтїте.

Се вззѣ ꙗкз ѣн фел ноѣ де стрїка-
ре. Чеї дїн тжю ꙗпзрзці ювѣ десфзтзрі-
ле; ачешїа ювѣ молїчнѣ, пентрѣ ачешї
фѣцѣ де адѣнзріле кѣ осташії, се да ле-
нїї шї се ліпѣ де слѣріле лор; ꙗш петре-
чѣ чѣ маї мѣлтз време ꙗкішї ꙗпалатѣ-
ріле лор, шї се деспзрца кѣ тотѣл де сѣ-
пѣшії лор.

Вїклешѣгѣріле крескѣрз ꙗ кѣрте кѣ а-
тжта маї мѣлт кѣ кжт ꙗпзратѣл нѣ шїа
адевзрѣл. Нѣ ворвѣ нїмік де фццз, чї
тоате прїн таїнз. ꙗпзса п'ачела че авѣ
тречере маре; дрегзторїї ꙗпзрзції шї офї-
церїї рзсводелор, спжнзѣра де стзпжнїрѣ
ачелора, карїї нефїїндз вреднїчї д'а слѣжї
ѣнеї ꙗпзрзції, нѣ пѣтѣ сз сѣфере слава
челор лалці че шїа с'о кжрмѣтаскз.

ꙗ сфжршїт апропїерѣ ачешїа ꙗ ꙗпзра-
цілор дїн тжю, каре есте сїнгѣр міжлок
д'а кѣноаще тревдїнцелле лор, се щерсе кѣ

ТОТДА. ДЕ АЧЕЛА НЪМАЙ ПЪТЪ СЪ АФЛЕ АКЪМ
 ДЕ КЪТ НЪМАЙ ЧЕТАЧЕ ВРЪ СЪ ЛЕ СПДЕ КРЕ-
 ДИНОШІЙ ЛОР, КАРИЙ ФІИНА ТО-Д'АДНА А
 ВОІЦІ АТРЕ ДЖИШІЙ, ШІ АТЪНЧІ КЪНА НЪ СЕ
 ПОТРИВЪ ЛА ПЪРЕРІ СПЪНЪ ТОТ ЧЕЛЕ ПЕНТРЪ
 ІНТЕРЕСДА ЛОР.

Апзраціи фіида кз авдсесеръ д'а фа-
 че прин Асія, ші се вхтдсеръ кд апзраціи
 Персії, ачепдръ а пофти ка съ лісе акіне
 сдпдшіи ші лор ка ачелора, ші Діоклі-
 тіан, алціи зик кз Галеріе, порднчі прин
 карте апзрзтѣскъ ка съ ісе акіне.

Дѣпъ че се ашззъ ачѣсз славз мін-
 чиноасъ ші помпъ асіатичѣскъ, се обичнди
 кд еа нѣмай де кжт тоатъ лѣмѣ. Ші кжнд
 Івліан врдъ сзсе поарте маї дѣпъ кдвіицъ,
 нѣмѣ тоці ліпса мхримиї апзрзтещї, ачела
 че нѣ ера алт чева де кжт аддчерѣ амін-
 те а обичеурілор веки.

Кд тоате кз дѣпъ Марк-Адреліе, фѣ-
 ръ маї мѣлці апзраці д'одатъ, асз нѣ
 ера де кжт о апзрзціе; кжчі стзпжні-
 рѣ маї мѣлтора фіида примітъ прин цзрї,
 то-д'адна ера о стзпжніре сінгдръ де ші
 апзрцітъ а мѣлте мжні.

Асз Галеріе ші Констанс Хлоросѣл, не
 пѣтжндѣсе лвої, апзрціръ апзрзціа, ші
 дѣпъ ачела Константін ѣрмжнд пїлдеї лор,
 прїмі пзрерѣ лѣї Галеріе, тар нѣ алѣї Діо-
 клітіан, ші се фзкѣ причінъ д'а се цінѣ

ѸН ОБІЧЕЮ ЧЕ ПРИЧІНДИ АДЕВЗРАТЪ СКІМБАРЕ
 АПЪРЪЦІЕІ.

КЪТРЕ АЧЕСТѢ ПОФТА ЧЕ АВѢ КОСТАН-
 ТІН Д'А ЗІДИ О ЧЕТАТЕ НОЪ, ШІ ЗЪДЪРНИЧІА
 Д'А О НЪМІ ДЪПЪ НЪМЕЛЕ СЪЪ, АЛ А ДЕМ-
 НЪ Д'АМЪТА СКАДНЪЛ АПЪРЪТЕСК ЛА РЪСЪРІТ,
 КЪ ТОАТЕ КЪ РОМА НЪ ЕРА АТЪНЧІ КЪ МЪЛАТ
 МАІ МАРЕ ДЕ КЪТ ЕСТЕ А ЗІОА Д'АКЪМ, АСЪ
 МАХАЛАЛЕЛЕ ЕІ ЕРА ФОАРТЕ МАРІ, ШІ ІТА-
 ЛІА ЧЕ ЕРА ПЛІНЪ ДЕ ПАЛАТЪРІ ДЕ КЪМП,
 НЪ ЕРА АЛТ ЧЕВА ДЕ КЪТ ГРЪДІНІЛЕ РОМЕІ.
 ПЛЪГАРІІ СЪІ ЕРА А СІЧІЛІА, А АФРІКА, ШІ
 А ЕГІПТ, ІАР ГРЪДІНАРІІ А ІТАЛІА. ПЪ-
 МЪНТЪЛ МАІ НЪ СЕ ЛЪКРА ДЕ КЪТ НЪМАІ ДЕ
 РОБІІ РОМАНИЛОР. ДАР ДЪПЪ ЧЕ АПЪРЪЦІА
 СЕ АШЪЗЪ ЛА РЪСЪРІТ, СЕ МЪТАРЪ АКОЛО
 МАІ ТОЦІ ЛЪКЪІТОРІІ РОМІІ; ЧЕІ МАРІ ЛЪА-
 РЪ КЪ АЖНШІІ ТОАТЕ СЛЪЦІЛЕ ЛОР, АДІКЪ
 ТОТ НОРОДЪЛ, ШІ ІТАЛІА СЕ ЛІПСІ КЪ КІПЪЛ
 АЧЕСТА ДЕ ЛЪКЪІТОРІІ СЪІ.

КА СЪ НЪ ФІЕ ОРАШЪЛ ЧЕЛ НОЪ ЛА НІ-
 МІК МАІ ЖОС ДЕ КЪТ ЧЕЛ БЕКЮ, КОСТАНТІН
 ВРЪ КА СЪСЕ АПАРЪЦЪ ШІ АКОЛО ГРЪЪ, ШІ
 ПОРЪНЧІ КА ЧЕЛ ДЕЛА ЕГІПТ СЪСЕ ТРІМІЦЪ
 ЛА КОНСТАНТИНОПОЛ, ШІ ЧЕЛ ДЕЛА АФРІКА
 ЛА РОМА; КАРЕ МІСЕ ПАРЕ КЪ НЪ ПРѢ ЕРА
 АЦЕЛЕПЦЕЦЕ.

А ВРЕМѢ РЕИДЪЛІЧІІ, НОРОДЪЛ РОМА-
 НЕСК ЧЕ ЕРА СЪПЪЖН ПЕСТЕ ТОАТЕ ЧЕЛЕ ЛАЛ-
 ТЕ, ТРЕБЪЛА ФІРЕЦЕ СЪСЕ АПЪРЪТЪШАСКЪ ДІН
 БІ.

Бірдріле че пазтѣ ачелѣ ла Рома; ші дін
 прічина ачѣста сенатѣла лї вїндѣ грѣдл
 кѣ прец мік, тар маї ла дрмз іл дзрѣла
 кѣ тотѣла. Дѣпз че се фзкѣ монархіе,
 рѣндѣла ачѣста, кѣ тоате лпротїва ско-
 посѣладі днелї монархії, лкз сз цїнд, ші
 лпзрації о сѣферѣ темѣндѣсе де пагѣба
 ч'ар фі пѣтѣт черка дак'ар фі кѣрмат'о.
 Дар Константїн зїдїнд четатѣ чѣ ноз,
 ашззз обїченл ачѣста фзрз вре дн кѣвѣнт
 кѣвїїчос.

Кѣнд Ядгѣст сѣз Бгїптѣла, адѣсе ла
 Рома богзціїле лдї Птоломею; ачѣста прї-
 чїндї ачелаш скїмбарє л Рома ка шї афла-
 рѣ Індїїлор л Бѣропа, шї ка оаре карє
 сїстїмї полїтїчєшї дїн зїлєлє нострє. Пре-
 цѣла лѣкрѣрїлор се лдої л Рома; шї фїїнд
 кз еа трзцѣ л сїне не лчетат богзціїле
 Александрїї, пе карє лє прїмѣ шї еа дїн
 Яфрїка шї дїн партѣ рзсзрїтѣлді, се дм-
 плѣ Бѣропа де банї. Шї аша лзкѣдїторїї
 лѣтѣ кѣ леснїре сз пазтѣскз Бірдрї грєлє.

Дѣпз че лпзрзціа се лпзрці, тоате
 богзціїле ачєстѣ се трасєрз ла Константї-
 нопол. Кзтрє ачєстѣ се цїє кз бзїлє Бн-
 тлїтерїї лкз нѣ ера дескїсе, кз л Італїа
 шї Галїа, ера прѣ пѣцїне, шї дѣпз лѣа-
 рѣ Картагєї, бзїлє Спанїї нѣ се маї лѣ-
 кра, саз нѣ ера аша богате. Італїа че
 нѣмаї авѣ де кзт грѣдїнї пзрзсїте нѣ

пѣтѣ кѣ нѣч'ѣн мѣжлок сѣ трагѣ баніі
рѣсрѣтѣдѣі, ꙗкѣ време че апѣсѣл трімітѣ
п'аі сѣі аколо пентрѣ мѣрѣдѣрі. Яша дар
аѣрѣл ші арѣінтѣл се апѣцінѣ кѣ тотѣл
ꙗкѣ Европа: дар апѣраціі черѣрѣз тот аче-
лѣші бѣрѣрі, ші піерѣдѣрѣз тоате.

Кѣндѣ кѣрмѣдѣрѣтѣ аре о сістѣмѣ атѣрѣ-
тѣ де мѣлтѣ време, ші лѣкѣрѣдѣріле се афлѣ
ꙗкѣ оаре каре ашѣзаре, есте бѣне маі то-
д'адна д'але лѣса аша; кѣчѣ прічініле пріч-
каре с'а цінѣт, кѣ тоате кѣ сѣнт де мѣл-
те орѣ комплетѣте ші не кѣносѣдѣте, пот
с'оціе ші маі ꙗколо. Іар кѣндѣ неціне
скѣмѣз тоатѣ сістѣма, нѣ поате сѣ ꙗрѣп-
тезе де кѣт некѣвѣііцѣле че се араѣ ꙗ
теорѣе, ші ласѣ пре челе лалте каре нѣмаі
пратѣка поате сѣ ле десѣопере.

Пентрѣ ачѣл дар, кѣ тоате кѣ апѣ-
рѣціа ера фѣарте маре, апѣрѣцірѣтѣ еі о
дѣрѣпѣнѣ, кѣчѣ тоате пірѣціле ачѣстѣдѣі трѣп
маре, че ера д'атѣта време апѣрѣдѣнѣ, се
потрѣвісѣрѣз ка сѣ зѣк аша спре а рѣмѣнѣ
ѣніте ші а спѣнѣзѣра ѣнеле де алтеле.

Кѣстантѣн, дѣпѣ че сѣзѣбі капѣтала,
прічіндѣ ꙗкѣ ш'алѣ пагѣбѣз асѣпра хота-
рѣлор; рѣдікѣ лѣгеонѣріле че ера пе марѣ-
нѣ рѣдѣрілор, ші ле апѣрѣціе пріч цѣрѣі:
дѣн каре ѣрмарѣз доз рѣле; ѣнѣ кѣ рѣдікѣ
ставѣла че опрѣтѣ атѣтѣ націі; ші алѣтѣ,

кѣ солдаціи петрекрѣз ші се молеширѣ пе
ла привелиці ші театрѣри.

Кжнд Костантин тримисе пе Іуліан ан
Галіа, гжсі чинзечі де ораше л лѣнгда Ре-
нѣлді лѣате де варварі; ші цхрїле ера жѣ-
фѣите, ші нѣмаї ера де кжт ѣмѣра ѣні
армії романещі че фѣѣт нѣмаї аѣзїнд де
нѣмеле врѣжмашїлор.

Ячест принц, прин лцелепчѣнѣ, ста-
торніа, Економіа, пѣртарѣ, ші вітежіа
са, ші принтрѣн шїр де фапте ероїчещі,
їсгонї пе варварі, ші грозѣвіа нѣмелді
сѣѣ лї лфржнѣ пжнѣ кжт трѣї.

Скѣрта време а лпѣрацілор, де обї-
теле фатрії політїчещі, деосїбітеле релїції,
шї ересѣрїле лор челе партїкѣларе, аѣ фост
прїчина ка сѣ ведем карактерѣрїле лпѣра-
цілор атжт де о пѣчїте. Кжчї пе Алексан-
дрѣ че л аратѣ Іродїан атжт де афемѣ-
нат, Дамбрїдіе лл деекріе де чел маї ві-
тѣз. Пе Гратїан, чел лѣѣѣз крещїнії а-
тжта, Фїлосторг лл потрївеще кѣ Нерон.

Валентїніан кѣноскѣ маї бїне де кжт
орї каре трѣбѣнѣца ржндѣелелор бекї: л
трѣбѣнѣцѣ тоатѣ віаѣа са касѣ лтѣрѣскѣ
марѣніїле Ренѣлді, сѣ факѣ осташї п аколо, сѣ
зїѣѣскѣ батарїї, сѣ ашаѣе трѣпе, шї сѣ
ле лгрїжаскѣ хрїана. Дар се лтжмплѣз ѣн
лѣкрѣ че фѣкѣ пе Валент фрателе сѣѣ сѣ

АЕСКІЗХ ТРЕЧЕРѢ ДЪНЪРІИ, ДІН КАРЕ ДРМА-
РЪ ГРОЗАВЕ НЕНОРОЧІРІ.

А ЦАРА ДІНТРЕ БАЛТА МЕОТІДЕІ, МЪН-
ЦІИ КАВКАСЪЛДІ, ШІ МАРѢ КАСПІИ, ЗРА МДЛ-
ТЕ НОРОАДЕ ДІНТРЕ КАРЕ ЧѢ МАІ МДЛТХ ПАР-
ТЕ ЕРА ХДНІ САЪ ЯЛЕНІ; ПЪМЪНТЪРІЛЕ ЛОР
ЕРА ФОАРТЕ РОДІТОАРЕ; ЕІ ЮБѢ РЪСБОУА ШІ
ХОЦІІЛЕ; ЕРА МАІ ТО-Д'АДНА КЪЛЪРІ САЪ А
КЪРЪЦЕ, ШІ ДМБЛА ФЪРЪ СТАТОРНІЧІЕ ПРІН
ЦАРА А КАРЕ СЕ АФЛА АКІШІ: ЖЪФДІА КЪТЕ
ОДАТХ ШІ ХОТАРІЛЕ ПЕРСІИ ШІ АЛЕ АРМЕНІИ;
ДАР АЧЕЛѢ ПЪЗА КЪ ЛЕСНІРЕ ТРЕЧЕРѢ КАСПІИ,
ШІ ПРІН АЛТХ ПАРТЕ НЪ, ПЪТѢ СЪ ПЪТРЪН-
ЗЪ ФІЕ КЪМ А ПЕРСІА. ШІ ФІІНД КЪ ЕІ НЪ
СОКОТѢ К'АР ФІ КЪ ПЪТІНЦЪ СЪ ТРѢКЪ БАЛ-
ТА САЪ АКІДЕРѢ МЕОТІДЕІ, НЪ КЪНОШѢ ПЕ
РОМАНИ, ШІ А ВРЕМЕ ЧЕ ХІЛАЦІ ВАРВАРІ
ЖЪФДІА АПЪРЪЦІА, ЕІ СТА АКІШІ АТРЕ ХО-
ТАРЪЛЕ ЧЕЛЕ ПЪСЕЕ ПРОСТІА ЛОР.

ЪНІИ ЗІК КЪМ КЪ НОРОУА ЧЕ АДЪСЕЕ
ТАНАІС ФЪКЪСЕ ДН ФЕЛ ДЕ ДСКАТ ПЕСТЕ ВОС-
ФОРЪА СІМЕРІАН, ПЕСТЕ КАРЕ ТРЕКЪРЪ ДІН
КОАЧІ; АЛЦІИ, КЪМ КЪ ДОІ ТІНЕРІ СКИЦІ
ГОНІНД О ЧЪТХ ЧЕ ТРЕКЪ АЧЕСТ БРАЦЪ ДЕ
МАРЕ, ДРМАРЪ ДЪПЪ ДЪНСА ШІ ЕІ, ШІ РЪ-
МАСЕРЪ А КРЕМЕНІЦІ ВЪЗЪНД О ЛЪМЕ НОХО;
ДЪПЪ АЧЕА АТОРЪКЪНДЪСЕ ЖНАПОІ СПЪСЕРЪ
КОМПАТРІОЦІЛОР ЛОР ПЕНТРЪ ПЪМЪНТЪА ЧЕЛ
НОЪ САЪ ПЕНТРЪ ІНДІІЛЕ ЧЕ АФЛАСЕРЪ, ДАКА
АДРЪСНЕСК АМЪ СЛЪЖІ КЪ ВОРБЕЛЕ АЧЕСТѢ.

Нѹмаї де кѹт трекѹрѹ трѹпе не нѹ-
мѹрате де Хѹнї; шї ꙗтѹлнїна маї ꙗтѹ
пре Гоцї, ꙗї гонїрѹ дїн наїнтѹ лор. Се
пѹрѹ кѹ нацїїле ачестѹ се варсѹ ѹнеле пе-
сте алтеле, шї кѹ Асїа ка сѹсе кѹмпѹнѹе-
кѹ кѹ Ѣвропа, кѹщїгасе о поварѹ ноз.

Гоцїї спѹмѹнтацїї, венїрѹ пѹнѹ ꙗ
марѹїнїле Дѹнѹрїї, шї кѹ мѹнїнїле ла пїепт
черѹ о сѹзпаре. Дїнгѹшїторїї лѹї Валент
слѹжїндѹсе кѹ ꙗтѹмпларѹ ачѹста 'їо арѹ-
тарѹ ка пе о бїрѹдїнѹз норочїтѹ а ѹнѹї
нород ноз че вїне сѹ апере ꙗпѹрѹцїа шї
с'о ꙗбогѹцаскѹ. Cluj, Central University Library Cluj

Валент порѹднчї сѹї ласе сѹ трѹкѹз фѹр
де арме; дар офїцерїї сѹї лѹжнѹ банї лѹ-
сарѹ кѹ арме кѹцї воїрѹ. Де дете пѹмѹн-
тѹрїї; дар Гоцїї ка шї Хѹнїї, нѹ обїчнѹга
лѹкрарѹ пѹмѹнтѹлѹї. Нѹ лїсе дете нїчї
грѹдл че ле фѹгѹдѹїсе: мѹрѹ де фоаме,
афлѹнѹдѹсе ꙗ мїжлокѹл ѹнїї цѹрї богате;
еї ера кѹ арме, шї ле фѹчѹ не дрептате.
Пентрѹ каре ꙗчепѹрѹ а жѹфѹї тот дела
Дѹнѹре пѹнѹ ꙗ Росфор, стїнсерѹ пе Ва-
лент шї армїа лѹї, шї нѹ ретрекѹрѹ Дѹ-
нрѹ де кѹт ка сѹ ласе грозѹва пѹстїїре
че фѹкѹсерѹ.

К а п XVIII.

М а к с і м е н о з ч е л ъ а р з Р о м а н і і .

К х т е о д а т з т р и н д ц в і а л п х р а ц і л о р , ч е ф а ч е а д е с к с л з в і ч н і к л п х р з ц і і л о р , ф ъ п р і ч і н а д ' а к з ѡ т а с з л п а ч е к ѡ д а р е д е б а н і п ' а ч е н а ч е а м е р і н ц а д ' а н з в з л і с з ж ѡ ф ѡ т с к з .

Д а р п а ч ѣ н ѡ п ѡ т ѡ с з с е к ѡ м п е р е , к з ч і ч е і ч е о в і н д ѣ с е л д ж р ж а ш і м а і м ѡ л т к а т о т с ' o м a і в х н з з ф ѡ р з s z o д ѣ .

М а і б і н е е с т е d ' a с e п ѡ н е н е щ і н е л п р і м е ж д і е ш ' a ф а ч е ѡ н р з с б о ю н е н о р о ч і т д e k x t d ' a a b ѣ п а ч е k ѡ б a n і ; k z ч і т o d ' a ѡ n a c e т е м е ч і н е б a ш і ч і н с т е щ е п e ѡ n c t z п ж н і т o r k ж n d щ і e k z н ѡ л в a б і р ѡ і d e k x t d ѡ п z м ѡ л т e л p o т і в і р і і .

К з т р е а ч е с т ѣ а с ф е л d e d a p ѡ р і c e п р e ф з ч ѣ м a і k ѡ в р е м e l б і р ѡ р і , ш і k ѡ т o a t e k z л a a ч e п ѡ т e p a d e б ѡ н z в o e , m a і л a ѡ p m z л e ч e р ѣ l c і л z , c o k o т і n d ѡ л e k a ѡ n d p e n t a л л o p ; ш і k ж n d ѡ n l p x p a t n ѡ в p ѣ c z л e d ѣ , c a ѡ d a m a і п ѡ ц і n , a t ѡ n ч і k ж щ і g a в p z ж m a ш і d e m o a p t e . Д і n t p ' o м і e d e п і л d e a d d k н ѡ m a і ѡ n a : o a c t ѣ ч e п o в з y д і I ѡ л і a n l p p o т і в a П e р ш і л o p , л a l t o a p ч e р ѣ c a c e г o н і d e Я p a п і , ф і і n d k z n ѡ v p ѡ c z л e п л z т ѣ c k z d a p ѣ o в і ч н і t z , ш і п ѡ ц і n d ѡ п z a ч e n a , п e c ѡ б e т l p x p z ц і a л ѡ і

ВАЛЕНТИЕ, ЯЛАМАНИИ КХРТИРХ АПРОТИВА РО-
МАНИЛОР, ФІИНА КХ ЛЕ ДЕТЕРХ МАИ ПДЦИНЕ
ДАРДРИ ДЕ КХТ АНАИНТЕ. ШИ АСДШИ НФМД-
РИЛЕ АЧЕЛФ ДЕ МИАЗХ НОАПТЕ, ВРДРХ СЗШ
РХСБДНЕ ПЕНТРД О АСФЕЛ ДЕ НЕ ЧИНСТЕ ЧЕ СО-
КОТФ КХ ЛІСА ФХКДТ, ШИ ПОРНИРХ АПРОТИ-
ВА ЛОР ЧЕЛ МАИ АСПРД РХСВОК.

ТОАТЕ НАЦІИЛЕ АЧЕСТФ ЧЕ АКОЖДРА А
ПХРХЦИА А ВДРОПА ШИ АСІА, СОРБИРХ ПДЦИН
КХТЕ ПДЦИН БОГХЦИЛЕ РОМАНИЛОР, ШИ ФІИНА
КХ ЕИ СЕ МХРІСЕРХ ПЕНТРД КХ АДРДА ШИ АР-
ЦІИТДА АПХРАЦИЛОР СЕ АДДСЕСЕ ЛА ЕИ, СЕ МИК-
ШОРАРХ КХЧИ АДРДА ШИ АРЦІИТДА ЛОР СЕ АД-
СЕ ЛА АЛЦІИ. BCU Cluj Central University Library Cluj

ГРЕШАЛЕЛЕ ПОЛІТИЧИЛОР НД СХИТ ТО-
ДАДНА ДРМХРИ АЛЕ ВОИЦЕИ ЛОР, ЧИ АЛЕ СТХ-
РИИ А КАРЕ СЕ АФЛХ; ШИ НЕ РХНАДЕЛЕЛЕ ПРИ-
ЧИНДЕСК ТОДАДНА АЛТЕ НЕ РХНАДЕЛИ.

ОЦИРФ, ПРЕ КДМ С'А ВХЗДТ МАИ СДС,
СЕ ФХКДСЕ ФОАРТЕ МДЛТ САРЧИНА АПХРХЦИИ,
ФІИНА КХ СОЛДАЦИИ АВФ ТРЕИ ФЕЛДРИ ДЕ ФО-
ЛОСДРИ: ПЛАТА ЛОР ЧФ ОБІЧНДИТХ, РХСПЛХ-
ТИРФ АДПХ СЛДЖЕХ, ШИ ДАРДРИЛЕ ЧЕЛЕ АДПХ
А ТХМПЛАРЕ, КАРЕ ЕРА ТРЕБДИНЧОАСЕ ШИ КА
НИЩЕ ДАТОРИИ ЛА АЧЕЛ ЧЕ ВРФ СХ АІБХ А
СТХПХНИРФ ЛОР АТХТ НОРОДАЛ КХТ ШИ А-
ПХРХЦИА.

НЕ ПДТХНА ДАР СХ ПЛХТФСКХ АСФЕЛ ДЕ
КЕЛТДЕЛИ ГРЕЛЕ, ФДРХ СІЛІЦИ СХ ЦІЕ ОЦИРИ КД
КЕЛТДИЛХ МАИ ПДЦИНХ. ФХКДРХ ЛЕГХТДРИ
КД

кѢ націіле варваре, каре н'авѣ нічі лѢк-
сѢл солдацілор романешї, нічі дѢхѢл, нічі
череріле ачелѣ.

ВѢтр'ачестѣ авѣ шї алтѣ ллесніре кѢ
варварїі ачешїа, фїін-кѣ, кѣнд вѣжмашїі
да нѣвалѣ фѣр де весте асѢпра Ѣніі цѣрї,
шї Романїі не авѣнд ніч'о гѣтіре, нѢ
пѢтѣ сѣ стрѣнгѣ ошїрї лдатѣ дѢпрїн
провінціі ка сѣі гонѣскѣ. ШентрѢ каре ера
сіліці сѣ іа алт трѢп де варварїі то-д'ав-
на флѣмѣнд де банї, шї гата д'а жѣ-
фѢі ш'асе бате, кѢ каре се слѢжа бїне ла
лчепѢт, дар ла Ѣрмѣ авѣ тот атѣта не-
каз д'а трїміте лнапої пе ажѢдѣторї
кѣт авѣ д'а гонї пе вѣжмашїі.

Романїі чей вѣкї нѢ прїмѣ л ошїрѣ
лор ажѢдѣторї маї кѢ пѢтере де кѣт еа-
шї кѢ тоате кѣ аліанціі лор ера дїн лсѢшї
сѢппѢшїі лор, нѢ вѣѣ сѣі аївѣ маї рѣсѢої-
нічі де кѣт дѣншїі.

Іар л вѣрміле маї дїн Ѣрмѣ нѢ нѢмаї
нѢсе пѣзі ачѣстѣ пропорціе кѢ ошїрїле аж-
Ѣдѣтѣоаре, чї лкѣ ѢмплѢрѣ кѢ солдаці
варварїі трѢпеле ошїрїлор націонале.

Ѓї лтрѢвѢдїнца лѢкрѢрї кѢ тотѢ л
протїва ачелора чей фѣкѢсерѣ стѣпѣнї лѢ-
мїі: кѣчї алтѣ датѣ політіка лор чѣ ста-
торнїкѣ ера д'а авѣ нѢмаї еї мешешѢгѢла
мілітѣреск шї д'алїпсі пе тоці вѣнініі лор,
іар акѢм се ліпсѣ пѣ еї шї лѢемѣна пѣ
чей лалціі.

Іагъ дар пе скърт історіа Романілор. Бірдірз тоатъ лѣмѣ прін бѣнеле лор максіме ші мхсѣрі, ші дѣпъ че се вхзѣрз ꙗкхпхтжї, репѣбліка лор нѣ пѣтѣ сѣсе маїціе, ші тревді сѣ'ші скїмбе кіпѣл кжрмдірїї, але кзріа мхсѣрі но'ѣ сѣрпарѣ мхрїмѣ еї.

Нѣ есте норокѣл каре стхпжнеше лѣмѣ: пентрѣ ачѣста поате чїнева сѣ ꙗтребе пе романї, карїї авѣрз ѣн шїр не контенїт де норочїрї кжнд се кжрмдірѣ дѣпе оаре каре сістемѣ хотхрѣтѣ, ші алт шїр не кѣрмат де ненорочїрї кжнд се пѣртарѣ дѣпъ алта. Сжнт нїще прїчїнї цензрале, моралїчешї сѣѣ фїрецїї каре ꙗналѣз, цїн сѣѣ рхстоарнѣ пе о монаршіе; тоате ꙗтжмплзрїле сжнт сѣппѣсе ачестор прїчїнї; ші дакж пїердѣрѣ ѣнїї вхтѣї, адїкѣ о прїчїнѣ мїкѣ, дхрапхнѣ о ꙗпхрѣцїе, прїчїна вїне дїн чѣ цензралѣ, каре фхчѣ касѣ пїарѣ ꙗпхрѣцїа ачѣста нѣмаї прїнтр'о сїнгѣрѣ вхтае: кѣ ѣн кѣвжнт, дїн сістемѣ чѣ цензралѣ сѣѣ песте тот кѣрг тоате челе лалте ꙗтжмплзрїї партїкѣларе.

Ної ведем кѣ апропе де доз вѣкѣрї, нороаделе пхмжнтѣлѣї Данїмарчїї, аѣ фогт маї то-д'адна вхтѣте д'але Швецїї. Негрешїт, кѣ де осїбїт де вїтежїа амжндѣрор нѣмѣрїлор шї а норокѣлѣї армелор, се афлѣ ꙗ сістїма полїтїчѣскѣ сѣѣ остхшас-

кѣ а Данімарчій о віціе саѣ кѣсѣр пе дін
лѣхѣнтрѣ чеї прічінѣше прѣхѣденіа; ші міе
мі се паре кѣ нѣ есте а некое д'ал афла.

А сфѣршіт Романіі піердѣрѣ дісіплі-
на (регѣла) остѣшаскѣ, ші прѣхѣсірѣ пѣхѣ
ші кѣр армеле лор. Веѣес зиче кѣ солда-
ціі вѣзѣхѣдѣле прѣ греле, кѣщігарѣ бое де-
ла прѣратѣл Граціан д'а лепѣда заоа лор,
ші дѣпѣ ачема ші коіфѣл, а кѣт, кѣхѣ се
афла а прімеждіе фѣрѣ міжлок де апѣра-
ре, нѣмаї пріжа де кѣт д'афѣці.

Бл маї адаогѣ кѣм кѣ піердѣрѣ обі-
чеюл д'асе маї прѣрї ла кѣмп пріп лагѣ-
ре, ші кѣ дін прічина не пріжїрїі ачещіа,
лісе прѣхѣдѣ ошїрѣ де кѣлѣрїмѣ варваріор.

Романіі чеї дін векїме нѣ авѣ кѣлѣрї-
ме мѣлтѣ; абїа о а ѣнспрезечелѣ парте
дін легеон ера кѣлѣрѣціі, ші де мѣлте орї
ші маї пѣціні; ші е мїраре кѣ еї авѣ кѣ
мѣлт маї пѣцінѣ де кѣт ної, каре авем
д'а фаче атѣтѣ прѣконѣрѣрї, ла каре кѣ-
лѣрїмѣ е де нїч'ѣн фолос. Кѣхѣ Романіі
мерѣѣ скѣпѣтѣхѣд, нѣмаї авѣ де кѣт кѣ-
лѣрїме. Місе паре кѣ кѣ кѣт о націе прѣ-
ваѣ маї бїне мещешѣгѣл остѣшѣск, кѣ
атѣт маї мѣлт се прѣрѣбїнѣазѣ кѣ пѣде-
стрїмѣ; ші кѣ кѣт прѣ шїе маї пѣцін кѣ
атѣт прѣ мѣлѣше кѣлѣрїмѣ: фїїнд кѣ пе-
дестрїмѣ фѣрѣ регѣлѣ нѣ фолосеѣше, тар кѣ-
лѣрїмѣ поате сѣсе прѣрѣбїнѣеѣе ші прѣ не
регѣларе.

Къчї лѣкрарѣ кълзрїмїї стъ маї къ са-
мъ ꙗ порнїрѣ еї чѣ репедѣ, тар педестрїмѣ
се ꙗпротївеще шї рѣмѣне не мїшкатъ; ꙗ
сфѣршїт пѣтерѣ кълзрїмїї есте времелнїкъ,
тар ꙗ педестрїмїї цїне време маї мѣлтъ.
Дар ка сѣсе батъ нецїне време мѣлтъ,
требѣ сѣ фїе десѣвѣршїт ꙗ цїїнца рѣс-
боуаѣ.

Романїї аѣ къпрїнс тот пѣмѣнтѣл,
нѣ нѣмаї къ мещешѣгѣл остѣшѣск, чї шї
къ мїнтѣ шї ꙗцелепчѣнѣ; къ статорнїчїа,
къ юбїрѣ де славъ, шї къ драгостѣ кътре
патрїа лор. Тар дѣпъ че тоате вїртѣцїле
ачестѣ се стїнсеръ де ꙗпѣрацї, ле рѣмѣсе
мещешѣгѣл остѣшѣск, къ каре де шї ꙗ
слѣбїчѣне шї ꙗ тїрѣнїа стѣпѣнїторїлор лор,
тот цїнѣрѣ чѣпаче къцїгасеръ; дар кънд
їнтрѣ стрїкарѣ орѣшѣнѣскъ шї ꙗ осташї,
атѣнчї се фѣкѣрѣ прада тѣтѣрор нороаделор.

О ꙗпѣрѣцїе ꙗтеметѣ къ армеле арѣ тре-
бѣїнцъ д'а се пѣзї къ армеле, дар пре към
нѣ поате чїнева сѣ прїчѣпъ, кънд се афлѣ
ѣн стат ꙗтѣрѣраре, ꙗ че кїп о сѣсе лїнї-
шѣскъ, асементѣ нѣ поате цї кънд се а-
флѣ ꙗ паче шї чїнстѣще фїеш каре пѣтерѣ
са, към о сѣсе скїмѣе ачѣа: де ачѣїа дар
нѣ ꙗгрїжѣще де оцїре дѣла каре нѣ нѣдѣж-
дѣще нїмїк шї де каре се теме мѣлт, шї
адѣсѣ орї кадѣтѣ ꙗкъ а о шї слѣбї.

Да Романїї дїн тѣю ера о леѣе страш-

нікх, ка орї чїне ва фѣци дїн локѣл сѣѣ
чел рѣндѣт ла рѣсвою, сѣѣ ва лепѣда ар-
меле ꙗ време де бѣтае, сѣ се педепсаккх
кѣ моарте. Ідїан шї Валентїн ашѣзасерѣ
педѣпса нѣ веке ꙗтрѣба ачѣста. Дар бар-
варїї че лѣарѣ Романїї кѣ платѣ, фїїндѣ
овїчнѣцї афаче рѣсвоюл ка Тартарїї дїн
зїоа д'акѣм, а фѣци ка сѣ се маї батѣ
ш'алтѣ датѣ, шї акѣѣта жафѣрїле маї мѣлт
де кѣт чїнстѣ, нѣ ера дестоїнїчї д'о ас-
фел де рѣгѣлѣ страшнїкх.

Асфел ера рѣгѣла остѣшаскх ла Рома-
нїї чеї дїн наїнте, кѣ генѣралїї осѣндѣѣ
пе фїї лор ла моарте кѣчї аѣ кѣѣшїгат бї-
рѣїнца фѣрѣ порѣнка лор: Дар дѣпѣ че
се аместекарѣ ꙗтре барварї, пїердѣрѣ ас-
кѣлтарѣ шї се фѣкѣрѣ ка шї ачета; шї де
ва четї чїнева рѣсвоаеле лѣї Велїсарїе ꙗ
протїва Гоцїлор, ва ведѣ ѣн генѣрал маї
то-д'адна не аскѣлатат де офїцїрїї сѣї.

Сїлла шї Серторїе, ꙗ фѣрїа рѣсвоае-
лор чївїле, врѣ маї бїне сѣ моарѣ де кѣт
сѣ факѣ брѣн лѣкрѣ дїн каре с'ар фолосї
Мїтрїдат: Дар ꙗ времїле ѣрмѣтоаре, ꙗ
датѣ че ѣн таїнїк ал кѣрѣцїї, сѣѣ ѣн ге-
нѣрал сокотѣ к'ар пѣтѣ кѣѣшїга банї, ш'ар
пѣтѣ рѣсѣдна ꙗпротїва кѣїваш, сѣѣ ар
пѣтѣ сѣш мѣлѣцмѣскх юбїрѣ де славѣ,
мїжлочїнд д'а їнтра нѣмѣрїле барваре ꙗ
ꙗпѣрѣцїе, нѣмаї де кѣт ера гата сѣ бѣн-
зѣ тоатѣ лѣмѣ хрѣпїреї лор.

А ніч'о стъпжніре нѣ есте бірѣла атжт
 де требѣинчос ші кѣдтат, пре кѣт атр'
 ачегаче ачепе сѣ казѣ. Кѣчї гредѣтѣцїле сѣ-
 пѣшілор атр' атжта креск, а кѣт нѣ ле
 маї пот сѣферї. Шї пентрѣ ачегашї а про-
 вїнціїле романешї прѣ кѣржнд а жѣнсѣрѣ
 бірѣрїле не сѣферїте.

Требѣ ачегї а Галвїніе грозавеле че-
 рерї че фѣчѣ нороаделор. Сѣпѣшії гонїці
 де оаменїї апѣрѣтешї, не авжнд де ѣнде
 плазтї, фѣчѣ ла варварї сѣѣ аш вїндѣ сло-
 возенїа лор ла ачегаче еша маї атжю а
 наїнтѣ лор (*).

16**

Дїнтр'

(*) Пентрѣ адевтѣрѣла ачегаша авем пїлда па-
 трїї ноастрє маї наїнте д'ачѣстѣ норочї-
 тѣ епокѣ шї реформѣ; кѣчї асфел а по-
 вѣра стѣпжнїрѣ шї чокоїї пе лѣкѣиторї
 кѣ фелѣрїмї де черерї ал кѣрора кѣвжнт
 ера маї нѣмаї бїчѣл сїнгѣр, а кѣт ѣнїї
 дїн лѣкѣиторї фѣчѣ ла варварї песте дѣ-
 нѣре, шї алції аш да словозенїа фѣ-
 кжндѣсе скѣтелнїчї шї послѣшнїчї, каре нѣ
 ера алт чева де кѣт скїмбарє рѣѣлѣшї шї
 скѣпарє де маї мѣлці стѣпжнї. Ах, де
 нѣ с'ар фї ѣрмат аша, нѣ ам ведѣ атж-
 та мар де лок пѣстїїѣ а цара ноастрѣ,
 ла актѣрѣїа фїрѣскѣ родїре, мѣлціме де
 оаменї ар фї алєргат!

Діитр' ачестѣ пѣтем съ ацелецем ꙗ
 історіа Франціи рѣдартѣ чѣ маре а Голі-
 лор, ч'ад арятат ꙗ револѣціа ачета че вртѣ
 съ атѣрѣскѣ депрціртѣ нѣмѣлѣі ꙗ доз,
 ꙗ новілі ші ꙗ четѣцені де рѣнд. Варваріи
 фѣкѣнд атѣцѣ четѣцені робі ка съ лѣ-
 крезе пѣмѣнтѣл че апѣкасерѣ еі, нѣ ꙗтрѣ-
 бѣінцарѣ німік каре съ нѣ се фі фост ꙗ
 трѣбѣінцат маі дін наінте ші маі кѣ
 аспрїме.

К а п XIX.

1. Мѣрїмѣ лѣі Атіла. 2. Прїчина
 ꙗтемееріи варварілор. 3. Кѣвѣн-
 тѣл пентрѣ че ꙗпѣрѣціа д'апѣс
 кѣзѣ маі ꙗтѣю.

Ѧн времѣ кѣнд ꙗпѣрѣціа слѣбѣ, кредїн-
 ца кредїнѣскѣ се ꙗтемеа, пентрѣ каре слѣ-
 біре, кредїніи ꙗпѣта пѣгѣнілор, ші пѣ-
 гѣніи се ꙗдрѣпта кѣ кредїнца кредїнѣскѣ
 есте прїчина. Кредїніи зїчѣ кѣ Дїоклітіан
 а пїерѣдѣт ꙗпѣрѣціа лѣкѣнд лѣнгѣ сіне ꙗ
 кѣ трѣї товароші ꙗ стѣпѣніре, карїи фіеш
 каре вртѣ съ фіе асементѣ де маре съ келѣт-
 таскѣ мѣлт ші съ ціе тот атѣтѣ ошїрї ка
 ші кѣнд ар фі фост сінгѣр, ші нѣмѣрѣл
 челор че лѣа фѣкѣндѣсе маі маре де кѣт

ал челор че да, гредѣхциле ажѣнсерѣ атр'
 атѣта, ꙗ кѣт пладгаріи лѣсарѣ мошіиле ші
 локѣріле де сѣмѣнат сѣ крѣскѣ пѣдрі пе
 еле. Пѣгѣніи дін протівѣ нѣ ачета д'а
 стріга а протівѣ ѣнеі а кінѣѣніи ноз ші не
 абзїтѣ пѣн'атѣнчі: ші фїїндѣ кѣ маї наїн-
 те обїчнѣа а зїне ꙗ Рома чѣ а флорїтоа-
 ре, кѣндѣ фїчѣ Тїерѣа а некѣѣніи, кѣ а-
 чета есте о мѣніе а лѣї дѣмнезѣѣ, а семе-
 нѣ зїчѣ ші акѣм ꙗ Рома чѣ бешѣїтѣ,
 кѣ менорочїріле бїн дїнтр'о крѣдїнѣѣ ноз
 ші дїн сѣрпарѣ алтарелор веки.

Сїмак, Бфорѣа преторѣлѣї, скрїїндѣ
 кѣтре а пѣрацї кѣндѣ ера сѣ сѣрпе бїсерїка
 бїрїїнѣї, їсѣѣтї фоарте мѣлат ꙗ протівѣ
 крѣдїнѣї крѣшїнѣї, прїн кѣвїнтеле лѣї
 челе цѣрѣнѣї фоарте дѣстоїнїче д'а ꙗ
 дѣплека.

„Че лѣкрѣѣ, зїче, поате маї бїне сѣ
 „ не повѣѣѣскѣ спре кѣношїнѣа дѣмне-
 „ зїелор, де кѣт ферїчїрѣ ноастрѣ чѣ тре-
 „ кѣтѣ? требѣе сѣ фїм крѣдїнѣошї аѣѣѣѣ-
 „ тѣрїї атѣтор вѣкѣрї, ші сѣ ѣрмѣм пѣ-
 „ рїнѣїлор ношїрї карїї аѣ ѣрмат кѣ атѣ-
 „ та норочїре пе аї лор. Сокотїцївѣѣ, кѣ
 „ Рома, ворбїндѣ кѣ ної, зїче: о домнї
 „ прѣ мѣрїцї, пѣрїнѣї аї патрїї! Чїнстїцї
 „ анїї мїїї ꙗ каре то-д'адна ам пѣзїт
 „ крѣдїнѣа стрѣмошїлор вошїрї! Ачѣста
 „ крѣдїнѣѣ а сѣпѣс лѣмѣ лѣцїлор меле,
 „ прїн

„ прін еа с'а ісгоніт Янібал де лхнгз
 „ зіддріле меле, ші Голлії дела Капітол!
 „ Ної черем пачѣ пентрѣ Дѣмнезеїї па-
 „ трїї, тар нѣ пентрѣ Дѣмнезеїї челор стрейні.
 „ Сз нѣ не аместекзм ꙗ дїспѣте (фі-
 „ лонікії) че требѣск нѣмаї оаменілор ле-
 „ неші ші фхрде лѣкрѣ, кзчї Дѣмнезеїлор
 „ сз кѣвіне сз адѣчем прїноасе тар нѣ
 „ прїгонїрї.“

Треї Скрїиторї вестїцї рхспѣсерх лѣї
 Сїмак. Орозїе скрїсе ꙗ історїа лѣї кѣм кз
 то-д'адна ад фост ꙗ лѣме ненорочїрї асе-
 менѣ де марї ка ші ачелѣ де каре се пхнг
 пхгнїї. Салвіан зїче ꙗ картѣ са, кз
 дїн прїчина не рхндѣелелор крешїнеші,
 прхпхдїрх барварїї ꙗпхрхцїа; ші С. Ядгѣ-
 стїн арагх, кз четатѣ черѣлѣ нѣ се по-
 трївеше кѣ четатѣ пхмхнтѣлѣ, ꙗ каре
 Романїї ад прїміт мѣлцхмірї аша де за-
 дарнїче ка ші вїртѣцїле лор.

Ам спѣс, кз політіка Романїлор ꙗ
 времіле дїн тхю ера д'а бзга врхбї ꙗ
 тоате ꙗпхрхцїїле пе каре забїстѣа; дар
 ꙗ челе маї дїн коачї нѣ пѣтѣрх сз маї
 ісѣдѣтѣскх ла ачѣста. Требѣї сз сѣфере пе
 Ятіла кхнд сѣпѣсе тоате нацїїле де мїа-
 зх ноапте, ші се ꙗтїнсе дела дѣнхре пх-
 нх ла рен; стрїкх тоате четхцїле ші лѣ-
 крѣрїле че фхкѣсерх пе лхнгз ачесте рхѣрї,
 ші фхкѣ п'амхндѣх ꙗпхрхцїїле бїрнїче стх-
 пхнїрїї лѣї.

„ ТЕОДОСИЕ, ЗИЧЪ ЕЛ КА СЪШ РЪЗЪ,
 „ ЕСТЕ ФЕНОРДА ДНДИ ПЪРИНТЕ ФОАРТЕ НОБИЛ,
 „ КА ШИ МИНЕ; ДАР ПЛЪТИНДЪМИ БИР, А КЪ-
 „ ЗЪТ ДИН НОБЛЕЦЪ СА, ШИ СЪ ФЪКЪТ РО-
 „ БДА МИЕЪ. ЯША ДАР НЪ СЕ КЪВИНЕ СЪ ПЪН-
 „ ДЪСКЪ ВІАЦА СЪЗПЪНДЪСЪ КА О СЛЪГЪ
 „ А РЪДЪЦАТЪ.“

„ АПЪРАТЪ НЪ СЕ КАДЕ СЪ МИНЦЪ, ЗИ-
 „ ЧЪ ЕЛ, ДЕ КЪТ НЪМАЙ ЛА О АТЪМПЛАРЕ.
 „ ВЛ А ФЪГЪДЪИТ ДНДИ СЪПЪС ДАЙ МИЕИ КА
 „ СЪИ ДЪ А КЪСЪТОРИЕ ПЕ ФАТА ЛДИ СЪТЪР-
 „ НИЛИЕ; ШИ ДЕ НЪ ВОЕЩЕ СЪШ ЦІЕ КЪВЪН-
 „ ТЪЛ, ЕЪ АІ ВЕСТЕСК РЪСБОУ. ДЕ КЪМ ВАШ
 „ НЪ ПОАТЕ, АФЛЪНДЪСЕ АТРЪ О СТАРЕ КЪНД
 „ НИМИНЪ НЪ ВА СЪИ МАЙ ДЪ СЪПЪДНЕРЕ,
 „ МЕРГ ЕЪ СПРЕ АЖЪТОРДА СЪЪ КЪ ОЩІРИЛЕ
 „ МЕЛЕ.“

СЪ НЪ СОКОТЪСКЪ ЧІНЕКА КЪ ЯТИЛА ДИН
 КЪМПЪТАРЪ СА ЛЪСА ПЕ РОМАНИ СЪ СЕ МАЙ
 ЦІЕ; КЪЧИ ЕЛ ДРМА МОРАЛЪДИ НАЦІИ САЛЕ
 ЧЕЛ АВИТА ДЪ СЪПЪНЕ НОРОАДЕЛЕ, ТАР НЪ
 ДЪАЛЕ ЛЪА КЪ БЪТАТА. ЯЧЕСТ ПРІНЦЪ, А КА-
 КА ЛДИ ЧЪ ДЕ ЛЕМН ДНДЕ НИЛ АРАТЪ ПРІС-
 КЪС, СЪЗПЪН ПЕСТЕ ТОАТЕ НАЦІИЛЕ ВАРВАРЕ,
 ШИ ОАРЕ КЪМ, ПЕСТЕ ТОАТЕ ЧЕЛЕ ПОЛЕІТЕ,
 ЕРА ДНЪ ДИН МОНАРХІИ ЧЕИ МАРИ ДЕ КАРЕ ІС-
 ТОРИА А ВОРБИТ ВРО ДАТЪ.

ЯДЕСЪ ОРІ СЕ ВЕДЪ ЛА КЪРТЪ ЛДИ АМ-
 БАСАДОРІИ РОМАНИЛОР ДЕ РЪСЪРІТ ШИ ДЕ АПЪС,
 ЧЕ ВЕНЪ СЪ ПРІМЪСКЪ ЛЕЦІЛЕ ЛДИ САЪ СЪ СЕ
 роа-

роаце а фї маї блжнд. Ачі черѣ ка сѣ
 ісе дѣ Хѣнії чеї фѣрїці ла Романї, сѣ
 Романїї ровїці че фѣрїсерѣ; ачі ка сѣ
 предѣ чева дїн таїніле апѣратѣлді. А
 сѣрчїнѣ апѣрѣціа рѣсѣрїтѣлді кѣ ѣн бїр де
 доѣ мїї ш'о сѣтѣ де лїтре де абр. Аѣа
 лѣфѣ ка ѣн генѣрал де кѣпетенїе ал оѣї-
 рїлор романеѣї. Трїмїтѣ ла Константї-
 нопол п'ачега че брѣ сѣї мѣлѣзмѣскѣ, ка
 сѣї акарче де дѣрѣрї, негѣсторїнд асфел
 фрїка Романїлор че авѣ де ел.

Сѣпѣшїї сѣї се агроза де ел, дѣр нѣл
 ѣра. Бл ера фѣарте мѣндѣрѣ, шї кѣ тоа-
 те ачестѣ шї бїклѣн; ардѣ де мѣніе дѣр
 ѣїа сѣ ерте сѣ сѣ прелѣнѣѣскѣ педѣпса
 дѣпѣ кѣм веѣѣ кѣ бїне маї бїне їнтересѣ-
 рїлор сале, не фѣкѣнд нїчї де кѣм рѣсѣою
 кѣнд пачѣ пѣтѣ сѣї фїе фѣарте де фѣ-
 лос, сѣѣїт кѣ кредїнѣѣ де країї че ера
 пе сѣв сѣтѣпѣнїрѣ лѣї; пентрѣ ел лѣѣшї
 пѣстрасе сїмплїтатѣ чѣ веке а нѣравѣрїлор
 Хѣнілор. Кѣтре ачестѣ, нѣ поате чїнева
 сѣ лаѣде бїтежїа кѣпетенїї ѣнїї наѣїї аї
 кѣрїа копїї се ѣмплѣ де бнтѣсіасм аѣзїнд
 де їспрѣвїле армелор пѣрїнѣїлор лор, шї
 аї кѣрїа пѣрїнѣї пѣнѣѣѣ кѣ нѣ пот сѣ ѣр-
 меѣе копїїлор лор.

Дѣпѣ моартѣ лѣї, тоате нѣмѣрїле
 барваре се дѣсѣїнарѣ; дѣр Романїї ера аша
 де славі а кѣт шї чел маї де нїмїк но-
 роѣ пѣтѣ сѣї нѣкѣжаскѣ.

Апхрѣція нѣ се прѣпхдї нѣмаї де о
сїгѣрѣ нѣвхлїре врежмѣшаскѣ, чї де тоа-
те де о датѣ. Дѣпх нѣвхлїрѣ ачета каре
фѣ атѣт де маре ꙗ времѣ лѣї Галѣс, ꙗ-
пхрѣція пхрѣ кѣ тар се ꙗтѣреше; дар мер-
се трептал дїн скѣпхтаре ꙗ кѣдере, пжнѣ
кжнд слѣбї то-д'одатѣ сѣбѣ Аркадіе шї
Оноріе.

А задар маї гонїрѣ пе варварї ꙗ
цара лор, кѣчї ар фї мерс еї шї не гонїцї
ка сѣ пѣе ꙗ сїгѣранцѣ жѣфѣрїле че фѣкѣ-
серѣ: ꙗ задар ꙗї конченїрѣ, кѣчї орашѣле
ера жѣфѣте маї дїн наїнте, сателе арсе,
шї фамїліїле оморѣте сѣѣ ꙗпхрѣціате.

Кжнд о царѣ рѣжмѣнѣ жѣфѣтѣ, шї
венѣ ꙗтрѣнса алцї варварї, дака нѣмаї
гѣса нїмїк, трѣбѣта сѣ їнтре ꙗтр'алта.
Д'окам датѣ ла ꙗчепѣт нѣ кѣлкарѣ де
кѣт Трачіа, Місіа шї Панонїа; дар дѣ-
пх че стїнсерѣ цѣрїле ачестѣ, дѣрѣпхнарѣ
Мачедонїа, Тесалїа, шї Гречїа; д'аколо
трѣкѣрѣ ла Норїчї. Апхрѣція, адїкѣ цара
лѣкѣтѣ, се мїкшора мерѣѣ, шї нѣ се маї
копрїндѣ де кѣт ꙗ Італїа.

Прїчіна пентрѣ че варварїї нѣ се ста-
торнїчїрѣ ꙗ времѣ ꙗпхрѣції лѣї Галѣс шї
Галїан, есте кѣчї ꙗкѣ маї гѣса че сѣ жѣ-
фѣтаскѣ.

Яша, кжнд Норманзїї, че самѣнѣ кѣ
вїрѣторїї ꙗпхрѣції романѣцїї, жѣфѣрѣ
Фран-

Франца атхтѣ вѣкѣри, не маї гзсїна че
сз іа, примірз о провінцз че ера кѣ то-
тѣл гоалз, шї ш'о апхрцірз атре еї.

Скітіа пе времѣ ачела фіїна маї кѣ
тотѣл не лѣкратз, нороаделе еї пхтімѣ
адесѣ де фоамете. Пентрѣ каре ѣнеле се
цінѣ прїнтр'о легхтѣрз че фзкѣсерз кѣ ро-
манїї, карїї адѣчѣ захереле дїн цзріле
де пе лжнгз аднзре. Варварїї да анапої,
кѣ кїпѣл ачеста, жафѣріле че фзкѣсерз,
ровїї че лѣасерз, шї адрѣл шї арцінтѣл че
прїмѣ пентрѣ паче. Дар кжнѣ нѣ пѣтѣрз
сз ле маї пхтѣскз бїр дїн дестѣл ка сз
се ціе, фѣрз сіліці дасе ашзза.

Апхрзціа апѣсѣлѣ кззѣ маї наїнте
д'а рхсхрїтѣлѣ; шї пхтз пентрѣ че:

Варварїї, трекжнѣ аднзрѣ, гзса д'а
стжнга лор Росфорѣл, Константінополѣл,
шї тоате пѣтеріле апхрзції де рхсхрїт,
чеї опрѣ; шї дїн прїчіна аста се аторчѣ
спре мжнѣ арѣптз ꝛ партѣ Ілірїї шї се
лѣблза кхтре апѣс. Атѣнчї се атхрхтз
о фіербере атре нороаде ка сз трѣкз апхр-
ціле ачелѣ.

Тречерїле спре деїа фіїна пхзїте маї
біне, тоці варварїї алерга спре Ѣвропа,
гар ꝛ времѣ лѣї Галѣс, ла чѣ дїн тжю нз-
вхліре, пѣтеріле варварїлор се апхрцірз.

Апхрзціа фіїна кѣ адевхрат деспхр-
цітз, апхрзції рхсхрїтѣлѣ че авѣ алїан-
ції

цій кѣ варварій, нѣ вѣрѣхъ съ ле рѣхъ ка
съ ажѣте пе лпхрѣціи апѣсѣлѣдѣ. Ячѣстѣ
деспѣрѣре, дѣпѣхъ кѣмъ зѣче Прѣскѣсѣ, фѣ
фоарте вѣтѣмѣтоаре лпхрѣціи дѣ апѣсѣ. Ро-
маніи дѣ рѣсѣрѣт, нѣ вѣрѣхъ съ дѣ чѣлор
дѣ апѣсѣ о флотѣ пе марѣ дѣн прѣчина а-
ліанціи чѣ авѣ кѣ вандаліи. Візігоціи (Го-
ціи дѣ апѣсѣ), фѣкѣхънѣд аліанцѣхъ кѣ Арка-
діѣ, нѣхѣхлѣрѣхъ л пѣрѣціле апѣсѣлѣдѣ, шѣ ОНО-
рѣѣ фѣ сѣліт дѣ а фѣці ла Равѣна. Л сѣфѣр-
шѣт Зѣнон, ка съ скапе дѣ Теодорѣк, л
л кѣрѣдѣнцѣхъ кѣ ва мерѣе съ батѣ Італіа,
пе карѣ Яларѣк о жѣфѣсѣе лкѣ маї дѣн
наїнте.

Лтре Ятіла шѣ Генсерѣк краюл вандаліор
а фост о аліанцѣхъ фоарте стѣрѣхъсѣ.
Чѣст дѣн ѣрѣмѣхъ се темѣ дѣ Гоці: ел лѣсѣра-
се пе фѣсѣ съсѣ кѣ фѣта краюлѣдѣ Гоцілор,
кѣрѣа тѣзѣнѣдѣ насѣл дѣпѣачѣта, 'іо трѣмѣ-
сѣсе лнапої, пѣнтѣрѣсѣ карѣ се ѣні кѣ Ятіла.
Лпхрѣціилѣ Романілор фѣїнѣд амѣхънѣдоѣхъ л
лѣхънѣцѣте дѣ ачѣшѣ дѣої прѣнѣці, нѣ лѣдрѣхъсѣнѣ
съсѣ ажѣте ѣна пѣалта. Старѣ чѣлѣї дѣ
апѣсѣ ера шѣ маї вѣрѣдѣнѣкѣхъ дѣ пѣлѣхъсѣ, пе а
вѣхънѣд нѣчѣо пѣѣтере пе марѣ, кѣчѣї ера л
пѣрѣрѣцѣтѣхъ тоатѣ, ла рѣсѣрѣт, вѣгѣпт, чѣ-
прѣсѣ, Фѣнѣчіа, Іоніа, шѣ Грѣчіа, цѣрѣї, ка-
ре нѣдѣмаї елѣ сѣнѣгѣрѣ маї фѣхъчѣ атѣѣнѣчѣ оарѣ
карѣ некѣѣсторѣѣе. вандаліи шѣ алте нѣѣмѣѣрѣї
нѣхѣхлѣлѣ прѣтѣѣтѣнѣдѣнѣлѣ лпхрѣціле апѣсѣлѣдѣ.

Пріскѣ зиче, кѣ בני ніше солі дін Італіа
ла Константінопол, ка сѣ факѣ кѣноскѣт
кѣ есте кѣ не пѣтінцѣ сѣ се ціе апѣрѣціа
де нѣ се вор апѣка кѣ Вандаліі.

Вѣрмѣторіі апѣрѣціі де апѣс нѣ ера
ліпсіці де апѣлепчѣне політѣчѣскѣ, кѣчї
гѣсірѣ кѣ кале кѣ трѣбѣ сѣ скапе Італіа,
че ера, оаре кѣм, капѣл шї ініма апѣрѣ-
ціі. Пентрѣ каре лѣсарѣ пе варбарї ка сѣ
се ашазе пе дін афарѣ де апѣрѣціе. Ско-
посѣл лор ера бїне кїпзѣт, шї се сѣ вѣр-
шї фоарте бїне. Нѣмѣріле ачѣстѣ нѣ черѣ
алт чева де кѣт лок де хранѣ, ле дѣтерѣ
кѣмпїіле, шї опрїрѣ цѣріле мѣнтоасе, тре-
черїле апелор, стрѣмторїле, локѣріле атѣ-
рїте дѣпѣ лѣнгѣ рѣѣрї, шї прїнтр'ачѣста,
ле рѣмасе апѣрѣціа. Мі се паре кѣ ачѣсте
нороаде ар фі фост сіліте д'а се фаче Ро-
манешї; шї лѣснїрѣ прїн каре лѣдшї ачѣшї
сѣпѣдїторї де нороаде се сѣпѣсерѣ де Франчї,
де Гречї, шї де Мадрї, атѣрѣце пѣрерѣ
мѣ. Дар тоатѣ сістїма ачѣста се стрїкѣ
де о скїмбаре маї прїмеждїоасѣ де кѣт
тоатѣ челе лалте: оастѣ Італїі фѣкѣтѣ дїн
стрїенї, черѣ ачѣта че се дїдїсе ла ніше на-
ціі лѣкѣ маї стрїене. Ва фѣкѣ прїн повѣ-
цѣрѣ лѣдї Одоакр о арїстократїе че кѣпрїн-
се атрета парте дїн пѣмѣнтѣл Італїі; шї
ачѣста фѣ рана чѣ де моарте а апѣ-
рѣціі.

Атр'атхтѣ не норочірі фіеш каре чер-
четѣзх к'о міраре трістх соарта орашдлді
ромей. Ва ера, ка сз зик аша, фхрх апх-
раре; пѣтѣ кѣ лесніре сз фіе сілітх де фод-
ме; АТІНДЕРѣ ЗІДѢРІЛОР САЛЕ ФХЧѣ Кѣ А
НЕБОЕ Д'А ФІ ТОАТЕ ПХЗІТЕ; ШІ ФІІНА КХ
ЕРА АШХЗАТХ ПЕ ЛОК ШХС, ПРѣ Кѣ ЛЕСНІРЕ
ПѣТѣ СХ О СІЛДІАСКХ; А НОРОД НѢМАІ ЕРА
НІЧО НХДЕЖДЕ КХЧІ СЕ АПѢЦІНАСЕ Кѣ ТОТѢЛ.
Апхраціі фѣрх сіліці Д'АСЕ ТРАЦЕ ЛА РАВЕ-
НА, ШН ОРАШ ЧЕ СЕ АПХРА П'АТѢНЧІ ДЕ МА-
РЕ, КА ВЕНЕЦІА А ЗІОА Д'АКѢМ.

Нородал романеск фііна маі то-д'аѢ-
на пхрхсіт де апхраціі схі, АЧЕПѢ СХ КАѢ-
ТЕ ЕЛ ТРѢБА ЛОР ПЕНТРѢ ЦІНЕРѣ СА; КАРЕ
ЕСТЕ МІЖЛОКѢЛ ЧЕЛ МАІ ЛЕЦІТ Д'А КХЦІГА
ПѢТЕРѣ СѢВЕРАНХ. АША АЧЕПѢРХ ШІ ЯРМО-
РІКѢ ШІ БРЕТАНІА А ТРХІ СѢБТ АСѢШІ ЛЕ-
ЦІЛЕ ЛОР.

Асфел фѢ сфхршітѢЛ АПХРХЦІІ ДЕ А-
ПѢС. РОМА СЕ МХРІСЕ ДІН ПРІЧІНА РХСБОВАЕЛОР
ЕІ ЧЕЛЕ НЕКѢРМАТЕ, НЕ ЛОВІНД'О, ДІН НОРО-
ЧІРЕ, НІЧІ О НАЦІЕ ДЕ КХТ ДѢПХ ЧЕ АЛТА
ЕРА ДОБОРХТХ. ДАР АЧЕЛЕ ДІН ѢРМХ РОМА
КХЗѢ, КХЧІ ТОАТЕ НАЦІІЛЕ О ЛОВІРХ ТО-Д'О
ДАТХ ШІ НХВХЛІРХ ПРЕТѢТІНДІНІ.

К а п XX.

1. Бірѣнцелє лѣї Іѣстиніан. 2.
Кѣрмѣірѣ лѣї.

Фіида кѣ тоате націїлє ачестѣ інтра ѿ
ѿпѣрѣцїє ѣнелє пестє алтеле, се нѣкѣжа ѿ-
тре елє; шї тоатѣ політїка ачелор времї
фѣ ка сѣ ле ѿтѣрѣте шї сѣ ле ѿтр'арме-
зе пє ѣнелє ѿ протїва алтора, карє ера
кѣ лєснїрє дїн прїчина сѣлѣтѣчїмїї шї а
юбірії лор дє арїнт. Фѣ маї мѣлтѣ пар-
те дїн елє се прѣпѣдїрѣ ѿтре дїнселє маї
наїнте д'а се ѿтемеѣ; шї дїн прїчина ас-
та ѿмпѣрѣцїа рѣсѣрїтѣлѣї се маї цїнѣ ѿкѣ
кѣтѣва време.

Кѣтре ачестѣ, партѣ мїєзії нопцї се
голї сїнгѣрѣ дє лѣкѣторї, шї нѣ се маї
вѣзѣ ешїда ка маї наїнте ачелє ошїрї не
нѣмѣратє чє се арѣта то-д'одатѣ; кѣчї
дѣпѣ челє дїн тѣю нѣвѣлїрї алє Гоцїлор
шї Хѣнїлор, шї маї алєс дѣпѣ моартѣ
лѣї Атїла, нороадєлє ачестѣ шї челє чє лє
ѣрмарѣ, лобїрѣ маї кѣ пѣцїнѣ пѣтере.

Дѣпѣ чє нѣмѣрїлє ачестѣ, чє се аѣѣ-
насєрѣ шї ѿкїпѣта ѣн трѣп дє ошїрє, се
рїсїпїрѣ ка ѣн нороѣ, сѣлѣбїрѣ кѣ тотѣл,
шї ашѣзѣнѣдѣсе ѿ дєосїбітє локѣрї, чє кѣ-
прїнсєсєрѣ кѣ армєлє, фѣрѣ шї елє ѿсѣшї
праѣа нѣвѣлїрїлор алтора. Шї ѿ прїлєжѣ-
рїлє

ріле ачестѣ се апѣкѣ Іустиніан д'а бірді
 Африка ші Італія, ші фѣкѣ чегаче фѣкѣрѣ
 ші Французіи кѣ морочіре апротиѣ Візі-
 гоцілор, Бѣргонілор, Ломбарзілор, ші
 Сарасенілор.

Кѣнд крѣдінца крѣшінѣскѣ се адѣсе
 ла варбарі, ересѣл лѣї Яріе авѣ мѣлтѣ трече-
 ре а аѣрѣжіе. Валент ле трімісе преоці
 аріені, каре фѣрѣ апостоліи лор чеї дін
 тѣю. Дар а времѣ проповѣдѣреї лор ші
 атоарчеріи спре крѣдінца крѣшінѣскѣ, ере-
 сѣл ачеста се маї стрікаѣ ла Романі, ші
 варбаріи аріені, гѣсінд тоате цзріле кѣ
 правослаѣенічї, нѣ пѣтѣ сѣ кѣшіре дра-
 гостѣ нїмѣндї; пентрѣ каре фѣ прѣ кѣ
 лесніре аѣзрацілор ка сѣї нѣкѣжаскѣ.

Кѣтре ачестѣ варбаріи аѣіа нѣ авѣ
 нічї меѣішѣг нічї дѣх ка сѣ батѣ четѣці
 сѣ сѣ апере, ші лѣса зідѣріле сѣсе дѣра-
 пене; Прокопіе не спѣне кѣ велісаріе атр'ас-
 фел де старе гѣсі п'але Італіи. Але Афри-
 чїи се дѣрѣпѣнасѣрѣ де Генсѣрік, ка ші але
 Спаніи маї ла ѣрмѣ де Вітіса, кѣ соко-
 тѣлѣ д'асе асігѣра де сѣпѣшіи сѣї.

ѣѣ маї мѣлтѣ парте дінтр'ачесте но-
 роаде де міазѣноапте, ашѣзате а цзріле
 де аміаз, се молешірѣ прѣ песте пѣцін,
 ші нѣмаї фѣрѣ вѣдніче де остенееле рѣс-
 боуѣї. Вандаліи тѣрѣгѣлѣ а десѣзтаре;
 лор ле трѣбѣла меѣе делікате, хѣіне аѣе-

МЕНАТЕ, БХІ, МЪЗІКЪ, ЖОКЪРІ, ГРЪДІНІ,
ШІ ПРІВЕЛІЦІ.

БІ НЪМАІ ПРІЧІНЪІА РОМАНІЛОР НІЧ'О ГРІ-
ЖЪ, ЗІЧЕ МАЛХЪ, ДЪПЪ ЧЕ А ЧЕТАРЪ Д'А
МАІ ЦІНЪ ОЦІРІЛЕ ЧЕ ГЕНСЕРІК АВЪ ТО-А АЪ-
НА ГАТА, КЪ КАРЕ АТЪМПИНА ПЕ ВРЪЖМА-
ШІІ СХІ ШІ СПЪРЪ ТОАТЪ ЛЪМЪ ПРІН ЛЕСНІ-
РЪ АПЪКЪТЪРІЛОР САЛЕ.

КЪЛЪРІМЪ РОМАНЪСКЪ ЕРА ФОАРТЕ ДЕ
ПРІНСЪ АДА КЪ АРКЪЛ; ПАР А ГОЦІЛОР ШІ ВАН-
ДАЛІЛОР НЪ ЕЕ СЛЪЖА ДЕ КЪТ КЪ САБІЕ ШІ
ЛАНЧЕ, ШІ НЪ ПЪТЪ СЪСЕ БАТЪ ДЕ ДЕПАРТЕ:
ДІН ПРІЧІНА ДЕОСІБІРІІ АЧЕШІА АВЪ МЪЛТ ФО-
ЛОС ВЕЛІСАРІЕ А ІСПРЪВІЛЕ САЛЕ.

РОМАНІІ, МАІ КЪ САМЪ СЪЕТ ІВСТІ-
НІАН, АВЪРЪ МЪЛТЕ СЛЪЖБЕ ДЕЛА ХЪНІ, НО-
РОД ДІН КАРЕ САЪ ФОСТ ТРАС ПАРЦІІ, ШІ
КАРЕ СЕ БЪТЪ КА ШІ ЕІ. ДЪПЪ ЧЕШ ПІЕРДЪ-
СЕРЪ ПЪТЕРЪ ДІН ПРІЧІНА МОРЦІІ ЛЪІ АТІ-
ЛА, ШІ А ДЕСБІНЪРІЛОР ЧЕ ПРІЧІНЪІРЪ МЪЛ-
ЦІМЪ КОПІІЛОР СХІ, СЛЪЖА РОМАНІЛОР А КІП
ДЕ АЖЪТЪТОРІ, КЪРОРА ЛЕ ФЪКЪРЪ ЧЪ МАІ
БЪНЪ КЪЛЪРІМЕ.

ТОАТЕ НАЦІІЛЕ АЧЕСТЪ ВАРВАРЕ СЕ ДЕО-
СІВЪ АТРЕ ЕЛЕ ЛА КІПЪЛ Д'АСЕ БАТЕ ШІ Д'АСЕ
АРМА. ГОЦІІ ШІ ВАНДАЛІІ ЕРА ГРОЗАВІ КЪ
САБІА А МЪНЪ; ХЪНІІ ЕРА НІШЕ СЪЦЕТЪТОРІ
МІНЪНАЦІ, СЪВЕІІ ПЕДЕСТРАШІ БЪНІ; АЛЕНІІ
ЕРА ФОАРТЕ ГРЕЪ АРМАЦІ; ШІ ВРЪЛІІ ЕРА О
ТРЪПЪ ДЪШОАРЪ. РОМАНІІ ЛЪА ДІН ТОАТЕ
НА-

НАЦІІЛЕ АЧЕСТѢ ДЕОСІВІТЕ ТРЪПЕ АДПЪ КЪМ
 БЕДѢ КЪ ФАЧЕ ТРЕБДІНЦЪ КЪЦЕТЪЛДІ ЛОР,
 ШІ СЕ БЪТѢ АПРОТІВА ДНІА КЪ АЖДТОРЪД
 ТЪТЪРОР ЧЕЛОР ЛАЛТЕ.

БСТЕ ДЕ МІРАРЕ КЪ НАЦІІЛЕ ЧЕЛЕ МАІ
 СЛАБЕ КЪЩІГАРЪ ЧЕЛЕ МАІ МЪЛТЕ ЛОКЪРІ. ФІ-
 ЕШ-КАРЕ СЪР АМЪЦІ ДАКЪАР ЖЪДЕКА ПЪТЕРІ-
 ЛЕ ЛОР АДПЪ БІРЪДІНЦЕЛЕ ЛОР. АТРЪАЧЕСТ ШІР
 АДНГ ДЕ ВРЕМІ АПРОТІВІТОАРЕ, НОРОАДЕЛЕ
 БАРБАРЕ, САЪ МАІ БІНЕ РОКЪРІЛЕ ЧЕ ЕША ДІН
 ЕЛЕ, АЧІ БІРЪДА, АЧІ СЕ БІРЪМА, АДПЪ А
 ТЪМПАЪРІ: ШІ А ВРЕМЕ ЧЕ ДН НѢМ ЕРА БЪ-
 ТЪТ САЪ А ФРЪНГ, АЛТЪ ЧѢТЪ ДЕ НЕМЕРНІЧІ
 ЧЕ ГЪСА О ЦАРЪ ФЪРЪ ПАЪЪ, ФЪЧѢ ЧЕЛЕ МАІ
 ГРОЗАВЕ ПРЪЪІ. ГОЦІІ, АЛЕ КЪРОРА АРМЕ НЕ
 ДЪСТОІНІЧЕ АІ ФЪКЪ СЪ ФЪГЪ ДІН НАІНТѢ
 АТЪТОР НѢМЪРІ, СЕ АШЪЪАРЪ А ІТАЛІА, А
 ГАЛІА ШІ А СПАНІА: ВАНДАЛІІ, ПЪРЪСІНД
 СПАНІА ДІН ПРІЧІНА СЪХВІЧДНІІ ЛОР, ТРЕКЪ-
 РЪ А АФРІКА, ДНДЕ АТЕМЕАРЪ О МАРЕ А-
 ПЪРЪЦІЕ.

ІДСТІНІАН НЪ ПЪТЪ СЪ ПОРНѢСКЪ А ПРО-
 ТІВА ВАНДАЛІЛОР ДЕ КЪТ ЧІНЪЧІ ДЕ КОРЪ-
 БІІ; ШІ КЪНД ВЕЛІСАРІЕ ДЕСБЪРКЪ, НЪ АВѢ
 МАІ МЪЛТ ДЕ ЧІНЧІ МІІ ДЕ СОЛДАЦІ. АПЪ-
 КЪТЪРЪ ФОАРТЕ АДРЪСНѢЦЪ; КЪЧІ ДЕОН КА-
 РЕ ТРІМІСЕ СЕ МАІ НАІНТЕ АПРОТІВА ЛОР О ФЛО-
 ТЪ АЛКЪТЪІТЪ ДІН ТОАТЕ КОРЪВІІЛЕ РЪСЪРІ-
 ТЪЛДІ, А КАРЕ АВѢ О СЪТЪ ДЕ МІІ ДЕ СОЛ-
 ДАЦІ,

ДЛУЦІ, НУ НУМАІ КЪ НУ БІРДІСЕ АФРІКА, ЧІ
 АКЪ СЕ СПХРЪСЕ КЪ ВА ПІЕРДЕ ШІ АПХРХЦІА.
 ЯЧЕСТЕ ФЛОТЕ МАРІ, КА ШІ АРМІІЛЕ ЧЕ-
 ЛЕ ДЕ УСКАТ, НІЧІ ДЕ КЪМ Н'АУ ІСБЪТІТ ВРЕ
 ОДАТЪ. ФІІНА КЪ ЕЛЕ ФАК МАРЕ КЕЛТЪІАЛЪ
 УНДІ СТАТЪ ДАКА АРЪМЪЛ ЛОР ЦІНЕ МЪЛ-
 ТЪ ВРЕМЕ САЪ ДАКА ЛІСЕ АТЪМПЛЪ ВР'О НЕ
 НОРОЧІРЕ, НУ ПОТ ФІ АЖЪТАТЕ НІЧІ АРРЕП-
 ТАТЕ; КЪЧІ ДАКА СЕ ПІЕРДЕ О ПАРТЕ, РЪМЪ-
 ШІЦА НУ Е НІМІК, ФІІНА КЪ КОРЪБІІЛЕ ДЕ
 РЪСБОУ, ЧЕЛЕ ДЕ ТРАНСПОРТЪРІ, КЪЛЪРІМЪ,
 ПЕДЕСТРІМЪ, МІЮНІЦІІЛЕ САЪ ЧЕЛЕ ДЕ ТРЕБЪ-
 ІНЦЪ, КЪ УН КЪВЪХНТ ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ СПЪН-
 ЗЪРЪ УНЕЛЕ ДЕ АЛТЕЛЕ. ГЪТІРЪ АЪКРЪЛЪІ
 АЪ ПРІЛЕЖ ВРЪЖМАШІЛОР А А СЕ ГЪТІ; ДЕО-
 СІБІТ КЪ ПРЪ РАР ПЛЪКЪ АТР'О ВРЕМЕ ПОТРІ-
 ВІТЪ, КЪЧІ АТЪТЪ ГЪТІРІ НУ СЕ ПОТ ФАЧЕ
 АША КЪРЪНА ПЕ КЪМ ЧІНЕВА ГЪНДЕЦІЕ, ШІ
 КАДЕ А ВРЕМІ ДЕ ФЪРЪТЪНІ ШІ ДЕСЛОАТЕ.

Велісаріе кълкъл ші жхфдї Африка: Дар
 чешчел аждтл маї мълт фл, къл скоасе дїн
 Сїчїліа о мълціме де захереле ші пробїзїї
 прїнтр' ун трактат че фхкъл къл Амала-
 санта крхмса Гоцілор. Кхнд фл трїміс
 ка сз батл Італїа, възхнд къл Гоції скот
 захерелеле ші храна лор дїн Сїчїліа, аче-
 пъл дела а о бате маї атхю пе еа; лхсз
 пе врхжмашїї сзї а фоамете ші се а бїл-
 шдгх пе сїне де тоате лдкрдїрїле.

Велісаріє лѣз Картага, Рома, Варена,
ші трімісе пе країї Гоцілор ші Вандалілор
робї ла Константінопол, ѡнде се вззѣ,
аѡпѣ атѣта време, веліле трїѡмфѡрї ꙗ
ноїте.

Прїчина чѣ де кѣпетенїе а іспрѣвлор
ачестѡї ом маре поате чїнева с'о афле ꙗ
талентѡрїле сале. Кѡ ѡн генѣрал че авѣ
тоате максїмеле Романїлор челор дїн тѣю,
се фѣкѣ о арміе ка шї арміїле романї-
лор велї.

Вїртѡциле челе марї обїчнѣск а се ас-
кѡнде сад а се пїерде ꙗ робїе; ꙗсѣ тїрѣ-
нїчѣска кѣрмѡїре а лѡї Іѡстїніан нѣ пѡтѣ
сѣ ꙗпїлезе мѣрїмѣ сѡфлетѡлѡї ачестѡї бѣр-
бат нїчї ꙗналтаса ꙗцелепчѡне.

Бѡндкѡл Нарсѣ ꙗкѣ ажѡтѣ ꙗпѣрѣцїї
ка сѣ се факѣ велїтѣ. Фїїнд крескѡт ꙗ-
палат, ꙗпѣратѡл се ꙗкредїнца лѡї фѡар-
те мѡлт; кѣчї прїнцїї прївѣск пе кѡртезе-
нїї лор ка пе чеї маї крендїнчѡшї сѡпѡшї.

Дар пѡртарѣ чѣ рѣ алѡї Іѡстїніан,
аесфрѣнѣрїле лѡї, не дрѣптѣциле, хрѣпї-
рїле, шї небѡнѣска пофѣтѣ д'а зїдї, д'а
скїмба, д'а реформа; не статорнїчїа лѡї
ꙗкѡцете, о ꙗпѣрѣцїе аспрѣ шї слабѣ, че
се фѣкѣсе шї маї сѡпѣрѣтоаре дїн прїчина
бѣтрѣнѣцелор лѡї, фѡрѣ адебѣрате ненор-
чїрї, ѡнїте кѡ іспрѣвї не фолосїтоаре шї
к'о слабѣ задарнїкѣ.

Бірдинцеле сале акзрора прічинз нѣ ера
пѣтерѣ а пзрзціі, чі оаре каре а тжмплзрї
партікѣларе, піердѣрз тот, кзчї а време
че ошіріле се а делетнічѣ ла еле, алте но-
роаде нох трекѣрз дѣнзрѣ, жзфѣрз шї
пзхпздірз Ілірія, Мачедонїа, шї Гречїа;
шї Першіі нзвзліна а патрѣ ржнѣдрї, фз-
кѣрз рзсзрїтѣлді ране не вїндекате.

Кѣ кжт маї репезї фѣрз Бірдинцеле
ачестѣ, кѣ атжта маї аневое пѣтѣрз сз
рзжже Бірдіторѣлді; кзчї Італїа шї Афрі-
ка авїа се лѣасерз шї тревѣді сзле іа д'ал
доїлѣ, кзчї лзкдіторїї се рїдікарз кѣ ре-
волѣціе.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ідстїніан аш лѣасе де фемее о актрї-
цз дела театрѣ че фѣсесе мѣлтз време де
лѣме (*). Ячѣста ал кжрмді к'о стзпжні-
ре че нѣ се маї веде алта асементѣ а іс-
торїї; шї фіїна кз аместекз патїміле шї
фандасїїле фемеещї а тревїле кжрмдірїї,
стрїкз Бірдинцеле шї існрзвїле челе маї но-
рочїте.

Да рзсзрїт а тоате времіле саѣ амѣл-
ціт а тревдїнцарѣ фемеїлор, ка сз опрѣс-
кз ковжршітоарѣ пѣтере че аѣ асѣпра взр-
бацілор фемеїле дїн кліма ачета: дар ла
Константінопол, фіїн - кз леуѣ опрѣ д'а
цінѣ маї мѣлте фемеї, фемеїле кжщїгарз

стз-

(*) Апърътѣса Теодора.

стхпжнре прінтр' ачѣста асѣира бхрбаці-
лор лор; ші дін причіна аста кхрмѣрѣ
пхрхціі ера кжте одатх фохрте славх ші
тїкхлоасх.

Нородѣл константінополѣі то-д'адна
фѣсесе ші ера десхрціт п дох фатріі, ѣна
се нѣмѣ фатріа челор галбені ші чѣі лал-
тх а челор верзіі: ачестѣ пш трхціѣ пче-
пѣтѣл дін драгостѣ ла каре лѣа п теа-
трѣ маі мѣлт пе оаре каре актері де кжт
пе чей лалці. П жокѣрїле кѣ кхрѣцеле аї
кхрора візітіі ера пбрхкаці берде, алерга
ка сх птрѣкх ші сх бірѣаскх пе чей пбрх-
каці галбен; ші фїеш каре се інтереса ла
бірѣінца врднїа дін ачесте дох боелі.

Асфел де фатріі се гхса п тоатѣ ора-
шхле пхрхціі, каре се врхжмхша птре еле
ѣнде маі мѣлт ѣнде маі пѣцін, дѣпх
мхрїмѣ орашхлор, адїкх, дѣпх нѣмхрѣл
челор фхр де лѣкрѣ ші трхнѣавї.

Асх пончішхрїле, че сжнт то-д'адна
трѣвѣінчоасе птр'о репѣблїкх ка сх се ціе,
ера прѣ прїмежѣїоасе пентрѣ пхрраціі;
кхчї еле причїндѣ скїмбарѣ стхпжнїторѣ-
лѣі, тар нѣ птхрїрѣ лецілор ші пдрептарѣ
релелор ѣрмхрї.

Іѣстїніан, че цінѣ кѣ чей галбені ші
кхлка дрептатѣ челор верзіі, птхрхтх че-
ле дох фатріі, ші прїн ѣрмаре ле пѣѣ-
тернїчі.

ВЛЕ АТР' АТХТА О БРЗСНІЧІРХ, А КЖТ
 НІМІКЧІРХ АСДШІ ПДТЕРФ ЖДДЕКХТОРІЛОР. ЧЕІ
 ГАЛБЕНІ НІЧІ ДЕ КДМ НД ВРФ СХ ЦІЕ ДЕ ПРЗ-
 ВІЛІ КХЧІ СЕ АФЛА ПЕ СДБТ ОКРОТІРФ АПХРА-
 ТДЛДІ; ЧЕІ ВЕРЗІ АЧЕТАРХ Д'АЛЕ МАІ ЧІНС-
 ТІ, КХЧІ НД ПДТФ СХЛЕ МАІ АПЕРЕ.

ТОАТЕ ЛЕГХТДРІЛЕ ДЕ ПРІЕТЕНІЕ, ДЕ РД-
 ДЕНІЕ, ДЕ ДАТОРІІ, ШІ ДЕ МДЛУЗМІРЕ, ФДРХ
 РДПТЕ: ФАМІЛІІЛЕ СЕ ДХРХПХНА ДНА П'АЛТА:
 ОРІ ЧЕ СПДРКАТ ВОМА СХ ФАКХ ДН РХД' ЕРА
 ДІН ФАТРІА ГАЛБЕНХ, ОРІ ЧЕ ПРОКЛЕТ ФДРА
 ШІ ОМОРА ЕРА ДІН ЧФ ВЕРДЕ.

О АСФЕЛ ДЕ КЖРМДІРЕ ФХР ДЕ МІНТЕ
 ЕРА МАІ МДЛТ АСПРХ ДЕ КЖТ НЕ ОМЕНОАСХ:
 АПХРАТД, НЕ МДЛУЗМІТ Д'А ФАЧЕ СДПДШІ-
 ЛОР СХІ О НХПХСТДІРЕ ЦЕНХРАЛХ А ПОВХРЖН-
 ДДІ КД БІРДРІ КОВЖРШІТОАРЕ, АІ МАІ АМХ-
 РА АХХ КД ТОТ ФЕЛДЛ ДЕ ТІРХНІІ А ТРЕБІЛЕ
 ЛОР ЧЕЛЕ ПАРТІКДЛАРЕ.

Н'АР ТРЕБДІ КРЕЗДТЕ КЖТЕ ЧЕТІМ А КРІ-
 СЕЛЕ АДІ ПРОКОПІЕ ЧЕЛЕ ТАІНІЧЕ ПЕНТРД АЧЕСТ
 АПХРАТ, ФІІН-КХ ЛАДДЕЛЕ ЧЕЛЕ МАРІ КАРЕ
 ІА АПЛЕТІТ А АЛТЕ КХРЦІ, НІМІКНІЧЕСК АД-
 ВХРДЛ ЧЕЛОР ТАІНІЧЕ, ДНДЕ АЛ ДЕСКРІЕ ДЕ ЧЕЛ
 МАІ НЕ СОКОТІТ ШІ МАІ АСПРД ДІН ТІРАНІ.

ДАР СПДЮ КХ ДОХ АДКРДРІ МХ ФАЧЕ СХ
 КРЕЗ ІСТОРИА ЧФ ТАІНІКХ: АТХЮ КХ ЕА СЕ
 ПОТРІВЕШЕ МАІ БІНЕ КД СЛХВІЧДНФ А КАРЕ
 СЕ АФЛА АПХРХЦІА АЧФСТА ЛА СФХРШІТДЛ
 АПХРХЦІІ АДІ ШІ АЧЕЛЕ ДДПХ АЧЕЛ. АДДСІ-
 ЛФ,

якъ, есте Ѹн монумент че акъ се маї ци-
не атре ної: адікъ, прѣвїлїле ачестѣї а-
пхрат, а каре се ведекъ а време де кжцї
ва анї леуѣїрѣ се скїмбасе маї мѣлт де
кжт с'а скїмбат а монаршіеї ноастре а
чеї треї сѣте де анї маї аѣпъ ѣрмъ.

Челе маї мѣлте скїмбѣрї дїнтр' ачестѣ
сжнт асѣпра Ѹнор лѣкрѣрї аша де мїчї,
а кжт нѣ се веде нїч Ѹн кѣвжнт пентрѣ
каре сѣ фїе фост сїлїт Ѹн леуѣїтор а але
фаче, де кжт нѣмаї сѣ ле ацелецем прїн-
їсторїа чѣ таїнїкъ а лѣї Прокопїе, шї сѣ
хотѣржм кж апхратѣл ачеста вїндѣ прѣ-
вїлїле сале ка шї жѣдекъцїле.

Дар чегаче недрептѣцї маї мѣлт ста-
рѣ чѣ полїтїчѣскъ а апхрѣцїї, фѣ кѣѣе-
тѣл че ш формъ ка сѣ факъ пе тоцї оа-
менїї нѣмаї кѣ опѣрере асѣпра кредїнцїеї
релїцїоасе, а нїше сѣхрї а прѣжѣр кжнд
рѣвна лѣї ера кѣ тотѣл небѣнѣскъ.

Прекѣм Романїї чеї дїн тжю апѣтер-
нїчїрѣ апхрѣцїа лор лѣсжнд слобѣдѣ орї
че кредїнцѣ, аша аѣпъ ачема ѣрмжторїї лор
о сѣзбїрѣ кѣ тотѣл сїлѣнд пе тоате кжте
нѣ ера де ересѣл домнїтор.

Атр' ачесте ересѣрї се афла нацїї а-
трѣцїї. Ѣнеле, аѣпъ че се лѣасерѣ де ро-
манї, аш цїндсерѣ релїцїа лор чѣ веке,
пре кѣм Самарїтенїї шї Оврїї. Алтеле се
рѣспжндїсерѣ атр' о царѣ, ка чеї де ересѣл

лѣи Монтан ꙗ Фриція, ші Аріеніи ꙗ алте
провінціи; деосібіт к'о парте маре де цх-
рані ера ꙗкз ꙗкінхторі де Ідолі, ші ꙗ
джржіці а цінѣ о кредінцз фхрз ꙗвзцз-
тѣрз ка ші еї ꙗсѣші.

Івстініан, каре стрікз ачесте ересѣрі
кѣ сабіа саѣ кѣ лефіле сале, ші сілінд но-
роаделе прін тірхнііле сале д'асе скѣла кѣ
револѣціе, фѣ сіліт ка сз ле стінгз, ші
аша пѣстіі деосібіте провінціі. Кѣ ачѣста
кредѣ кз с'а ꙗмѣлцїт нѣмхрѣла кредінчо-
шілор; дар ел нѣ фхкѣсе алт чева де кхт
ꙗпѣцінасе нѣмхрѣла оаменілор.

Прокопіе історісеце кз прін стрікарѣ
Самарітенілор, рхмасе Палістіна пѣстіе:
ші лѣкрѣла чел маї чѣдат ꙗ трѣба ачѣс-
та, есте кхчі слзбі ꙗпхрхціа пентрѣ дра-
гостѣ кредінцеї, пе ѣнде венірх ші арапіі
ка с'о прхпхдѣскз дѣпх кхтѣва време.

Дар чегаче нхкхжа лѣмѣ маї мѣлт
ера, кхчі пе кхнд ꙗпхратѣла гонѣ ересѣріле
кѣ атхта аспріме, ла челе маї де кхпете-
ніе артіколе, нѣ се потрївѣ пхрерїле лѣи
кѣ але ꙗпхрхтесїі. Ёл ѣрма дѣпх сѣборѣла
дела Халкїдонїа, тар ꙗпхрхтѣса ажѣта
пре чеїче н'ѣла ѣрма, орї кѣ бѣнх кредін-
цз, зїче Ёвагрїе, саѣ кз нѣмаї се фх-
цхрнічѣ.

Кхнд четече чїнева ꙗ Прокопіе деспре
зїдїріле лѣи Івстініан, ші веѣде кастелѣріле
ші

ші четъциѣ че се зидѣсе претѣтинѣинѣ дѣн
порѣнка лѣи, поате сѣ гжндѣскѣ кѣ апѣ-
рѣца ѣ флѣрѣ пе сѣбѣкѣрмѣрѣ лѣи, дѣр
се амѣцеце.

Маї наинте н'авѣ Романѣи четъци :
тоатѣ акрединѣарѣ лор ера ѣ оѣирѣле лор
пе каре ле ашѣза ѣ лѣнгѣл апелор марѣ,
пе ѣнде анѣлаца ниѣе тѣрнѣрѣ дѣн дѣпѣр-
таре ѣ дѣпѣртаре пентрѣ шѣдерѣ солда-
цилор.

Дѣр дѣпѣ че оѣирѣле лор се стрѣкарѣ,
ші акѣ дѣ мѣлте орѣ нѣ авѣ ниѣ дѣ кѣм,
трѣбѣ сѣ ле атѣрѣскѣ; шѣ атѣнѣ авѣрѣ
маї мѣлте четъци дѣ кѣт пѣтерѣ, маї мѣл-
те локѣрѣ дѣ скѣпаре шѣ маї пѣцинѣ сѣгѣ-
ранѣ. Цѣранѣи не маї врѣнд сѣ лѣкѣтѣскѣ
дѣ кѣт апрѣжма фортецелор (четъцилор),
ѣ тоате пѣрѣле зидѣ д'ачестѣ. Бра ток-
ма ка ла Франѣа ѣ времѣ Норманѣилор,
каре ниѣодатѣ н'а фост аша дѣ слабѣ, ка
атѣнѣ кѣнд сателе еѣ ера околѣте кѣ зидѣрѣ.

Аша дѣр тоатѣ мѣлцимѣ нѣмелор аче-
стор фортеце че порѣнѣи Иѣстинѣан сѣ се зидѣ-
скѣ, шѣ кѣ каре Прокѣпѣ ѣмпле фѣ
атрѣци, нѣ сѣнт дѣ кѣт дѣбезѣ але слѣ-
вѣнѣнѣ апѣрѣциѣ.

К л п XXI.

НЕРЖИДЪЕЛІ АЛЕ АПХРЖЦІІ РЖСХ-
РІТЪЛЪІ.

ПЕ ВРЕМІЛЕ АЧЕЛЪ ПЕРШІІ ЕРА АТР' О СТАРЕ
МАІ ФЕРІЧІТЪ ДЕ КЖТ РОМАНІІ: ЕІ ПРЪ ПЪ-
ЦІН СЕ ТЕМЪ ДЕ НОРОАДЕЛЕ МІЕЗІІ НОПЦІ,
ПЕНТРЪ КЗІ ДЕСПХРЦА О ПАРТЕ ДІН МЪНТЕЛЕ
ТАВРЪС ПЖНТРЕ МАРЪ КАСПІІ ШІ МАРЪ НЪ-
ГРЪ, ШІ ПЪЗА О ТРЕЧЕРЕ ФОАРТЕ СТРЖМТЪ ПЕ
ЪНДЕ АР ФІ ПЪТЪТ СЪ ТРЪКЪ КЪЛЪРІМЪ;
КЖЧІ АТР'АЛТЪ ПАРТЕ ПЕТЪТІНДІНІ ЕРА СІЛІЦІ
ВАРВАРІІ АЧЕЦІА АСКОВОРЖ ПЕ РЖПІ Ш'А ЛЖСА
КАІІ, КАРЕ ЕРА ТОАТЪ ПЪТЕРЪ ЛОР; ЕІ СЕ МАІ
ОПРЪ ШІ ДЕ РЖЪЛ ЯРАКС ЧЕ ЕСТЕ АДЖНК ШІ
КЪРЦЕ ДЕСПРЕ МІАЗЪ НОАПТЕ СПРЕ МІАЗЪ ЗІ,
ШІ АКХРЪІА ТРЕЧЕРЕ СЕ АПХРА КЪ ЛЕСНІРЕ.

КЖТРЕ АЧЕСТЪ, ПЕРШІІ АВЪ ЛІНІЩЕ ДЕС-
ПРЕ ПАРТЪ РЖСХРІТЪЛЪІ; КЖТРЕ МІАЗЪ ЗІ СЕ
ХОТХРА КЪ МАРЪ. Д'ЕРА КЪ ЛЕСНІРЕ Д'А ПРІ-
ЧІНДІ ДІХОНІІ АТРЕ СЪХПЖНІТОРІІ АРАПЕЦІ,
КАРІІ НЪ АГРІЖА ДЕ КЖТ Д'А СЕ ЖЖФЪІ ЫНІІ
ПЕ АЛЦІІ. ЯША ДАР ЕІ НЪ АВЪ ВРЖЖМАШІ
ДЕ КЖТ НЪМАІ ПЕ РОМАНІ. „НОІ ЦІМ, ЗІ-
„ ЧЪ ЫН СОЛ Д'АІ ЛЪІ ОРМІСДА, КЖ РОМАНІІ
„ СЖНТ АДЕЛТІНІЦІІ ЛА МЪЛТЕ РЖСВОАЕ, ШІ
„ АЪ Д'А СЕ ЛЪПТА АПРОТІВА МАІ А ТЪТЪ-
„ РОР НАЦІІЛОР, ШІ ЕІ АКЖ ЦІІЪ КЖ НОІ НЪ
„ АВЕМ АЛТ РЖСВОЮ ДЕ КЖТ АПРОТІВА ЛОР.“

КѸ кѸт Романіи нѸ АгріжисерѸ меще-
шѸгѸла остѸшѸск, кѸ атѸта Першіи ал лѸ-
красерѸ. „Першіи, зичѸ Велисаріе кѸтре сол-
даціи сѸи, нѸ вѸ атрек кѸ кораждѸ чи кѸ
регѸла.“

Першіи ал трекѸсерѸ пе Романіи ші кѸ не-
гоціаціиле політичеши, ка, ші кѸ регѸліле
остѸшѸши. КѸ причинѸре кѸ аѸ цинѸт о
гарнізонѸ ла порціле Каспіене, черѸ пла-
тѸ дела Романіи, ка кѸнд н'ар фі датоа-
ре фіеш че царѸ сѸ'ш пѸзаскѸ хотарѸле са-
ле. ЧерѸ платѸ пентрѸ паче, пентрѸ аче-
таре де вѸтае ші де арме, пентрѸ времѸ
че атребѸинца ла негоціаціи, ші ла рѸсбою.

Аваріи трекѸнд ДѸнѸрѸ, Романіи каре
маі то-д'адна нѸ авѸ ніч'о трѸпѸ ка сѸ
лісе апротивѸскѸ, ші принші апричиніле кѸ
Першіи, кѸнд ар фі требѸит сѸ батѸ пе
Аваріи, ші ал челе кѸ Аваріи кѸнд ар фі
требѸит сѸ опрѸскѸ пе Першіи, фѸрѸ сіліці
д'а се маі сѸпѸне аѸ ла Ѹн бір; ші сла-
ва аѸрѸціи рѸмѸсе лѸатѸ ал пічоаре де
тоате нѸмѸріле.

ІѸстиніан, Тіберіе, ші Маврікіе, се сі-
лірѸ дестѸла сѸ апере аѸрѸціа. Чест дін
ѸрмѸ авѸ віртѸци, дар ера атѸнекате д'о
юбіре де арѸинт кѸ тотѸла не потривѸтѸ
пентрѸ Ѹн принѸѸ маре.

Краул Аварілор фѸгѸдѸі лѸі Маврікіе
кѸі ва да аѸапоі робіи че лѸасе, нѸмаі

сѣи пазтѣскѣ кѣте о жѣмѣта де бѣкатѣ
 де арцинт пентрѣ фіеш каре кап, тар де нѣ
 ба прімі лї ба оморѣ пе тоці. Маврікіе
 се скѣмпі сѣи скапе, ші ошірѣ романѣ фѣ-
 кѣ револѣціе; верзіи лѣкѣ се рідікасерѣ лѣтр'
 ачешаш време, ші ѣн сѣташѣ анѣме Фока
 фѣ лнзлцат ла лѣлрѣціе, ші порѣднчі сѣ
 омоаре пе Маврікіе ші копії лѣдї.

Історіа лѣлрѣціи гречешї, кѣчї асфел
 о сѣ нѣмїм дѣлчї лѣколо лѣлрѣціа Рома-
 нїлор, нѣ есте алт чева де кѣт о цесѣтѣ-
 рѣ де револѣціи, де фатрїи ші де вїклевѣ-
 гѣрї. Сѣпѣшїи н'авѣ нїчї мѣкар ідее дес-
 пре кредїнца че ера даторї кѣтре сѣлпжнї-
 тор: ші ѣрмѣторїи лѣ скадн фѣрѣ атѣт де
 тѣрѣѣраці, лѣ кѣт тїтѣла де Порфїроге-
 нїт, адїкѣ нѣскѣт лѣ каса ѣнде лѣхѣзѣ
 лѣлрѣтеселе, фѣ о тїтѣлѣ чїнстїтѣ каре
 пѣцінї прїнци дїн алте фамїліи пѣтѣрѣ
 с'о аївѣ.

Тоате мїжлоачеле фѣрѣ бѣне ка сѣ а-
 жѣнѣ ла лѣлрѣціе: ажѣнсерѣ лѣлрѣці, прїн
 солдаці, прїн клїр, прїн сенат, прїн
 цѣранї, прїн народѣл капїталей, сѣѣ прїн
 ал челор лалте ораше.

Кредїнца кредїнѣскѣ фѣкѣндѣсе дом-
 нїтоаре лѣ лѣлрѣціе, се рідїкарѣ мѣлте ере-
 сѣрї че требї сѣ ле осѣндѣскѣ. Дрїе тѣ-
 гѣдї дѣмнезїрѣ кѣвѣнтѣлѣдї, Мачедоненїи
 дѣмнезїрѣ дѣхѣлѣдї сѣфѣнт, Несторїе ѣнї-

рѣ персонаей лѣи Ісусе Христосе, вѣтихїе че-
ле дох фїрї але сале, монотелїцїи челе дох
воїнце. Центро каре требди сз аддне сз-
воарѣ а протїва лор. Дар фїїнд кз нѣ
прїмѣ тоцї а датѣ хотїрѣрѣ сзвоарѣлор,
мѣлцї а прѣрацї амхїїцї се а то арсерѣ ла рѣ-
тѣчїрїле осхнѣїте.

Шї фїїн-кз нїч'одатѣ н'а фост алтѣ
нацїе кѣ атѣта дрѣчѣне шї аспрїме кзтре
вретїчї ка Гречїї, каре сокотѣ кз сѣд спѣр-
кат ворбїнд сѣд лѣкѣнд к'ѣн еретїк, де
ачета пїердѣрѣ мѣлцї а прѣрацї драгостѣ сѣ-
пѣшїлор лор; шї нороаделе обїчнѣїрѣ а гжн-
дї кз нїцїе а прѣрацї атѣт де рѣсвратїторї че-
лор адмнезеещї, нѣ сжнѣт алешї де пронїе
ка сз кжрмѣтаскѣ.

Оаре каре пѣрере лѣдатѣ дїн ворба а-
чета, кз нѣ се кѣвїне а вѣрса сжнѣе кре-
щїнск, карѣ дїн зї а зї се а тѣрї шї маї
мѣлѣт, фѣкѣ пе оаменї ка сз нѣмаї пе-
депсаскѣ аша аспрѣ грешалеле че нѣ атїн-
цѣ релїцїа прѣ д'а дрептѣл: се мѣлцѣмї-
рѣ нѣмаї кѣ а скоате окї, атѣта насѣрї
сѣд пѣрѣл, сѣд асѣлѣтї а оаре каре кїп п'а
чета че а тѣрѣтасерѣ вѣре о револѣцїе, сѣд
се іспїтїсерѣ а протїва персонаей стѣпжнї-
торѣлѣї: асфел де фапте се пѣтѣрѣ сзвѣр-
шї фѣрѣ нїч' ѣн кѣраж шї фѣрѣ прїмеждїе.

ѣн фел де респект кзтре подоабеле
а прѣрѣтешї, аї фѣчѣ сз се лїпѣскѣ нѣмаї

ДЕ КХТ ЛХНГХ АЧЕЛА ЧЕ АДРЖЕНѢ СХ ЛЕ АБРА-
ЧЕ. СЕ СОКОТѢ ДЕ ПЖКАТ СХ АІБХ ЧІНЕВА
АКАСА СА ОРІ СХ ПОАРТЕ ХАІНЕ ДЕ ПОРФІРЪ;
ААР ДДПХ ЧЕ ДН ОМ ЛЕ АБРЖКА, НДМАІ ДЕ
КХТ АЛ ДРМА НОРОДЪЛ, ФІІН-КХ ЧІНСТѢ ХАІ-
НА ФЖР 'А МАІ СОКОТІ ПЕ ЧІНЕ ЕСТЕ ПДСХ.

АМБІЦІА АКЖ ЕРА АТХРЖТАТХ ДЕ ЧДДА-
ТА НЕВДНІЕ А ВРЕМІЛОР АЧЕЛѢ, КХЧІ НД ЕРА
НІЧІ ДН ОМ ДІН ЧЕІ МАРІ, КЖРЖТА СХ НДІ
ФІ' БЖГАТ ЧІНЕВА А КАП Д'А СЕ ФАЧЕ АПЖ-
РАТ; ШІ АША ТОЦІ НХДЖЖДЖТА КА С'АЖДН-
ГХ АПЖРАЦІ.

ФІІНА КХ БОАЛЕЛЕ АДХУЛДІ НД СЕ ВІН-
ДЕКХ НІЧІ ДЕ КДМ ДЕ ТОТ, КРЕЩІНІІ А ЛОК
ДЕ ПРОРОЧІРѢ КД МЖРДНТАЕЛЕ ЖЖРТФЕЛОР ШІ
КД СЛОБОЗІРѢ ПЖСЖРІЛОР А АЕР КАРЕ СЕ ЦЕР-
СЕСЕРХ ДІН ПРЕДНХ КД ІДОЛОЛАТРИА, АЧЕПД-
РХ СХ АТРЕБДІНЦЕЗЕ АСТРОЛОГІА, ШІ МЕЩЕ-
ШДГЪЛ Д'А СПДНЕ МАІ ДІН НАІНТЕ ЧЕЛЕ ВІІ-
ТОАРЕ ПРІН КЖДТАРѢ АТР'ДН ЛІГІАН КД АПЖ.
ЗАДАРНІЧІЛЕ ФЖГЖДЖЕЛІ ЧЕ ЕША ДІН АЧѢСТХ
ПРОРОЧІЕ ФЖРХ ПРІЧІНА ЧЕЛОР МАІ АДРЖСНЕЦЕ
АПДКЖТДРІ АЛЕ ПАРТІКДЛАРІЛОР, ШІ СЕ ФЖКДРХ
ЧЕЛЕ МАІ АЦЕЛЕПТЕ СФЖТДІРІ АЛЕ СТЖПЖНІ-
ТОРІЛОР.

НЕ НОРОЧІРІЛЕ АПЖРЖЦІІ КРЕКЖНА А ТОА-
ТЕ ЗІЛЕЛЕ, ВЖЗДРХ КХ ПРІЧІНА ВІНЕ ДІН ІС-
ПРЖВІЛЕ ЧЕЛЕ РЕЛЕ А РЖСВОАЕ ШІ ДІН НЕГО-
ЦІАЦІІЛЕ ЧЕЛЕ РДШІНАТЕ А ПАЧЕ КД ПДРТАРѢ
ЧѢ РѢ А АЧЕЛОРА ЧЕ КЖРМДТА.

Кѣр револуцііле лсѣші причинѣрѣ ре-
волуціі, ші исправа челор дін тѣю се фѣ-
чѣ причина челор дін ѣрмѣ. Фіін-кѣ Гречіі
вѣзѣрѣ атѣтѣ деосібіте фаміліі сѣіндѣсе
пе трон ѣна дѣпѣ алта, еі нѣ ера ліпіці
де нічі ѣна; ші дін атѣмпларе, фѣкѣкѣ-
дѣсе апѣраці дін тоате стѣріле де оамені,
нѣмаі ера німінѣ атѣт де можік ка сѣ ш
рідіче нѣдѣждѣ д'а фі апѣрат.

Шілдеде челе мѣлте але Гречілор пї
фѣкѣрѣ тот кѣн дѣх, ші рѣмасерѣ кѣ ні-
ше нѣравѣрї че апѣрѣцеск п трѣншіі ка
ніше леці.

Се паре кѣ апѣкѣтѣріле челе марі іс-
бѣтѣ маі лесне п времіле челор веки де
кѣт атр' але ноастре. Якѣм нѣ пот сѣле
маі аскѣнѣз, фіін-кѣ есте то-д'адна ко-
мѣнікаціе атре нѣмѣрї, ші фіеш каре стѣ-
пѣнітор аре міністрї п тоате кѣрціле,
кѣчї поате сѣ аібѣ вѣнѣзѣторї п тоате
кабінетѣріле.

Афларѣ пошелор фаче ка сѣ сеоаре ве-
ціле дін тоате пѣрціле.

Фіін-кѣ апѣкѣтѣріле челе марі нѣ се
пот фаче фѣр де бані, ші кѣ дѣпѣ афла-
рѣ поліцелор (lettres de change), негѣсторіі
аѣ маре пѣтере, трѣбіле лор сѣнт фоарте
адесѣ легате кѣ секретѣріле апѣрѣціі, ші
агрїжеск п тот кїпѣла ка сѣле афле.

Не статорніція кѣредѣи ла скімбат
фѣрз прічінѣ кѣноскѣтѣ, фаче пе мѣлці
оамені с'о каѣте, ші ꙗ челе дін ѣрмѣ о
гѣгеск.

Афларѣ типографіі каре а дат кѣрці-
ле прін мѣніле а тоатѣ лѣмѣ, а халко-
графіі, ꙗ фѣкѣт хартеле географічещі аша
де обще, ꙗ сфѣршіт газетеле політйчещі,
фак десѣла де кѣноскѣт фіеш кѣрѣла ін-
тересѣріле челе общещі прін каре сѣ поатѣ
десѣлші маі лесне ші прічінйле челе таініче.

Конѣѣрацііле нѣ сѣ маі фак кѣ лесні-
ре ꙗтр'ѣн стат, кѣчй дѣпѣ афларѣ поще-
лор, тоатѣ секретѣріле партікѣларе сѣнт
ꙗпѣтерѣ общйі.

Стѣпѣніторіі лѣкрѣзѣ маі репеде кѣчй
аѣ тоатѣ пѣтерѣ статѣлѣ ꙗ мѣніле лор;
конѣѣрѣторіі сѣнт сіліці а лѣкра кѣ ꙗче-
тѣла, кѣчй ле ліпсеск тоате. Центѣрѣ каре
маі кѣ самѣ акѣм, орѣ че лѣкрѣ прѣ кѣ-
рѣнд се афлѣ, ші конѣѣраціі н'апѣкѣ сѣ
піарзѣ време мѣлѣтѣ ꙗ мішкѣріле лор, ші
нѣмаі де кѣт се дескопереск.

К а п XXII.

С л ѣ в і ч ѣ н ѣ ꙗ п ѣ р ѣ ц і і р ѣ с ѣ р і -
т ѣ л ѣ і.

Фока, ꙗтрѣѣѣрарѣ лѣкрѣрілор, не фіінд
біне ꙗтеметꙗт пе скаѣнѣла сѣѣ, се оморѣ
де

де Браклие, кареле вѣина дѣн Африка гхѣ
провинціиле жхфѣте шѣ легеондрѣле стрѣкате.

Авѣа ачепѣ сѣ адрептезе кжте чева,
шѣ Ярабѣи ешѣрѣ дѣн цара лор ка сѣ атин-
зѣ релѣціа шѣ ахрѣціа че ашхзасе Моха-
мет кѣ ачешаш мжнѣ.

Нѣч'одатѣ нѣ се вхзѣ аналнтѣрѣ аша
де репезѣ: еѣ бѣрѣрѣ шѣ лѣарѣ нѣмаѣ де
кжт Сѣрѣа, Палѣстѣна, Вѣгѣптѣ, Африка,
шѣ жхфѣрѣ Персѣа.

Врѣ аѣмнезѣѣ ка сѣ ачептезе релѣціа
лѣѣ а'афѣ домнѣтоаре атр'атхтѣ локѣрѣ,
нѣ кѣ нѣѣ пѣлѣкѣ, чѣ пентрѣ кѣ орѣ ахл-
цатѣ орѣ смерѣтѣ ла челе дѣн лѣхнтрѣ,
есте то - а'адна дѣстоѣнѣкѣ а'аш сѣвѣршѣ
скопосѣла кѣ а сѣнѣці нѣмеле лѣѣ.

Норочѣрѣ релѣціѣ аре дѣосѣвѣре а'ачеш
а ахрѣцілор. Ын скрѣитор вѣстѣт зѣчѣ кѣ
есте фѣартѣ мѣлѣцѣмѣт а'афѣ болнав, кѣчѣ
болла есте аѣвѣхрѣта старѣ а крѣцѣнѣлѣѣ.
С'ар фѣ пѣтѣт зѣче асѣменѣ кѣ смерѣрѣѣ
Бѣсерѣчѣи, рѣсѣпѣрѣѣ еѣ, сѣрпѣрѣѣ темпѣлѣрѣлор
еѣ, патѣмѣле мѣченѣчѣлор еѣ, ера времѣѣ
славеѣ салѣ, шѣ кѣ, пѣ кжнѣ се арѣта трѣ-
ѣмфѣжнѣ аналнтѣѣ лѣмѣи, атѣнчѣ ера вре-
мѣѣ смерѣнѣи сѣѣ аплѣхрѣи салѣ.

Ка сѣ дѣслѣшасѣкѣ нешѣне ачѣ аѣжм-
пларе вѣстѣтѣ а'атхтѣ бѣрѣдѣнѣце шѣ а'атх-
тѣ цѣрѣ лѣдѣте дѣ Ярабѣи, нѣ трѣбѣ сѣ пѣѣ
аналнтѣ нѣмаѣ ентѣсѣасѣмѣла лор сѣнгѣр-
Кѣчѣ

Кзчї Сарасенїї ера кѣноскѣцї де мѣлт де
 вїтежї атре ажѣтѣторїї Романїлор ш'аї
 Першїлор; Осроенїї ера чеї маї їскѣсїцї оа-
 менї пе лѣме д'а арѣнка кѣ сѣцѣта; Се-
 верїе, Александрѣ, шї Максимїан, лѣсерѣ
 а слѣжба лор кѣцї пѣтѣсерѣ кѣ каре фѣ-
 кѣсерѣ о маре їсправѣ а протїва Германї-
 лор пе кареї стїнѣ де департе: сѣв Ва-
 лент, Гоцїї нѣ пѣтѣ сѣ лїсе а протївѣскѣ;
 а сѣжршїт еї ера пе времїле ачелѣ чѣ маї
 бѣнѣ кѣлѣрїме дїн лѣме.

Ам спѣс кѣ ла Романї ера маї бѣ-
 не лѣгеонѣрїле вѣропей де кѣт але Асїї;
 дар кѣт пентрѣ кѣлѣрїме ера дїн протївѣ;
 еѣ ворвек пентрѣ а Парцїлор, а Осроенї-
 лор, шї а Сарасенїлор; шї дїн прїчина
 аста се контенї бїрѣнцелѣ Романїлор, кѣчї
 дѣлѣ Антїох кѣпрїнсе Асїа де сѣс дн но-
 род ноѣ тѣтѣреск, а кѣрѣн кѣлѣрїме ера
 чѣ маї бѣнѣ а лѣме.

Кѣлѣрїмѣ аста ера грѣ, тар а вѣро-
 пей ера ѣшоарѣ; дар а зїоа де астѣзї ес-
 те кѣ тотѣл дїн протївѣ. Оланда шї Фрї-
 зїа а кѣ нѣ ера фѣкѣте, ка сѣ зїк аша;
 шї Германїа ера плїнѣ де пѣдѣрї, де лѣ-
 кѣрї, шї де мочїрле, дн де прѣ пѣцїн се
 слѣжа кѣ кѣлѣрїмѣ.

Дар дѣлѣ ч'аѣ дѣскїс кѣрѣдл апелор
 марї, мочїрлелѣ ачестѣ сѣѣ ѣскат, шї Гер-
 манїа а кѣцїгат алтѣ фацѣ. Дѣкрѣрїле

ЛДИ Валентіе пе Некер, ші але Романіаор
пе Рен, аѣ фжкѣт мѣлтз скімбаре; ші а-
шзжндѣсе негоцѣл, цзріле че нѣ скотѣ
каї, атѣнчі скоасерз, шїї атреѣдінцарз
ші еле.

Костантін, фїѣл лдї Бракліе, фїінд
отрзкїт, ші фїѣл сзѣ Констан о моржт
п Сїчіліа, Костантін Погонатѣ, фїѣл сзѣ
чел маї маре пї ѣрмз п скадн. Адѣнжн-
дѣсе чеї марї де прїн провинціїле рзсзрїтѣ-
лдї, врѣрз сз пкоронезе шї пе чеї лалці
дої фрації аї сзї, зїкжнд кз пе кѣм сз
каде а креде троїца, асеменѣ се кѣбіне а
авѣ треї ппзраці.

Історїа гречѣскз есте плїнз де асеменѣ
лѣкрѣрї кѣ дѣх; характерѣл чел де обще
ал ачестѣї нѣм нѣ сѣа де кжт п фронї-
мете де нїмїк. П апѣкзтѣрї нїч'о пце-
лечѣне нѣмаї авѣ парте, шї се вхзѣрз
тѣрѣѣрї фзрз прїчїнї; шї револѣції фзрз
кѣвжнт.

О дїсїдемонїе (сѣперстїціе) де обще дѣ-
рзпїнз тоатз вїтежїа Гречїлор, шї а до-
мі тоатз ппзраціа. Константїнополѣ, ера
сїнгѣр орашѣ де рзсзрїт ѣнде кредїнца кре-
шїнѣскз фѣ атжт де домнїтоаре. Аша
дар, тржндзвїа ачел, ленѣ, шї молїчнїк
націїлор Ясії, се вхгарз пжнз шї кѣр п
Бвлавїе. Птре мїї де пїаде, спѣю, кз Фї-
аїпѣ, гензралѣл лдї Маврїкіе, каре, фїінд

гата д'а фаче о бзтае, ачепѸ сз пажнгж
взгжнд сама ла мѸлцимѸ оаменілор че ера
сз моарх.

Алт фел де лакржмї ера ачелѸ че взр-
сарж Ярабії де неказ, пентрѸ кж гензра-
ада лор фжкѸсе о ачетаре де арме че нѸї
лжса сз версе сжнцеле крещїнілор.

Всте маре деосїбіре атре о арміе кѸ
ржвнж шї о арміе сѸперстїціоасж. АчѸста
се вззѸ а времіле ноастре, ла о револѸціе
вєстїтж, кжнд арміа де Кромвел ера ка а
Ярабілор, шї арміїле Ирландїї шї Скоції
ка але Гречїлор.

О сѸперстїціе варварїчѸскж каре атжт
а пїлѸзж мїнтѸ омѸлді, кжт релїціа о
аналцж, фжкѸ пе оаменї ка сз се сокотѸс-
кж де чеї маї віртошї шї кѸ фапте маї
бѸне пѸїнд тоатж нждеждѸ лор атр'о до-
біточѸскж драгосте кжтре ікоане. Шї ви-
дем а історїе гензралї, карїї лжса акон-
жѸрарѸ Ѹнїї четжці, шї пїердѸ Ѹн ораш,
ка сз кжщїце моащеле ѸнѸї нѸ щїѸ кѸї.

Кредїнца крещїнѸскж асфел се мїшжлі
а времѸ апжржції гречешї, пре кѸм пжці
шї ла рѸшї маї наїнте де ПетрѸ чел ма-
ре, каре аної оаре кѸм нѸмѸл ачєста, шї
а апжржціа че кжрмѸга, фжкѸ маї мѸлате
реформжрї де кжт фак вірѸторїї атр'ачелѸ
пе каре ле хржпєск.

Поате чинева сз крѣзз кѣ тот дѣна-
дѣнсѣла кз Гречїи кззѣсерз атѣнчї ꙗ ꙗдола-
латрїе. Италиенїи шї Германїи дѣн времѣ
ачега ꙗкз чїнстѣ ꙗкоанеле, дѣр кѣ тоате
ачестѣ, кжнд четїм їсторїиї гречеши че бор-
беск пентрѣ скжрба че авѣ чеї дѣн тжю дѣ
моаше шї не сокотїнца дѣ ꙗкоане, се па-
ре кз сжнт ꙗтжржтжторїи ношрї ꙗпротїва
лѣї Калвїн. Кжнд Германїи треждѣрз ка сз
мѣргз ꙗ пжмжнтѣла чел сфжнт, зїче Нї-
кїта, Арменїи ꙗї прїмїрз прїетенеше кзчї
нѣ се ꙗкїна ла ꙗкоане. Шї дака Италиенїи
шї Германїи, дѣпз зїса Гречїлор, нѣ чїнстѣ
ꙗкоанеле дѣн дестѣла, оаре кжт требѣе сз
ле фїе чїнстїт еї?

Пѣцїн лїпсї д'а се ꙗтжмпла п'атѣнчї
ла ржсзрїт маї ачеле скїмбжрї че се ꙗтжм-
пларз дѣпз ачегл песте доз вѣкѣрї ла
апѣс, кжнд се реноїрз шїїнцелє, кзчї
ꙗчепѣрз оаменїи а кѣноаше катахрїсѣрї-
ле шї не ржндѣелїле ꙗ каре ажѣнсесерз,
шї фїеш каре кзѣтжнд лѣк рждлѣї, се ꙗ-
тжржтарз нїше оаменї ꙗдржснєцїи шї не
аскѣлтжторї карїи сфжшїарз Бїсерїка ꙗ
лок д'а о ꙗдрепта.

Леон Исаврїан, Костантїн Копронїм,
Леон фїѣла сзѣ фжкѣрз ржсвока ꙗпротїва
ꙗкоанелор, шї дѣпз че ꙗкїнзчѣнѣ лор се
ашззз тарш дѣ ꙗпзржтѣса Ірїна, Леон
Арменїанѣ, Мїхаю Гжнгавѣ, шї Теофїл,

ле сковаеах кѣ тотѣл. Ячеці принці соко-
тірѣ кѣ аімінтрелѣ нѣ ле поате стінце ꙗ
кінчѣнѣ де кѣт стрікѣнд де тот ісборѣл
ей. Пентрѣ каре фѣрѣ сіліці ꙗ ꙗ гоні пе
кѣлѣгѣрї че тѣрѣвѣра тот(*): шї ꙗпілѣндѣ кѣ
немѣрїініре, кѣѣта сѣї омоаре, ꙗ лок ꙗ ꙗ
кѣѣта мїжлоаче сѣї ꙗрептѣзе шї сѣї фа-
кѣ оаменї де соціетате.

Кѣлѣгѣрїї чеї пѣрѣці ка нїще ꙗкінѣ-
торї де ідолї де партїзанї ересѣрїлор ної,
ꙗш

(*) Кѣ мѣлатѣ време маї наїнте, Валент фѣ-
кѣсе о леце ка сѣї ꙗлаторѣзе ꙗ се фаче
осташї шї ꙗ мерце ла рѣскою, шї порѣнчї
сѣ омоаре пе тоці ачѣта че нѣ се вор сѣ-
пѣне. Іорнанд. — Сѣ нѣ шїѣ че ом кѣ жѣ-
декатѣ арѣптѣ сѣ ар пѣтѣ ꙗпротїві кѣ
нѣ фост бѣнѣ леуѣ ачѣста (деосїбіт де
ѣморѣре), сѣ ꙗр пѣтѣ зїче кѣ кѣлѣгѣ-
рїї сѣнт трѣбїнчощї ѣнѣї стат. Пе ей
нѣї цїне де кѣт простїа норолѣлѣ шї ꙗліа
форїа стѣпѣнїрїї; шї пентрѣ ачѣта спѣн
кѣ, кѣнд ꙗ мѣрїт ѣн Старецѣ кѣвїос де
ла окїновїе дїн партѣ рѣсѣрїтѣлѣї, мол-
довїї, ꙗ лѣсат францілор сѣї ꙗвѣцѣтѣ-
ра ачѣста: „Сѣ кѣѣтаці то-ꙗꙗвна авѣ
ꙗ прїпѣшї шї авѣ ліні пе лѣнгѣ оаменї
ꙗ процї шї не ꙗвѣцаці шї сѣ нѣ вѣ де-
ꙗ пѣрѣтаці де цара тѣрѣчѣскѣ ѣнде есте
ꙗ чел маї бѣн ꙗсіл ꙗл нострѣ.“

АШ РХСБЪНАРХ ПЪРЖНА ШІ ЕЙ ПРЕ ПЪРЖШІ
 КА ПРЕ НИЩЕ ФЕРМЕКЪТОРІ, ШІ АРЪТЖНА НО-
 РОДАДИ БЕСЕРІЧІЛЕ ДЕСПОМТЕ ДЕ ІКОАНЕ ШІ
 ДЕ ТОАТЕ КЪТЕЙ ПРИЧІНДИ ЕВЛАВІЕ, СІЛІНДЪСЕ
 А ТОТ КІПДА КА СЪ АДОПЛЕЧЕ, ШІ ЗІКЖНА
 КЪ АЧЕТА АЪ ДЕШЪРТАТ БІСЕРІЧІЛЕ ДЕ ЧЕЛЕ
 СФІНТЕ, КА СЪ ЖЪРТФЪСКЪ ДЕМОНІЛОР А
 ГРЖНСЕЛЕ.

ПРИЧІНА АЧЕШІІ ГЛАЧЕВІ ІДУЦІ ПЕНТРЪ
 ІКОАНЕ, ЧЕ ФЪКЪ КА СЪ НЪМАЙ ААРХЕНЪСКЪ
 НІМІНІ АДОП АЧЕТА А ПРОПЪНЕ О АКІНЪЧЪНЕ
 МАЙ КЪМПЪТАТЪ, ЕРА АЧЪСТА: ПРИГОНИРЪ
 ПРИВЪ ЛА АЛТЕ ІНТЕРЕСЪРІ ФОАРТЕ АДЪЦІ,
 КЪВХНТЪЛА ЕРА ЗІК, ПЕНТРЪ СЪХПЖНІРЕ. ШІ
 КЪЛЪГЪРІІ АДОПЪ ЧЕ О ХЪРЪПІРЪ НЪ ПЪТЪ СЪ
 КРЪКЪКЪ САЪ СЪ О АПОДТЕРНІЧЪСКЪ АТР'АЛТ
 КІП, ДЕ КЪТ СПРІЖІНІНД НЕ АЧЕТАТ АКІНЪ-
 ЧЪНЪ КРЕДІНУЕІ, КЪРІА СЕ ФЪЧЪ ПЪРТАШІ
 ШІ ЕЙ АСЪШІ. ПЕНТРЪ АЧЕТА КЖНА СЕ ГОНЪ
 ІКОАНЕЛЕ СЕ ГОНЪ ШІ ЕЙ, ПЪР КЖНА БІРЪІРЪ,
 СЪХПЖНІРЪ ЛОР НЪМАЙ АВЪ ХОТАР.

АТЪНЧІ СЕ АТЖМПЪЛЪ ЧЕТАЧЕ СЕ АТЖМ-
 ПЪЛЪ АДОПЪ КЪТЕВА ВЪКЪРІ, А ПРИГОНИРІЛЕ ЧЕ
 АВЪ ВАРЛААМ ШІ АЧІН АПРОТІВА КЪЛЪ-
 ГЪРІЛОР, КАРЕ ТЪРЪВЪРА АПЪРЪХЦІА ФОАРТЕ ТА-
 РЕ А КЪТ ЕРА СЪ СЕ ПЪРЪПЪДЪКЪКЪ КЪ ТОТЪЛ.
 ВІ СЕ ПРИГОНЪ, ДАКА АДМІНА ЧЕ СЪ А АРЪТАТ
 А ПРЕЖЪРЪДА АДІ ІЕДС ХРІСТОС ПЕ МЪНТЕЛЕ
 ТАБОР, А ФОСТ КЪ МЕШЕШЪГ САЪ ФІРЪКЪКЪ.
 ДА АЧЪСТА НЪ ЛЕ ПЪСА КЪЛЪГЪРІЛОР А АФОСТ

аша саѣ аімінтрелѣ. Дар фіида кз Вар-
лаам аї атака фзрѣ сфіалѣ ші д'адреп-
тѣл, фѣрѣ сіліці а зиче кз а фост фірѣс-
кз тар нѣ мешешѣітѣ.

Рѣсбоул че рідікарѣ апзраціі спзргѣ-
торіі де ікоане а протіва кзлѣгзрілор, ле
дете рѣпаос ка сѣ ачѣпѣ а кѣѣта тарѣші
требіле апзрѣціі. Атребѣінцарѣ веніѣри-
ле статѣлѣі пентрѣ фолосѣл де обще, ші
се ісѣзві апзрѣціа де апіедекзторіі че авѣ.

Кѣна гѣндѣск а че адѣнкѣ простіе
ші а кѣрке а мінціі кѣфѣндѣ клірѣл
греческ пе мірені, нѣ почѣ сѣ мѣ опреск
анѣі асемѣна кѣ Скіціі де каре борбеѣе
Бродот, кѣ скотѣ окіі робілор лор ка сѣ
нѣ прівѣскѣ ла чеѣа ші сѣ се зѣтігнѣскѣ
аін бѣтап пѣтінеулѣі.

Апзрѣтѣса Теодора тарѣш атѣрнѣ ікоа-
неле, ші кзлѣгзріі ачепѣрѣ тарѣш сѣ чѣрѣ
ші сѣ асѣшаскѣ пентрѣ ікоане негѣсторін-
дѣсе кѣ еѣлавіа нороадѣлѣі. Аш крескѣрѣ
пѣтерѣ, аѣѣт стѣпѣнѣ пе мірені, кѣпрін-
серѣ тоате скаѣнеле, скоасерѣ пѣцін кѣѣе
пѣцін пе преоціі мірені де прін епіскопііле
лор, ші се фѣкѣрѣ а сфѣршіт кѣ тотѣл не
сѣферіціі. Ші де ѣа алѣтѣра неѣіне пе Па-
тріархіі Царіградѣлѣі кѣ Латініі, ші кѣ
Папіі, ѣа ѣѣѣ кѣ Папіі ера атѣт де а
целепціі пе кѣѣт Патріархіі проціі.

ІАТХ О ЧУДАТХ НЕ ПОТРІВІРЕ А МІНЦІЙ
 ОМЕНЦІЙ. Міністріи Бісерічеші ла Романіи
 чеї ДІН ТХЮ, авѣ ДРЕПТ А а ІНТРА ШІ А
 ДРЕГЪТОРІИ ШІ БОЕРІИ ПОЛІТІЧЕШІ, ШІ КЪ ТОА-
 ТЕ АЧЕСТѢ ПРѢ ПЪЦІН А ГРІЖА Д'А ІНТРА
 А ЕЛЕ: АДПХ ЧЕ СЕ АШХЗХ КРЕДІНЦА КРЕЩІ-
 НКСКХ, ЧЕІ БІСЕРІЧЕШІ КЪ ТОАТЕ КХ ЕРА ДЕС-
 ПАРЦІЦІ ДЕ ПРІЧІНІЛЕ ПОЛІТІЧЕШІ, СЕ АМЕС-
 ЧКА ТО-А АБНА А ЕЛЕ; МАІ АТХЮ КЪ КЪМ-
 ПХТАРЕ; ДАР АДПХ СКХДЕРѢ АПХРЦІИ, КАІ-
 РДА РХМАСЕ НЪМАІ ЛА КХЛЪГХРІ, ОАМЕНІ РХН-
 АШІЦІ А'А ФЪЦІ Ш'А СЕ ТЕМЕ ДЕ ПРІЧІНІЛЕ
 АДМЕШІ, ШІ ЕІ А ТРЕБДІНЦАРХ ОРІ ЧЕ МІЖ-
 ЛОК ДЕСТОІНІК Д'АІ БХГА А ЕЛЕ, ШІ НЪ А
 ЧЕТАРХ НІЧ'ОДАТХ Д'А ТЪРБЪРА Ш'А ФРХ-
 МХНТА АДМѢ ДЕ КАРЕ САЪ ЛХПХДАТ.

ОРІ ЧЕ ТРѢБХ АПХРХТѢСКХ, ПАЧЕ, РХ-
 БОЮ, НЪНТЕ ШІ АЛТЕЛЕ, ТРЕБДІА СХ СЕ ПЪЕ
 ЛА КАЛЕ ПРІН КХЛЪГХРІ: ДІВАНЪРІЛЕ АПХРА-
 ЦІЛОР ЕРА ПЛІНЕ, ШІ АДЪНЪРІЛЕ НОРОАДЛДІ
 СЕ АЛХХТЪМА МАІ НЪМАІ ДЕ КХЛЪГХРІ.

НЪ ЕСТЕ КЪ ПЪТІНЦХ НІЧІ Д'А ГХНДІ ЧІ-
 НЕВА КХТЕ РХДТХЦІ ФХКЪРХ КХЛЪГХРІИ. СЛХ-
 БІРХ МІНТѢ СТХПХНІТОРІЛОР ШІІ АДЕМНАРХ
 А ФАЧЕ КЪ НЕ СОКОТІНЦХ ПХНХ ШІ АДКРЪРІ-
 ЛЕ ЧЕЛЕ БЪНЕ. КАСІЛІЕ ПЪСЕЕ ОШІРІЛЕ ФЛОТЕІ
 САЛЕ СХ ЗІДѢСКХ О БІСЕРІКХ А С. МІХАІЛ,
 ШІ ЛХСХ СІСІЛІА СХ СЕ ЖХФЪТАСКХ ДЕ САРА-
 СЕНІ, ШІ СХ ІА СІРАКЪСА: ШІ ДЕОН ДРМХ-
 ТОРДА СХЪ А СКАДН, А ТРЕБДІНЦХ ФЛО-
 ТА

та да ачешаш трѣбѣхъ, ші пе Сарасенї аї
 лхсѣ сѣ сѣпде Тадроменїа ші островѣа
 Лемнос.

Андронїк Палеологѣ пхрѣсі кѣ тотѣа
 марена фїїнд кѣл акредїнцасе кѣлѣгхрїї,
 кѣ Адмнезѣ есте атхт де мѣлцхмїт пен-
 трѣ агрїжїрѣ лѣї де пачѣ бїсерїчїї, акхт
 нѣ ва лхса пе врѣжмашїї сѣї аї порнї рѣ-
 бою. Кѣр апхратѣа ачеста се темѣ кѣл
 ва дрїсї Адмнезѣ пентрѣ времѣ че кел-
 тѣш ла трѣбїле апхрѣцїї, лхсхнд пе челе
 дѣхѣвнїчешї.

Гречїї фїїнд юбїторї де ворѣхъ мѣлатѣ,
 де фїлонїкїї, шї фїреше сколастїчї шї со-
 фїшї, нѣ кѣрма дѣа тѣрѣѣра релїцїа кѣ
 тхлмхчїрї апончїшїтоаре. Фїїнд кѣ кѣлѣ-
 гхрїї авѣ маре тречере а кѣртѣ апхрѣтѣс-
 кѣ каре, кѣ кхт се стрїка кѣ атхта слѣ-
 бѣ не ачешат, се атхмпла, ка кѣлѣгхрїї
 шї кѣртѣ сѣ се стрїче атре еї шї сѣ се мї-
 шѣѣскѣ, шї рѣдл се афла атрѣамхндѣх
 пхрѣїле: де ѣнде дрма ка апхратѣа сѣ
 се аделетнїчѣскѣ а тоатѣ времѣ апхкхнд,
 шї маї адешѣ атхрѣтхнд деосїбїте фїло-
 нїкїї Теологїчешї, каре, пе кѣм саѣ бѣ-
 гат де самѣ, сѣхнт атхт де задарнїче
 шї де нїчѣн фолос, пе кхт сѣхнт маї а
 фокате.

Мїхал Палеологѣа, акхрѣа апхрѣцїе
 фѣ атхт де тѣрѣѣратѣ де фїлонїкїїле пен-
 трѣ

ерѣ кредінца, възхна грозавеле кхакрї
 че фхчѣ тѣрчїї ꙗ Асіа, зїчѣ охтхна, кх
 рхвнѣ чѣ невѣнѣскѣ а оаре кхрора пергоа-
 не, каре, дефхїмхна віаца са, рїдікарх
 пе сѣпѣшї ꙗ протїва лѣї, лѣѣ сїліт сѣ ꙗ
 кїзѣ окїї десре пїердѣрѣ цхрїлор ꙗпхрї-
 цїї, шї сѣ ꙗгрїжаскѣ де сїгѣранцїа са.
 „ Мх мѣлцхмекс, зїчѣ ел, ка сѣ ꙗгрїжаск
 „ де ачеле локѣрї депхртате прїн мїні-
 „ стрїї кхрмѣрїї, карїї мїа аскѣне тхрї-
 „ бїнца ꙗ каре се афла, сѣѣ кх аѣ фост
 „ мїтѣцїї сѣѣ кх сѣѣ темѣт де пѣѣпѣх
 „ пентрѣ не ꙗгрїжїрѣ лор.“

Патріархїї Царїградѣлѣї авѣ о етх-
 пхнїре не мхрїнїтѣ. Фїїна кх ꙗ време де
 тѣрѣѣрхрї шї де револѣцїї скхпа атхт ꙗ
 пхрїацїї кхт шї чѣї марї прїн бїсерїчїї. Шї
 епхнзѣра то-д'адна дїн воїнца Патріарх
 хѣлѣї де аї пѣда сѣѣ нѣ дѣпх кѣм ꙗї
 венѣ лѣї, шї аша ел ера то-д'адна алесѣл
 жѣдекхтор, де шї нѣ ꙗ формх, ал тѣтѣ-
 рор прїчїнїлор общецїї.

Кхна Яндронїн бхтрхнѣл трїмїсе сѣ
 спѣе Патріархѣлѣї ка сѣ ꙗгрїжаскѣ нѣмаї
 де прїчїнїле бїсерїчїї, шї сѣл ласе ꙗтїк-
 нх аш кхрмѣї челе полїтїчїї, Патріархѣ
 ꙗї рхспѣнсе: „ тот атхта есте ка шї кхна
 „ ар зїче тхрѣпѣл кхтрѣ сѣфлет, нѣ вою
 „ сѣ маї ам ꙗпхртхшїре кѣ тїне, нїчї

„ кх мї

„ КЪ МІ Е ДЕ ТРЕВІНЦЪ АЖДОРЪЛ ТЪЪ СПРЕ
 „ СВЪЖРШІРЪ ЛЪКРЪРІЛОР МЕЛЕ.“

Асфел де претенції обрасніче ші до-
 віточеші че фхчѣ стхпжніторілор, децен-
 таръ пе апзраці ка св гонѣскъ ші св сѣр-
 гюнѣскъ адесѣорі пре Патриарші дін ска-
 неле лор. Дар фінда кх нація гречѣскъ ера
 сѣперстіціоасъ, тоате слѣжбеле бисеричеші
 фхкѣте де ѡн Патриарх че'л кредѣ де не
 лецѣйт, ле сокотѣ де спѣркате ші не прі-
 міте лѣї дѣмнезеѣ, дін каре се нхскѣрѣ
 десвінхрі не контеніте; ші фіеш каре Па-
 триарх, чел векю, чел де мѣжлок, ші чел
 ноѣ, авѣ партізані ші ѣч нічї аї лор фіеш
 каре апартешї.

Асфел де гжлчевѣрї ера кѣ мѣлт маї
 трїсте де кхт челе пентрѣ догме, фінда
 кх ера ка о ідрѣ кхріа тхіндѣї ѡн кап
 наще алѣѣ.

Неѣѣніа д'а се діспѣта се фхкѣ фіре
 ла Гречї, а кхт кхнд Кантакозїно лѣх
 Царїградѣ гхсі пе апзраѣѣ Іоан ші пе
 апхрѣтѣса Яна аделетнїчїндѣсе ла ѡн св-
 бор а протїва ѡнор врѣжмашї кхлѣгхрешї:
 ші кхнд Моамет II. ал аконжѣрѣ, нѣ
 пѣтѣрѣ нічї атѣнчї св прекѣрмезе врѣжвї-
 ле теологичешї; ші се аделетнїчѣ маї мѣлт
 атр'але свборѣлѣї дела Флоренца де кхт
 атр

А тр'але стхрїї Цариградѣдѣи че се аконжд-
расе де Тѣрчї (*).

А диспѣтеле челе де рѣнд фїеш каре
щїе кѣ поате сѣ се амѣѣскѣ, шї пентрѣ
ачета нѣш спрїжїнеще пѣрерїле сале кѣ атѣ-
та А писмѣре: іар А челе пентрѣ кредїн-
ца релїїї, фїїн-кѣ фїеш каре сокотеше,
фїреше, кѣ кредїнца лѣї есте адеврѣтѣ,
се мѣнїе А протїва ачелора каре А лок
д'а се скїмба пе еї асѣшї, се апїсмѣск а
скїмба пе чеї лалцї.

Чеї че четеск історїа лѣї Пахімер вѣд
кѣт есте де кѣ непѣтїнцѣ д'а се авої тес-
логїї атре дѣншїї шї д'а венї ла ачеш
пѣрере. Вѣд пе Яндронїк Палеологѣ пе
трекѣндѣш вїаца аї адѣна, аї аскѣлѣтѣ,
шї аї ѣнї; д'аї лалѣ парте вѣд о ідрѣ
де фїлонїкїї че се ренаше не ачетат (**);
шї жѣдѣкѣ, кѣ дака арфї ѣрмѣт тот кѣ
ачелаш методѣ, ачеш рѣвѣдѣре, ачелѣшї

нѣ-

(*) Се атреба ѣнѣл палѣлѣ дак'ѣв аскѣлѣтѣт
летѣргїа ѣнѣї полѣ че с'а авоїт кѣ дог-
меле сѣборѣлѣї дела Флоренца, де каре
фѣѣѣ шїї ка де фок. Бїсерїка маре де
апѣс о прївѣѣ ка пе о канїше спѣрѣка-
тѣ. Кѣлѣгѣрѣл Генадїе А прѣшїа ана-
темеле сале кѣтрѣ тоцї ачета че пофѣѣ
ѣнїрѣѣ бїсерїчїї. Дѣка А історїа са.

(**) Патрїархїа.

нх деждаї, ачеш пофть д'а іспрхві, ачеш
кдрзценіе пентрѣ інтриціле лор, ачеш
респект пентрѣ пісме, ші дака нѣ лѣр фі
спарт німінѣ гжалѣва, еї нѣ с'ар фі маї
фвоіт пхнх ла сфжршітѣл лѣмії.

Іатх о пілѣх вреднікх де фсемнат.
Апзратѣла се рѣгх де ѣченіціі Патріархѣ-
лѣї Іосіф ші аї лѣї Ярсеніе, ші фхкѣ о
токмѣлх кѣ еї, дѣпх черерѣ алор лѣї Іо-
сіф, ка ех скріе пе о хжртіе фіеш каре
чѣтх апарте пзреріле сѣѣ кредінца лор,
ші дѣпх ачеш ех се арѣнче амжндох кзр-
ціле ф фок; ші дака ѣна дін еле ва скз-
па не взтхматх ех ѣрмезе жѣдекзції лѣї
Дѣмнезеѣ, іар де вор арде амжндох а-
тѣнчі ех се пзрхсаскх д'а се маї пріго-
ні (*). Фокѣл містѣї амжндох кзрціле,
ші челе дох чете апротівітоаре рхмасерх
апріетеніте: пачѣ цінѣ о зі атрѣгх; а
дох зі спѣсерх кх скімбарѣ лор требѣла ех
віе дінтрѣ о акредінцаре дін лхѣнтрѣ іар
нѣ дін атхмпларе, ші рхсвоул се фчепѣ
мрзш кѣ маї мѣлтх атхрхтаре.

Стхпхніторѣла требѣе ех баѣе сама
біне ла діспѣтеле теологічешї, фсх прін-
таінх ка сѣнѣл сімцх німіні, кхчі сілін-
дѣсе ех ле домолѣскх, ле дх маї мѣлтх
чін-

(*) Лѣїа фѣкѣрѣ ші еї о черкаре кѣ рцелен-
чѣне; дѣр прѣк тѣрзѣѣ.

чинсте ші аратъ кѡ ачѣста кѡ дін еле
тпжнзѡра одіхна ші сїгѡранца лпзрзціі.

Німінѣ нѡ поате съ дѣ ѡн карар де
хотзржре прїгонїрілор теологічешї аскѡл-
тжнд амзрѡнтеле лор, пе кѡм н'ар пѡтѣ
съ скоацъ дѡелѡ ашззжнд шкоале л каре
съ се лтїнзъ лвзцзтѡрї кѡ скѡмпзтате
ші дѡелѡшїре асѡпра лѡї роїнт-д'ноннеур.

Лпзрзціі гречешї фѡрз аша фзр де
мінте, л кжт кжнд діспѡтеле адормѣ, еї
ле дѡцепта сїнгѡрї. Анастасїе, Іѡстїніан,
ѡраклїе, ші Маноїл Комнїнѡ (*), пропѡ-
серз артїколе де кредїнцъ атжт челор бї-
серїчешї кжт ші нороаделор лор, каре н'ар
фї пѡтѡт прїчене адеврѡл нїчї дѡпз а-
фларѣ лѡї. Пентрѡ каре грешїрз ші л пѡ-
нерїле ла ржндѡлз ка ші л кжѡтарѣ тре-
бїлор вржнд съ арате вреднїчіа мїнції
лор ла челе теологічешї, каре пѡтѣ с'о а-
рате прїн а кжрмѡї бїне тревїле лпзрзції
ша фаче нороаѡл ферїчїт; скорнїрз філо-
нїкїї задарнїче асѡпра фірїї лѡї дѡмне-
зѡ (**), каре аскѡнзжндѡсе де чеї лвз-
цаці

(*) Тот лпзрзціі.

(**) Бїетѡ ом нѡ поате съ се кѡноаскѣ пе
сїне, ші еї с'апѡка д'а іскоді фірѣ лѡї
дѡмнезѡ, кѡчї лѡкрѡрї маї де жос ле ра
рѡшїне съ ворѡѣскѣ.

цаці кзчі сжнт мжндри, кѣ кжт маї мѣлт
 нѣ се аскѣнде де чеї марї аї пзмжнтѣлді ?
 Ар фі о рятчїре д'а гжндї чїнева кз
 есте л лѣме врео стзпжнїре кѣ десзвжршїре
 лтрѣ тоате кжте се аѣк ла еа ; кзчі нїчї
 к'а фост вр'о датз нїчї кз ва фі ; чѣ маї
 маре пѣтере се афлз то - д'адна кзлкатз
 ла вре ѣн колцѣ. Сѣлтанѣл арѣнкз ѣн
 бїр нѣд несте Царїград, шї о стрїгаре об-
 щѣскз лї пѣне о ставїлз че нѣ кѣнощѣ
 маї наїнте. ѣн лпжрат ал Персїї поате
 се сїлѣскз пе ѣн фїѣ аш оморж пе татз
 сзѣ, сѣѣ пе ѣн пжрїнте аш оморж фїѣл ;
 дар ка сз факз пе сѣпѣшїї сзї авѣ вїн,
 нѣ поате. Фїеш каре нацїе аре ѣн аѣх
 де обще пе каре есте лтементз шї лсѣшї
 пѣтерѣ : кжнд стзпжнїрѣ батїмз аѣхѣл
 ачеста, се батзмз пе сїне лсѣшї, шї нл-
 грешїт лш пїерде пѣтерѣ.

Ісворѣл чел маї отрзвїт ал тѣтѣрор
 ненорочїрїлор гречешї, есте кз нѣ кѣноскѣ-
 рз нїч'одатз фїрѣ шї хотарзле пѣтерїї бї-
 серїчешї шї полїтїчешї ; шї дїн прїчїна ас-
 та кззѣрз амжндѣл пжрїлє лтрѣ амес-
 текжтѣрз лкѣркатз де нѣмаї шїѣрз каре
 сжнт даторїїлє лор челе аѣвжрате, шї
 грешїрз не кѣрмат.

Ачѣстз деосїбїре маре, че есте тжрїа
 лїнїшїї норѣаѣлор, нѣ есте лтементз нѣ-
 маї л релїцїе чї шї лдрѣпта жѣдекатз шї

А Фіре, каре чер ка лѣкрѣрїле челе кѣ аде
взраг деспѣрціте, шї каре нѣ пот сѣ стѣ
де кѣт деспѣрціте, сѣ нѣ се аместече нїч
одатѣ.

Кѣ тоате кѣ ла Романїї чеї дїн бекї-
ме клїрдл нѣ ера ѣн трѣп деспѣрціт, део-
сїбїрѣ ачѣста ера шї ла еї ка шї ла ної.
Кладїе, конесїнцісе (афїеросїсе) лїбертѣ-
цїї касл лдї Чїчерон, кареле, лторкжн дѣ-
се дїн сѣргїнїа та, о черѣ: Архїерїї хотѣ-
рѣрѣ кѣ дака с'ар фї конесїнціт фѣрѣ вр'о
порѣнкѣ лтр'адїне а норолдлї, с'ар пѣ-
тѣ сѣїо дѣ лнапої фѣр'а вѣтѣма релїїа.
Бї аѣ декларат, зїче Чїчерон, кѣ н'аѣ
черчетат де кѣт пѣтерѣ конесїнцірїї, гар
нѣ леуѣ фѣкѣтѣ де норолд; кѣ еї аѣ жѣ-
декат пентрѣ артїколѣ дїн тѣю ка нїше
Понтїфї, шї пентрѣ чел д'ал доїлѣ вор
жѣдека ка нїше сенаторї.

К л п XXIII.

1. Кѣ вѣнтѣ пентрѣ чеї сеїцїнѣ
лпѣрѣцїа рѣсѣрїтѣлѣї. 2. Стрї-
карѣ еї.

Дѣпѣ челе че спѣсею пентрѣ лпѣрѣцїа гре-
чѣкѣ, е фїреше д'а лтреба кѣм пѣтѣ сѣ
се цїе атѣта време. Сокогеск кѣ вою пѣ-
тѣ сѣ арѣт кѣвѣнтѣл.

Арабїи порнїнади рхсбою шї лхзнади
кхтева провинциї, кхпетенїиле лор ачепдрх
сх се прїгонѣскх атре дхншїї каре сх се
факх Калиф, шї фокдл рхвней лор чеї дїн
тхю ндмаї роди де кхт тдревдрхрї чїбіле
атре дхншїї.

Тот ачешш Арабї, кдпрїнзхна Пер-
сїа, шї деспрциндадсе аколо, слхбїрх, пен-
трд каре, ндмаї фдрх Гречїї сїлицї д'а цї-
нѣ асдрпа бдфратдлди челе маї бдне пд-
терї але апхрхцїї.

Хн архїтект андме Калиник, чевенї-
се дїн Сїрїа ла Константїнопол, афлхна
мещешдцїрѣ хндї фок чел сдфла пе о ца-
вх (олан), шї каре ера асфел а кхт апа
шї тодте ачелѣ кд каре стїнг фокдрїле о-
бїчндїте шї маї мдлт лї атхрхта ар-
дерѣ лдї шї кд нїмїк нд се пдтѣ стїнѣ;
Гречїї, чє л атребдїнцарх, фдрх стхпхнї
кхтева вѣкдрї д'а арде тодте флотеле
врхжмашїлор, шї маї кд самх п'але Ара-
бїлор чє венѣ дїн Афрїка сдх дїн Сїрїа
схї калче пхнх ла Константїнопол.

Фокдл ачеста се сокотї а рхндадл се-
кретдрїлор апхрхцїї; шї Константїн Порфї-
рогенїтдл а картѣ са чѣ акінатх лдї Ро-
ман фїдл схд, асдрпа кхрмдїрїї апхрх-
цїї, лї аратх кх, кхна барварїї лї вор
чере апх афокатх сдх де фок, тревде сх
ле рхспднзх кх ндї есте слобод але да,
кхчї

кѣчї ѿн ꙗпер каре а аддѣо ꙗпзратѣлѣ
 Константинъ нѣ врь ка с'о ꙗпзрѣшаскѣ ла
 челе лалте націи, шї кѣ чеїче аѣ ꙗдрѣснїт
 с'о факѣ гаѣ аре де фокѣл черекѣ кѣм аѣ
 интрат ꙗ бїсерїкѣ.

Константинополь фѣчѣ нел маї маре
 негоц ꙗ лѣме ꙗтр'о време кѣнд націа Го-
 тїчѣскѣ пе д'о парте шї ꙗрабїи, пе д'ал-
 та, ꙗл стрїка претѣтїндїнк ꙗтр алте пѣр-
 цї. Фабрїчїле де мѣтасе се аддѣсесе ачї дїн
 Персіа; шї дѣпѣ кѣлкарѣ ꙗрабїлор ера прѣ
 не кѣѣтате шї кѣр ꙗ Персіа: кѣтре ачест-
 тѣ Гречїи ера стѣпѣнї мѣрїи. ꙗчѣста а-
 дѣсе ꙗ ꙗпзрѣціе богѣцїи фоарте марї, шї
 мїжлоаче марї; шї ꙗдатѣ че кѣцїга пѣ-
 цїнтїкѣ лїнїцїре тоатѣ ꙗпзрѣціа ера ферї-
 чїтѣ де обѣце.

Іатѣ ѿн ѣкземплѣ (пїлдѣ) маре. Бѣ-
 трѣнѣл ꙗндронїк Комнїнѣ ера Нерон ал
 Гречїлор; дар фїїнд кѣ ꙗтре рѣѣтѣцїле
 сале авѣ о статорнїчїе мїнднатѣ д'а опрї
 не дрептѣцїле шї рѣѣтѣцїле челор марї,
 бѣгарѣ де самѣ кѣ ꙗ време де треї анї
 кѣт ꙗпзрѣці, мѣлте провинцїи се ꙗдреп-
 тарѣ.

ꙗ сфѣршїт варварїи че лѣкѣм пе мар-
 цїнїле дѣнѣрїи, ашѣзѣндѣсе тарѣш, нѣмаї
 фѣрѣ аша прїмеждїошї, ба ꙗкѣ слѣжїрѣ
 дрепт ставїлѣ ꙗ протїва алтор варварї.
 Шї аша, ꙗ време че ꙗпзрѣціа кѣдѣ де

кѣрмѣрѣ чѣ рѣ, нише прічині партікѣла-
ре о спрїжінѣ. Асфел пе кѣм ведем ꙗ зїоа
ꙗ акѣм нише нації де вѣропа каре кѣ тоа-
те славе сѣ цїн прїн богѣціїле Індїїлор;
цѣрїле челе времелнїче але Папїї, прїн ре-
спектѣл че аѣ кѣтре ел; шї кѣрсарїї Бар-
барїї, прїн опрїрѣ че фак негочѣлѣ на-
ціїлор мїчї, се фак фолосїторї челор марї.

Апѣрѣцїа Тѣркѣлѣї есте акѣм маї ꙗтр
ачелшї слѣбїчѣне ꙗ каре ера а Гречїлор; дар
тот ва маї цїнѣ; кѣчї дака вре ѣн прїнц
ѣрмѣнѣ кѣ бїрѣїнцелѣ ꙗ протїва еї ар вѣрѣ
сї сѣпѣе, атѣнчї сѣ ар грѣбї челе треї пѣ-
терї аліате але вѣропїї а о апѣра нѣмаї
де кѣт кѣноскѣнѣ интересѣрїле лор.

Аѣмнезѣ пентрѣ ферїчїрѣ лор а лѣ-
сат пе лѣме Тѣрчї шї Спанїолї, каре стѣ-
пѣнскѣ апѣрѣцїї марї фѣрѣ фолос.

А времѣ лѣї Васїле Порфїрогенїтѣ,
пѣтерѣ Арабїлор се прѣпѣдї ꙗ Персїа; Мо-
мет фїѣл лѣї Самбраїл, че апѣрѣцїа ако-
ло, кемѣ треї мїї де тѣрчї ꙗ кїп де аѣѣ-
тѣторї, шї некѣжѣнѣѣсе де оаре че, трї-
мїсе о арміе ꙗ протїва лор, дар еї о го-
нїрѣ. Моамет ꙗтѣрѣтат асѣпра солдаци-
лор сѣї, порѣнчї ка сѣї трѣкѣ пе денїнѣтѣ
са ꙗрѣкѣцї мѣерѣше, ꙗсѣ еї се ѣнїрѣ кѣ
Тѣрчїї, карїї нѣмаї де кѣт нѣвѣлїрѣ шї
гонїрѣ гарнїзона че пѣза подѣл Аракѣѣ-
лѣї,

лді, ші дескіскрз тречерѣ ла о мѣлциме
не нѣмхратѣ де компатріоці д'аї лор.

Дѣпз че бірѣрз Персія се порнірз спре
апде асѣпра цхрілор апхрзціі; Роман Діо-
ген вржнд сѣі опрѣскѣ, еї ла прінсерз роб,
ші сѣпѣсерз маї тот че авѣ Гречіі ꙗ Агіа,
пжнх ла Росфор.

Дѣпз чева време, сѣбет апхрзціа лді
Алексіе Комнінѣ, Латініі ꙗчепѣрз сѣ батѣ
апѣсѣл. Акрз маї дін наїнте о ненорочі-
тѣ десвінаре бзгасе о ѣрз не апхратѣ ꙗ
гре націіле ачестор доѣ кредінце; каре ѣрз
ар фі рхсѣфлат маї кѣржнд дака Італі-
ніі нѣ сар фі сіліт д'а опрі маї біне пе
апхрзціі Германіі де каріі се темѣ, де
кжт пе апхрзціі Гречілор пе кареї ѣра.

Афлжндѣсе оаменіі ші тревіле ꙗ ас-
Фел де стхрі ꙗ прежѣр, се рхспжнді ꙗ вѣ-
ропа то - д'одатѣ о пхрере реліціоасѣ, кѣ
локѣріле ѣнде с'а нзскѣт Ісѣс Хрїстос, ші
ачелѣ ѣнде а пхтіміт, сѣѣ спѣркат де чеї
не кредінчосї; ші кѣ орї чїне се ва ꙗтр
арма ка сѣї гонѣскѣ ісе гартѣ пжкателе.
Вѣропа ера плїнѣ де оаменіі кѣбіторі де
рхсвою, каріі авѣ мѣлциме де пжкате не
ертате, ші пе каре ꙗдемна сѣ ле цѣѣрѣ
прін четаче дорѣ еї маї мѣлат пе лѣме;
пентрѣ каре лѣарз тоці крѣчѣ ші армеле.
Ачєціі пѣртяторі де крѣчї (Сѣтаврофорі)
ажѣнѣжнд ла рхсхрїт ꙗконѣѣрарз Нікета
ші

ші о лѣарѣ; ей о дѣтерѣ Гречілор: ші, ꙗ
тѣрѣрарѣ некредіношілор, Алексіе ші
Іоан Комнінѣ гонірѣ Тѣрчіі ꙗкѣ о датѣ
пѣнѣ ла вѣфрат.

Асхіорі кѣт се фолосірѣ Гречіі де рѣс-
боул Ставрофорілор, тнічі ѣн ꙗпѣратнѣ
ера каре сѣ нѣ тремѣре темжнѣдсе фоарте
д а вѣдѣ трекжнѣ прін міжлокѣл цѣрїлор
ꙗпѣрѣцїі атѣта мѣлцїме де вѣрої аша де
мѣнѣдрї, ші де оцїрї аша де марї.

Пентрѣ каре ꙗчепѣрѣ сѣ десѣдѣстезе
пофта вѣропїі дѣла асфел д'ꙗпѣкѣтѣрї:
ші Ставрофорїі, гѣсірѣ претѣтїндїні вѣн-
зѣрї, вїклешѣгѣрї, ші орї че поате сѣш ꙗ
кїпѣтѣскѣ чїнева дѣла ѣн вѣрѣжмаш фрїкос.

Требѣ амѣртѣрїсі кѣ Францезїі, че
ꙗчепѣсерѣ рѣсбоул ачеста, фѣрѣ чеї маї
рѣї. Атре деосїбітеле дефѣїмѣрї че не фа-
че ꙗндронїк Комнінѣ (*), се вѣде кѣрат
кѣ пентрѣ ѣн нѣм стрейн прѣ пѣцїн не
пѣса д а ꙗгрїжі, ші кѣ атѣнчї авѣм аче-
лѣш елатоме де каре не дефаїмѣ ші ꙗ зїоа
де астѣзї (**).

ѣн Конте Францезї мерсе ші се сѣї пе
каѣнѣл ꙗпѣратѣлѣї: Контеле Бодѣїн ꙗл
тра-

(*) ꙗ історїа лѣї Алексіе, татѣсъѣ, К. 10.
ші 11.

(**) ꙗкѣм пѣмаї сѣнт аша Францезїі: ші
д аш фї Грек ші маї мѣлт м ац креле.

ТРАСЕ ДЕ МЖНХ ШІІ ЗІЧЕ: „ ТРЕБДЕ СХ ОЩІІ
 „ КХ, КЖНД СЕ АФЛХ ЧІНЕВА АТР, О ЦАРХ
 „ ТРЕБДЕ СХ ДРМЕЗЕ ДДПХ ОБІЧЕЮРІЛЕ ЕІ. КД
 „ АДВХРАТ, РХСПДНСЕ АЧЕЛА, ГАТХ ДН ЦХ-
 „ РАН КДРАТ, ЧЕ ШАДЕ ЖОС А ВРЕМЕ ЧЕ А-
 „ ТХЦФ КХПІТАНІ СТАД А ПІНОАРЕ АІЧФ!“

Германії каре треждрз ші еі ддп'ачета,
 ші каре ера чеі маі бдні оамені пе лдме,
 пхтімірз фоарте мдлт пентрѡ грешалелв
 ноастре, ші гхсірз претдтіндіні оамені
 атхрхтациі де ноі.

Алехдрт дра ші вржмхшіа вені а чел
 маі гроаснік пднт; ші фіінд кх Гречії се
 пдртарз аспрѡ кд ніще негдсторі венеціані,
 се порнірз дінтр'ачѡста атхт венеціані
 кхт ші Французії, кхтре ачестѡ а кх ші
 пентрѡ а кхдта чінсте, бані, ші а мдл-
 цхмі о ржвнх мінчїноасх д'а бірді а рхс-
 воул асдпра Гречїлор.

Гхсірз пе Гречї аша де не вреднічі ла
 арме, пе кдм гхсірз Тартарїї дїн времіле
 ддпе дрмх пе Кїнезї. Французїї аш вх-
 тѡ жок де еі пентрѡ ханеле челе мберещї;
 се плїмба пе длїціле Царїграддлді ахрх-
 каці кд ханеле лор челе вхпсіте ші кд
 флорї кдсдте; ддчѡ а мжнх кхлімхрї ші
 ххртїе, ка сш рхзх де націа ачѡста
 каре се лепхдасе де мешешдгдл армелор ші
 атр'армасе кхлімхрї; ші ддпх рхсвоу нх
 врдрз сх прїмѡскх ніч' дн Грек а оастѡ
 лор.

Вї лѡархъ лѡкъ, тоатѡ партѣ апѡсѡлѡдї
шї алѡсерѡ лѡхратъ пентрѡ аколо пе кон-
теле де Фландрїа, але кѡрѡта статѡрї фї-
їндѡ депѡртате нѡ пѡтѣ фї завїстѡте де
Італїенї. Гречїї се цїндѡрѡ ла рѡхрїт, де-
спѡрѡцїї де Тѡрчї прїн мѡнцї, шї де Ла-
тїнї прїн маре.

Датїнїї каре нѡ гѡсїсерѡ нїч'о лѡпротї-
вїре лѡ бїрѡїнца цѡрїлор че лѡархъ, гѡсїрѡ
дестѡле вѡхнѡ сѡ се ашазе лѡ еле, пентрѡ
каре лѡторкѡхнѡдѡсе шї Гречїї дїн Асїа лѡ
Бѡропа, лѡархъ лѡ напої Царїградѡ шї маї
тотѡ апѡсѡлѡ.

Дар ачѡетѡ лѡхрѡцїе нѡх нѡ фѡ де
кѡтѡ нѡлѡдѡїре ачелїї дїн тѡю, кѡчї нѡ-
маї авѣ нїчї мїжлѡаче нїчї пѡтерї.

Ба нѡмаї стѡпѡхнї лѡ Асїа де кѡтѡ про-
вїнцїїле де дїнѡачї де Меандрѡ шї Сан-
гар: чѣ маї маре партѡ дїн челе дїн Бѡ-
ропа се депѡхрѡцїрѡ лѡ стѡпѡхнїрї мїчї.

Кѡтрѡ ачестѣ, лѡ времѣ де шѡїзечї
де анї кѡтѡ рѡзмѡсе Константїнополѡ лѡ мѡї-
нїле Датїнїлор, бїрѡїцїї се лѡхрѡцїасерѡ шї
бїрѡїторїї се лѡделетнїчїсерѡ ла рѡхѡѡ; не-
гоцѡла трекѡсе кѡ тотѡла лѡ Італїа шї Кон-
стантїнополѡ нѡмаї авѣ вѡгѡцїї.

Кѡрѡ негоцѡла дїн лѡхнѡтрѡ се фѡхѣ де
Датїнї. Гречїї ашѡзѡцї дїн нѡѡ, се те-
мѣ де орї че, пентрѡ каре вѡрѡ сѡ се лѡ
паче кѡ Генѡбезїї дѡхнѡдѡле вѡе сѡ негѡсто-

рѣскъ фзр'аплзтї чева дїн неле ледїте :
ші Венеціенїї, че нд прїмїрз паче де кжт
ндмаї оаре каре лчетаре де арме, шї пе
каре ндї маї лтзржтарз, асементѣ нд паз-
тѣ нїмїк.

Кд тоате кж лнаїнте де лдарѣ Кон-
стантінополдї Манол Комнїнд прзрсе
Марена, негоцда лкз се цїнѣ, шї пдтѣ
кд леснїрз сз лкербе о флотз : дар ла а
доа лпзрзціе фїнда негоцда прзрсит, рзда
ндмаї авд лѣк, кжчї слзвїнднѣ крескдге
мереѣ.

Лпзрзціа ачѣста че стзпжнѣ деосїбі-
те остроаве, деспзрците шї околїте де ма-
ре, нд авѣ корзбїї ка сз мѣргз аколо. Про-
вїнціїле ндмаї авдрз комднїкаціе лтре еле
пентрѣ кж сілїрз нороаделе д'а фдцї маї
лнаїнте ка сз скапе де Хоцї (пїрацї), шї
ддрз че фдцїрз ле порднїрз ка сз їнтре
лчетзці спре а скзпа де Тдрчї.

Тдрчї бзтѣ п'атднчї пе Гречї лтр'дн
кїп деосїбіт, кжчї нд фзчѣ алт чева де
кжт о вжнзтоаре де оаменї; мерцѣ кжте
одатз ка ла доз сдте де мїле прїн цзрї
ка сз факз жафдрї. Шї фїнда кж єї ера
лпзрзції сдвт маї мдлцї Сдлтанї, нд пд-
тѣ чїнева сз факз паче кд тоцї, шї нд-
маї кд днїї нд ера де нїч'дн фолос со
факз. Бї ера Моаметанї, шї драгостѣ
кжтре релїціа лор лї лдатора де мїндне

ка съ пѣстіаскѣ цінѣтѣріле крещенілор. Къ-
тре ачестѣ фїїндѣ къ еї ера нородѣла чел
маї ѣрѣт пре пѣмѣнт, мѣеріле лор ера
грозаве ка шї еї; шї кмѣ възѣрѣ пе фе-
меіле Гречілор нѣмаї пѣтѣрѣ сѣфері п'але
лор. Ачѣста п'ї фѣкѣ ка съ хрѣпѣскѣ то-
д'ѣвна фемеї. П сѣхршїт еї фѣсесерѣ дїн
пчепѣт ювїторї де Хоцїї, къчї ера кѣр
Хѣнї, че алтѣ датѣ прїчїнѣісерѣ атѣтѣ
рѣѣтѣцї пѣрѣцїї Романілор.

Тѣрчїї пнекъндѣ тот че маї рѣмѣсесе
пѣрѣцїї п Асіа, лѣкѣіторїї че пѣтѣсерѣ
се скапе фѣцїрѣ пнаїнтѣ лор пѣнѣ ла Вос-
фор; шї къцї гѣсірѣ корѣвїї скѣпарѣ ппар-
тѣ пѣрѣцїї че ера п Бѣропа; шї дїн прї-
чїна ачѣста съ пмѣлцїрѣ таре лѣкѣіторїї
ачецїї пѣрѣцїї; дар се ппѣцїнарѣ прѣ кѣ-
рѣндѣ. Къчї авѣрѣ нїще рѣсводе чївіле аша
де пїсмѣтареце, пкѣт амѣндѣох пѣрѣцїле
кемарѣ деосїбіцї Сѣлтанї Тѣрчїї, кѣ о ток-
мѣлѣ атѣт де небѣнѣскѣ кѣт шї варварї-
чѣскѣ, ка орї къцї лѣкѣіторїї вор прїнде
дїн цѣрїле пѣрѣцїї ппротївїтоаре, съ ле фїе
робї: шї фїеш каре, кѣ кѣцет д'а дѣрѣ-
пѣна пе вѣрѣжмашїї сѣї ажѣтѣ дѣрѣпѣ-
нарѣ нацїї.

Баїазїт сѣпѣндѣ пе тоцї чеї лалцї
Сѣлтанї, Тѣрчїї ар фї фѣкѣт д'атѣнчї
чегаче фѣкѣрѣ дѣп'ачема сѣбѣ Моамет II.,

дака н'ар фи фост еї ледшї л прїмеждїе
д'аї стїнце Тартарїї.

НѢ ам кбраж д'аворбї де тїкзлошїїле
чедрмарз ; дар епѡ нѡмаї атхта, окз
сѡб чеї дїн дрмз лпзрацї, лпзрацїа че се
мзрцїнѣ ла Махалалеле Константїнополѡї,
се сфжршї ка рїнд, че нѡ есте маї мѡлт
де кжт дн пжрзѡ кжнд сз пїерде л Очѣн.

...ролїнѡмѡї пїрзрѡлї цетѡвѡ

...тот дїкжнїа пїрѡт
...лїкїтїорї е лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї

BCU Library / Central University Library, Cluj

С ф ж р ш и т

...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї

...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї
...лїкїтїорї лїкїтїорї лїкїтїорї

Т А Б Л Ї,

ДЕ ЧЕЛЕ ЧЕ СЪ КЪПРИНА ПТР'АНЪСТЪ КАРТЕ.

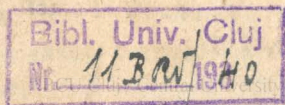
Фаца.

- БЪГАРЕ ДЕ САМЪ АСЪПРА ПРИЧИНИЛОР П
НЪЛУХРИИ ШИ КЪДЕРИИ РОМАНИЛОР 1
- Кап I. ДЕСПРЕ ПЧЕПЪТЪЛА РОМЕИ, ШИ РЪС-
БОДЕЛЕ САЛЕ 6
- Кап II. ПЕНТРЪ МЕШЕШЪГЪЛА РЪСБОУЛЪИ
ЛА РОМАНИ 17
- Кап III. ЧЕ ФЕЛ ПЪТЪРЪ РОМАНИИ СЪ СЕ
МЪРЪКЪКЪ 21
- Кап IV. 1. ДЕСПРЕ ГОЛЛИ. 2. ДЕСПРЕ ПИ-
РЪС. 3. АЛЪТЪРАРЪКЪ КАРТАГЕИ ШИ А
РОМЕИ 28
- Кап. V. ДЕСПРЕ СТАРЪКЪ ГРЕЧИИ, А МАЧЕ-
ДОНИИ, А СИРИИ, ШИ А БЪГПЪТЪЛЪИ,
АДЪКЪ П ПИЛАРЪКЪ САЪ СМЕРИРЪКЪ КАР-
ТАГЕНЕЗИЛОР 42
- Кап VI. ДЕСПРЕ ПЪРТАРЪКЪ КЪ КАРЕ РО-
МАНИИ СЪПЪДЪСЪРЪКЪ НОРОАДЕЛЕ 57

Кап

- Кап VII. Че фел пѣтѣ Митридатъ съ
лице апротивѣскъ 73
- Кап VIII. Пентрѣ дихониле че нѣ се
кѣрмаръ дин Рома 77
- Кап IX. Доъ причини але пьердериї Ро-
меї 86
- Кап X. Деспре стрикарѣ (corruption)
Романилор 94
- Кап XI. 1. Пентрѣ Силла. 2. Пентрѣ
Помпею ши Чезар 99
- Кап XII. Пентрѣ старѣ Ромеї дѣпъ
моартѣ лѣи Чезар 116
- Кап XIII. дѣгѣт 123
- Кап XIV. Тибериѣ 134
- Кап XV. Пентрѣ априциї дѣпъ Каїде
Калигѣла, пѣнъ ла Антонинѣ 143
- Кап XVI. Пентрѣ старѣ априциї дѣ-
ла Антонин пѣнъ ла Пробѣс 153
- Кап XVII. Скимбаре а априциѣ 168
- Кап XVIII. Максиме нѣж че лѣаръ Ро-
манїї 178
- Кап XIX. 1. Мѣримѣ лѣи Ятила. 2.
Причина атемерїї варварилор. 3.
Пентрѣ че априциѣ дѣ апѣс кѣ-
зѣмай а тѣю 186
- Кап XX. 1. Кирѣинцелѣ лѣи Истиниан.
2. кѣрмѣрѣ лѣи 196

- Кап XXI. НЕРЖИДЪЕЛЕ АЛЕ АПЪРЪЦІИ ДЕРЪЦРІТ 208
- Кап XXII. СЛЪБИЧЪНЪ АПЪРЪЦІИ ДЕРЪЦРІТ 214
- Кап. XXIII. 1. КЪВЪНТЪ ПЕНТРЪ ЧЕ СЕ ЦІНЪ АПЪРЪЦІА РЪЦРІТЪЛЪДІ. 2. СТРИКАРЪ ЕЙ 231

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Central University Library Cuij